

•

ŞAHMARAN

•

Abdusamet Yîgît

Weşanên han

·
·
·
·

*Şahmaran*Abdusamet yigit*
@han-grafik-Abdusamet yigit

Weşanên han Çap 2.

Berlin/sibat-2011

Weşanên HAN -77

Roman-31

Edîtor : Zeynel Abidîn Han

Grafîk û Design : Gazîn Han

·
email: han-grafik@hotmail.de

·
Çap û Grêdan :

HAN-GRAFIK Verlag & Werbeagentur

Bûlowstr. 56-57 10783 Berlîn

· [Tel:0049\(0\)3047987052-53](tel:0049(0)3047987052-53)

[Tel: +49\(0\)3047987054](tel:+49(0)3047987054)

[Tel: +49\(0\)1787807683](tel:+49(0)1787807683)

ISBN 978-3-942735-32-4

ŞAHMARAN

Roj hin bi hin bilind dibû. Bi ber êvarî ve diçû. Wê ku hinekî dî ji têve çûba, wê êdî bûba êvar. Ku ro çû ava, êdî herkesek wê li hundur li hevdû rûniştî bana. Heya ku ro neçûbana ava ji, ti kesekî xwe ne diavêta hundur. Lê ku ro çû ava, êdî herkesekî xwe diavêta hundur. Lê ku avêtina hundur bû ji, êdî li hundur, ew deme ku xwe avêtina hundur bû ji, pêşî wî şîve ku hatî amede kirin, wê sofre wê vebûbana û wê hatibana ser sofre û wê malî hemû ji bi hev re wê li ser rûniştibana û wê bidest xwarinê kiribana. Herkesek, ku ro çû ava, êdî bi hev re li hundurû dibû. Ku bi hev re dibû ji, wê pêşî xwarina xwe ye şîvê wê xwariban û piştê wê bi hev re li hevdû rûniştiban. Di malê de yê herî kal li dore wî dihata rûniştandin. Wê civat li dore wî li hevdû bûbana. Ev yek, kevneşopyek bû.

Cemşîd ji, hê biçûk bû. Tenê dayika wî hebû. Bavê wî hê ku ew zaro bû miri bû. Ji ber vê yekê, weke yekî şewî ji lê dihata meyizandin. Ew zaroyakî şewî ji bû. Lê ti kesekî, ev yek, li rûyê ne dida. Ne dianî bîra wî ji. Ji xwe, ev yek kirin ji, weke bê hûrmetiyekê û bêrêziyekê ji dihata dîtin. Zaroyên ku şewî bûn ji, weke ku nêzîkî meleyîkatan(ferîşte) bin dihatina dîtin. Her weha ev yek, weke nirxeke pîroz ji di nav xalkê de li jiyane li têgihîştine herkesekî serwer bû. Kê jê çî hatibana, wê ji aliyê xwe ve bê ku bêne ser ziman, wê alikariyaka xwe ji wan re bikiribana. Ev yek ji, weke kevneşopîyekê bû. Deme ku ev yek dihata bîra mirovekî, weke ku pîroziyek di wê heyemê de bihatana bîrê li mirov dihat. Bi nirx û têgihîştin nêzîkati hingî dihata kirin. Di wê kêlîke ku her weha hatina bîrê çêdibû, têgihîştin bi nirx dibû û di jiyana mirov de serwerî mirov dibû. Ev yek, weke hizreke pîroz ye ku xwûdayekî anî ser ziman bû. Her weha bi vê yekê, baweriyek ji dihata ser zimên.

Li welatê kurdan, pêşketineke mazin ye ku ji gelek demên berê ve bû hebû. Di wê heyemê de, ev yek wilo bû. Cemşîd û dayika xwe ye ku pir pîr û ku navê wî Hêle bû jiyana xwe ye ku di rewşê xwe de di buhurandin. Jiyana wan, ne wilqasî bi dewlemendî di buhurt. Lê dilekî wan ye ku jevre û û dorê re pir dewlemend bû hebû. Dayika Hêle, jinaka ku bizanebûn ji bû. Herkesekî bahsa wê û zanebûna wî dikir. Ti kesekî ku navê wî ji ne bihîstibû ji ne bû. Ew jiyana ku pir hêja bû. Di aqilê xwe de pir li pêş bû. Mêr ji bana û jin ji bana, ku jê biçûktir bana lê dihisand. Li gotina wî dihisandin. Ev yek, weke kevneşopîyekê ji bû. Ma gelo miroveka ku jin ji bana û mêr ji bana, ku pîr bana, ma kê wê karîbana ku

bê hûrmet û bê rêzîyekê li ber wan bike. Ev yek wilo bû. Divîyabû ku mirov ev yek weha bianîyana ser ziman. Têgihîştine ku hebû û serwerî jiyane bû, pîr û kal weke filozofên wê dihata dîtin. Ev yek bê gotin wilo bû. Ti kesekî nikaribû ku dijî vê yekê bana. Yên ku li dîjî vê yekê bana, weke ku li dijî çandaka xalkê ya herî kevn bana. Ev yek ji her weha ti carî û demî ne dihata erê kirin. Cemşîd û dayika wî ya pîr, ji bilî çêleke wan ye ku wan ji bû ku pê debara xwe bikin û jiyana xwe ye rojene bi şîrê ku jê digirtin bidine berdewam kirin pêve ti tiştê wan nebû. Dayika Hêle ji, her timî, ji wê çêlekê şîr digirt û dimeyand û piştî bi meyandinê ku ew kiriya mast, êdî wê dihilda û di bira bazarê û di firot û bi wê ji her weha dabara xwe dikir in. Jineke pîr û kurê wê her weha dijîn. Lê bi wê ji, jiyana wan ye ku pîr xweş bû hebû. Ji jiyana wan memnûn bûn. Di gilihên wan ji jiyana wan de nebûn.

Jiyana ku bi dilê mirov bê, dilê mirov xweş û pak dike. Bi dilê xweş û pak ji, mirov ji bi dil pakîyakê dixweş a. Ev yek ji, her weha weke xosletekî jiyane yê bi têgihîştin heya. Ev xoslet, divêt ku pîr baş û qanc were têgihîştin. Mirovên li jiyane dijîn, di têgihîştine vê yekê û xosletê de bûn. Deme ku mirov li jiyane dimeyîzend, mirov vê yekê her weha pîr baş û qanc fahm dikir. Di kevneşopîyan de, di naqabîna ti kesekî de cudatî nebû. Ji bilî wê ji, kê karibana, kevneşopîyên xwe bianîyana bicih, dianî bicih. Lê yên ku nikarîbana ku bêne bicih ji, yên ku li dore wî bûn, wê alî wî kiribana û wî jiyana wî pê û bi mala wî bi wê kevneşopîyê, wê ku wekehev, wê kiribana ku berdewam bûbana. Ev yek, ji nîrx û zanebûnê dihata dîtin. Zanebûn ji ji nîrx dihata dîtin. Ku yekî ne qancî û ne başiyak kiribana, jê dihata gotin ku "ma ti çima bêzaniyê dike" û ew êdî bi vê gotinê ji wê xelatiya ku di wê demê de dihata kirin jê di vegerandin. Bi vê gotinê, astengak di naqabîna mirov û nekirina tiştên ne baş de hebû. Tiştên ne baş kirina wan, pîr baş ne dihata dîtin. Di cih de ji dihata farqkirin. Ku yekî tiştê ne baş kiribana ji, wê jê bihatana gotin ku "çima te wilo bêzanî kir" û wê ew bi vê gotinê bihatana rexne kirin. Ji xwe deme ku ev gotin dihata gotin, weke ku rexneyeke pîr giran li yekî bihatana kirin dibû. Divêt ku mirov vê yekê ji her weha bi teybetî bêne ser ziman.

Teybetmendiyên jiyane, ji mirov zanebûnaka ku mirov karibê pê jiyane bide berdewam kirin dixwezê. Zanebûn, xosletekî jiyane ya. Ev xoslet ji, bi têgihîştinê li ser lingan a. Ev xoslet ji, her timî di pêşketine xwe û ye jiyane de ya. Ev yek ji, her weha rastiyekê radixe berçavan. Ew rastî ji her weha rastiyaka ku bi têgihîştinê tê ser ziman a. Jiyane, di aslê

xwe de, bi mirov re bi tēgihiştin a. Mirov ku li jiyanê meyîzend, her weha mirov wê yekê dibînê. Jiyan, di aslê xwe de, ku mirov têde dijî, di wê dijîbûnê de, ji mirov hertimî bi tēgihiştinê pêşketinekê dixwezê. Ev yek, weke xosletekî ku mirov di tēgihiştine wê de bê bû. Mirov, bi zanebûn bû. Li ser zanebûnê ji, hertimî axiftinaka ku dihata kirin hebû. Kê ma di derbarê zanebûn û jiyanê de bê zanebûn bû? Ev pirs, pirsêke ku her mirovî ku di jiyanê de dijî, ji aliyê xwe ve bi bersiv dikir. Di bersivand. Di bersivandinê de ji, aqilek hebû. Ew aqil dianî ser ziman. Ew aqilê jiyanê bû. Aqilê jiyanê, gotinaka ku ne ku bêwate bû. Gotinaka ku bi wate bû. Jiyan û zanebûn, di tēgihiştineke ku bi dihata ser ziman bi ahangê dihata ser ziman, bi mirov re dihata ser ziman. Mirovên pîr û kal ji, yên ku ew herî xweşik dianîn ser ziman bûn. Bi vê yekê mirov karê bêne ser ziman.

Lê ku zanebûn dihata ser ziman ji, bi tēgihiştine ku mirov têde hinekî pîrozî ji didît dihata ser ziman. Tēgihiştinê, hertimî ji mirov ev yek dixwest. Ji mirov, pîrozkirina xwe dixwest. Ku di baweriyê de bana û ne di baweriyê de ji bana. Lê dixwest. Vê ji, mazinbûnaka wê dianî ser ziman. Mazinbûn çiya? Mazin bûn. Di aslê xwe de, weke ku di nav xalkê de dihata ser ziman, ji zanebûnê ne dûr bû. Ji rasti û rastteqîniyê ne dûr bû. Ku mirov di zanebûnê de bi zanebûn bû, hinekî dio derbarê rastiye û rastteqîniyê wê de ji tēgihiştinek mirov bi mirov re çêdibêt. Bi vê yekê re, zanebûn, êdî bi tēgihiştin heya. Zanebûna bitēgihiştin, mirov, di aqilê mirov de digihêne rastiye mazin yên ku li jiyanê hena. Lê weke ku dihata ser ziman, zanebûn bi tēgihiştinê, weke ku xwûdayan ji anîya ser ziman, rihekî(gîyanakî) wê heya, Divêt ku mirov vê yekê ji bi teybetê benê ser ziman. Li wê gerîn ji heya. Lê herkesekî xwestiya ku xwe bigihêne wê ji. Lê ew rih ji ne bê tilsima. Tilsimê wê ji heya. Ew tilsimê wê ji, ku mirov xwe gihanda wê, wê hingê, xwe bigihêne zanebûna ku di deman heya hemûkî. Ev ji, weke rastiya ku dihata zanîn. Ew rastî, rastiya ku mirov pir mazin li ser bisekinê û wê fambike ya. Vê rastiya ku dihata ser ziman û zanîn, di xwe de pir rastî û zanebûn ji diparast. Vê yekê ji her weha divêt ku mirov wê bi teybetî bêne ser ziman. Weke zanebûnê, ti tiştê nîn a. 'Zanebûn ji, bê heval a'. Divêt ku mirov vê yekê ji bêne ser zimên. Kî ku çawa û bi çi awaye dihizirî, ev yek didît. Ev yek fahm dikir. Ev yek, weke rastiya ku mirov wê pir mazin fahm bike ya. Rastî, zanebûn, rastteqînî û tēgihiştin di hebûneke ku di jiyanê de dijî digihana hevdû. Ew hebûn, kê karîbana ku xwe bigahanda wê, wê xwe bigihanda hemû tiştî. Ev yek, wilo bû. Ev yek pir rast bû. Ji vê rastiye ji ti

xûf û gûman nebûn. Mirov karê vê yekê ji her weha bi teybet bêne ser zimên.

Bawerî ji, bi jiynadinê re dikeve nava van bêjeyên zanebûnê de. Ew ji, zanebûnaka ku têde bi pergal bûyî heya. Lê ew, hertimî, çend ku hatiya fahmkirin di deme xwe de, piştî ne bi gelekî re, ji ber ku ew rastiya wê ya ku li gor demê xwe de di guharand ne dihata fahmkirin, dise ji têgihiştinê dûr dima. Lê wê ji, bi nirx xwe di parast. Wê di demê de, bêjeyên zanebûnê ji kirina nava xwe de. Lê çawa kirina nava xwe de? Ew ji, divêt ku bihatana fahm kirin. Li ser serî bihatana wastandin. Li ser pir bihatana hizir kirin. Hizirkirin, weke ku dayika Hêle hertimî weke gotinekê ku ji devê xwe ne dibarda, ji mirov tê xwestin. Ev yek, weke xosletekê ku mirov bê karê jiyana xwe ji bide berdewam kirin. Jiyan bizanabûnê ya. Zanebûn ji di jiyane de ya. Ev herdû gotin, hevdû di hevdû de di parezên û diafirênin. Divêt ku mirov vê yekê ji her weha bi teybet bêne ser ziman. tebetmendiye jiyane, pir alî na. Ku mirov li ser dihizir û çend ku mirov dihizirê, mirov wan dibîne û di farqê de dibe. Zanebûn, weke ku di nav xalkê de di hata ser ziman, xosletekî wê hebû. Ew ji, di Şahmaran de dihata ser ziman. Şahmaran, berî hingî, bi deh hezar salî jîn bûbû. Wilo dihata zanîn. Wilo li ser dihata axiftin. Kê ma navê wê nizanî bû? Herkesekî zanî bû.

Jiyan, di berdewamiya xwe de mirov bitêgihiştin dike. Ev yek ji dihata zanîn. Mirov di derbare jiyane de, bi têgihiştin bûn. Zanebûna ku li berçavan bû hebû. Kê li dore xwe dimeyîzend, ev yek pir baş û qanc bi baldariyaka baş û di cih de didît. Cemşîd, mirovekî ciwan bû. Hê wilqasî ne mazin bû. Lê ew bi aqil bû. Wî di serê xwe de pir aqil bicih kiribû. Bi aqilê xwe karibû ku mirov di riyaka baş de baş kiribana. Xosletên wî yên başkirinê ji hebû. Lê di wê heyemê de, ev karê ku dihata kirin ji, ji zanistên ku bi xwûdayan ra di têkiliyê de bûn dikir. Li wan ji baweriyaka mazin hebû. Xwûdayên wan yên ku hebûn, xosletne wilo mazin dabûbûn wan. Bi vê yekê ji wan ji alî herkesekî dikir. Di qasrê de, di wê heymê de Şahkurd ji dirûnişt. Şahkurd ji, mirovekî ku mazin bû. Wî welatekî mazin avakiribû. Xwûdayê wî wilo qudreteke mazi dabûyê de ku li ser gelek ard û deveran bibe xwedî hêz û nav. Navê wî ji mazin bû. Li ber Diclê û Firatê, wî welatekî mazin avakiribû. Welatê wî, ku mirov dikete nav de, weke ku bê serî û bin bû. Wilo li mirov dihat. Dawiyê wî ti kesekî ne di dît. Ew ji, ji qudrete wî dihata hasibandin. Jê di dihata pirsin.

.....o0o.....

Li qasrê, şahê mazin Şahkurd, li ber destê wî gelek wezîr û karmendên wî hebûn. Hemû ji yên ku li ber destê wî bûn. Yên ku di nav xalkê de ji navê wan hebû. Ew mirovne li ber destê şahê mazin bûn. Şahê mazin li wan dihisand. Yên ku bîaqil bûn. Bi aqilê xwe, wan, aqil dida Şahê mazin û bi wê aqilê wan bi rê ve çûyin dibû.

Di nav wan de ji, mirovekî ku bi zanebûna wî û mazinbûna wî navê wî derketibû hebû. Ew ji, Şahmûr bû. Şahmûr, mirovekî ku şahê mazin ji pir lê dihisand bû. Li gor ku dihata gotin, bandûra wî ji li ser şahê mazin Şahkurd hebû. Li ser dore wî ji bandûra wî hebû. Ku bahsa wî ji dihata kirin, herkesek di cihê de xwe dima sekinê jî. Mirovên li dore wî, çend ku Şahkurd, aqil dida wan û rê şanî wî de, pişt wî re, yê ku her weha bi vê yekê mazin bû, Şahmûr bû. Navê wî ji hebû. Zanebûnaka mazin di serê wî de bû. Lê ti carî ji, bi ya serê xwe û di xwe de bi sînor ne dima. Wî xwe wilo bi sînor ne dihişt. Hertimî hê bêhtir dixwest. Ew ji, bi vê yekê navdar bû. Navê wî hebû. Wî ji, ti kesekî li ser xwe re erê ne dikir. Ku gotinak ji devê wî derdiket, dixwest ku herkesekî lê hisand bana. Her weha ji xwe bi bawer û mazin bû. Ku li cem Şahê mazin wî gotinak bigotina, wê şahê mazin Şahkurd ji wê li gotina wî bihisanda. Wê lê bihisanda ku ka wî çi digot an ji ka wê çi bigotina. Baweriyaka mazin li aqil û li wî bixwe ji hebû. Mirovekî ku wilo xwe bizanebûn kirî, qey yekî ku xwe nêzikî xwûdayan kiribana. Wî ji xwe wilo dida nîşandin. Ji xwe, ew ji wilo dihata dîtî û hasibandî. Bi wî şêwirbûn û aqil jê girtin, ne tenê bi şahê mazin re bi sînor re dima. Kî jî bana, ev yek dikir. Bi vê yekê, weke şahê mazin, ew ji bi nav bû û navê wî hebû û li pêş. Wilo li pêşbûn ji, bi aqil bû. Aqil di wê heymê de pir mazin hebû. Li ser wan kêvalbarên ku di qasrê de dihatina nivîsandî, ji vê rewşê û mirovên wilo, aqilekî mazin dihata bicihkirin.

Pir dihata vegotin ku aqilê mazin yê ku mirov xwe bigihêne, tilsima jiyanê bixwe ji ya. Lê herkesekê ku aqilê wî hebû ji di xwe de ku bahsa vê yekê dikir, aqilak didanî hole û dorê re dianî ser ziman. Aqilê mazin, xwûdê dabû wan. Wan ji bi kar dianî. Lê aqil tişteki wilo bû, ku mirov têde diçû, hê bêhtir mazin dibû. Wilo bû. Herkesek ji di têgihistine vê yekê de bû. Şahmûr, ji xwe, yê ku herî zêde di têgihistine vê yekê de bû. Lê di nav xalkê de dihata gotin ku Şahmaran ji heya û ew ji, xwediyê aqilê demên ku hatina jîn kirin û yên ku wê werine jîn kirin a. Ev yek ji dihata zanîn. Lê şahmaran ti kesekî ew ne dîtibû. Di di bin awlakariya xwûdayan de bû. Xwûdayan ew diparast.

Ev ji weke hizrekê dihata ser ziman. Lê ne dihata gotin ku ti kesek wê nikaribê ku negihêne Şahmaran. Çend bawerî hebûn, di vê xalê de ku dihatina gotin. Dihata gotin ku mirov bizanebûnê karibû ku xwe bigihanda Şahmaran. Wekî din ji, dihata gotin ku mirov karibû ku bi dilekî paqij ku ne lewitî û ne bihirs karibû ku xwe bigihanda wê. Şahmaran, kê xwe bigihandanê de, 'weke ku di wê heyemê de xwe bigihanda hemû tiştî'. Wilo dihata dîtin û bawerkirin. Ev bawerkirin, bawerkirinaka mazin bû. Lê dihata gotin ku çavên Şahmaran yên li ser serê wê karibûn ku hemû tiştî bidîtina. Kê çi dihizirî û dikir ji, wê di dît. Her weha ji dihata bawer kirin. Ev bawerkirin, bawerkirinaka mazin ye nav xalkê bû.

Lê Şahmaran, çawa bû û di çi rengî de bû? Ew ji, weke pirseke ku di serê hersekî de bû. Ew yeke ku hatibû pîroz kirin. Ji Xwûdan, yazdana bû. Ma gelo yeke wê wê çawa bana? Ev yek ji, dihata meraqkirin. Li ser dihata hizirkirin. Serî û mejî, hertimî bi hev re di hev de dihizreke ku bixwezê xwe bigihêne wê rastiye de bû. Her weha divê ku mirov vê yekê ji bêne ser ziman. Şahmaran, hizreke mazin ye xalkê bû. Li ser pir mazin dihata axiftin. Bahsa wê dihata kirin. Li ser anîna ser ziman dibû.

Şahmûr, mirovekî ku biaqil bû. Car bi car, wî ji hizre xwe li ser vê yekê dihanî ser ziman. Weke ku wî ew dîtibê diaxift. Lê wî ne dîtibû. Hingî ew ji, weke mirovên li dore xwe li ser wê dihizirî, wî di serê xwe de, hebûneke wê ye ku bi wê, wî ew dianî ber çavên xwe di de xwe di di serê xwe de afirandibû. Bi wê hebûnê, zanebûnaka mazin û xwestina xwe gihandina zanabûnaka mazin di serê wî de hebû. Wî serê xwe pir mazin pê diêşand. Ew mirovekî ku pir mazin bi hisr bû. Wî dixwest ku xwe bigihanda hertiştî yê ku di jiyane de bû. Aqil ji, li gor wî çend ku xwûdayan ji çêkiribû, ketibû jiyane de û di jiyane de bû. Diviyabû ku ev yek ji her weha bihata ser ziman û bihata zanîn. Bi vê yekê, ew mazin dihizirî. Ku aqil di jiyane de bê, wê çaxê, ne mumkune ku mirov xwe ne gihênîyê de. Ev yek ji, rast bû. Mirov karibû ku xwe bigihênîyê de. Wî ji, ev yek hizir dikir. Car bi car li cem Şahê mazin Şahkurd ku di rûnişt ji bahsa aqil dikir. Diaxift. Bahsa demên xwe yên berê dikir. Bahsa kalşah û kalmîrên berê dikir. Li ser wan û jiyana wan û aqilê wan disekinî dianî ser ziman. Şahê mazin ji lê dihisand. Ku lê dihisand, car bi car li nava çavên wî dimeyîzend û lê dihisand. Wilo lê şaq dima. Ew ji, weke ku xwe di nav axftina xwe ye ku di wê heyemê de dikir winda bike lê dihat.

Di wê heyemê de, her weha rewşeke ku mirov pir mazin bianîyana ser ziman diafirî. Mirovên biaqil, biaqil tînin ser zimên. Wî ji biaqil dianî ser

ziman. Li dore Şahê mazin, hertimî gelek mirovên mazin yên ku ji xwe û aqilê xwe êmin hebûn. Wan ji, di wê heyeme ku ew diaxift de dohnê xwe didana ser Şahmûr û lê dihisandin. Bi vê yekê re mirov karê bêje ku dohnêkî mazin li ser wî hebû. Wî ji ev yek di dît. Ev yek dihata berçavên wî. Di wê heyemê de, carekê ku li cem şahê mazin rûniştîya, mesele tê ser Şahmaran. Hingî bahsa wê û aqilê wê tê kirin. Li ser wê û aqilê wê tê axiftin. Tê gotin ku "Şahmaran, di aqilê xwe de bê sînora a. Aqil, zanebûn û têgihîştine deman hemûk pêre ya. Lê ew nêvî mar û nêvî jin a". Her weha dihata ser ziman, ku bahs dihata kirin. Li ser Şahmaran, her weha pir mazin dihata gotin. Lê deme ku bahsa wê aqilê wê yê Gerdûn ku bahsa wê dihata kirin, li ser wê ji hinek aqil dihata gotin. Ew ji her weha bû. Dihata gotin ku "ew jiyana bi aqil a, ji tuxmê xwûdayan a. Bi vê yekê, çawa ku xwûda serwer gerdûnê hemûkî ya, her weha ew ji bi aqilê xwe serwerê hemûkî ya. Ew, ji ber ku nêvî dinyayî mirov tê dîtîn, nîvê wê xwûdayî ya". Lê yên ku digotin ku "na ew tememî xwûdaya" ji hebûn. Her weha yên ku weha ji aqilê xwe tanîn ser ziman hebûn. Kê xwe gihandi bûbana wê, wê xwe gihandibûbana têgihîştina xwûdayan ji. Lê ku mirov tene wêne wê ji li cem xwe bigirê, wê ew aliyê wê yê pîroz wê ji mirov ne dîr bê. Her weha ji dihata vegotin û li ser dihata sekinandin.

Pir caran li cem şahê mazin her weha axiftin bûbûn û bahs hatibû kirin. Wî ji, car bi car di nav hizran de hizrên xwe anîbû ser ziman ji dora xwe ra. Divêt ku mirov vê yekê ji bêne ser ziman. Ku her weha bahsa wê zanebûna şahmanan ye gerdûn ye dervî deman dihata kirin, Şahmûr dima sekinî û di xwe de dihisand. Weke ku di serê xwe de ji wê dinyê herê û bikeve dinyeyaka din de lê dihat. Wilo lê dihata. Ku ew dima sekinî û di serê xwe de dikete hizran de, her weha weke ku ji dinyê têkiliya wê bê birrîn lê dihat. Ew di serê xwe de diçû û dçû, ku ka diçû kuderê di wê heyemê de di hişê xwe de. Mirovekî wilqasî bizane, ma gelo li ser çî di hizirî û di serê xwe de wilqasî mazin bihizir kur û dîr diçû. Ku mijar dikete ser zanebûnê de û ku anîna wê ye li ser ziman bê, ew ne dima sekinî di cihê xwe de. Hingî, bidil û kelegermî dibû û diaxift. Wilo lê dihat. Mirovên ku li dore wî ji ev yek pêre di wê heyemê de kifş dikirin. Lê zanebûna wî ji mazin bû. Hizre di serê wî de mazin bû. Mirovekî zane, di serê xwe de tişte ku dihizirê, hertimî dixwezê ku ew xwe bigihêne çî zanebûna ku heya li dinyê.

Li cem şah sekinandin ji mazinatiyak bû. Wilo dihata hasibandin. Ew ji ji zanebûnekê di hata hasibandin. Wilo dihata dîtîn. Zanebûn, weke xosletekî ku her kesek her timî lê digeraha bû. Ku bi yekî rûniştin ji bûba,

wê lê hatibana meyîzêndin û ku lê hata meyîzêndin ji, wê bihatana lêgerîn ku ka çend zanebûn heya. Ev yek, her weha weke xosletekî bû. Di wê heyeme de ji wilo. Di wê heyemê de mirovên ku li cem şah rûniştibûn, yên ku bizanebûn. Hemû ji wilo dihatina dîtin. Lê Şahmûr, di vê yekê de, li ser hemûkesekî re dihat dîtin, Ji xwe ji, ew wilo bû. Wilo dihat dîtin. Mirovekî ku zanebû. Demên xwe wî hertimî bi xwandinê di buhurand. Li berdestê wî gelek nivîs hebûn. Çend nivîs ku li wir hebene, li ber destê wî bûn. Wî li wan dimeyîzênd. Di wê heyemê de, deme ku li ber şah axiftin dest pê kiribû, hingî, êdî herkesek ketibû nava axiftinê de. Herkesekê ku diaxift ji, ji xwe hinek bi êmin diaxift. Ku zanebûna dianî ser ziman ji, bi dengê ku hinekî hisa wî bilind dianî ser ziman. Her weha wilo dianî ser ziman. Şahmûr ji, wilo bû. Wî ji, di deme ku diaxift de, hinekî dengê xwe bilind dikir û awayekî bizane dide axiftina xwe bidengê xwe re û diaxift. Her weha diaxift. Li ber şah ji wilo axiftin û xwe dana erê kirin, wasfakî wê ji hebû. Qedrak jê re hebû. Mirov bizane dihat hasibandin. Zanebûn, li gor Şahmûr mirov nemir dikir. Lê ku mirov xwe gihanda zanebûnê hemûk bixwe, êdî ev yek pêk dihat. Wî wilo bawer dikir. Di nav axiftinên xwe yên dikir de, pir caran ji wî ev hizre xwe anîya ser ziman.

Pir ceran li ber şah ji ev hizre gotiya. Li ser vê yekê ji pir mazin ketiya axiftina de bi mirov dore xwe re. Ne tenê wî, mirovên li dore wî ji, hinek hizirne wan yê weha hebûn. Wan ji, ev yek bawer dikir dikir. Wan ji, ku hizre dianî ser ziman, di nav axiftina xwe de digotin ku ”Şahmaran xwediyê zanebûna deman hemûkî ya. Ew bi zanebûna xwe re û zanebûna ku xwedî ya, ew gerdûn a”. Wilo ji dihat bawer kirin. Ev yek rast ji bû. Wilo ji bû. Şahmaran, berî wan bi deh hezar salî jîn bûya. Ew di destpêka bûna xweza û gerdûnê de bûya. Ji ber vê yekê, ew di temenê wan de bû. Çavên wê yên ku bi afsûn ku ew li ku derê ji bana, ji wir wêdetir didît ji, her der dianî ber çavên wê. Ew ji tiştêkî bê xeber ne dima. Her weha ew wilo bû. Ew wilo mazin bû. Ji yana wê ji her weha mazin bû. Temenê wê mazin bû. Ew ne dimir. Çend ku dihat ber mirinê ji, wê careka din wî xwe weke ku ji nû ve bûya weke keçikeka ku xwûdê ji dilê xwe re çêkiriya xweşik careka din dibû. Her weha ew wilo bû. Ew xwediyê hemû qudret û rastteqniyên jiyanê û yên li ser rûyên ardê hemûkan bû. Ji ber vê yekê, weke ku dihat zanîn ji, wan qudret û rastteqiniyan, ew digihanda, hinek rastteqniyên jiyanê bixwe ji, Ew ku diçû di ji, wê navenda ku têde dijî ji, li navika jiyanê û dinyê çêkiribû. Navika jiyanê û dinyê, cihê wê û ji yana wê bû. Wê li wir, welatê xwe yê ku jê re

‘marîstan’ dihata gotin avakiribû û di aramiyaka ku di deman de dijî dijîya.

Navika dinyê û jiyane, her demî ji weke ku dihata zanîn, her sal sê ceran qozaqar(keskesor) lê diveda. Kî ku karibana ku xwe bigihanda wî serê qozaqarê ji, wê di serê wê de, wê weke xazîneyaka mazin ye ku li wir e, wê xwe bigihandayê da. Ev yek ji, her weha rast bû. Ev yek ji, her weha tişteki ku ji rastiyê hatibû û affirî bû. Mirovên hemûkan ji ev yek ev dizanî. Di têgihîştin û zanebûna wî de bûn. Lê yê ku herî Zêde di zanebûn û têgihîştine wê de bû ji, Şahmûr bixwe bû. Ew pir mazin di têgihîştine wî de bû. Wî demên Şahmaran yên ku wê berî wê demê jîn kirin, hemû dizanî. Di derbarê wan de xwedî zanebûn û fêr bû. Yê ku herî zêde dizanê ku mirov xwe bigihanda Şahmaran wê bigihanda çî. Wî her weha ev yek dizanî. Mirovên li dore wî ji dizanî. Lê ne weke wî ku wî dizanî. Şahmûr, mirovê aqil bû. Ji ber vê yekê wî dizanî. Şahmaran ji, aqil bû. Ji ber vê yekê ji ne mumkun bû ku wî ew nizaniyana. Ku yekî xwe gihandibana Şahmaran, wê xwe gihandibana çî, wî dizanî. Li ser vê yekê ew di serê xwe de di hizirî. Di serê xwe de pir dihizirî. Ew, car bi car ku dihizirî, di serê xwe de diçû û pir kur diçû. Weke ku ne li wê dinyê ji ba. Wilo diçû. Di wê heymê de, ji deme ku li ber şah zanist ketibûbûna axiftinê de, ew ji di nav wan de diaxift. Lê ew gih diaxift û gih ji dihizirî di serê xwe de. Her weha ew di rewşekê de bû. Axiftina ku di wê heymê de zanistan li ber şah kiribû, weke qadarekê berdewam kiribû. Demeke dirêj weke ku têve çûbû bû. Lê dem çawa bû û buhurtibû ji, weke ku yekî ji yên li wir ne di farqê de bûn. Hemûkan ji di nav axiftin û zanînen xwe de xwe bi aqilê xwe kur biribûn. Her weha ew di rewşekê de bûn.

Piştî ku weke qadarekê axiftin bûbû, êdî ne bi gelekî re, weke ku yê ku farq kir ku deme hinekî buhurtiya û hatiya û bûya dereng Şahkurd bû. Şahkurd, deme ku wilo kifşkiribû, êdî weke ku were xwe lê hatibû. Wilo lê hatibû. Lê piştî ku şahkurd wilo kifşkiribû, êdî kiribû ku wî bidiyarî bide der û bêje dore xwe ku dem bûya dereng. Lê piştî ku wî wilo farq kir ji, hinekî dî ji ew bêdeng ma di cihê xwe de. Yekî zanebû û pir pîr ji bû û di wê heymê de li cem şah rûniştibû ji hebû. Ew ji navê wî Sabir bû. Sabir, pir bêdeng bû di rewşê xwe de. Di wê heymê de, di deme ku axiftin bûbûn, wî çend gotin di nav axiftinan de gotibûn. Lê piştî di cihê xwe de mabûbû sekinî. Êdî deng û meng jê derneketibû. Ew bêdeng mabû bû. Bêdeng hisandibû. Wî, piştî bala xwe dabûbû ser dore xwe û yên ku diaxift û li wan dihisand di rewşê xwe de. Lê di wê heymê de deme ku şah wilo di cihê xwe de weke ku were xwe lê hatibû û hatibû

xwe, êdî wî ji ew yek di cih de farq kiribû. Piştî ku wî ji ew yek farq, êdî bala wî çû ser şah. Lê wî ji ti tiştekan ne got. Weke ku ew li bendî şah û axiftinê ma. Lê çend ku her weha hatibû xwe ji, deng jê dervediket. Bêdeng bû. Wê rewşe, weke qadarekê berdewam kir. Çend ku mirovên dorê diaxiftin, her weha bala wan ji li wan wan bû û dihisandin. Şah, piştî ku her weha weke bêhnekê dem buhurt piştî deng da û bal hemû kişadina ser xwe di wê heyeme de. Ku wî bal kişadina xwe, êdî piştî bideft axiftinê kir. Hinek zanistên ku li wir in, navê wan hilda û bahsa zanebûna wan kir û got ku win çend mirovne bizane na. Ew gotinên ku şah ji bo wan anîn ser ziman, ji wan re bûn wasf û hatina bihîstin.

Şah, piştî ku axift, êdî piştî ku dawîya gotina xwe de wî got ku 'dem bûya dereng' û piştî wî axiftina xwe bidawî kir. Piştî ku wî axiftina xwe bidawî kir, êdî hin bi hin weke ku mirovên li dore wî kirin ku belav bibin. Şahmûr li rex rûniştî di hizir de bû. Ew wilo dihata berçavan. Bala wî di serê wî de weke ku li derne din bû. Lê ne dihata zanîn ku ka bala wî di serê wî de li kuderê bû. Ew di serê xwe de li derne bû. An ji li ser tiştne pir kur dihizirî û dûr çûbû bû. Ew di rewşeke wilo de bû.

Piştî ku şah axiftina xwe bidawî kir û ma sekinî, êdî piştî herkesekê li wir ji mabûbû sekinî. Deng ji ti keskî di wî heyemê de dervediket. Lê bala herkesekî li ser şah û gavên wî yên ku wê biavêjê bû. An ji weke ku li bendî wî gotinekê din ku ji devê wî derketibana bûn. Wilo lê dimeyîzandin bûn. Bala wan bi hey li wî bû. Şah ji, di piştî axiftina xwe de di deme ku mabû sekinî de, ew yek weha fahm kiribû. Zanibû ku bala herkesekî bi hey li ser wî ya. Lê di bin çavên xwe re, bale wî ji weke ku li Şahmûr bû. Lê Şahmûr ji di hizir de bû. Weke ku di xeweke şêrîn de bê, di serê xwe de dihizir de bû. Wilo dihata berçavan. Piştî bi qadarekê re êdî Şahmûr weke ku were xwe lê hatibû bû. Deme ku hatibû xwe ji, weke ku ji xeweke şêrîn rabê an ji ji dinyeke were dinyeyeke din lê hatibû. Deme ku ew ji hatibû xwe, êdî wî ji dîtibû ku wa bêdengiyaka ku bi bal wa afirî ya. Di deme ku ew hata xwe de ku wî wilo fahm kir, êdî piştî, deme ku hata xwe, di naqlê pêşî de, pêşî çavak li ser mirovên li dore xwe gerand û piştî wî avirîn xwe zivîrandin û birina ser şah û lê meyîzend. Deme ku li şah meyîzend, êdî dît ku wan şah ji wê bêdeng a. Weke ku bihizirê, di cihê xwe de bi bêdeng bû. Lê di rewşeke wilo de ku weke ku di hizir de ji bû. Wilo dihata berçavan.

Şahmûr, deme k avira xwe bira ser şah û ew wilo dît, êdî ew ji ma sekinî û lê bi şaq meyîzend. Şah, deme ku avirên Şahmûr hatina ser wî, êdî wî ji ew di cih de di wê heyemê de farq kir. Piştî ku avirên Şahmûr

çûna ser wî, êdî wî ji berê li wî zivîrand û lê meyîzend. Ku şah ji berê da wî û lê meyîzend, êdî herdû rû bi rû hatina ber hevdû û li hevdû meyîzendin. Şah, deme ku bi şahmûr re rû bi rû hat, weke ku hinekî bêdeng ma sekinî. Lê çawa weke ku kir ku bi axivê, Şahmûr, gotin ji devê xwe derxist û axift û her weha ji şah re got. "Şahê min, weke ku we gotî ez ji dibe qey bûya dereng" û ma sekinî. Piştî şah gotina xwe got û her weha got; "rast a, bû dereng, êdî herkesek bila here mala xwe .." Ku şah wilo got, êdî ma sekinî. Ku ew ma sekinî, di cihê xwe de û bêdengî di wê heyemê de pê çûbû, êdî ne bi gelekî re mirovên li dorê ji karkirin ku rabin û herin. Piştî ne bi gelekî re êdî kara rabûnê bû û mirovên ku wê rabûnê ji êdî rabûn û çûn ku herine malên xwe di wê heyemê de.

Piştî ne bi gelekî re, êdî hinek mirovan kirin ku bidana xwe û rabina ser xwe û herin. Lê çavên wan li şah bû. Şahkurd divîyabû ku li pêşiya wan daba xwe û destûra çûyina daba wan. Her kesek ji ji ber vê yekê çavên wan li ser şah bû. Şah ji ev yek fahm kiribû. Piştî ne bi gelekî re, wî ji xwe da xwe û bidana xwe destûra çûnê da wan ku herin. Piştî êdî hin bi hin mirovan destûr xwest û ji wir bidest çûne kirin. Weke qadarekê piştî, ji wir mirovên ku rûniştî bûn, hema bêja bizêdeyî çûbû bûn. Lê çendek mabûbûn. Şahmûr ji di nav wan yên ku mabûn de bû. Ew li cem Şah bû. Piştî ku hinekî di ji têve çû, êdî hinek mirovên din ji yên ku li wir hê mabûbûn çûn. Êdî di wê heyemê de pir hindik mirov mabûbûn. Piştî ku her weha hindik mayin bû, êdî şah li Şahmûr zivîrî û jê re got, "ne bû dereng". Ku Şah wilo got, êdî Şahmûr ji gotiyê de ti rast dibêje şahê min! û ma sekinî.

Dem hin bi hin bi ber derengbûnê ve diçû. Di wê heyemê de axiftinên ku wan di di demê ku li hevdû rûniştî bûn û di nav xwe de kiribûn de di serê Şahmûr de şaq dida. Şahmûr bi hizir bû. Lê ti tiştê ne digot. Bêdeng bû. Tenê wilo di wê bêdengiya xwe de sekinî bû. Hinekî dem ku têve çû, êdî şah ji êdî fahm kir ku hê bêhtir bûya dereng, êdî kir ku xwe bide alîkî û herê mezele xwe ye razanê. Wî wilo di xwe de hîs dikir. Ku şah, hinekî dîn ji ma, êdî piştî li Şahmûr û mirovên din yên ku li cem wî mana meyîzend û gote wan, "êdî em ji herin û razihin". Ku wî wilo got, êdî herkesekê li wir di wê heyeme de ku hebûn, bi wê gotina wî re bidest rabûnê kir ku bikin. Lê ne dabûbûna xwe. Bê ku şah bide xwe, dabûna xwe ye wan, wê rast nebûbûna. Ji ber vê yekê, herkesek li bendî wî û rabûna wî bû. Ji xwe ku mirov li rewşê şah dimeyîzend, mirov fahm dikir ku li hamanakê bû. Haxta bidana xwe ku rabê ser xwe di wê heyeme de. Wilo di cihê xwe de sekinî di hata berçavên mirov. Ew ji di serê xwe de,

weke ku li ser tiştne di hizir de bû di serê de. Lê ka li ser di serê xwe de di hizir de bû. Ew ji ne kifş bû. Tenê mirov ji rûyê wî fahm dikir ku ew di hizir de bû. Ji wê pêve, ti tiştêkî din ne dihata berçavan û zanîn.

Şah, ku weke qadarekê wilo ma û sekinî, êdî piştêre bi qadarekê re bi wê rewşê re, weke ku ji xwe çûbê û were lê hat. Deme ku wilo lê hat, herkesekê li wir ev yek pêve kifş kifş kir. Ji ber ku di wê heyemê de, weke ku di serê xwe de ne li wir bê bû û deme ku wilo lê hatibû û weke ku hatibê xwe lê hat ji, weke ku bihilçeniqê lê hatibû. Ew deme ku wilo lê hat ji, herkesekê li wir ev yek pêre fahm kir. Di wê heyemê de bala mirovên li dore wî bi carekê re çûna ser wî û lê meyîzandin. Weke ku jê bi hêvî bin ku ew gotinekê ji wan re bilêvkê lê meyîzandin. Lê wî di wê heyeme de ti tiştêkî ne got. Ma sekinî. Lê deme ku wî ji li mirovên ku lê meyîzandin, ev lê meyîzandina li xwe farqkir, êdî di xwe de hîs kir ku biaxivê û tiştêkî bibêje. Lê weke ku di serê xwe de tiştêkî ji wan mirovên ku lê dimeyîzandin re bêje nebû li nava çavên wan meyîzend. Bi wê meyîzandinê, li ber wan, ma sekinî. Şahmûr ji bala wî bi hey li ser şah bû. Şah, deme ku bala xwe biribû ser mirovên ku çavên xwe biribûbûna ser wî û lê meyîzandibûn li wan meyîzend, êdî serê xwe zivîrandibû û li Şahmûr ji meyîzandibû. Di wê heyemê de weke ku kiribû ku bi axivê. Lê ne axiftibû.

Di wê heyemê de, weke ku şah kir ku biaxivê. Şahmûr ji, weke ku li bendî wî û axiftinê bê ma sekinî û lê meyîzend. Lê weke ku ew li hemanakê bû ku biaxiftina. Lê ne dibû ku Şah kara axiftinê bike û ew bidest axiftinê bike. Wilo fahm kiribû ku Şah kara xwe û axiftinê kiribû. Ne tenê wî, mirovên li dore wî yên din ji her weha ev yek fahm kiribû û fahm kiribû. Ji ber vê yekê, bala wan ji bi hey çûbû bû ser Şah di wê heyeme de. Di wê heyeme de bi wê meyîzandina Şah û Şahmûr ye lev, herdû ji, bi wê rewşê ketibûbûna bernerînên mirovên ku li wan di meyîzandin di wê heyeme de. Di wê rewşê de, weke ku dilperîyak ji bi mirov re çedibû ku ka wê kî pêşî deng derxe û ku deng derxist û axift ji wê çî vebêje û bêne ser ziman. Her weha li bendbûnak ji di nerînan de xwe dide der di wê heyemê de. Nerîn, cerna bi meyze bixwe re gotina herî mazin dide berçav. Gotina ku mirov bi dev û lêvê bêje, di wê heyemê de bi nerîne bi dev û lêv dibe. Di wê heyemê de ji rewş wilo bû. Nerîn, di wê kêlîkê de di axiftina xwe ya bi mirov re bû. Nerîn ji, weke zimên biziman a. Divêt ku mirov vê ji zanibe. Ev ji rastiyaka herî rasta ku mirov wê bêne ser ziman. Lê ji bo ku mirov zimanê nerîne fahm bike,

têgihîştineka bihizir ku têde felsefe biwate ya pêdivî pê heya. Ev yek ji rastiyaka ku mirov di vir de bi vê ve bêne ser ziman a.

Ziman ji wilo ya. Ziman ji, çend ku mirov cerna di deme axiftinê de ne di farqê de ji bê, têgihîştineka ji nerînê têde heya û biwate ya û tê ser ziman. Ziman, bitêgihîştinê heya û di riya xwe ye bi rê ve çûnê de ya. Zimanê kurda, pir pêşketa ya. Her gotinaka wê, xwediyê pêvajoyana ku bi gelek sala ya. Ev ji rastiyaka mazin ye dîrokî ya. Bi vê yekê re mirov divêt ku bêje ku deme ku diaxiftin ji, pir mazin pêşketineka mazin dianîn ser ziman di axiftina xwe de. Di deme ku li ber Şahkurd zanistên ku hebûn ku axiftibûn, di serê xwe de pir mazin hizreke mazin afirandibûn û anîbûn ser ziman. Di wê heyemê de, ev yek wilo bûbû. Gotina ”ne dive ti zanibe ku çi çî ya”, di serê gotinan de dihata ser ziman û piştire axiftin dihatina dest pê kirin. Di wê heyemê de ji, ev yek bûbû. Li ser têgihîştinê rawastîn pir mazin hebû. Aqil û zanebûn, çend bêjeyên ku temenê wê axiftina ku hebû diafirand bû. ”Ku bahsa aqil dihata kirin, Şahmaran dihata bîrê”. Ji ber vê yekê, di deme ku axiftin kiribûn de, li ser wê ji û demên wê yên ku di serê wan de dihatina zanîn ji pir mazin rawastaha bûn. Li ser Şahmaran, pir mazin dihata vegotin. Li ser pir mazin dihata sekinandin. Ku bahsa wê dihata kirin, weke ku bahsa nirxekê bê kirin bahs dihata kirin. Ji wê wirde ji, deme ku bahsa wê dihata kirin, weke ku bahsa pîrozîyaka ku bi keçik û jinan re dihata kirin bû.

Zanebûn û şahmaran, têgihîştin û şahmaran, pîrozî û şahmaran, temen dirêj û şahmaran çend ji wan bêjeyên ku bi hev re ku bahsa kîjanê ji wan dihata kirin, ya din dihata bîra mirov bûn. Di serê mirov de her weha pir mazin biwate bû. Ji wê zêdetir, hizreke ku mirov di ser û dilê mirov de rehet dikir, bi hebûn û gotina şahmaran re bi mirov re çêdibû. Ev yek, weke nirxekê bû. Ew rehetî, bi xalkê re hebû. Bi vê yekê, herkesekî şahmaran bi xwe re hîs dikir. Di mala xwe de hîs dikir. Wêna şahmaran binaqş çêkirin û di malê de dalaqandin, ji vê yekê û pîrozîya wê ji dihat.

Di wê heyemê de, deme ku bahs hatibû kirin, demeke dirêj li ser wê bahs hatibû kirin. Di wê heyemê de di deme ku bahsa Şahmaran hatibû kirin de, tiştêkî din ji hatibû ser ziman. Ew ji her weha nemirbûna wê û didemena jîbûna wan wê bû. Bahsa wê ji hatibû kirin. Li ser vê yekê ji hatibû sekinandin. Di nav xalkê de dihata bawer kirin, Şahmaran ti carî namirê. Wê ne mirê. Wilo ji bû. Ew jiyanaka bi teybet ya ku xwûdê dabûyê de bû. Wilo bû. Bi vê yekê teybetmediyaka w ya teybet ji mirov hebû. Ew xwediyê zanabûna deman hemûkî bû. Ew li gor zanstan û Şahmûr bixwe ji, dervî deman dijî. Ji ber vê yekê, ci bûbû di deman de û

wê çî bûbana di deman de, wê zanîbû. Ev yek ji rast bû. Deme ku bahsa wê dihata kirin, ev yek û rastî di serî de bahs dihata kirin û dihata ser ziman. Di wê heyemê de ji bahs hatibû kirin. Li ser wê rawastaha bûn. Lê bi wê hizre ve girêdayî hizreke din ji hatibû ser ziman. Ew ji her weha ew bû ku kî ku karibe xwe bigihêne şahmaran, wê xwe bigihêne zanebûn deman hemûkî ya ku heya. Ev yek ji weke rastiya mazin dihata ser ziman. Ma gelo kê karibû ku xwe bigehanada wê li derekê? Ew ji ne kifş bû. Heya wê demê ti kesekî xwe ne gihandibûyê da. ”Yên ku bahsa wan dihata kirin ku wan xwe gihandiya wê ji, yê ku wê xwe gihandibû wan bûn”. Çend ku rastî weha bû, ma gelo wê kê kariba ku bigihanda wê di wê heyemê de. Lê bitêgihiştin û zanebûnaka ku hebû ji, dihata zanin ku şahmaran di nav mirovan da bû. Lê ti kesekî wê ne di dît. Wê karibû ku xwe bikira awa û şeklê herkesekî de û li jyanê jîyabana. Ev xoslet û teybetmendiyên wê yê ku dihatina zanîn hebûn. Şahmaran, weke ku dihata zanîn ji, dihata vegotin ku pir mazin dixwest ku alî mirovan li jyanê bike. Wê di dît ku mirovek li jyanê di rewşeke xirab an ji zor de bana. Deme ku di dît ji, di cih de wê xwe digihanda wan û alî wan dikir. Ev yek, rastiya ku dihata zanîn ya di derbarê wê de bûn. Lê şahmaran, weke ku xwe bi xwe çawa dihata dîtin, ti kesekî ne dîtibû. Şahmaran pir mazin dilpaqij bû. Kê bahsa şahmaran kiribana, Ev yek ji dihata bîra mirov di cih de. Ev weke xosletekî ku rastiya wê ye herî mazin di anî ser ziman di hata dîtin û ser ziman. Ku bahsa şahmaran di hata kirin, Ev rastiye wê dihatina bîra mirov. Lê ti kesekî ew ne dîtibû. Di wê heyemê de her weha ew ji hatibûbûn ser ziman. bahsa wê ji hatibû kirin. Ew bahskirinên ku hatibûbûn kirin, hemû ji di serê Şahmûr de bûn. Ew li ser wan dihizirî.

Piştre ji, ji xwe êdî hingî li ser wan hizrê ku hatibûbûna ser ziman yê di derbarê wê de û yê ku wê di wê xalê de zanîbûn li ser wan dihizirî, êdî di xwe de wilo bédeng mabû û ketibû hizran de. Di wê deme ku ew û Şah çav bi çav hatibûbûna ber hevdû û hinekî weke ku bédengi di naqabîna wan de çêbûbû, hebû ku ew herdû ji li ser wê dihizirîyan.

-----oOo-----

Dayika Hêle, li mala xwe bû. Bi mala xwe ve diçû û dihat. Wê rojê ji weke her rojên din yê ku buhurandibû, mastê xwe hê ji êvarî ve meyndibû û piştre ku bûbû sibeh, hê di sibehê de dirabê û mastê xwe dike destê xwe de û dibe û diçê ku herê cihê ku wê wê mastê bi firoşê. Wê rojê ji wilo rabû bû û çûbû mastê xwe dabû û hatibû malê û nahaka ji

li mala xwe bû û bi mala xwe ve diçû û dihat. Kar û barê mala xwe dikir. Kar û barê wê yê malê pir zêde hebû. Her roj ku dihata malê ber êvarî, her weha êdî deme xwe bi kar û barê xwe ve dibuhurand. Cerna cil û milên xwe yên malê dişişt û cerna ji bi karna din yên malê ji zad û an ji yên din ve diçû û dihat. Lê wê rojê, bi karê imbarê ve diçû û dihat. Ji kuhara ku têde genim hatibû bicihkirin, ji wê, genim derdixist ku ku bikar bêne. Destarê wê ji li ber wê bû. Lê hinekî jê wirde bû. Hinek genim li ber destar lê li aliyê çapê di sekinî. Lê weke ku ne gelek bû. Devê wê kişê ku genim têde bû û li nêzikî destar di sekinî vekirî bû. Genimê ku têde bû, jê dihata fahm kirin ku hatibû gelandin. Hebû nebû ji bû ku bibe savar bû. Piştî ku hatibû kelandin, êdî wê anîbû wir ku li wir bi destêr bihêre. Wê bihêrtina û bikira savar.

Cemşîd ji li mal bû. Ew ji li derve li hewşê bû. Ji xwe re bi çeleke van ve diçû û dihat. Dem piştî asrê bû. Di wê demê de, ji xwe, ti kesek di ti demê de di hundurê de ne dima. Her kesek, di wê demê de li derve bi kar û barê xwe ve diçû û dihat. Jiyana rojene yên ku dihatina kirin, her weha wilo bûn. Li malê Cemşîd û dayika wî pêve ti kesek ne bû. Cemşîd ji xurtekî ku levhatî bû. Pir sipahî bû. Yên ku ew di dît jim dilê wan li ser wî dima. Wilo levhatî û sipahî bû. Lê bê bav bû. Bavê wî, di demeke ku şerekê mazin ji bo wî serî mirovên mêr hemû lev gihiştina hevdu û bi hev re çûn de çû û ne vegehara. Hê sax bê û mirî ji bê ne kifş bû. Ne dihata zanîn. Heya ti kesekî jê nebû. Wilo mabû bû. Piştî ku ew çûbû û ne vegerehe bû, êdî kurê wî bi navê wî hatibû bi navkirin û wilo hatibû mazin kirin. Wilo bû rewşe wan. Li dore wan, mirovên ku li wir bûn, di nav wan de, yên ku qadrê cîrantiyê hebûn bûn. Ji xwe, cîranti, xwediyê kevneşopîyeke binirx û pîroz bû. Qadrê cîranti û mêhvantiyê weke hevdu bû. Çi bûbana û di çî demê de bana, her kesekî qadrê cîranê xwe ji yê xwe dizanî. Her weha divîya ku mirov vê yekê ji bi teybetî bêne ser ziman.

Malaka bi qadr û bi nirx, qadrê wê di dû tiştan de dihata zanîn û li berçav. Yek ji wan tiştan cîranti bû. Ya din ji her weha mêhvanti bû. Ev herdû pir mazin bi qadr bûn û bi qiymet bûn. Ku bahsa van herdûyan dihata kirin, li ser wan nîqaş ne dihata kirin. Tenê dihata kirin. Her weha ev yek ji bo xalkê, kevneşopîye wan û nirxbûna wan girîng bû. Li ser dihata sekinandin. Yên ku deme ku mêhvanên dihatin, çawa ku dimala wan tişteke ku ne bana ku dênine ber wan, diçûn û deyn dikirin û dianîn di danîna ber mêhvanê xwe û jê re ji ne dihata gotin da qana dilê wê xamgîn nebe, da qana ji malê bidil vaqatihê, her weha ji bo cîrantiyê ji ku

di malê de tişteke ne bana û yênciranê wan wê yekê zanîbana û li ber bédeng maban, her weha wekehev bêkevneşopî û bènirxî dihata şîrovekirin û ser ziman. Divêt ku mirov her weha vê yekê bi teybetî bêne ser ziman.

Bi vê kevneşopîyê, her weha divêt ku mirov bêne ser ziman ku di nav xalkê de, wilo zêde ne dihata hiştin ku ti kesek şikestî û li bin maba. Lê xwedî dihata derketin. Mala Dayika Hêle û kurê wê Cemşîd ji her weha wilo bi vê yekê bêxwedî nema bû. Lê xwedî dihata derketin. Li mala wan ji, di demeke kin de ne tenê çeleke wan, her weha çend bizin û mihên wan ji bûbûn. Ew ji hebûn. Bi vê yekê ji, di mala wan de, çî pêdiviyên wan ji heban, ji wan bicih dianîn. Ev yek ji her weha wilo bû. Jiyana wan bi vê yekê her weha pir bixwezayî dibuhurt. Di rewşê xwe de dibuhurt. Bi wê xwezabûnê wan jiyana xwe di buhurand. Jiyana wan, her weha bi wê rewşê dimeşî di xwe de. Ji şîr û tiştên ku ji ji sawalên xwe dihildan, pê birçî ne diman. Pê jiyana xwe didana berdewam kirin.

Dayika Hêle, jinaka ku ji xwe bi aqilê xwe ji xwe bi bawer bû. Jinaka bi zanebû. Xwandin û nivîsandina wê ji hebû. Karîbû ku bixwenda. Her weha ew xwediyê rastiya bizane bû. Bi wê yekê, wê ji, çî zanî bû û pêre hebû, bi kurê xwe re ji bi par dikir. Kure xwe ji, wê weke xwe kiribû. Wî kiribû xwedî xwendin. Wî ji karibû ku bixwenda. Bi vê yekê, ew ji bizane kiribû. Rewşeke wan ye weha hebû.

Cemşîd, di nava hevalên xwe de yekî ku bi zîrektî û mêranti û bazatiya xwe ji bi nav û deng bû. Pir bazak bû. Pir mêr ji bû. Bi vê yekê ji ew dihata nas kirin. Hevalên wê yên ku herî zêde li cem ji yên zaroyên cîranê wan bûn. Ew ji navên wan Cemşêr û Kirta bûn. Hinek hevalên vê yên din ji hebûn. Lê yên ku ew herî zêde bi wan re bû ji ev bûn. Bi hev re diçûna Nêçîrê û tiştên wilo ji. Hevaltiyaka wan ya bi hogirtî hebû. Kirta, yekî ji herdûyan ji mazitir bû. Ew bavê wî li qasrê ji dima. Yekî ku bizane bû. Pir navê wî ji hebû. Pir bîaqil û têgihiştin bû. Di nav xalkê de li wî û gotina wî dihata hisandin. Baweriyaka bi qancî û bawerî ji lê hebû. Ew ji navê wî şewar bû. Yên ku li qasrê li cem Şah diman, di nav xalkê de, ji wan re pir mazin rêzeke mazin dihata nîşandin. Bi wê rêzê, navê wan hebû û mazin bû. Bavê Kirta û Cemşîd hevdu nas dikirin. Hevalên hevdu yên zaroktiyê bûn. Lê bavê Cemşîd nedima di wê heyemê de. Lê yê Kirta dima. Kirta û Cemşîd, çawa ku bavê bi hev re mazin bûbûn û bi hev re bûbûn heval û bi hev re mazin bûbûn û jevre qanc bûn, her weha ew ji wilo bûn. Weke ku wan kevneşopîye bavên xwe di vî warî ji dest hildabû.

Di wê heyemê de Kirta ji û Cemşîd ji, herdû ji hema bêja gihiştibûn deme balixbûna xwe di wê heyemê de. Hinekî dî ji têve çûbana, êdî ew mazin bûn. Wê wilo bihatan hasibandin. Wê êdî hêvîya mazinbûnê ji wan bihatan kirin. Hêvîya mazinbûnê, ku mirov bahsa wê kir, divêt ku mirov zanibê ku mirov bahsa çi dike û çi têne ser ziman. Ev gotin, di nav xalkê de bi kevneşopî bû. Bi nirx bû. Mirovên ku ji de dibûn ciwan û balix dibûn, êdî hêvîyaka ku di jiyane xwe de xwe li ser lingên xwe bigirin ji wan dihata xwestin hebû di nav xalkê de. Ku yek mazin bû, û karîbû ku baş nêçîrtiyê bike û mala xwe bi rê ve bibe, êdî ew mazin bû û bersive wan hêvîyên ku jê dihata xwestin jê dihata girtin. Mirovên ku di wê heyemê xwe de karîbana ku wê bersivê bidana, êdî di deme mazinatiya xwe de ji, jê baweriyak hebû. Dihata gotin ku ew mirov mirovekî biaqilê xwe mazin a. Ev rewş, bi kevneşopî û hebûna xwe re ji aqiliyê dihata pirsîn. Her weha divêt ku mirov vê yekê ji biteybet bêne ser ziman. Cemşîd û hevalên xwe pir ceran ku çûbûn nêçîrê hatibûn ber bota û Diclê û hata ku çûbûn ber Keldenê wanderan ji, çûbûn. Li vanderan, bi teybetî ji deristanna pir gurr û mazin û bilind hebûn. Mirov, wilo zêde wêra ne dikir ku bikeve nava wê de. Herkesekî wilo zêde wêra ne dikir ku bikata nava wê de. Lê Cemşîd û hevalên xwe bi hev re diçûn û diketina nava wê de. Bi şêran re ji karîbû ku şer bikirana. Di nav wan deristanên li ber Diclê de ji şêran bigira hata ku digiha gelek ajalên din hebûn. Gelek xezal û pazkovî ji hebûn. Pazkovî û xezal, herdû ji, li ser wan, pir dihata vegotin. Pazkovî, bi teybetî gelek aciniyan xwe dikira awayê wan de. Ku yekî gîskeke kovî dikuşt, pir li ser dimana sekinî. Di xwestin ku ew ma rasta ku pazkovîyaka an ji ne tiştêkî dî ya ku xwe kiriya awayê pazkovîyê de. Her weha xezal ji wilo bû. Afsûna çavên Xezalê, herkesek jê bigotin bû. Çavên wê pir xweşik bû. Lê çavên Şahmaran xweşiktir bûn. Bazatiya pazkovîtiyê li ser zimanan bû. Cemşîd û hevalên xwe pir ceran diçûn nêçîrê û nêçîrî dikirin. Dii nêçîrtiyê de ji, ew pir zîrek bûn. Nêçîrtiyê, ji mirov zanebûnaka pir baş dixwest. Wan ev yek zanibû. Gelek cerên ku diçûna nêçîrê ji destvala ne divegarahana malê. Cemşîd, ji wê ji zêdetir, pir aqilekî wî yê mazin hebû. Ji rewşan fahm dikir. Di rewşan de karîbû ku xwe bi parastina. Bi vê yekê ji baweriyaka mazin lê hebû. Gelek ceran ji, deme ku kirina ku herine derên dûr, li ser ava diclê re bikîştê ji çûna. Kîşt, ku dikete ser ava diclê de, ew dibir û dibir. Ew dibira der û deverên çûr û dûr. Dûrbûn, xûf û tirsê dike dilê mirov de. Lê ya wan ne dikete dile wan de. Tirs, şervanê ku şer bidil re dike ya. Ew, di wî şerê wê yê di dil de dibin ne diketin. Ew di ser diketin. Bi ser diketin.

Bi vê yekê ve girêdayî mirov karê bêje ku re pir dihatina berçav. Cemşîd û hevalên wî, mirovna ku li berçav bûn. Li wan dihata meyizendin. Baweriyak bi balixbûna wa re li wan çebû bû. Her weha mirov karê vê yekê bêne ser ziman.

Li malê ji, dayika wî bi kar û barê xwe ve diçû û dihat. Karê xwe dikir. Dem hatibû ber êvarî. Êdî wê hinekî ku dem têve çûba wê bûba êvar. Her weha wilo bû. Dayika Hêle ji, li malê bû. Hinek karê wê yên ku dikir di destê wê de hebû. Karê malê xilas kiirbû û hindik mabû ku çêleke wê û sawalên win wê hatiban malê û wê ji wê bidest dohtina wan kiriba. Dem, hatibû ber wê demê.

Ku hinekî di ji dayika Hêle bi kar û barê xwe ve û û hat, êdî ne bi gelekî piştire wê dît ku wan sawal ji hatina malê. Wa yên wê ji hatina malê. Ku yên wê hatina malê, êdî ew ji ne sekinî û bidest çûna bi wan ve kir. Ku sawal hat wê hatiba dohtin û piştire ji, wê êm hatiba ber wan û piştire ji wê ketiban koxan de. Her weha wê wilo bûba. Berî ku sawal biketa koxan de, wê kar û barê wan yên weke dohtin û êm dayînê wê hatina kirin û bidawi kirin. Ev yek ji wilo bû. Ku ev yek hata kirin û bidawi kirin, piştire wê sawalan piştî dohtinê re wê weke bêhnekê ji weke golik, barxik û kahrik ji ku heban, wê berda ban û ew ji wê hatiban û hinekî maka xwe mêhtiban û piştire wê ew ji ji wan hatiban vaqatandin û piştire wê ew ji kiriban cihê wan de. Her weha wilo bû. Lê yên Dayika Hêle ji ber ku wilo zêde sawal û mewalên wan nebûn, wê ew kar û barê wan yên ku bêne kirin wê wilo zêde berdewam ne kiriba. Wê, çawa ku sawal hat, wê rahiştira stila xwe ya darî û kira destê xwe de û çû ku herê û wan bidoşê. Piştî ku ew çû ji, êdî ne bi gelekî re, wê ji, ew kar û barê xwe bidawî kir û hata hindur. Wê rojê ji, deme ku wê dohtin kiribû, hinekî zêde ji şîr ji sawalan hildabû. Zêdeyî stilakê ji wan hildabû. Biqasî zerikekê zêdeti ji hildabû.

Piştî ku wê dohtin kiribû û sitila xwe tişî kiribû, êdî tiştêkî weke zerikekê ku ji ye wê ye pêşî ku têde sawal dohtibû ji, ku pir biçûktir bû, hildabû û hinekî di wê de dohtibû. Piştî ku ew ji dohtibû, êdî herdû firaxên xwe yên tişî hildabûn û anîbû hundur û li hundur danî bû û çûbû ku herê hinekî karê din yên ku wê kê bike. Ji ber vê yekê, wê ji firaxên xwe yên tişî danî hundur û çû derve. Deme ku çû derve ji, weke bêhenekê li derve ma sekinî. Weke qadarekê bi kar û bar ve çû û hat. Cemşîd ji di wê heyemê de li mal bû. Di deme ku karê dohtinê bû de, wê ji hinekî weke ku alî dayika xwe kir û piştire derket û herê û bigihê hinek hevalên xwe yên ku li derve di wê hewayaya berêvarî ya ye hînik de lev

gihabûn hevdû. Ku wî ji ew wilo dîtin, êdî wî ji deme winda ne kir. Di cih de çû û xwe gihanda wan. Ji xwe di wan deman de ti kesek di hundur de ne dima. Herkesek ji hundur derdiket. Yên ku bi kar û barê xwe ve diçûn û dihatin, diçûn û dihatin. Yên ku di wê hewayaya hînik de lev dirûniştin ji, di wê deme de lev gihabûn hevdû û bi hev re li hevdû rûniştibûn. Yên ciwan, weke Cemşîd ji bi hevalên xwe re digihana hevdû bi hev re diçûna deverne ku hînik ku karibin ku lev rûnihin û bi hev re henaka bikin, her weha weke ye dilê xwe bikin. Ew ji wilo çûbû bûn

Piştî ku ji malê Cemşîd diçê, êdî dayika Hêle ji, bi tenê li mal dimêne û bi kar û barên xwe ve diçû. Di wê demê de, axlabe ji, jinên malan hema bêja hemûk ji bi kar û bar ve bûn. Diçûn û dihatin. Yek ji wan ji hema bêja ne bisekin bû. Lê yên ku pir pîr û kal bûn ji, ew ji, an li dereke malê û an ji li dereke ku li derve, lev digihana hevdû û li hevdû dirûniştin û bi hev re deme xwe di buhurandin. Wan mirovên pîr û kal, wilo zêde kar ne dikir. Kar bi wan ne dihata kirin. Rêzeke mazin ye ku mirov pir mazin û bi kevneşopî bêne ser ziman ji wan re hebû. Jinên pir pîr ji, li malê ku li cihekê ku li gor wan baş bû ku lê di rûniştin, hebû ku car bi car li pêçakan meyzênin. Ev ji her weha hebû. Ji bo ku dayika wan herê û kar û bar bike, wan li wan dimeyîzend. Ev yek ji, weke xosletekî jiyane yê xweza hertimî li berçav bû. Di wê demê de, ji hê ji nû ve bender û karê bihewkirinê bidawi bûya. Weke kevneşopîyekê ji, deme ku ew kar bidawi dibû, ahl, lev digiha hevdû û hinek şahî bi hev re dikirin. Di wê deme şahiyê de şêx û şengeke pir xweş û li xwe dibû. Dilê herkesekî pir xweş dibû. Bi wê şahiya ku dihata kirin, weke ku demek dihata bidawi kirin û bidest demeke nû ye jiyane dihata kirin. Rewş û jiyana her weha di wê heyemê de bireng bû.

Li berdicle, ji xwe, ev rewş bêhtir, her sala hema bêja bicih dihat. Weke kevneşopîyekê bû. Bi vê yekê, demên dilxweşbûnê diafirîn. Demên dil xweşbûnê, bi ye li gor dilê xwe ku wê jiyana xwe pê bide berdewam kirin ku bidest dihata xistin dibûn. Bi vê yekê dilê mirov xweş dibû. Ku mirov ji ardê ye ku wê bikaribe pê jiyana xwe ye rojene bide berdewam kirin ku bidest dixist, pê bi şahî dibû. Ji xaynî wê ji, hê gelek tişteên wilo hebûn, yên ku wê pê jiyana xwe bidana berdewam kirin. Mastê kiş, kifşeke wan ye ku pê bidil xweş bûn. Ji şîr çêkirina panîr û kirina panîr ya di çêran û hildana wan heya demên yên salê ji wilo bû. Bi vê yekê, jiyana wan, ya esayî hebû. Wekî din ji, tirşkirina tirozîyan û tiştên wilo yan ji, hebûn. Bi wan re ji, mirovan xwe ji demên xwe yên piştire didana amedekirin.

Dayika Hêle ji, her weha wê ji ev dikirin. Wê pir ji ji van tişt û miştan fahm dikir. Ew jinaka pir bizane bû. Jinên pir ji, ji ber ku di nav kar û barên jiyanê de pîr dibin, di derbarê jiyanê de yên ku herê zêde xwedî zanebûn bûn. Dayika Hêle ji, her weha wilo bû. Ew ji bizanebûn bû. Wê ji, ji mala xwe re ji demên salê yên ku wê werin re amedekariyên wilo dikirin. Her demê ji deme din ye ku wê were re amedekariyak hebû.

Dayika Hêle, piştî ku şîrê xwe danîbû hundur û hatîbû derve û hinek bikar û barê xwe ve çûbû bû, piştî ne bi gelekî re ku karê ku kiribû destê xwe de ji bo kirinê û ku kiribû piştî, hat ku were hundur. Deme ku hata hundur ji di wê heyemê de, wilo zêde, heya wê ji ti tiştêkî neyî hat û keta hundur de. Deme ku ew hat û keta hundur de, êdî wê deme ku keta hundur de berê da bi ber şîrê xwe ve ku herê û wê bi kelenê û bi meyêne. Ji bo vê yekê, di di cih de, di deme piştî dohtinê de ku hinek kar û bar hebene dihata kirin û piştî ev kar didawiyê de dihata kirin. Wê hê şîrê xwe germ kiribana û meyandibana. Vê yekê ji, wê demeke wê hilda bana. Ji ber ku wê karê xwe bike hatîbû hundur. Ku hingî şîr hatîbana meyandin, wê sibehê meyî bana. Şîrê çêlekan wilo zêde zû ji ne dimeyî. Lê yê mihan pir baş dimeyî. Ku dimeyî ji, ji yê çêlekan û sawalên din bêhtir bi biqalib dimeyî û hişk dibû. Çend Mihên wê ji hebûn. Wê şîrê wan dikira nava hevde û dimeyand.

Deme ku dayika Hêle hata hundur û çû ku herê biber şîrê ve, hingî dît ku çi bibîne. Dî di wê heyemê de li ber tiştê ku dît weke ku laşê wê di cihê xwe de wilo hişk bibe lê hat. Laşê wî qayimt. Dît ku wa marak wê ji firaxa wê ye ku şîr têde ya lê ku ji ya din pir biçûktira, wa devê xwe kiriyê de û jê di vaxwe. Ku dayika Hêle ew rewş dît, êdî li ber ma sekinî di cihê xwe de. Tenê wilo şaq ma û li mêr meyîzend. Lê mar ji, hata ku têr ne vexwar devê ji ji firaxê dernexist. Piştî ku mêr têr vexwart, êdî piştî zêrek ji devê xwe derxist û danî cem firaxe şîr ye biçûk û ji wir hêdî hêdî kir ku dîrkevê û dîrket. Dayika Hêle li ber wê rewşê pir maz acêmayî. Lê mar, weke ku wê dayika Hêle nedîtî di û ji berçav winda bû. Deme ku mar çû, êdî weke ku dayika Hêle were xwe lê hat.

Dayika Hêle, hata ku ji berçav mar winda nebû ji, weke ku di cihê xwe de biqayimê lê hat û ti tiştêkî ne ket. Di wê heyemê de weke ku wê çî kiribana ji, ji bîr bike lê hatîbû. Piştî ku mar çû, êdî weke ku were xwe lê hatîbû. Piştî ku mar çû, êdî wê ji xwe re gotîbû ku "ew mar bû". Ji wê pêve, wilo zêde ti gotinên din di wê heyemê de ji devê wê derneketibûn. Şaş û matmayî mabû. Dilê wê, piştî weke ku ew ji were xwe lê hatîbû û bidest zû avêtinê kiribû. Wilo lê hatîbû. Lê piştî ku hinekî hata xwe, êdî

piştire çû cem şîrê xwe û li ser wî zêrî re ma sekinî Piştire destê xwe wê avêta wî zêrî û rahiştîyê de û hilda û lê meyîzend. Deme ku lê meyîzend, fahm kir ku birastî ji ev zêreke. Ji wilo ew sahwa mêr ji ser wê ne çûbû bû. Lê ji ber ku ew ji, zêr bû, dilê wê, weke ku hinekî di ji zûtir bidest avêtinê kiribû. Bi carekê re dayika Hêle hatibû bû û gihari bû. Ma gelo tiştêk wê dîtibû rast bû an ji xiyelek bû ku hatibû berçavên wê? Ku xiyeleke ku hatibû berçavên wê bana, ma gelo, ev zêrê di destê wê de çî bû? Ew hinekî di serê xwe bi van pirsan re rû bi rû ma. Lê wilo zêde ti bersiv di wê heyemê de di serê xwe de ne dît. Mêr, bi wê rewşê, sahwaka pir mazin li ser wê çêkiribû. Wê, piştire ji, ku çiqas dem bi ser ve çûbû, lê hê wê ew sahwa mêr ji ser ve ne avêtibû. Hê li ser wê hebû. Piştire ku hinekî hata xwe, êdî piştire, ji xwe, her weha pîrsek pîrsî û ji xwe pîrsî ku ka çî bike. Di serê xwe de li ser vê yekê bi dest hizirandinê kir. Di wê heyemê de, nizanî bû ku ji ber çiya, lê di dil û serê wê de hizrek afirîbû ku wê rewşê nahaka ji ti kesekî ne bêjê. Weke ku laşê wê bi tavizê lê hatibû. Di wê rewşê xwe de xwe bigihê û ji ti kesekî re ne bêjê. Wilo di serê xwe de diçû û dihat. ..

Lê hê di hizirî. Hê di serê xwe de di hizirî. Kar û barê wê hebû. Ew ji bo ku kar û barê xwe bike hatibû hundur. Lê piştî ku hatibû hundur û ew rewş dîtibû, tenê êdî hema wilo di cihê xwe de mabû bû sekinî û bi bêdeng bûbû. Wilo lê hatibû. Ji wê tavza ku weke ku di laşê wê de xwe dabû der, tavzînok pêde weke ku dihatina xwerê. Her weha ew lê hatibû. Lê dayika Hêle, jinaka ku xwe girtî bû û di wê rewşê de ji, piştire hewl dida di serê xwe de rewşê fahm bike. Wilo li xwe dihanî. Lê piştî ku wê ew rewş dîtibû, êdî piştire weke ku destê ne diçû ti tiştêkî ku bike. Wilo lê hatibû. Ew ji bo kar û barê xwe yê bikirana, hatibû hundur û li hundur bû. Lê weke ku di wê heyemê de wê çî kiriba ji di serê wê de nebû. Wilo ji lê hatibû. Wê rewşê, ew karê ku wê wê kiriba ji ji bîra wê biribû di wê serê de. Ew wilo di rewşê xwe de di cihê xwe de sekinî bû. Zêrê ku ji ardê rahiştîbûyê de ji, di destê wê de bû. Ew birastî ji zêe bû. Wê ji ev yek di dît. Lê wê di serê xwe de heta wê kelîkê ji wilo zêde ti wate di serê xwe de ne dida wê rewşê. Di serê xwe de hewl dide ku wê rewşê fahm bike. Li ser di hizir. Lê weke ku mejiyê wê ji tavizî bû lê hatibû. Mejiyê wê, di wê heyemê de wilo zêde ti alikariyak jê re ne dikir. Ew ji weke ku di rewşê xwe de bû. Lê di hundurê xwe de di rewşêke ku awarte de ji bû. Her weha ev yek ji di mejiyê wê de hebû.

Dayika Hêle, ku weke qaderekê ku demeke dirêj e, wilo ma sekinî di cihê xwe de. Lê piştire bi hinekî re, êdî weke ku hêdî hêdî ji wê rewşê

were xwe lê hat û li dore xwe meyîzêndin û weke ku karê ku wê kiribana ji hata bîra wê di wê heyemê de. Ne ew ji bo ku karekî bike hatibû hundur. Wê şîrê xwe bigelanda û piştê li sarbûnê hiştiba, da qana piştê bi meyanda. Ev hata bîra wê. Lê deme ku li şîr dimeyîzend û ew diheta berçavên wê ji, ew rewşê weke xatakê di ber çavên re di buhurt. Her weha ev bû.

Piştê ku demeke din ji hinekî têve çû, êdî piştê weke ku dayika Hêle bi tememî hatibû xwe ji wê rewşê. Lê bandûra wê dîtina wê ye wê demê bi heybet pir mazin hê li ser wê bû. Ev yek bi bal dihata berçav. Lê wê xwe ne berda. Wê di serê xwe de, ku hinekî dî ji rewşê têve çû, bidest hizirandinê kir. Di wê rewşê de, gelek dîmenên ku wê di xwestin ku fahm bike lê di fahmkirinê de zorîti dikişand hebûn. Weke ku çawa ew li ber mêt sekinî bû û mar ji weke ku ew ne li wir ji şîr vexwart û piştê zêrek li dewsa xwe hişt û piştê ji wir çû û winda bû ji berçav. Ew rewş, weke xatekê li berçavên wê bû. Li ser wê dihizirî. Gelo ew çî acêb bû ku wê di wê heyemê de dîtibû? Wê dixwest ku wê fahm bike. Ew acêb, acêbaka ku acêb bû.

Piştê ku demeke gelekî û gelekî dirêj her weha di ser wê rewşê ve diçê, êdî dayika Hêle weke ku hinekî ji bê, bê xwe lê tê û dike ku destê xwe biavêje karê xwe ku bike. Lê destê wê hê ji ne diçûyê de ku bike. Wilo wê di xwe de hîs dikir. Ji ber ku ew di serê xwe de pir bihizir û hazn bû li ser wê rewşê. Piştê bi gelekî re, êdî destê xwe avêtibû şîrê xwe yê di sitila mazin de ku hilde û bibe û wê bi gelenê. Di wê heyeme ku kir rajihê şîr, deng ji derve hat. Deme ku deng hata wê, weke ku ew ji cihê xwe hilçênê û biveciniqê lê hat. Lê bi deng re ku wê fahm kir ku dengê kurê wê Cemşîd e, êdî ma sekinî di cihê xwe de. Weke ku were xwe lê hat. Lê wê rewşê, dilberiyaka ku hilma dilê wê bi ser bixe pêre çêkiribû. Dilê wê, di wê heyeme ku deng hatibûyê de, bidest zû avêtinê kiribû. Lê hewlda ku xwe levbide hevdû û tiştêkî nede nîşandin. Ma sekinî. Piştê ku Cemşîd ji hata hundur, êdî li hundur rastî hevdû hatin. Deme ku Cemşîd hata hundur, dît ku wa sitil di destê dayika wî de ya. Wê wilo ew dît. Deme ku wî wilo ew dît, êdî wî fahm kir ku wê ew çî bike. Lê deme ku ew hata hundur û dayika wî lê meyîzend, êdî wê ji xaribiyek di nerîna dayika xwe de li xwe dît û farq kir. Bi vê yekê bala wî ji bi heyê êdî çû ser dayika wî ya ku ji bo wî pir delale. Bi wê balçûnê re, wî ji lê meyîzend û weke ku jê bi pirsê lê meyîzend. Li nava çavên dayika xwe meyîzend. Çawa ku Cemşîd ku devê xwe vekê û gotinekê bêje lê hê ku ne gotî dayika wî devê xwe vekir û jê weke ku bi pirsê got

”ma ti hatî malê” û ma sekinî. Bi vê gotinê re Cemşîd ji got ”erê” û wê ji ku piştî vê gotina xwe de bêhnek stand, êdî kir ku gotinaka din bi ser vê gotina xwe ve bike û jê bi pirse ku ka çima wilo birewş a. Cemşîd wilo zêde dem ne kira nava axiftina xwe de û piştî di cih de ji dayika xwe pir ku ka çi bûya. Lê dayika wî, weke ku hêzek di hundurê wê de bi wê bide gotin, ”ne ti tiştekan nîn e” û ma sekinî. Lê Cemşîd, weke ku ji wê gotina dayika xwe êmin û têr nebûbê lê meyîzend. Lê ti tiştekan ne got û ma sekinî. Piştî ew ji dayika xwe buhurt. Dayika wî ji bi sitila di destê wê de biber cihê ku wê şîr lê bi kelanda ve çû.

Dayika Hêle, ku ji wir ji cihê ku lê sekinî bû ku çû cihê ku wê lê şîr germ bikira, ku çû wir, li wir êdî bi hazn bidest karê xwe kir. Cemşîd ji, weke ku bi deerek dî ye malê ve çû. Lê ew ji li mal bû. Dayika wî, piştî ku şîrê xwe danî ser êgir û ma sekinî, piştî; Cemşîd bidest axiftinê bi dayika xwe re kir. Lê weke ku heya dayika wî ne li wir bû. Di wê heyemê de, di wê deme ku Cemşîd hatibû ji, deme ku wê xwarin bixweran bû. Lê weke ku çend ku ev di serê Cemşîd de heba ji, di bîra Dayika Hêle de nebû. Ev yek dihata berçav. Piştî ku wê şîr danî ser êgir, êdî li ber êgir ma sekinî ku li şîrê xwe meyîzenê û bibe xwedî. Şîr piştî bi bêhneke re bidest germbûnê kir. Lê dayika Hêle bihazn bû. Di serê xwe de dihizirî. Ka li ser çi dizirî. Ku di serê xwe de ew li ser dihizirî, ew pir li ser bihizir bû. Piştî ku demek têve çû, êdî şîrê wê bidest gelîbûnê kir. Çend ku şîr kelî, êdî bidest bilind bûnê kir. Di wê heyemê de, di deme ku şîr bilind bû de, diviyabû ku wê şîr ji ser êgir hildaba. Ji ber ku êdî gelî bû û piştî ku gelî ku nerakir, wê êdî şîr bi furê û wê bi binî ve bigirê. Piştî ku şîr kelî, ne bi gelekî re şîrê dayika Hêle furt. Ku şîr furt, êdî ew li ber wê furtinê weke ku were xwe lê hat. Ku şîr furt, Cemşîd ji ew rewş dît. Cemşîd, Ew cera pêşî bû ku di dît ku şîrê dayika wî li ser êgir difurt.

Piştî ku şîrê wê furt, êdî piştî bala Cemşîd ji çû ser dayika wî. Hingî deme ku bala wî çû ser, gotina ku ji devê wî derket ’furî’ bû. Piştî mabû sekinî. Lê dayika wî dengê wê hiskiribû. Ev gotina wî hiskiribû. Piştî ku şîr furî bû, ji xwe wê dîtibû û di cih de hewlda dabû ku şîrê xwe ji ser êgir hildê. Di wê heyemê de, deme ku wilo dengê Cemşîd yê kurê xwe ji kiribû, êdî baldariyak di wê rwwşê de pêre weke ku çêbû bû. Wilo rewş dihata berçav. Piştî wê şîrê hilda û danî tihêle û ma sekinî. Wê şîr hinekî sarbûbana ji bo ku bihata meyandin. Piştî ku şîr wê danî ardê, êdî li kurê xwe meyîzend. Wê ji, êdî fahm kir ku dem bûya dereng û deme şîvê ya. Lê wê ji ber wê rewşê ku jînkiribû, wilo zêde ti şîv çenekiribû. Di wê

heyemê de, Dayika Hêle deme ku Cemşîd Bahsa şîvê kir, êdî hinek ji wê şîrê ku kelandibû hinek kira zerikne taxt de û danî ber wî û xwe di wê heyemê de. Cemşîd, ji tiştekan ne got. Lê fahm kir ku dayika wî di wê heyemê de ne li xwe ya. Wî ev yek fahm kiribû. Lê di wê rewşê de, tenê li dayika da dimeyîzend û ji rewşê dixwest ku rewşê wê fahm bike. Bêgotin bû. Gotin ji devê wî dernediket. Ew ji, dayika wî ji bi bêdeng bû. Lê car bi car herdûyan ji li hevdu dimeyîzend. Şîrê ku ji bo xwarinê hata ber Cemşîd, wê bi dayika xwe re bêgotin xwar. Piştî ku xwar êdî piştê şikir kir û xwe da bi şûn ve. Dayika wî, firaxên wa yên ku pê xwerin xwarin ji ber wan rakir. Piştî ku wê firax rakirin, êdî piştê hat û hinekî ji xwe re rûnişt. Lê wilo zêde weke ku ne li wir bê bû. Di serê xwe de bihizir bû û di rewşê xwe de bihazn bû.

Bi wê rewşê, dem hinekî buhurt. Deng, wilo zêde ji dayika Hêle derneket. Bêdeng bû. Cemşîd ji, bala wî li dayika wî bû. Ji ber ku ew bi bêdeng bû, ew ji bi bêdeng bû. Wî ji, dengê xwe ne dikir. Deng jê dernediket. Dayika Hêle di serê xwe de, di rewşêke awarte de bû. Ev yek, di wê heyemê de, pêre, pir baş û qanc dihata dîtî û li berçav. Cemşîd ji her weha ev rewş fahm dikir û di dît. Lê dengê xwe ne dikir. Dibêt ku ew li bendî dayika xwe û gotinê bû ku jê re bilêv bike, da qana ew ji rewşêke ku hebû fahm bike. Heya wê demê, çî bûbû, dayika wî jê re anîbû ser ziman. Wê, wê demê ji bianîyana ser ziman. Lê kengî? Ew ji di nêzîkatiya xwe de weke ku li bendê bû. Li bende dayika xwe bû. Wî ji fahm kiribû ku dayika wî di rewşê dî de ya. Wî ji ev yek, fahm kiribû. Hê deme ku ew hatibû malê, wî dayika xwe di rewşêke cuda de û di nêzîkatiyaka cuda de dîtibû. Ji ber vê yekê, bala wî bi hey çûbû ser dayika û ji ser ne vaqataha bû. Vêca deme ku waxtê şîvê hat û dayika wî tiştekan wilo mazin ji şîvê re amede ne kiribû, ku wî ew ji wilo dîtibû, êdî bêhtir baldarîya wî çêbû bû. Lê tevî ku ew her weha bi baldar bû li wê, ew ji weke ku ne li wê dinyê bê di hizir û haznan de bû. Wilo, ew ji dihata berçavan. Rewşê ku ji wê ji dihata berçav ev bû.

Piştê ku xwarina xw eye şîvê xwarin ji, êdî mana sekinî. Dayika Hêle ji ma sekinî. Deng ji wê ji dernediket. Ew ji bbi bêdeng bû. Di hisand û di serê xwe de dihizirî. Ka di serê xwe de çî di hizirî. Wê rewşê wilo berdewam kir, heta deme razana. Ku dem hata deme razana, êdî kara xwe kirin ku razihin. Dem, hata ku were wê demê, dayika Hêle ji û Kurê wê yê delal Cemşîd ji, hinekî bi hev re axiftibûn. Lê wilo zêde ne axiftibûn. Ew şev, ji wan re ji herdûyan re ji pir cuda bû. Bi teybetî ji ji dayika Hêle re wilo. Dayika Hêle, hata wê demê, hertiştê xwe bi kurê

xwe re parve dikir. Lê hê ew rewş bi wî re par ne kiribû. Weke ku hêzekê ew di hundurê de dide sekinandin. Wî ji xwe li bayê wê berda bû. Ku dem hata deme razana, êdî herdû ji çûna ser cihên xwe û ketina nav cihên xwe de û razahan. Piştî ku ketina nav nivînan de ji bo razanê, êdî Cemşîd di cih de dikeve xewe de di wê heyemê de ji wê rewşê bêxaber. Lê dayika Hêle, çend ku ketibû na nivînan de ji, wilo zêde xew ew ne digirt. Ew bêxew bû. Wê mic ne dikirin. Ciraya xwe ji mivirandibûn û herkesek tamirî bû di nav cihan de bû. Lê Dayika Hêle bêxew bû. Wê rewşê bêxewbûnê pêre hata berfecrê berdewam kir. Hata ku rahnî bidest derketinê kir, ew wilo ma. Ku rahnî bidest derketinê kir, êdî hin bi hin ji derve, ji xwe, êdî deng bidest hatinê kirin. Dengê şivanên ku pazên xwe ji koxan wan derdixistin, turatura wan dihat. Dayika Hêle dengê wan ku his dike, êdî ew ji di rabê ser xwe ji nav nivînên xwe yên ku di nav de dirazaha.

Piştî ku ew rabû, êdî bidest bi karê xwe ve çûnê kir. Hêle ku êvarî çawa bû, hê ji wilo bû. Ji bêxewbûnê wastak ji li ser wê hebû. Ew ji pêre dihata xuyakirin. Mirov, ev yek pêre kifş dikir. Piştî ku rabû ser xwe, êdî ne bi gelekî re Cemşîd ji rabû ser xwe. Ew ji, ku rabû, wî ji, karê ku wê kiirba û li bendî wî bû, pêve çû. Dayika Hêle ku rabû û bi karê xwe ve çû, êdî piştî ku wê di wê heyemê çûnê de ku destê xwe avêta berîka xwe û têde, destê wê bi zêr ket, êdî dise weke ku laşê wê rahrak pêde were lê hat. Wilo lê hat. Bi dest li zêr ketina wê re, weke ku ew rewş careka din di berçavên wê re buhurt. Hemû tiştên şevê din ku jîn kiribû û hizirî bû careka din, bi temenê hata bîra wê di wê heyemê de. Lê wê dev ji çûna bi karê xwe ve ne berda. Bi karê xwe ve çû û hat. Piştî ku ne bi gelekî re cemşîd ji rabû bû. Ji xwe, deme ku Cemşîd rabû bû, hingê, roj hê rahniya wê derneketibû lê ro pir birahnî bûbû. Bêhnekî din, wê êdî wê rojê ji serê xwe derxistiba. Ku roj derket, êdî wê dinye ji pir germ bû bana. Berî ku roj derketina, hinek karên ku bihatana kirin hebûn. Weke derxistina sawalan ji malê û hwd.. Ku roj derket, êdî wê karên din yên rojene yên piştî taştê re yên ku wê bûban, wê hatiban kirin. Her weha jiyan dihata berdewam kirin.

Dayika Hêle, piştî ku sawal çû û karê xwe yê din ji kir, êdî piştî taştê ji cemşîd re amede kir û rahiştî stila mastê xwe yê ku meyandî û bira bazerê ku bi firoşê. Lê wê rojê maştê wê yê di stilê de ku meyî, hinekî kem bû. Wê maştê xwe bir û firot û hata malê. Lê hê bihizir bû. Wê rojê, bihizir û bi bêteng kar û barê xwe yê malê dikir. Wê rojê bi wî awayî kira êvar. Ku dem hata ber êvarî, êdî deme ku wê êdî sawal ji

bihata hat. Piştire ne bi gelekî re êdî sawal hat û piştire karê û karên sawêl hatina kirin. Berî ku sawal were, dalavên wan yên ku têde êmê wan dihata dayîn li wan, dihata amedekirin. Piştire ne bi gelekî re sawal hat û dayika Hêle, dise weke her roj rahiştta sitila xwe û çû û ku herê û çêleke xwe û sawalên din yên ku hebûn bidoşê. Piştî ku çû ku sawalên xwe bidoşê. Deme ku çû, weke wê roja berê wê rojê dise heman sitil û zerika biçûk di destê wê de bû. Ku çû, êdî bidest dohtina sawalan kir. Ne bi gelekî re karê xwe yê dohtinê bidawi kir û sitila xwe û zeroka xwe ye ku pêre bû, dise tişî şîr kir. Dise ew anîn hundur û li hundur danîn û hinek karên wê yên din yên kubi mecbûrî kiriba bi wan vebazî û çû. Ne bi gelekî re ku çû û hata hundur, êdî dise tişt û rewşe ku dît, ji ye wê roje berê wê roje ku dîtibû ne çudatir bû. Dît ku wa dise ew mar wê hatiya û wê ji zerika wê ya biçûk wê şîr divexwe. Ku wê wilo dît, hema wilo weke berê lê şaq ma û meyîzend. Mêr ku têr şîr vexwart, êdî cera berî wê cera çî kiribû dise wilo kir û zêrek di cihê xwe de hişt û ji wir vaqataha û çû. Dayika Hêle, li ber wê rewşê, mabû bû sekinî û nizanibû ku ka wê çê bêje û bêne ser ziman. Tenê wilo lê dimeyîzend. Cera berî hingî ji, hema wilo lê meyîzend bû. Weke ku bandûraka wî marî ye bi afsûn li ser wê bûbe bû. Ku mar çû, êdî çû cem şîrê xwe û ma sekinî. Ew zêre ku mar di cihê xwe de hiştibû ji rahiştîyê de û bi yê dî yê ku berî hingî wî marî dise di cihê xwe de hiştibû, bi hev re di destê xwe de girt û li wan mayîzend.

Wê carê, çend ku sahw li ser dayika Hêle hebû ji ne weke ye cara berî hingî bû. Wê carê, weke ku hinekî bi ser ve hatibû bû. Lê wê, hê ji wilo zêde ew rewş fahm ne dikir. Piştire, di serê xwe de hizir kir ku wê rewşê ji kurê xwe re bi lêv bike. Li ser wê yekê hizir kir. Lê deme ku wilo hizir kir ji, weke ku hinek hêzne di wê de, digote wê 'ne vê yekê neke'. Wilo wê di xwe de hîs dikir. Bi vê yekê, ew di xwe de ketibû hizran da. Dem ku bû êvar û kurê wê Cemşîd hata malê û şîv ji bi hev re xwarin, êdî bi piştire li ser wê rewşê hizir kir ku bi axivê. Lê hê ji, wê di xwe de wilo weke ku tişteki ew dide sekinandin. Wilo lê dihat. Hêzeke xurt, di wê de ev yek dikir. Wê li ber wê hêzê di xwe de li berxwe dide. Bi vê yekê re, di serê xwe de, di hizir de bû. Weke şeva berî wê şêvê ku çawa ketibû hizran de û di nav hizran de çûbû, her weha wê şev ji wilo lê hat. Hew dît ku wa dem hatiya deme razanê. Piştire bê ku tişteki bi lêv bike, çû û cihê xwe û kurê xwe danî û ketine nava cihên xwe de. Deme ku kete nava cihên xwe de, çend ku di serê xwe de bi hizir ji bû, ji ber ku ji şêvê dî ve xew ne ketibû çavên wê de, hin bi hin çavên çûna ser hevdû û keta xewê de.

Deme ku kete xewê de, êdî di xewe xwe de wê weke ku xwe li dereke din bibîne lê hat. Dît ku wan gelek mar wê li dore wê ne û gihana hevdû. Lê yek ji bi wê ve nadê. Ji wê yekê pir bi şahw bû. Di xewe xwe de wilo bisahw bû. Tirs kete dilê wê de. Lê ji nav maran, dît ku wa marak ku pir stur û mazin bû wa serê xwe bilind kirî wa bi ber wê ve hat û li ber wê sekinî. Ew ma tam mar dihata xuyakirin. Lê pir mazin dihata xuyakirin. Lê çavna wê yê ku bandûraka mazin ku mirov li wan dimeyîzend çêdikir hebûn. Dayika Hêle ji li nava çavên mar meyîzend, Di wê heyemê de, dayika Hêle dît ku wan mar bi lêv bû û kir ku bi axivê. Lê di wê heymê de, çawa ku mar kir ku bi axivê, ew di cih de ji wê xewe xwe bihilçenîqînê şîyar bû û rabû ser xwe ji nav nivînan. Deme ku rabû ji xewê, dît ku hê dinya ne wilo rahniya, Hê reşe. Hê reş li ardê ya. Lê êdî xew ne kata çavên wê de. Lê di nav cihên xwe de ma. Lê weke ku hinek çavn ku li ser wê bin lê hat. Wê di xwe de wilo hîs kir. Ma gelo Hinek çavn li ser wê hebûn? Ne kifş bû. Wê xwe wilo hîs dikir. Bandûra xewne wê ye ku dîtibû, pir rmazin li ser wê hebû. Dayika Hêle, hata ku dem hata berfecrê û hinekî rahnî kete ardê de, ew wilo di nav cihê xwe de şîyar ma. Piştî ku dem hinekî dî ji buhurt û bû deme rabûnê, êdî ew ji rabû ser xwe û kir ku bi kar û barê xwe ve herê. Lê bandûraka mazin li ser wê hebû. Bi wê xewne wê ji, giraniyaka pir giran li ser wê û laşê wê çêbû bû. Ku rabû ser xwe û bi dest bi kar û barê xwe ve çûnê kir ji, her weha bandûra wê xewne wê li ser wê hebû. Lê bêdeng bû. Dikir ku weke her rojên din roja xwe bide berdewam kirin. Lê pir bi hizir bû. Weke ku heya wê ji diya dora wê nebe lê hatibû. Wilo di xwe de di serê xwe de di hizir de bû.

Roja berî wê rojê, ku wê çî kiribû, wê rojê ji heman tişt kir. Çend ku kirin di wê rojê de jê re giran ji dihat, kir. Wê xwe ji karê xwe ne paş. Li karê xwe û kirina wan ma. Wê rojê, ew weke jinaka ku dinyê de dijî lê di serê xwe de li dinyeke dî bû bû. Her weha rewşe wê dihata berçavên mirov. Pir bihizir û hazn bû. Ku hinekan deng ji dabanê de, hebû ku wê his ji ne kiriba. Wilo lê hatibû. Bi wî awayî wê roje xwe anî ber êvarî. Di serê xwe de ew pir ketibû nava xilobatan de. Wilo lê hatibû.

Wê rojê, di serê wê de bûbû weke meraqekê ku gelo wê rojê ji wê ew mar werê wir an na. Her weha ew di serê xwe de di hizrekê de ji bû. Ev ji, bûbû meraqaka din di serê wê de di wê heyemê de. Ku dem hata berêvarî û dise weke her rojên din sawal hatin, êdî wê ji, bêgotin çû û rahiştî sitil û zerika xwe û çû ku herê û sawalan bidoşê. Piştî çû û sawalên xwe dohtin û piştî ku wê dohtin bi dawî kir, êdî wê şîrê xwe hilda û anî

hundur û Cemşîd ji li derve bi êm dayînê re diçû û dihat. Ew di nav sawalan de bû. Piştî ku Dayika Hêle şîr bira hundur, piştî ew careka din hata derve ku alî kurê xwe bike. Ku hata derve, êdî wê hinek alî kurê xwe kir û piştî careka din ji bo ku karekî xwe yê ku wê bike berê xwe da hundur û çû hundur. Deme ku çû hundur û dît ku wa ew mar wê dise hatiya û weke wan herû rojên berê wê dise şîrê wê ji zerika biçûk wê dixwe. Ku wê wilo dît, weke ku di cihê xwe de hişk bibe û bimêne lê hat û di cihê xwe de ma sekinî. Mar, hata ku vexwartina xwe bidawî kir, dayika Hêle lê meyîzend. Piştî, mar li ber wê serê xwe rakir û weke ku bi wê re çav bi çav hat. Hingî Dayika Hêle pir bi sahw û tirs bû. Lê mar hingî li ber wê bidev û lêv bû û pêre bidest axiftinê kir û her weha jê re got;

”Te şîrê xwe danî vir, min jê vexwart. Min ji zerika vexwart. Her cera ku min vexwart ji min zêrek danî dewsa xwe û ez çûm. Ezê ji nahaka pêde ji, werim û ji şîrê te vexwûm, her cera ku min vexwart ji, ezê zêrekî dênim dewsa û ezê herim. Lê tê vê yekê û rewşê ji ti kesekî re bilêv neke û neyêne ser ziman. Kengî, te anî ser ziman, tê baxtê xwe yê ji ser min qut bike. Vê yekê ji zaniba. Lê çend ku te di xwe de hişt û negot, tê wilo mazin bibe û dewlemend bibe. Lê tê got, tê baxtê xwe yê ji ser min winda bike. ...”.

Mêr, wilo jê re got û piştî kir ku ji wir bi vaqatihê. Dayika Hêle ji, tenê wilo bi şaş û mat lê meyîzend û me sekinî di cihê xwe de. Gelo ew xewneke dî ye ku ew li ser lingan bû ku di dît? Piştî ku mêr wilo jê re anî ser ziman û got, piştî ji wir ji ber çavên wê winda bû û çû. Deme ku mar çû ji, di cihê xwe de zêrek hişt û çû. Dayika Hêle, ew zêr ji dît û rahiştîyê de. Piştî ku mar ji berçavan windabû bû û çûbû piştî, ne bi gelekî re Cemşîd ji hata hundur û li cem dayika ma sekinî û li nava çavên wê meyîzend. Wî hingî, dît ku wa dayika wî hê bêhtir şaş û matmayî li berxwe dimeyîzenê. Deme ku Cemşîd hata wir, hingî, dayika wî lê meyîzend. Lê bi çavna ku wilo zêde matmayî û şaşmayî lê meyîzend. Lê ti gotin ji devê derneket. Cemşîd, fahm kir ji rewşê dayika k hinekî şaş û matmayî maya weke ku tiştne pir xarîb dîtina. Wî, deme ku li dayika meyîzend, pêre axift û jê pirsî ku ka ‘çi bûya’. Lê dayika wî, di cera pêşî de bersiva wî neda. Tenê deme ku ew axift û pirsî, tenê wilo hema lê meyîzend. Ji wê pêve, wilo ti tiştêkî din ne kir. Lê pir şaşmayî û matmayî dimeyîzend. Li cihê ku mar lê winda bûbû, lê dimeyîzend. Hem ew rewşê ku mar careka din dîtina û hem ji axiftina mar ye pêre, wê pir şaş ş mat

hiştibû. Hingî, weke ku di cihê xwe de zaliqî mabû di cihê xwe de mabû sekinî di wê heyemê de. Wê rewşe wê, weke qadarekê berdeyam kiribû.

Gotinên mar yên ku jê re gotibû ku divêt ku ew ji ti kesekî re bahsa wê nekê ji di serê wê de zing dikirin. Di deme ku kurê wê jê pirsî bû û gotibû ku ka çi bû ji, hingî ji, bêdeng mabû. Di wê rewşê de ma wê ji wê pêde çî dî kiriba? Weke bêhneke di cihê xwe de ma sekinî Piştire bi bêhnekê bersiva kurê xwe da û gotiyê de "na na ne tişteke e, tişteke ne bûya. Ji bo şîr li vir im". Wilo ji kurê xwe got û ma sekinî. Lê ew ne rast bû. Wê yekê ji, weke ku ew diêşand. Gotinên mêr yên ku jê re gotibû ku ji ti kesekî re bahsa min neke, di serê wê de pir mazin diçûn û dihatin. Lê ti tişteke, ne dikir. Ew kurê wê bû. Lê ji wî re ji ne gotibû. Li ber wî ji mabû bû sekinî. Deme ku wilo ji kurê xwe axiftibû, piştire ji, lê meyzendibû. Lê bi bêdeng lê meyizendibû. Piştire, ku kurê wê hatibû hundur, êdî piştire, wê ji bidest çûna karkirna xwarinê kir. Lê hingî di serê xwe de bi hizir û hazn bû, destê wê di wê heyemê de ne diçû ti tişteki ku bike. Her weha ew di rewşekê de bû. Wilo tenê, deme ku kurê wê dihata berçavên wê, tenê hema wilo bi bêdeng lê dimeyîzend. Ma gelo ku kurê wê zanîba, wê çi bûba? Ev pirs ji, weke hizrekê di serê wê de bû. Lê ti bersiva wê ji di wê heyeme de di nav waqas hizirkirinan de nebû. Berî hingî Dayika Hêle carekê çûbû cem Remildaraka jin û jê hiskiribû ku 'tişteke ku ji mirov hiskir ku hata gotin ku divêt ku ji ti kesekî re newê gotin û ku bê gotin, heya ku bêxêriyan ji mirov re û ji mala mirov re bêne'. Ev hiskirina wê ya ji berê ji, di wê heyemê de di serê wê de bû. Di wê heyemê de, di wê demê de bi carekê re ew hiskirina wê ku hiizirî bû hatibû bîra wê. Ji ber vê yekê ji, pir dihizirî. Di wê heyeme ku ew hizir hatibû bîra wê ji, ji xwe re di dilê xwe de got ku " min qanckir ku ji kurê xwe re di wê deme ku ji min pirsî, min negot". Wilo ji xwe re got. Lê di xwe de, ew ji, ji ber ku wê hiskiribû ku divêt ku ji ti kesekî re divêt ku nebêje, êdî hinekî ne rehet bûbû. Gotina mar, ye ku jê re gotibû " .. ku te got, tê baxtê xwe yê ji ser min ji winda bike" di serê wê de bû. Di bîra wê de bû. Ew ji dihizre wê de bû. Li ser dihizirî. Lê di xwe de di serê xwe de dihizirî li ser.. Gelo çi kiriba, wê baş ba? Li ser vê yekê ji di wê heyemê de dihizirî. Pir di xwe de dihizirî. Di wê heyemê de, hem xwarin kar dikir ji bo xwarinê û hem ji dihizirî di serê xwe de dihizirî. Pir dihizirî. Wê rewşe wê, weke bêhnekê berdeyam kir bi hizirandinê wê ye ku wê di serê xwe de dikir di wê heyemê de.

Piştire bi bêhnekê êdî wê xwarina ku amede kiribû, kar kir û anî ser ser sofere ku ew û kurê xwe bi hev re bi afiyet bixwûn. Bi qadarekê pişt

re, wê, xwarin amede kir û anî ser sofre û piştire ew û kurê bi hev re li dore wê gihiştina hevdû bi hev re bide xwarinê kirin. Cemşîd, ji ber ku pir berçî bû û dayika wî ji pir xweşik zanîbû ku xwarinê çekê û xwarinaka xweş ji çêkiribû, êdî ew ji, ketibû ser xwarinê de û dixwar. Lê dayika wî, ew bixwe ji, di xwe de li ser sofre, qey pariyak dixwar û dima sekinî. Weke ku ne li wir bê tevdigerehe. Wilo dihata berçavan di rewşe xwe de di wê heyemê de.

Weke bêhneke li ser sofre xwarinê rûniştî man û xwarin xwarin. Dayika Hêle wilo zêde ti xwarin nexwar ji hizirkirin û haznên di serê xwe de. Lê Cemşîd, pir xwar. Dihata dîtî ku ew pir birçî bûbû. Piştî ku xwarin hata xwarin, êdî piştire dayika Hêle sofra xwe hevdû û piştire ew kurê xwe li hevdû rûniştin. Di wê heyemê de, hem dikir ku bi kurê xwe re bi axivê û hem di serê xwe de dihizirî. Di serê wê de hizirna ku wê ji xwe re dianî ser ziman û digot ku 'ma ku kurê min ji ye bi min re zanîba, wê çi bûba'. Her weha ji xwe re dianî ser ziman. Lê deme ku ew hizir di serê xwe de ji xwe re dianî ser ziman ji, ew gotina ku mar ya ku jê re gotibû ku "ku te ez ji yekî re gotim, tê baxtê xwe yê ji ser min qut bike" dihata hîşê wê û êdî ew ji dima sekinî di cihê xwe de. Ku çend ku dima sekinî ji, hê bêhtir di serê xwe de bihizir dibû û dihizirî. Pir dihizirî. Pir di serê xwe de dihizirî li ser wê rewşe, gotinên mêr û kurê xwe di wê heyemê de. Bi vê yekê, wê rojê heya ku dibe derengiya şevê wilo di serê xwe de bihizir diçê û tê. Lê di ser xwe de di biryarê nadê ku bêje û an ji nebêje. Wilo dimêne di serê xwe de.

Bi wê rewşê û hizirkirina xwe re Dayika Hêle roj gihanda berderengiya wê. Ku şev bû dreng, êdî çaxê razana hat, êdî ew ji, bi kurê xwe re, ku cihê wî û xwe kir piştire, ketina nava cihê xwe de û kirin ku razihin. Lê ma ka wê xew bikeve çavên kê de? Xew ne dikete çavên wê de. Ew bêxew bû. Wê wilo şevê xwe li xwe kira sibeh û ku bû sibeh ji, êdî weke her roj ku dirabû rabû û kete ber kirina kar û barê ve yê rojena ku her roj dikir de. ...

-----oOo-----

Dayika Hêle, wilo dimêne di rewşe xwe de. Wê rewşe xwe ye ku jîn kir, çendekê ji ti kesekî re nabêjê. Di wê navberê de, her roj ji, mar tê hinek şîr ji şîrê ku ew didoşê ji zerika wê di vexwe û diçê. Ku diçê ji zêrekî di dewsa xwe de dihêle û diçê. Bi vê yekê, her weha ew jiyana xwe berdewam dike. Kê çend ku dem têve diçê, êdî bi wê yekê rewşe mala dayika Hêle û kurê wê ji xweş dibe. Wilo êdî jiyana xwe berdewam

dikin. Lê çend ku jiyana wan xweş dibe, êdî ew rewşe wan, bala dora wan ji bi hey têne ser wan. Herkesek mareq dike ku ew çawa her weha digihine rewşe berfireh û xweş. Ti kesek nizanê. Lê êdî hin bi hin ji dayika Cemşîd ev rewş tê pirsîn. ...

Ku weke bêhnekê diçê, êdî piştire rojekê ji ber ku êdî ji wî dipirsîn, cemşîd ji dayika di pirsê ku ka rewşe wan çawa û biçi wilo xweş dibe û zû bi pêş dikeve. Dayika wî, deme ku ew jê di pirsê, tenê wilo li nava çavên wî dimeyîzenê. Lê ew bi isrêr ji dayika xwe bersive dixwezê. Lê dayika wê di wê care ku ew ji jê di pirsê de bersive nadiyê de. Bi bersiv ne dayinê de, êdî ew ji meraq dike û êdî di ya xwe de di pirskirina xwe de û bersiv hildana xwe de isrêr dike. Lê dayika Hêle ji weke qadarekê li ber xwe dide ku bersive nadiyê de. Dayika Hêle, di wê deme ku buhurî de, fahm kiriya ku ew wê rewşê bêje, wê rewşe wan êdî xira bibe. Ji ber vê yekê, ew ji nezwezê ku wê rewşe ji ti kesekî re bêje. Ji kurê xwe re ji ne bêje. Dayika Hêle, ji ber ku pîra, ew hertimî, deme ku zêrek jê re têne mar, dike sevikekî biçûk de û di cihekî di ber stunê xênî yê li aliyê bi tawanê ve ya de têde diveşêrê. Her roj têde zêrekê dixiyê de. Ji ber ku ew demek têve çûya, êdî ew ji, dihizirê ku êdî ew mir, wê kurê wê pê jiyana xwe berdewam bike û wê pê dewlemend bijî. Sevilk, ku her roj zêrekê dixiyê de, anîya ber tişbûnê. Ji ber vê yekê, êdî dayika Hêle ji, hingî kurê wê isrêr dike, êdî li ber isrêrê wê nexwezê li ber xwe bide û bêjiyê de. Dayika Hêle, êdî biryara xwe dide ku ji kurê xwe re meselê bêne ser zimên. Lê ew dixwezê ku carekê ku mar hat û wê ew dît û ji mêr ji bêje ku wê ji kurê xwe re bahsa wê bike. Ew wilo dike serê xwe de.

Kurê wê ji, ji ber ku wî wilqasî isrêr kir û dayika wî jê re negot, êdî ew ji dike serê xwe de ku ew ji bikeve peyda û wê rewşê ku dayika wî naxazê jê re bêne ser ziman ku çiya fêr bibe. Bi vê yekê, ew ji di serê xwe de di rabê planekê çêdike û li gor wê plana xwe tevdiqerihê. Kurê wê planaka xwe çêdike ku wê rewşê fêr bibe. Ew dixwezê fêr bibe ku ka dayika wî çawa û bi çi awayî rewşe wan xweş kiriya. Hinekî li ser wê di sekinî. Ew dike serê xwe de ku li hundur li dereke ku dayika wî, wî ne bîne û ew jê hiskê ku ka çawa rewşe wan xweş bûya. Ew hizir dike ku deme ku wî xwe li hundur veşart û ku deme ku ew li hundurê veşartî ku dayika wî li hundur ji xwe re bê, ku axift, hingî, ewê wê yekê his bike û fahm bike. Ew vê yekê her weha di serê xwe bi plan dike. Dayika wî ji, li derve, deme ku bi jinikan re dirûnihê, ji wan pirsan dihildê. Lê ew heta wê kêlikê, wê ti gotin di derbarê mêr de ji wan re ne anîya ser ziman. Wê ev yek, di xwe de girtiya. Lê ew girtina wê ji, wê heta kengî berdewam

kiriba? Çend ku mirovan jê pirs di pirsîn û bersiv ne dihildan, êdî dikete di serê wan de ku bêhtir di di derbarê wê rewşe wan de pirsan ji wan bikin. Her weha ev yek ji hebû. Dayika Hêle, piştî ku birastî pirsan hat û her weha ev yekê wilo berdewam kir û wê ji, ku bersiveke ku wan têr bike ku ne dida wan, êdî bêhtir çûna ji aliyê jinikan ve bi ser wê de zêdetir dibû. Ev yek, dem bi dem zêdetir dibû. Dayika Hêle ji ev yek wilo di dît. Li ser vê yekê ji ew ji wilo dihizirî. Pir dihizirî. Di serê xwe de li çareseriyekê digeraha. Dixwest ku bersivekê bibîne û bidê yên ku jê pirsan dikin. Bi vê yekê dixwest ku ji persan xwe xilas bike. Li ser vê yekê serî diwastand. Lê wê di serê xwe de wilo zêde ti bersiv ne didît..

Wê rewşe, wilo weke qadarekê berdewam kir. Piştre ku bi rewşe re rewşe wê weke demek berdewam kir, êdî piştre, wê kiribû serê xwe de ku ji mêr bi pirsê ku ka bahs bike wê çî bibe. Lê mar, berî hingî, jê re gotibû, êdî 'divêt ku ti derî û deverî bahs neke û neyêne aqlê xwe ku bahs bike'. Ev hizir ji di serê wê de bû. Deme ku dihizirî û ji xwe re di got ku ezê ji mêr ji vebêjim rewşe û ezê kim ku ew çareseriyekê ji min re bibîne. Lê deme ku wê wilo hizir dikir ji, êdî di xwe de dima sekinî. Dihizirî, ku mêr jê re gotiya ku ti carî êdî divêt ku ti bahs nekê. Dayika Hêle, hizir dikir ku wê ji mêr re ji bahs kiriba, hebû ku her weha êdî rewş ne baş bûba. Ev yek ji, weke hizrekê di serê wê de bû. Li ser dihizirî.

Kurê wê Cemşîd ji, her weha di serê xwe de dihizirî ku wê rewşê fahm bike. Wê ji, di dît ku ku kurê wê pir dixwezê ku fêr bibe. Wê kurê xwe nas dikir. Ku dixwest tişteki fêr bibe, êdî fêr dibû. Di serê xwe de, pir di bir û di anî ku ji kurê xwe re ji anîba ser ziman, ma wê çî bûba(?). Li ser wê ji, pir di xwe de di serê xwe de dihizirî. Lê ji wê ji di tirsaha. Ew hinekî ti tirsaha ku wê tişteki bi kurê wê were. Her weha tişteki di dilê wê de hebû. Lê ew li zêr û malê ne dihizirî. Ji xwe, wê sewilkek tişî zêr kiribû û hildandibû. Bi wê yekê ji, piştta wê rast bû. Ew di xwe de, her weha piştrast bû. Lê diviya bû ku bersivek daba dora xwe di wê heyemê de. Ku wê bersivek dîtiba û daba dora xwe, êdî wilo zêde ti pirsgirêkên wê ji ne dima. Ew li kurê xwe di hizirî. Mala wê tenê ew bû. Hemû tişteki wê ew bû. Kurê wê ji, kurekî ku deme ku keçikan ew di dît, dilê wan li ser wî dişawitî. Hingî wilo levhatî û sipahî bû. Pir li berçav bû. Lê dihata meyîzendin. Di nav hevalên xwe de ji, yekî ku serwer bû. Hevalên wî li gotina wî dihizirî. Her weha ew xwediyê rewşekê bû di jiyana xwe de. Dayika Hêle ji kurê xwe pir baş û qanc nas dikir. Lê wê çî kiriba? Li ser wê ji dihizirî. Dixwest ku çareseriyekê bibîne. Ji wan rojên xwe yên berê yên zor gihiştina rojna xweş û baş. Ne dixwest ku ew ji

destê wan herin. Ev hizir ji di serê wê de hebû. Li ser vê yekê ji, dihizirî. Ji ber vê yekê, pir dihizirî. Pir serê xwe diêşand. Pir kur di serê xwe de di bir û dianî. Dayika Hêle, jinaka ku pir biazil ji bû. Ji aqilê wê ji baweriyak hebû. Lê ew car bû ku wê bersiv ji xwe re ji bo ku bide dorê ne di dît. Di keta zorê de. Weke ku di navekê de mabû. Wilo ew dihata berçavan. Ku mirov lê dimeyîzend, mirov ev yek pir baş û qanc didît ji wê rewşê wê ye ku hebû di wê heyemê de. Wê çi kiriba? An ji çi kiriba wê derketiba rehetiyê? Di serê xwe de li ser wê dihizirî û diçû û dihat. Lê aqilê wê yê ku hata wê kêlikê, her timî bixwe, alî dora wê dikir, wê naqlê alî wî nakê. Pirsên ku di serê wê de bê bersiv dihişt. Vê yekê ji, wê pir diêşand. Wê çi kirba dayika Hêle? An ji diviyabû ku çi bikira? Li ser vê yekê pir serî diwastand di wê heyemê de.

Ku wê gotiba ji dora xwe re ku marak her roj tê mala wê û hinek şîr ji şîrê wê divexwe û piştire zêrekê didiyê de û ji wir diçê, ma wê kê jê bawer kiriba? An ji ku gotiba, wê çi bûba? Wê çi hatiba serê wê di wê heyemê de.? Her weha pir pirs di serê wê de diçûn û dihatin. Lê bê bersiv bûn, û diçûn û dihatin.

Rewşê wê her weha wilo bû. Ew di xwe de û di sere xwe de pir dihizirî. Lê wê hata wê kêlikê wilo ti bersivên baş û qanc ne dîtibûn. Bê bersiv bû di sere xwe de. Ji pirsên di sere xwe de bersiv ne di dît. Lê wê çi bikira? Wilo di cihê xwe de cerna di rûnişt û dihizirî. Cerna ku diçû devê tanurê ku nan çêke ji, li devê tanurê, rastî pirsên jinikan dihat. Lê wê bersiv ne dida. Ku bersiv ne dida ji, her weha êdî ew di xwe de diketa rewşeke ne baş de. Wilo bû.

Kurê wê Cemşîd ji, piştî ku her weha planaka wilo di serê xwe de çêkiribû, êdî piştire rojekê di hundur de dike ku xwe biveşerê. Ew cihekê ji xwe re di hundur de çêdike û di nav de xwe têde bicih dike û wilo dimêne. Yên ku hatiba hundur ji, wê ew ne dîtiba. Dem ku dibe berêvarî, êdî ku sawal têne hundur û ku dayika Hêle ji sawaên xwe di doşê û şîrê xwe têne hundur û ku didêne hundur û piştire ew derdikeve piştire, Cemşîd dît ku wan marakî ku stur wan di cih de ku wî ji nizanibû ku ji ku derê derket, wa derket û hata berşîv û ji zerikê bidest vexwartina şîr kir. Cemşîd, deme ku ew mar dît, pir tirsaha. Di cihê xwe de di raharî ji tirsar. Di wê heyemê de weke ku ew di cihê xwe de hişk bibe û bi qayimê lê tê. Piştire ku bi qadarekê re dayika wî ji hata hundur û ji mêt ne tirsaha, êdî ji wê ji bêhtir ma şaş û mat. Piştire ku demeke dirêj têve neçû, wî dît ku wa mar bi dev û lêv bû û axift bi dayika wî re. Wî ew dît. Lê di wê heyemê de, mar di cih de bi carekê ma sekinî û berê xwe da cihê ku ew têde

veşartiya û piştre di cih de ji hole winda bû. Dayika Hêle ber wê rewşê ma şaş û mat. Piştî ku mar ji berçav winda bû, piştre wê ji xwe re got ku ” ma çi bû” û ma sekinî. Piştre, weke carekê dayika Hêle li dora xwe meyîzend. Lê tiştek ne dît. Cemşîd ji di cihê xwe de mabû sekinî û ji tirs qaramên wî alî wî ne dikirin ku rabê ser xwe ji ji cihê xwe di wê heyemê de. Ku daba xwe ji hebû ku qaramên wî, wê alî wî ne kirina. Her weha ew ji di rewşekê de bû. Piştre ku demek têve çû ji, hê ji, dayika Hêle li cihê xwe sekinî bû. Wilo ew ji di cihê xwe de mabû sekinî û li pêşiya xwe dimeyîzend. Lê wê ji, di wê heyemê de ti wate ne dida tiştên ku li ber wê bûn. Piştre, ku demek têve çû êdî dayika Hêle hisak(dengek) ji hundur hiskir û bala wê çû ser wê aliyê ku his jê hat. Lê wê ti kesek ne dît. Piştre, weke ku hinekî di xwe de meraq bike û weke ku hinekî tirs ji bikeve dilê wê de lê hat. Lê piştre wê li xwe anî û ne hişt ku ew tirs ku ketî dilê wê de bi wî dengê ku hiskir re, wê bide tirsandin. Piştî ku wê deng hiskir, êdî wê xwe neda sekinandin û bi ber aliyê ku deng jê hat ve çû. Deme ku çû, hingî, careke din weke ku deng weriyê de lê hat. Wê carê, bêhtir bala wê bi hey çû li ser cihê ku deng jê hat. Cihê ku deng jê dihat, bi cara duyemin ye ku deng jê hat re, wê êdî tem kifşkir ku deng ji ku dere malê tê. Berê xwe da wir û bi ber wir ve çû û deme ku çû ji, çû û li ber cihê ku kurê wê têde xwe veşartiya, li ber sekinî û ma sekinî. Piştre wê ne bi gelekî re fahm kir ku ew kurê wê ya di wir de. Piştî ku wê fahm kir û ku kurê wê ji ew dît, êdî ew ji cihê xwe derket û piştre hata cem wê. Lê deme ku hata cem wê ji, hê ji, wilo weke ku ne li xwe bû. Weke ku tirs ji çavên dihata xwandin. Mirov ku lê dimeyîzend, ev yek pir baş û qanc di dît û fahm dikir. Ku kurê wê ji cihê xwe derket, êdî wê ji rewş weke ku fahm kir. Piştre, wê kurê xwe hilda berxwe û rewş ji serî heya binî jê re anî ser ziman. Kurê wê, ku wê rewş anî ser ziman, êdî wî ji, rewş pir baş û qanc fahm kir. Piştre, ku hinekî bi hev re axiftibûn û demek ji bi ser wê rewşê de çûbû ji, hê ji, bandûra wê rewşê weke ku li ser kurê wê hebû. Her weha ku mirov lê dimeyîzend, mirov vê yekê ji suretê wî yê ku weke ku hinek reng daya jê fahm dikir. Lê di nav wê bandûrê de, weke ku hinekî şaşbûn ji jê dihata xwandin. Wilo ew dihata berçavan. Dayika Hêle ku bahsa rewşê hemû kir, êdî bahsa zêrên ku lev dana hevdû û kirina sewîl de ji kir ji kurê xwe re. Piştî ku wê axiftina xwe bidawî kir, êdî piştre, ne bi gelekî re, ji bo ku zêrên di sewîl de şanî kurê xwe bide, çû ku sewîl bêne û şanî wî bide. Lê deme ku çû cihê ku wê sewîlê zêran têde veşartiya û lê meyîzend, êdî wê dît ku wa sewîl ji wê ne di cihê xwe de ya. Ji wê yekê ji ew pir ma şaş û mat. Ji bo ku di wê

heyemê de sewîlê zêran bibîne, herder tevûlev da. Lê çi kir û ne kir, wê sewilê zêran ne dît.

Dayika Hêle, weke demeke dirêj li sewilê zêran geriya, lê sewilê zêran ne dît. Ka wê kiribû ku derê de? Gelo wê kiribû dereke dî û wê bi ser ve ne dibir? Ne kifş bû. Lê dayika Hêle, jinaka ku ne jibîrkar bû. Wê tiştên ku dikir ji bîr ne dikir û tişteku ku di danî derekê ji, hata wê demê her timî bi ser ve biribû. Lê wê naqlê, tişte ku danîbû cihê wê, wê bi ser vê ne dibir. Ne li cihê wê bû tişte ku wê danî bû derekê. Piştî ku weke demekê lê geraha û ne dît, êdî dilê wê kira kutakut. Wê bi xwe ji, kutakuta dilê xwe dikir di wê heyemê de deme ku dilê wê lêdixist. Piştî ku weke demekê lê geraha û ne dît, êdî piştire hinek hizirna din ketina serê wê de. Ew hizir ji, weke hizirna ku dizî ketiya mala wê de. Wilo hizir kir. Di serî de hizre ku hata aqilê wê û hişê wê ji ev bû. Piştire, ku weke qadarekê dem buhurt, êdî ji xwe re ku wê ji nizanîbû ku ji ber çiya, mar hata bîra wê. Gotinên mêr yên ku mêr cara pêşî jê re gotibûn hatibûbûna hişê wê di wê heyemê de. Çend ku dem têve diçû, êdî her weha bêhtir ew hizir di serê wê de bicih dibû. Lê wê fahm ne dikir ku ji ber çiya. Çend ku hizir di serê wê de bicih dibû û ew ji li ser dihizirî, êdî hin bi hin di serê wê de hizrek ji bo windabûna zêran bi wê rewşê ve girêdayî di serê wê de çûbû û hin bi hin ji mazin dibû. Hin bi hin ew hizre ku weha di serê wê de çêdibû ji, êdî hê bêhtir mazitir dibû.

Piştire ku demekê têve çû, êdî weke ku wê hizre ku di serê wê de her weha çêbû, ew qanix kir ku biwindabûna mar re ew ji windabûna. Hin bi hin ev hizir di serê wê de şîn bû. Çend ku wê ji di serê xwe de li ser vê yekê her weha hizir dikir, di serê wê de, bêhtir hizirkirin bi vî aliyî de di serê wê de diçû. Bêhtir bi vî aliyî ve diharikî. Çend kiu di serê wê de, her weha bi vî aliyî ve hizirkirina wê diharikî ji, êdî ji bo dîtina zêran ji baweriya wê ye di serê wê de winda dibû. Hin bi hin êdî bê bawer dibû ji bo dîtina sewlê zêran. Bi vê yekê re, êdî weke ku barekî giran bi serê wê de bê, lê diata. Wilo wê xwe di bin giraniyaka mazin de di dît û hîs dikir. Dayika Hêle, her weha êdî ketibû rewşeke pir ne baş de di wê heyemê de. Zêrên ku wê ji bo jiyana xwe û kurê xwe ye pêşarojê hilandibûn ji, ne dihatina dîtin. Bi vê yekê re, êdî giraniyak çêdibû. Ew hizre ku pê zêr hildandibûn û hizir dikir ku wê ew pêşaroja wan hildaya awletiyê, ku dihat bîra wê, bêhtir bi ne dîtina zêran re jê re giraniyak çê dikir. Her weha lê dihat. Piştire ku weke qadarekê li zêran digerihe û wan nabîne, êdî weke ku ji kal bikeve lê tê û piştire tê cem kurê xwe û li cem dimêne sekinî. Lê bibêdengiyê ku dilê wê weke ku biêsihê lê li nava çavên wî

dimeyîzenê. Kurê wê Cemşîd ji, wê rewşe dayika fahm dike. Deme ku li rûyê wê dimeyîzenê, fahm dike ku êşek di dilê wê de heya. Ew, wê yekê di wê heyemê de jê pir baş û qanc fahm dike..

Dayika Hêle, piştî ku zêran nabînê, êdî piştire wilo di cihê xwe de dimêne sekinî. Weke dinya bi ser serê wê de hatibê xwerê lê tê. Ku mirov lê dimeyêzenê, mirov vê yekê her weha jê û ji rewşe wê pir baş û qanc fahm dike. Giraniyaka mazin pêre çêbû bû. Lê tişte ku giraniya mazin çêdikir ji, ew ew hizre ku di destpêkê de mêr jê re gotibû û ku dihata bîra wê, bû. Her weha ew hiskirina wê ye ji mêr bû. Piştire ku hin bi hin dem dibuhurt, hinek hizirna din ji diketina bîra wê de. Ew ji her weha bi wê rewşe bi mêr ve girêdayî li ser zêran bûn. `Nexwê, hemû tişt bi afsûn bû`. Ku mar jê qaraha, êdî zêr ji ji cihê ku têdebûn ji berçav windabûn. Nexwe, ev yek wilo bû. Hin bi hin ev hizir dihata bîra wê û diketa hişê wê de. Li ser wê ji dihizirî. Bi vê yekê, ew di cihê xwe de bi bêdengiyeka ku êş pêre hebû sekinî bû. Wilo ew dihata berçavan.

Cemşîd ji, bi bandûr bû. Ew ji, hê ji di bin bandûra wê dîtina xwe ye bi dayika xwe û mar re bû. Hê ji, ew bi bandûr bû. Bala wî li dayika wî bû. Her kirin û gavavêtina dayika wî diketa berçavên wî de, bala wî dikişand. Di cih de ku wê dengê an ji gavê avêtiba û an ji tiştekiriba di cihê xwe de, bala wî di wê heyemê de bi hey diçû ser wê û lê dimeyîzend. Deme ku wî li dayika xwe dimeyîzend ji, herweha ew rewşe ku dîtibû ji dihata berçavên. Bi gavavêtinên ew rewş dihata berçavên wî di wê heyemê de. Ew ji di wê heyemê de her weha bi bandûr bû. Dayika wî ji, weke ku hayîrimayî di cihê xwe de sekinî bû. Ti deng û meng ji wê ji dervediket. Weke ku dinya bi hemû giraniya xwe re bi ser wê de xurahabê lê hatibû. Wilo rewşe wê di hata berçavan. Wilo ew li berçavan bû di wê heyemê de..

Çend ku dem diçû, hizrên di serê wê de mazitir bi bandûr dibûn li wê û hebûna wê di wê heyemê de. Çêkiriba û ne nekiriba ji, her weha wilo bû. Wê xwe ji bandûrê xilas ne dikir. Çend ku di serê xwe de bihizir diçû û kur dibû, bêhtir, wê hizirkirina xwe bandûraka mazin lê dikir. Ku mirov li rûyê wê ji dimeyîzend, mirov ew bandûr di cih de ji rûyê wê farq dikir. Weke ku di rewşeke giranda bû. Wilo ew dihata xuya kirin.

Piştî ku demeke dirêj dayika Hêle li sewilê zêran gerahabû û ne dîtibû û piştire hatibû û li cem kurê xwe sekinî bû û piştire hinekî li cem wî ji ku bihizir rûniştibû, piştire, careka din, ji cihê xwe rabû û bi ber cihê ku wê zêr xistibûnêde ve çû û kir ku careka din lê bi gerihê. Piştî ku wê heyemê ji rabû û çû û hinekî geraha ji, dise ti tişte ne dît. Wilo mabû

sekinî di cihê xwe de. Ew di wê heyemê de wilo digeraha û kurê wê ji, di cihê xwe de li cihê ku mar lê ji berçav windabû lê dimeyzend. Bala wî hem li dayika wî bû û hem ji li ser wir ji bû. Her weha ew ji bi bal li wan hem dimeyîzenê û hem ji di serê xwe de weke ku li ser tiştina dihizirê. Ka di serê xwe de çî di bir û di anî û li ser dihizirî di wê heyemê de. Dayika wî ji, weke ku dinyaya xwe windakiribê, piştî ku rabû û bidest lêgerandinê kir, dise wê carê ji, her der tevlihev kir û lê geraha. Lê wê wê carê ji ti tiştê ne dît. Piştî ku wê carê ji, weke demekê lêgerîn kir, piştî, weke ku êdî ji dîtîne bêhêvî bû û ma sekinî di cihê xwe de. Bi awayekî wilo sekinî, ku mirov di wê demê de, destê xwe dabayê de, wê hema wilo di cihê xwe de, wê qaramên wê bişikihîn û bikeve ardê de. Wilo di rewşekê de di cihê xwe de disekinî. Piştî ku wê carê ji lê geraha û ne dît, êdî ma sekinî û weke ku tiştî bû ji hata berçav. Rewşe wê wilo hata berçav.

Ku wê carê ma sekinî di cihê xwe de, êdî di serê xwe de kete hizran de. Di serê xwe de ew hinekî hizirî. Deme ku hizirî ji, gelek tişt û mişt ji demên wê yên berê yê jiyana wan hata bîra wê û weke dîmênan di xatekê de di ber çavên de buhurtin û çûn. Jiyana wê ye ku jîn kiribû hata bîra wê. Demên wan yê xizaniyê hatina bîra wê. Piştî hin bi hin xweşbûna rewşe wê hata bîra wê. Piştî ku wê bi rewşe û hizirkirina xwe hinekî ma, êdî tenê gotinak piştî waqas demên wê yên bêdeng re ji devê wê derket. Ew gotin ji, "mîrov divê qadrê ya di destê xwe de zanibe" bû. Ew gotin got û ma sekinî. Rast bû, mirov ku qadrê ya di destê xwe de nizanibe, wê qadrê ya piştî ji nizanibe. Ew gotin pir rast bû. Qadr, ji mirov hêjabûnakê dixwezê. Divê ku mirov pêre hêjabûnê bide ya di destê xwe de û ya di dora xwe de. Ev yek, mirov kir, mirov wê hingî, bi zanebûn bijî. Zanebûn di vir de ya.

Dayika Hêle, her timî qadrê ya di destê xwe de zanibû. Ew ne jinaka bê aqil an ji bêzanebûn bû. Ew jinaka bibiaqil û bizanebûn bû. Aqilê bi wê re ji, her kesek ji di farq û zanebûne wê de bû. Herkesekî ji zanebû ku ew çend jinaka ku biaqilê xwe de di xwe de rûniştîya û çend karê riya riya rast bibîne û şanî xalkê bide. Mîrovên pîr û kal, ji ber ku di nav dem û salan de di buhur in, her weha dibina xwedî zanebûn û têgihîştin. Ew feylesofên jiyane yên dayimî yên xweza na. Ji ber ku bidîtin û jiyankirinê mazin dibin, êdî bizanebûn û têgihîştin dibin. Dîtin û nerîn, xwediyê cihê mazin a di pêşketin û bitêgihîştinbûna di jiyane de.

Dayika Hêle, Piştî gera li sewilê ziran ya duyemin, êdî bitemenî di xwe de biqanix bû ku wê êdî zêran nebîne û êdî lê gerîn ji bêfêde ya. Wê

ev yek, her weha pir baş di wê heyemê de fahm kir. Piştî ku her weha di serê xwe de gihişt têgihiştinekê, êdî ma sekinî û di xwe de ma sekinî û bêdeng û keta haznan de di wê heyemê de. Piştî ku wilo bûbû, êdî jiyana wan dise bûbû, weke ye xwe ye berê. Jiyana wan hatibû sêrabê ya xwe ye ku weke ku hebû. Wê êdî dise weke berê jiyana xwe bi xizanî berdewam kiriban. Êdî dîse xizanî li pêşiya wan bû. Li ber wan bû. Wê êdî dîse bixizanî bijiyân. Tişte ku di destê wan de bû, hemû ji çûbû bû. Êdî ti tiştêkî wan ji ye ku di rewşê de bidest xistibûn nemabû. Hemû ji, weke ku ji destê wan çûbû bû. Wê êdî çi kiriban?. Dayika Hêle li ser vê ji di wê heyemê de dihizirî di serê xwe de. Weke ku di xewnekê de, demeke xweş bijî û piştî ku rabin, êdî dise werine ser xwe li wê hatibû. Dayika Hêle wilo lê hatibû. Pir bihizir bû. Di cihê xwe de rûniştî bû. Car bi car ji, wê çavên xwe di birina ser kurê xwe di wê heyemê de. Ew ji, bi bandûr dihata berçav. Ew ji, şaş û matmayî dihata berçav. Çavên wî ji li dayika wî bû. Lê çavên wî ji cihê ku mar lê bû û jê windabûbû ji qut ne dibû. ...

-----o0o-----

Şahkurd, demeke dirêj ku bi wezîr û aqildanên xwe re li mabû, piştî çû ku razihê. Şahmûr ji, pişt wî re winda bûbû. Ew ji çûçû bû mala xwe ku razihê. Lê ew pir bihizir bû. Ew zanistekî ku mazin bû. Wî ti carî ne dixwest ku ti kesek li ber wî û li pêşiya wî bê. Wê her timî xwe li pêş di dît. Ji ber vê yekê ji, pir dixwand û hewl dida ku aqilê mazin kê. Bi wê yekê, wî zanibû ku wê karibe bêhtir bandûra xwe li ser mirov û xalkê bike. Ew di wê têgihiştina bû. Bi rast ji, ku mirov dihizirî lê, mirov didît ku ew pir mazin bi aqil bû. Aqilê wî, şahê mazin Şahkurd ji bi rê ve dibir. Wilo mazin û bi aqilê xwe bû û bi aqilê xwe bi bawer bû. Wî têj ji wê yekê girtibû ku aqilê mirov, mirov dike xwedî serwer li ser dora xwe. Ew di têgihiştina wê yekê de bû. Ji ber vê yekê, wî hewldana xwe bêhtir dida ser êqil û mazinkirina wê ye di xwe de. Bi vê yekê, ew her timî di hewldanekê de bû di xwe de û di jiyana xwe de.

Aqilê wî, ma ne wî kiribû aqildanê şahê mazin. Ne ew li wir biwasf û tesf kiribû. Baweriya li aqilê wî mazin bû. Şah bixwe ji, bê ku bi wî şêwirîba, tiştêk ne dikir. Her timî bi wî dişêwirî û gav diavêt û biryar didan. Her weha divêt ku mirov vê yekê ji bi teybet bêne ser ziman. Ev yek rastiya ku hebû bû.

Piştî ku jev belavbûn bû, piştî, Şahmûr ji diçê mala xwe û dikeve nava cihê xwe de. Çend ku ew demek bû ku têve çûbû û jev belavbûn bûbû ji, ew hatibû malê ji û hinekî li mal ji mabû û piştî ketibû nava

nivînên xwe de ji, hêji, hizir û hazna wî li ser wê nîşqaşa wan ya ku bi hev re li ber şahê mazin li qasrê kiribûn bû. Bahsa Şahmaran û aqil bi hev re ku hatibû ser zimên di serê wî de mabû. Lê ti kesekî hata wê kelîkê xwe ne gihandibû Şahmaran û ew ne dîtibû. Ti kesekî ev yek ne dîtibû. Di derbarê Şahmaran de, di nav xalkê de ji pir dihata vegotin. Vebêjinên li sser wê ji, dihatina guhê wî di wê heyemê de. Ew ji ku di nav xalkê de di rûnişt, his dikir ji wan. Berî hingî gelekî û gelekî wî navê Şahmaran hiskiribû. Ti carî ji wan carên ku wî hiskiribû, weke wê carê di serê wî de ne mabû û di bîra wî de nema bû. Wê naqlê, pir mazin di aqilê wî de mabû. Gotina Aqıldanê mazin yê ku weke wî aqıldanê şahê mazin bû û navê wî Şahjîrem bû ji, ye ku gotibû ku "kî ku xwe gihanda şahmaran, wê xwe bigihêne zanebûna gerdûnê hemûkî". Di serê wî de mabû. Ma gelo, tiştêkî wilo hebû? Ku mirov xwe gihandiba wê û wê xwe gihandiba zanebûna deman hemûkî ye gerdûnê hemûkî. Ku nexwe wilo bê, yê ku xwe gihanda şahmaran wê gihêne aqilekî mazin ku wî nêzîkî xwûdê bixwe ji bike. Ev ji, nexwe rast bû. Ev hizir ji di serê Şahmûr de diçû û dihat. Nexwe, ev yek wilo bû. Ev hizir di serê Şahmûr de bû û ne dihişt ku xew j bikeve çavên wî de û ew dixewê ve herê.

Di serê xwe de pir dihizirî. Wê carê, weke ku wî pir ji wê yekê û hizrê bawer kiribû. Ma gelo mirov wê çawa xwe bigihanda Şahmaran di jiyanê de? Ev pirs ji, di serê wî de bû. Li ser wê ji di hizirî û di nav hizran de di serê xwe de pêde pêre diçû. Çend ku pêde pêre diçû ji, her weha kur û dûr diçû. Gelek hizrên ku wê hiskirina dihatina bîra wî. Di serê wî de pir çûn û hatinaka weha ku wê di nav xwe de di nav hizran de biribû hebû. Şahjîrem, aqıldanekî şahê mazin yê pir kal bû. Ji temenê xwe ve ji şahê mazin ji maztir bû. Rezêke mazin jê re hebû. Wê gelek dem buhurandibû. Li gelek der û deveran mabû û gerahabû. Deme ku diaxift ji, herkesekê li dora wî pir mazin lê dihisand. Pir bi hey bala xwe didanê de. Ji Şahmûr ji maztir bû. Lê weke ku bandûra şahmûr bikirinên wî re ji ya wî maztir bû. Ji ber ku ew pir mazin bi kirin û gotin bû. Ew bêhtir her weha li berçav bû. Lê ku mesele dihata axiftinê û rêz girtinê re, bêguman rêzeke mazin ji Şahjîrem re hebû. Divêt ku mirov vê yekê her weha bi teybet bêne ser ziman. Şahjîrem mazin bû. Ew weke 'bavekê' mazin yê nav xalkê û xalkê ji dihata dîtin. Bi vê yekê, mirov karê bêje ku rêze wê ji ya şahê mazin ne kêmtir bû. Ew bi vê yekê, pir mazin bû. Di nav civat û levcivînan de ji, ku ew amede dibû, pêşiya gotinê ji wî re û ji gotina wî re bû. Lê dihata hisandin. Piştî gotina wî re, êdî yên ku wê axiftiba ji, wê pişt wî re mafê axiftinê bigirtina û biaxiftina. Her peyv û gotina ku ji

devê wî derdiket ji, di nav axiftinên civat û levcivînan de bideng dihata ser ziman. bahs jê dihata kirin.

Şahjîrem, her weha mirovek bû. Lê mirovekî ku mazin bû. Wî, bigotina xwe karibû, gotina şah ji bikira ku bida vegerandin. Mirovekî wilo, pir mazin divêt ku mirov bahsa wî bike û bêne ser ziman. Divêt ku mirov bêne ku rêzeke mazin pir mazin ji her aliyê ve di nav civat û levcivînan qasrê û di nav xalkê de ji jê re hebû. Her weha ew wilo bû. Gotinên wî, weke ayataka pîroz ye birêz dihatina gotin ji aliyê yên ku lê hisandibû ve.

Di naqabîna wî û şahmûr de ji, nêzikatiyaka ku mirov bêne ser ziman hebû. Bala wan li ser hevdû bû. Bi teybetî ji bala Şahmûr li ser wî bû. Pir caran ji, ku di civîne de bi hev re bûn, Şahmûr di rex wî de di sekinî. Bi vê yekê, ew ji dihata berçav. Lê gelek caran ku şahjîrem axiftibû û axiftina xwe bidawi kiribû di levcivînan de, wî di cih de pişt wî re mafê axiftinê hildabû û axiftibû. Ev ji, ji bala mirovên li dora wan neravî bû. Piştî wî re, ku ew ji axiftibû, êdî bal çûbû ser wî ji, De ne, ew ji, zanistek bû û aqildanekî şahê mazin yê ku pê dihata şewîrîn bû. Divêt ku mirov vê ji, bi teybetî careka din bêne ser zimên.

Şahmûr, piştî ku ji wî her weha di derbarê şahmaran de his kiribû, êdî li ser wî hizirî bû. Ew mirovên zane Şahjîrem, vala wê gotinê nabêje. Wî tiştêk dizanî, hata ku ev gotin digot. Ma ne wilo bû? Belê!. Wilo bû. Wî tiştêk dizanî. Aqilekî wî hebû. Ew bitemenê xwe ji mazin bû. Wî pir dîtibû. Pir ji hiskiribû. Gotina wî di cih de bû. Bi vê yekê mirov karê bêje ku ew gotin vala negotin. Şahmûr, ku di nav cihan de hinekî dirêj weha di xwe de di serê xwe de di nav nivînan de dirêjkirî hizirkir, piştire, hin bi hin çavên çûna ser hevdû û kete xewê de. Deme ku kete xewê de ji, di xewne wî de ji şahmaran tê berçavên wî. Dibîne ku wa jinaka ku pir xweşik a. Lê ji noqa xwe pêde bi ber jêr de wa mar a û wan ji noqa xwe pêde bi ber jor de wa mirov a. Wa ji wir pêde, wa jinaka ku mirov guneh dike lê meyîzenê ya. Hingî xweşik a. Hingî, rind û sipahî ya. Ma xweşikatiyaka wilo li dinyê mabû. Dihata gotin ku 'xwûdê xweşikatiya ku daya dinyê 6 bahrên wê daya Nebî Yusif û bahrek ji li dinyê li mirovan hemûyan belav kiriya'. Ew şeş bahrên xweşikatiya çiqas bûn, divêt ku mirov bêje şahmaran ji, wilo xweşik a. Şahmûr, deme ku wilo dît, pir ma şaş û mat û di wê heyemê de ji bîrkir ku di xewê de ya. Wilo lê hatibû. Lê şahmaran, pêre naaxivê. Tenê wî lê dimeyîzend. Lê ew pêre ne peyivt. Şahmûr, dikir ku xwe bigihêne nêzikî wê. Lê tiştêk ew bi şûn ve dikişand û nedihîşt ku ew nêzikî wê bibe. Lê wî, çend ku her weha

tişte ku wî bi şûn ve wî di cihê wî de dida sekinandin ji, wî dise xwe di cihê xwe de dihalifand ku herê û xw bigihêne wê û nêzikî wê bibe û destê xwe bide wê xweşikatiyê ji. Lê wî di wê heyemê de çêdikir û ne dikir ji, ne dikir ku xwe bigihêne wê di wê heyemê de. Ew di cihê xwe de weke asê mabû. Wilo lê hatibû. Lê şahmaran wilo xweşik, ku weke heyva ku di tava roja tabaxê de hatiya ardê xweşik bû, li ber çavên wî bû. Lê dimeyîzend û lê dimeyîzend. Tenê lê dimeyîzend. Destê wî ne digihayê de. Çi dikir û ne dikir ji, kurnedikir destê wî ne di gihayê de.

Şahmaran, weke dagariya xweşikatiyê ji ya. Wilo ji ya. Wilo dihata nasîn. Wilo ji bahsa wê di hata kirin, ku bahsa wê dihata kirin. Ku bahsa wî dihata kirin, weke bahsa xweşikatiyaka pîroz dihata kirin. "Ew xwediyê xweşikatiyaka pîroz bû". Di nav xalkê de ji wilo dihata vegotin û ser ziman. Ku bahs dihata kirin, ji wê bêhtir ji bahs dihata kirin ji bo wê di her heyemê de. Şahmaran, rastiya pir rast ye xweşikatiyê ye li jiyane bû. Xweşikatiya wê, bêqûsur û kêmesî ya. Ti kêmesiyên wê xweşikatiya wê ye ku heya nîn a. Ev yek, wilo bû û wilo dihata zanîn. Çi xweşikatiya jinê hebû, di wê de li gor aslê xwe, xwe dide nîşandin. Xweşikatiyaka ku bîaqil hatibû şîştin bû. Xweşikatiya ku bîaqil hatî şîştin, ya herî xweşik a. Xweşikatiya herî rast a. Ew xweşikati, bêqûsur û bêguman a. Di ahangekê de xweşikatiya rû û ye serî ku bi hev re tê dîtîn, mirov ji awayê mirov hinekî cudati dide nîşandin. Mirov, hê xweşiktir û rasttir dide nîşandin. Mirov bîaqil rastiye dibîne. Dîtîn, di xwe de xweşikatiyê di nerîne de diparezê. Her weha êdî bi hev re di ahangekê de digihine hevdu. Ew ji, dijiyanê de ya. Bi vê yekê mirov karê bêje ku jîyan ji bi xweşikatiya pêra. Ji ber ku ev yek pir rast a. Rastî, di vir de, bi şahmaran re, di nerîn û hebûne de bi xweşikatiyê tê berçavan û ser ziman ji. Rastî, hertimî di jiyane de ya. Di wê heyemê de ji di xweşikatiya şahmaran de ji li berçav bû. Şahmûr di dît.

Şahmûr, wê di wê heymê de di xewne xwe de di dît. Lê wilo wî ew xweşikbûna wê ye ku di dîtê êdî hingî di bin bandûra wê de ma, êdî ji bîr kir ku di xewê de ya ji.

Şahmûr, di xewê de bû. Di xewne xwe de, weke ku di rojê pir xweş ye asayî de bê. Wilo lê dihat. Wî, hingî ew xweşikbûn wilo xweşik dît û di bin bandûra wê de ma, êdî wilo xwe ji bîr kir ku di xewê de ya. Şahmaran ji, li ber wî, hinekî ji wî wirde bû. Lê çê kir û ne kir, wî xwe ne gihanda wê û destê xwe neda wê. Lê wî, li ber xwe dide ku xwe bigihêne wê. Di wê rewşê de wî pir mazin li ber xwe dida. Dem, ji weke ku demêke rojê ye herî xweş û germ bû. Pir sayî û rahnî bû. Di wê heyemê

de, wilo li Şahmûr dihat ku roj di wê heyemê de ji her rojên wî jînkirina bêhtir bi rahnîya. Wilo lê hat. Rahniya rojê pir bû li dinyê. Wilo ji, ev yek wilo farq kiribû. Deme ku di wê rahniya rojê de li dora xwe û an ji bi ber rojê ve dimeyîzend, weke ku roj çend ku bi ber wê ve çûyin çêdibû, bêhtir bi ber sorbûnakê ve diçû. Ev yek ji, wilo lê hat. Ji wê yekê ji, pir bi bandûr ma. Ku bi ber rojê ve dimeyîzend, bi ard û azmana ku li berçav digiha hevdû re, weke ku li qozaqarakê meyîzenê lê dihat. Wî ew rewş di wê heyemê de weke qadarkê wilo jîn kir. Lê ew rewş, di wê heyemê de, farqkir ku hin bi hin wa li berçavên wî, wa hin bi hin tê guharandin. Di wê heyemê de, piştê dît ku wan dinya bi tememî lê bû reş. Şahmaran ji ber çavên wî winda bû. Ku bi aliyê rojê ve di wê rewşe de ji mirov dimeyîzend, mirov di dît ku tenê wa rahniyaka weke ya ku heyv di şevê de derdikeve û rahni dike heya. Ew rahni ji, weke ku di xalaka ku li ber çavên mirov li dora mirov zîzikandinekê bike bû. Her weha li mirov dihat û dihat berçavên mirov. Şahmûr di wê heyemê de, ji wê yekê pir biacêb bû. Pir acêmayî ma. Gelo Çi bû ku bi carekê re wilo bû? Di wê heyemê de, wî ev pirs weke ku ji xwe kir. Di serê wî de, ev pirs hebû. Lê bersiva wê nebû.

Wê rewşê, li berçavên wê wilo weke bêhnekê berdewam kir. Dinye, bi carekê re ji rewşekê hatibû û ketibû rewşeka din de. Lê wî nîzanibû ku ka ev yek ji ber çi ya. Gelo Şahmaran çû ku derê. Ew di xewne wî de ji li ber çavên wî bû. Ma wê çawa ji ber çavên wî çûba, ew xweşikati û rindbûn. Ku ew xweşikati û rindbûn ya mirov bê, mirov hingî ne mirov a. Mirov hingî, tiştêkî dî yê ku ji aliyê xwûdê ve hatiya çêkirin û pîrozkirin a.

Şahmûr, hê di xewne xwe de bû. Lê di xewne xwe de weke ku ne di xewnê de dijî. Hê ne di farqa wê de bû. Hê ew di serê xwe de li dinyeyeke din bû. Hê ew, di xwe de, bi awayekî din dijî. Piştî ku rewş di xewne wî de guharî bû, êdî hin bi hin ew rewşe ku ji nû ve afirî bû û ji reşitiyê afirî bû, serwerî hizrên wî dibû. Lê di nav wê hizirkirina wî de ji, şahmaran, weke rohnîyaka ku di nav wê reşê de bi rohnî bike di bîre wî de bû. Di serî wî de bû li berçavên wî di wê heyemê de. Ku wê rewşê weke qadarekê berdewam kir, êdî Şahmûr, dît ku hinek dengnê ku wê ji derne tîn wî his kir. Bi wê hiskirina xwe re, êdî bala wî çû ser dora wî. Kir ku li dora xwe meyîzenê û fahm bike ku ka ew deng û meng ji ku derê tîn û yên çi na. Bi vê yekê, serê xwe li dora xwe zîvirand. Deme ku bidest zîvirandina serê xwe kir, pêşî ti tiştêk bi ber çavên wî ne ket. Lê ku bi şûn xwe ve xwe bi carekê re zîvirand, êdî dît ku wan gelek mar wê di

nav hevdu de weke werîsekê ku lev badayî wê bi ber wê ve tên. Lê mar, ne li ardê tên. Li hewayê na. Wilo hatina berçavên wî di wê heyemê de. Ku wî wilo dît, êdî bi carekê re dilê wî kira kutakut û bêhne wî bi ser dilê wî re ket û tirs kete dilê wî de. Piştî serê xwe carekê din bi aliyê xwe ye berî wê kêlîkê berê wî lê bû, bi wir ve zivirand û xwe ji wê rewşê xwe bi şûn xwe ve zivirand. Deme ku wilo zivirand. Dît ku wan mar, weke ku baran were, wa ji her derî ve bi bar wî ve tên. Hinek ji azmana ji xwe bi ber wî ve dberdan. Weke ku ji her aliyî ve bi ber wî ve dihatin. Wî wilo dît. Di wê heyemê de, wî xwe pir mazin bêçare dît. Tiştê ne hata aqilê wî ku bike. Weke ku aqilê wî bi sahwaka mazin bisekinê lê hat. Tenê di wê rewşê de tişte ku kete hişê wî û hata bîra wî, ew bû ku qîrekê bide. Di wê heyemê de ev keta hişê wî de. Wî ji, weke ku karkê wê bike, bi çarekê re rabû ser xwe ji xewê xwe ye ku têde bû di wê heyemê de. Ku rabû ser xwe ji xewê, dît ku wa li mezele xwe ye û razahî ya. Piştî destê xwe bi rûyê xwe re anî û hinekî ma sekinî di cihê xwe de. Di wê heyemê de, di wê rewşê de wî xiret ne kir ku rabê ser xwe ji nav nivînan. Ji wî ne dixwest ji ku rabê ser xwe di wê heyemê de ji nav nivînan.

Piştî ku wilo rabû ser xwe ji xewê û hinekî ser xwe ma, êdî piştî di xwe de û di serê xwe de bide hizirandinê kir. Wî di xwe de hizir kir ku wê xewne xwe fahm bike. Ew mirovekî ku zane bû. Wî karibû ku xewne xwe fahm bikirina. Lê yên ku xewn dîtiban û jê fahm ne kiriban, diçûn cem ramîldaran û ji wan di pirsîn ku ka xewne wan tê çî wate û di wate û peyemê tene ser zimên. Yên ku serî ji bo vê yekê li wan dihata dayîn ji, wan ji, bersive yên ku xewn dîtina dida û ew di serê wan de saffî dikirin.

Şahmûr, di wê heyemê de, pir mazin di xwe de dihizirî. Êdî çî kiriba ji wê xewe wî ne hatana. Wî ji ev yek dizanî. Di xwe de keta hizir de. Wê şevê di nav nivînan de û di wê tariyê de, bidest hizirkirinê kir. Çend ku bidest hizirkirinê kir û hizirî, her weha di serê xwe de kur û dûr çû. Ew pir mazin di bin bandûra xewne xwe de mabû. Wê xewne wî, bandûrala pir mazin li ser wê çêkiribû. Ji xewê rabûbû, lê hê ji, di nav nivînên xwe de weke ku li derve di bin sermeyeke hişk de sekinî bê, di raharî û weke ku di racifî ji. Her weha dihata berçavan. Ku mirov lê dimeyizend, mirov vê yekê pir mazin jê fahm fikir. Ne di rewşê baş de dihata berçavên mirov ew di wê heyemê de, ku mirov lê dimeyizend.

Wê şevê, piştî ku ew ji xewê şiyar bû pêde, êdî xew ne kete çavên wî de. Heya ku rahnî derket û hin bi hin rahnî li dinyê zêde bû, ew di nav nivînan de bişiyarî li ser xwe ma û hizirî. Ku rahnî derket ji, êdî piştî, rabû ser xwe û cilên xwe li xwe kirin û piştî derket derve ji mezele xwe

ye ku tède dirazaha. Ku derket, piştire ne bi gelekî re, êdî taştê ya wî ji hata ber wî û ew li ser sofrê xwe ye taştê rûnişt û kir ku bidest xwarinê bike. Lê wê rojê, wê sibehê ew ji herkesekê ku lê dimeyîzend re hinekî cuda dihata berçav. Her kesekê ku lê dimeyîzend ji, ev yek pêre kifş dikir. Zaro, jin û dordorên wî wilo ev yek, jê farq dikirin.

Ew deme ku li ser sofrê rûnişt, hinekî bêdeng bû. Lê ti kesekî jê re tiştêk negot. Ew, wilo di rewşê xwe de li ser sofrê xwe ye xwarinê ye ku ji bo wî hatibû amede kirin rûnişt û kir ku bidest xwarinê bike. Lê ew weke ku di serê xwe de bihizir û ne li wir tevdigerehe. Wilo dihata berçav. Pir di xwe de di hazn de bû. Yên ku lê dimeyîzendin ji ev yek pêre di cih de kifş di kirin. Bi vê yekê re balaka mazin di wê heyemê de çûbû ser wî û wê rewşê wî ye ku li berçav bû di wê kêlîkê de. Herkeskî lê dimeyîzend. Hem ji, herkesekî pir bi bal lê dimeyîzed. Lê ti kesekî jê tiştêk ne dikir ku bi pirsê. Herkesek wilo li ber wî û ku lê ji dimeyîzend, bi bêdeng bû di rewşê xwe de di wê kêlîkê de.

Ew pir bihizir bû. Lê ti kesekî, ew sedeme hizirkirina wî jê ne di pirsê. Ti kesekî ne dikir ku jê ji bi pirsê. Wilo, weke wî, herkesekê li ber wî ji, di rewşê xwe de bû. Wê rewşê hata ku wî taştê ya xwe xwar bi wan re berdewam kir. Ku wî taştê xwar, êdî bi bêdengî, wî kara xwe kir ku derkeve. Lê hê ji, ew di xwe de di serê xwe de pir bi hizir bû. Wilo dihata berçavan.

Ku wî wilo kara xwe kir ku derkeve, êdî piştire ne bi gelekî re derkete derve li deve dêrî hewsê. Deme ku derkete hewşê, hingî, hinekî çavên wî bi dinyê ket û li dora meyîzend. Ku hinekî li dora xwe meyîzend, piştire di dawiyê nerîne xwe ye li dora xwe de, serê xwe rakir û li ser xwe re li azmana ji meyîzend. Azman bêawr pir şîn dihata xuyakirin. Lê wî, wilo zêde li azmana ne meyîzend. Piştire, dev ji meyîzendina li ser xwe re berda û piştire berêxwe da ber xwe û kir ku bi rê ve herê. Li dora wî, dengê zarokna ji dihata guhê wî. Lê ew li wan bêteleqedê bû. Li Nisîbîsê(Nisîbînê) hata ku digaha ber diclê jiyanaka ku pir geş hebû. Her dere vanderan ku mirov diçûyêde, mirov rastî deng û mengê zarokan dihat.

Li ber firatê ji wilo bû. Ava Diclê ji û ye Firatê ji bilind bû. Heybeteke mazin ye Diclê ji û firatê ji hebû. Mirov ku lê herdû avan ji dimeyîzend, mirov pir bi heybet dibû. Ew ava diclê û firatê ye pir bilind, di herikîna xwe de, dengêkî pir mazin derdixist. Weke ku nalîn ji nava wê were, ew dengê wê dihata mirov. Mirov ku lê dimeyîzend li wê harikîna wê, mirov ji wê heybete harikîna wê têdigihîşt ku kevir ji

biketana ber wan pêlên wê de, wê li ber xwe bibe û herê. Jiyan ji bi diclê û Firatê, li ber wan pir geş û gurr bû. Herkesekî xwe li ber wan digirt. Li ber herdû avan ji, çandin û avdan û tiştên wilo pir mazin dibû. Bi vê yekê re ji, jiyan bi rê ve diçû di harikîna xwe ya demê de. Jiyan, her sibeh di wê hewayaya sibehê de pir xweş a. Ew hînikayiya sibehê, ku li mirov dixê, dilê mirov xweş dike. Mirov, weke ku ji nû ve were dinyê li mirov tê. Wilo xweş û rinda. ..

Şahmûr, piştî ku derkete derve û hinekî li derve li hewşê li ser lingan ma û sekinî di cihê xwe de, piştê berê xwe da pêşiya xwe û kir ku derkeve derve û herê. Lê pir bihizir û hazn bû. Ew wilo dihata berçavan di wê heyemê de. Ya ku ji rewşê wî ye wê demê dihata fahm kirin ev bû di wê kêlikê de.

Şahmûr, di wê heyemê de, ku hinekî li hewşê li ser lingan dimêne û li dora xwe dimeyîzenê û ku hinekî weha sekinî dimêne piştê, dike ku derkeve derve û herê, ka wê çûba ku derê. Wê mûhaqaq çûba qasrê cem Şahê mazin. Ji xwe, her timî ku ji malê derdiket, ku pêşî riya xwe bi wir ne xistana ne dibû. Ji xwe, divêt ku mirov bêje ku wî demên xwe de bi pirranî ji li wir li cem Şahê mazin di buhurand. Her weha ew wilo bû. Ew aqildan bû. Wezir bû ji şahê mazin re. Bi vê yekê, ew karekî wî yê li cem şah hebû. Bêgotin, wê ew karê xwe bicih bi anîyana. Ji xwe bicih dianî ji.

Piştî ku ji hewşê mazin derket û kete rê de ku bi meşê û herê di rê de, di meşa xwe de ew pir bihizir bû. Heya wî ji dora wî ne bû. Li dora çî hebû, çend mirov hebûn yê li di riya wî de dihatina xuya kirin, an ji nebûn, wî nizanibû. Ji ber ku heyaya wî ne li dora wî bû. Heya wî di serê wî de li ser şevê dî bû. Wî şevê dî çî dît û wate wê çî bû, ew li ser wê di serê xwe de bi hizir bû di hizirî di wê heyemê de. Bi vê yekê re, weke u têtikiya wî bi dora wî re qut bûbû. Wilo ew dihata berçavan. Wî rewşê, ew ji xwe biribû. Di meşê û di serê xwe de di hizirî. Her gava ku di wê heyemê de di rya xwe de diavêt ji, weke ku dibû gavaka ku wî hinekî dî bêhtir di serê wî de di nav hizir û ramanan de di bir. Wilo dihata xuya kirin. Şahmûr, ti demê, wilo nebû bû. Wilo lê nehatibû. Ew, bi xewnekê jiyana wî ji serî heya binî di serê wî de weke ku hatibû guharandin. Weke ku pir guharandinên mazin pêre çekiribû. Wî çî di wê rewşê de hîs dikir di xwe de di wê heyemê de? Wî çî hîs dikir, di wî de di serê wî de di dilê wî de bû. Yê li derve ew yek nizanibû. Me nizanibû. Lê bêgûman, divêt ku em bêjin pêre, tiştê hebû. Di dil û serê wî de tiştê hebû, çêbû bûn bi wê xewne wî ye ku dîtibû re.

Şahmûr, ku hinekî dimeşê, di riya xwe de rastî hinek mirovên ku weke wî di rê de ne û riya wan ji bi cihê ku ew diçûyêde ve bû, bûn. Ku digihina dehma hevdû, li hevdû di sekinîn û piştîre silavê ji didina hevdû û piştîre bi hev re bidest meşandinê dikin bi axiftina ku bi hev re dikin re. Di rê de hem dimeşîn û hem ji diaxiftin. Lê Şahmûr, çend ku ew pêre diaxiftin ji, ew weke ku ne li wir bû. Heya wî ne li wir bû. Ew wilo dihata berçav di wê heyemê de. Di serî de yên li dora wî, deme ku diaxivin, hizir dikin ku ew li wan dihisêne. Lê ku hinekî dimeşîn, piştîre dibînin û fahm dikin Şahmûr bi heya xwe re û bi xwe re ji wê ne bi wan re ya. Ew di serê xwe de li derne dî ya û li ser tiştina din bihizir û raman a di serê xwe de di wê heyemê de. Ku mirovên li dora wî yên ku pêre dimeşîn, vê yekê fahm dikin, êdî bala wan diçê ser wî. Bi wê bal çûnê re, dikin ku pêre bi gotinna ku bikin, bikin ku bala wî bikişênin. Çend ku gotinan ji dikin, dibînin ku wa bala wî ne li wir a. Bi hizira. Lê ew li ser çî wilo zêde û wilqasî mazin bihizira, heya wan jê nîn a. Piştî ku bi qadarekê re dimeşîn û yên ku gihiştinê de di rê de ku çend gotinên ku ji bo balê bikişênin dikin ji dikin û ku nagihina armanca xwe, êdî di cihê xwe de bi bêdeng dimênin sekinî di wê heyemê de. Lê deme ku dimênine sekinî ji, ew ji kurdikin û kurnakin bala xwe ji ser Şahmûr na birrin. Bala wan her timî li ser wî dimêne. Lê di wê heyemê de ew ji bi bêdeng in.

Piştîre bi qadarekê re Şahmûr, weke ku were xwe lê tê û li dora xwe li mirovên ku bi pêre dimeşîn li wan û li rûyê wan dimeyîzenê. Deme ku li wan dimeyîzend, dît ku wa ew bi bêdeng in. Lê belê bala wan bi hey ji li ser wî ya. Ew ji, wî ji wan di wê heyemê de di cih de farq kir. Piştî ku wî ew ji wan wilo fahm kir û farq kir, piştîre, wî êdî kir ku çend gotinan bêje û wê rewşê ku wî bi çavên xwe dît û weke ku ne asayî dît, bi guharêne. Bi wilo û wê nêhte kir ku biaxivê. Deme ku axift, wî çend gotin gotin. Lê deme ku diaxift ji, mirov ji gotinên wî yên ku digotin ji, fahm dikir ku ew di serê xwe de ne li wir e. Ew li derne dî ya. Wilo jê û ji awayê axiftin û gotinên wî yên ku dianîna ser ziman, mirov fahm dikir. Şahmûr, bi wê rewşê xwe re ku diaxift û gotin digotin, her gotina ku digot, weke ku ji bîreke bêbinî derxe û bêje bûn. Gotinên wî, her weha ji kurahiyaka ku ew têde çûbû dihatin. Yên ku lê dihisandin ji, ev yek pêre farq dikirin. Ji ber vê yekê, bala wan di deme axiftina wî de, bêhtir bi hey diçû ser wî û gotinên ku ji devê wî derdiketin.

Cerna di rewşna de, ku mirov diaxivê û mirov di serê xwe de di wê heyeme ku mirov lê diaxivê, ku mirov di serê xwe de ne li wir bê, gotinên ku mirov ji êdî ne li wir in. Bi awayê ku tene ser ziman li wir in.

Lê bi hebûn û wateyên xwe re ne li wir in. Di hebûn û wateyên xwe de hinekî ji wê rewşe ku mirov wî di wê heyemê de têde ya û hizirkirina ku mirov têde ya, bi bandûra wê ji têne ser ziman. Ev yek, her weh rastiya pir rast a.

Şahmûr ji, her weha mirov ku lê dimeyîzend, mirov têdigihişt. Mirov ji rewşe wî fahm dikir ku ew di hizirkirinaka pir kur de ya. Lê ji gotinên wî ji mirov fahm dikir ku ew li dereke ku pir dûr a ji wir a, lê ya. Mirov vê yekê her weha pêre pir baş û qanc fahm dikir. Cihê ku mirov di serê xwe de lê ya, ew der, di hizre mirov de bi bandûr a. Di wê heyemê de ev yek bi Şahmûr re ji wilo bû. Ew çawa ku şevê dî ketibû nav cihan de û ku ketibû xewê û xewnê de û piştî ku jê rabûbû ji, lê hê weke ku ne rabûbû hê di xewê de di xewnê de bû. Wilo dihata berçav ew, di wê heyemê de. Di wê heyemê de bi mirovna ku wî pir baş û qanc ew nas dikirin û ku wan ji ew pir baş û qanc nas dikir, bi hev re dimeşîn. Lê di wê rewşê de, di serê xwe de, herdû alî ji hev cudabûn. Şahmûr, hê di serê xwe de li şevê dî mabû. Lê ew mirovên ku gihiştibûnê de ji, di wê roja xwe ye ku ji nû destpêkiribû de bûn. Her weha bi vê yekê re jev cudabûnak di naqabîna wan de hebû. Ku mirov li wan dimeyîzend, mirov ev yek ji rewş û rûyê wan ji fahm dikir. Şahmûr, ev rewşe xwe ye di serê xwe de, pir baş di rûyê xwe de dida der di wê heyemê de.

Şahmûr û ew mirovên ku gihiştibûbûna hevdû di rê de, ku weke bêhnekê bi hev re dimeşîn û diçin, êdî cihê ku wê hernêde, têtênede. Cihê ku têtênede ji, qasr bixwe ya. Ew dihatina qasrê di wê heyemê de. Ku hatina ber qasrê, êdî weke ku bi wan re di rewş û dengê wan de ji geşbûnak çêbû. Lê bêdengî serwer bû. Lê ku gihiştina ber qasrê ji, êdî hewldanaka axiftinê di nav wan de rûda. Bi wê yekê, hinek deng ji wan derketin. Mirovên ku gihiştibûna Şahmûr, hemû ji, yên ku bi hebûn û temenê xwe û bi zanebûna xwe re ji mirovna ku nawserî xwe bûn. Her weha mirovna ku ji aqil bê û an ji ji temen ve bê, mirovna mazin û pîr bûn. Di zanabûna xwe de ji pîr û kalbûn ji, heya. Mirov ku di zanebûna xwe de pîr û kal bû ji, êdî mazin bûya û bûya zanistekî mazin yê ku her timî xalk lê dihisêne û gotina wî ji pir bi qadr û qiymet e di nav xalkê de. Ev ji mirovna wilo bûn. Şahmûr ji mirovekî nawserî xwe bû. Ma ku ne wilo ba, wê ew bûba aqildan û wezîrê şahê mazin yê herî mazin ku herkesekî li gotina wî dihisand? Ne. Wê nebûba. Ji ber ku ew mazin bû, her weha mazin bûbû. Hinekî ji pêre azwereke bi zêde xwestinê pêre hebû. Her timî tişte ku di dît, di xwest ku xwe bigihênîyê de. Ev yek ji, pêre pir xurt bû. Ku wî got, ezê xwe bigihênîme vî tiştî, êdî ku çî bûba ji,

wê wî xwe bigihanda wî tiştî. Her weha ev xosletê wî ji hebû. Wî, ku di qasrê re ba û li malê ji ba û ku li civatên din yê li nav xalkê ji ba, wî zanibû ku wê rewşê xwe çawa bi parezê û mazin bihêle. Di civatan de, her timî, gotin ya mirovên mazin bû. Ew ji, mazin bû. Gotin, ku ew di civatan de amede dibû ji, dibû ya wî ji ya pêşî, di wê heyemê de. Li qasrê ji, deme ku wê wî tiştê bigota ji digot. Gotina xwe kêm ne dikir ji ti kesekî û ti tiştî ji. Heka şahê mazin cerna jê pirsî pirsî. Heka ne pirsî ji, êdî wî gotina xwe digot û ku wî gotina xwe got ji, ew gotina wî, ji ber ku li qasrê li ber şahê mazin hatiya gotin, êdî weke ye şahê mazin ji car bi car dihata hasibandin. Ku wî di got, şahê mazin lê dihisand. Car bi car ji, wî serê xwe ji weke ku bi pejrîrêne dihejand. Bi vê yekê, êdî gotina wî wilo dihata hasibandin. Ew mirovekî ku pir mazin bû. Wî, bi aqilê xwe û bi wê aqildantiya xwe re, weke ku waletêk bi rê ve dibir. Her weha ew pir mazin bû. Aqilê wî ji hebû. Wî zanibû ku wê çawa bi rê ve biriba. Ji wê ve ti kêmesiyên wî nebûn. Wî, her timî di xwe de ku xwe bigihêne ti tiştê ku hiskiriba. Zanebûnaka ku li dereke navê hiskiriba ji, wî hewldida ku xwe bigihênîyê û fêr bibe. Bi vê yekê re, wî zanebûnaka mazin dide nîşandin. Lê bi vê yekê re, ji aliyekî ve ji, 'navê wî bi navê mirovekî ku her timî ji xwe re dixwest' ji derketibû. Ev aliyê wî, ku dihata ser bîra mirov, ku ti kesekî li rûyê wî negotiba ji, bi rexneyê pêşwazî dikirin. Di nav xalkê de dihata gotin ku "mirov divêt ku biqasî ku ji xwe re xwest wilqasî ji ji hevalê xwe û ji dora xwe re ji bixwezê". Ya rast ev e.

Şahmûr û mirovên pêre, ku hatin û gihiştin qasrê û ku gihiştin qasrê û ketina hewşa qasrê de ji, êdî li derve ne sekin in û di cih de buhurtina hundur ku herina û li cem şahê mazin. Nahaka li wir li cem wî pir mirovên din ji hene.

Ku ew ji têne hundurê, êdî dibînin ku wa gelek mirovên din wê li cem şahê mazin li dîwana wî sekinî na. Deme ku bi Şahmûr re mirovên din ji ketina hundur de, êdî bala herkesekê li wir di cih de çû ser wan. Yê ku li hundur bûn, berê xwe dana wan û li wan meyîzandin. Şah ji, deme ku Şahmûr li pêşîya wan, wa hinekî mirov dît ku ketina hundur de, wî ji berê xwe da wan. Ku ew ji ketina hundur de, bi Şahmûr, ew ji hatina ber şah û rêze xwe dana nîşandin û Şahmûr hat li aliyê rastê li cihekî ku her timî ew lê disekinî hata wir û li wir di cihê xwe de ma sekinî. Mirovên din ji tevî mirovên ku li wir hebûn bûn. Bi vê yekê, êdî rewş weke ku bicih hat. Şahmûr, deme ku kete hundur de û hata ber şah û rêze xwe da nîşandin, piştê çû li cihê xwe di rex wî de sekinî. Ku ew li wir sekinî, balna mirovên li dora wî çûna ser wî. Ji rûyê Şahmûr dihata fahm kirin

ku ew weke ku ji nû ve ji xewê rabûya dihata fahm kirin. Wilo dihata berçav. Wê yekê, bala herkesekê li wir ji kişand. Mirovekî ku dibin barekî giran de çend wastahî dihata xuyakirin, her weha ji rûyê Şahmûr ji rewşeke wilo weke ku jîn kirî dihata xuyakirin. Rewşe wî ji wilo bû di wê heyemê de.

Lê Şahmûr, hê ji, weke ku di bin bandûra tişteki de bê, dihata xuyakirin. Ku lê dihata meyîzandin, ev yek, pêre pir baş û qanc dihata fahm kirin. Bandûra şevê dî hê pir mazin li ser bû. Weke ku di serê xwe de hê ew rewş û bandûra wê jîn dikir.

Di wê heyemê de, ne di xewê de bû. Li ser lingan bû û li ber şahê mazin bû. Lê weke ku di xewê de bê, tişt ji wê rewşê dihatina ber çavên wî. Wî, di xewne xwe de çî dîtibû, jê hinek rewş ji, weke ku ew wî di jiyanê de dîtibin dihatina berçavên. Hê ji, di wê rewşê de ji li berçavên wî bûn. Wî, di serê xwe de, ew rewş, weke ku çawa ku di xewne de dîtibûn li berçavên Wî bûn. Deme ku wî di xewne xwe de Şahmaran dîtibû û deme ku her der lê bû bû reş û piştire weke mar ji her derî ve bi ber wî ve dihatin, rewşna ji wan rewşên ku li berçavên wî bûn di wê heyemê de di serê wî de. Wî ew rewş, bi vê yekê, di wê demê de ji jîn dikir. Mirov ku lê dimeyîzend, dibêt ku ji bandûra wê rewşê ku di wê heyeme ku di serê xwe de jîn dikir bû, ku li rûyê wî dihata meyîzandin, weke ku pir hişk û bicidîyet dihata berçav. Her weha rewşe wî dihata berçav. Wî, hingî di xewne xwe de pir rast û vekirî jîn kiribû, di wê heyemê de wî ew jîn dikir.

Wî, ew hizirkirina wî ye di serê wî de, ku mirov lê dimeyîzenê, mirov dibîne ku bi du awayan pêre dibû temen û hîmê hizirkirin û haznkirina wî ye di serî de. Yek, li ser wan ditin û hatinên li berçavên wî bû. Ye din ji, her weha hebûna şahmaran bûn. Berî wê şevê ku wê herê û razihê û wê xewne bibîne ji, nîqaşaka pir mazin li qasrê ku têde pir bahsa Şahmaran û hebûn û zanebûna wê hatibû kirin hata kirin. Ew nîqaş ji, bandûra wê li wî hebû. Ji deme ku rabûbû ser xwe hata wê demê, hinekî weke ku hatibû xwe ji wê rewşê. Lê hebûna şahmaran, di serê wî de ji mijara ku ew li binîqaş bû, dûr ne ketibû. Ew hertimî li ser bi nîqaş bû di serê xwe de. Wî, di wê hizirkirina xwe de, ew dianî berçavên xwe. Li ser wê di serê xwe de kur û dûr bi hizirkirinê diçû. Di nav wan nîqaşên ku berê hatibûn kirin û hatibû gotin ku şahmaran ”yê ku xwe bigihêne wê, wê xwe bigihêne zanebûna gerdûnê hemûkî”, di serê wî de bû. Piştire, ku şahmaran, di serê wî de mabû ji, bi nîqaşên ku di serê wî de mabû ji, bi vî awayî mabû. Ew li ser zanebûna wê û ku mirov çawa karê xwe bigihêne

wê zanebûna wê dihizirî. Ev ji mijaraka ku ew di serê xwe de pir mazin li ser dihizirî. Wî li ser Şahmaran û hebûna şahmaran û dîroka şahmaran pir hiskiribû û xweî zanebûn bû. Hê demên berê, ku şahekî mazin tê ser serê xalkê û xalk li ber zilam wî ya ku wî li wan dikir serî dihildê dibin serhildêrîya mirovekî ku pir baş û qanc bû û weke ku dihata gotin ku têkiliya wî bi maran re ji hebû û deme ku wî serî hilda ji mara ji alî wî kiribû û kiribû ku ew bi serbikevin. Bi vê yekê, ew mirov, êdî li dêla şahê ku xalkê anî xwerê ji aliyê xalkê tê kirin şah û piştêre bi wê yeke xwe ji, weke "şahê maran" ji tê naskirin û navê wî mazin dibe. ..

Şahmûr, di derbarê wê rewşê de ji xweî agahî û zanebûn bû. Wî, pir hiskiribû ji nav xalkê. Di qasrê de, bi navê şahmaran, ew rewş hatibû nivîsandin. Şahmûr, ew nivîsên ku berê yên ji wê rewşê ku mabû ji xwandibûn. Li ser wan ji xwediyê zanebûn û agahiyaka mazin bû. Ew şah, hingî, bûbû hem şahê mirovan û hem ji yê maran. Ji ber ku wî û marê mazin yê ku maran hemûkan di pêşengiye wê de dimîşt, êdî marê ku şerkêşiya maran dikir ji, piştêre yê ku ji wê marê bûbû, yeke ku ji wê rewş gohn girtibû û nêvî mirov û nêvî mar bû. Ew ji êdî "ŞAHMARAN" bû. Şahmaran, ji mirovan re pir baş bû. Wê wilo kiribû ku wê ti mar bi ti mirovî ve nedê. Wê bixwe ji, xwe dikira awayê mirovekê de û derdiketa nava mirovan û qancî bi wan dikir. Ew şahmarana ku nêvî mar û nêvî jin bû, temenê wê yê hata wê demê, deh hezar sal bû. Wilo bû. Herkesekê ji ev yek dizanî. Di waqas salên xwe de, wê di jiyana mazin û demdirêj de, her timî, xwe kiriya awayê mirovan de û derketiya nava mirovan. Ew bi afsûn bû. Ji ber vê yekê, wilo biawa xwe kirina awayê mirovan de ji bo wê ne zor bû. Ew ku dihata nava mirovan ji, wê pir qancî bi mirovan dikir.

Bi wê qanciya wê her demî navê wê derketiya. Lê çend ku wilqasî bi wê qanciya wê navê wê derketiya ji, wilqasî ji bi rasthatina bêbaxtiya ji navê wê derketiya. Her weha ev ji ji aliyekê wê dî ve navê wê ya, yê ku derketiya û dihata nas kirin.

Şahmaran, ji tuxmê xwûdaya bû. Çavna wê yê ku pir xweşik û ku mirov lê dimeyîzend, mirov di bin bandûra wan de dima hebûn. Ew çavên wê, bi afsûn ji bûn. Li ku derê tiştê hebene û bûbana dihatina ber wan, şahmaran di dîtin. Şahmaran ji wan bi xeber dibû. Ew ji wilo bû. Bi vê yekê ji, navê wê hebû. Navên wê, pir bahsa wan dihata kirin. Navên wê, her timî li ser mirovan bû.

Şahmaran, deme ku derdiketa nava mirovan û ku mirovan ew xoslet û teybetmedniyên wî di dîtin ji, êdî dixwestin ku bêhtir jê sûd bigirin.

Şahmaran ji, j ivê yekê pir biêş dibû. Wê dixwest ku mirov ne tenê ji bo ku jê sûd bigirin nêzîkî wê bibin. Wî dixwest ku ji bo wê bidil nêzîkî wê bibin. Wê bidilî dixwest. Wê hertimî ji dilî nêzîkati dixwest ji mirov li xwe û hebûna xwe. Bi dilî xwestina wê, her timî pêre hebû. Lê ku wilo ji bo sûd jê girtinê nêzîkî lê dihata kirin û wê ji ev di dît, êdî pir dilê wê êşeha û piştre ku ew rewş sûdgirtinê fahm dikir, êdî careka din wê xwe diveşart û demeke dirêj, hata neslek bi ser wî neslî ve diçû, piştre careka din derdiketa nava mirovan. Lê wê carê ji, ku derdiket û rastî heman nêzîkatiyê dihat, êdî careka din wê xwe ji nav mirovan dida alîkî û hata ku ew nesl ji bidawî bûba û yekî dî dest pê kiriba. Wê dev ji ne hatina nav mirovan ne dibarda. Ji ber ku ew ji nêvî mirov bû û Wê ji ji dil dixwest ku mirovan bibînê. . .

Şahmaran, di derbarê van rewşên wê yên ku di wê jiyana xwe ye demdirêj de jîn kirina ji nivîsandin dihatina kirin. Ew, dihatina kirin û dihatina vegotin da qana mirov ji wan fêr û sûdan derxe û êdî careka din nêzîkatiyaka wilo ne li xwe û dora xwe ne ji li wê bike. Her weha ku bahsa wê ji dihata kirin, ev yek dihata ser ziman. Di deme ku li qasrê li ber şah bahsa wê ahtibû kirin ji, ev rewşên wê hatibûna ser ziman. Bahsa wan hatibû kirin. Şahmûr ji, van tiştan dizanî. Di derbarê van tiştan de ew yekî ku herî zêde xwedî zanebûn bû. Wî bixwe ji, car bi car ku li civat û levcivînan rûniştiya, anîya ser ziman. Bahsa wê û rewşe wê, dîroka wê û êşên dilê wê kiriya. Lê wî bi wê re tiştekî dî ji digot. Ew ji her weha ew bû "ku mirov xwe gihêne wê, mirov wê xwe bigihêne zanebûna demên ku hatina û çûna û yên ku wê werin û herin ji". Ew xwediyê zanabûna deman hemûkî ya. Ev yek, ku dianî ser ziman, li ser wê pir mazin dihiizirî. Her timî ji xwe re xwestin ji tematiyaka ku di dil de ya tê. Temati ji, nîna ku zaxalîyan çênakê. Zaxalî ji, çavbardan a. Çavbardan, çavberdana yê ku yê xwe ya ji xwe re. Mirov, bi zanebûnê bi ser ve tê. Lê zanebûn ji, li gor Şahjîrem di xwe de, hinek çavbardan û zaxalîyna dihawêne. Car bi car ku li ber şah ji ba û li derna dî ji ba, ku wî hizre xwe dianî ser ziman, ev ji di nav hizre xwe ye ku dianî ser ziman de dianî ser ziman. Wî, ku gotin dihata ser şahmaran, ev ji her weha digot, digot ku "şahmaran, ne tenê nivê wê mar û nivê wê mirov a. Nîvekî wê yê din ji ku mirov wê bi çav xwe nabînê. Ew nîv ji zanebûna wê ya. Wê zanebûn, hemû ye ku xwûdê daya dinyê û pê dinya çêkiriya, di xwe de daya rûnandin. Ew di têgihiştina hemûkî û hemû tiştî de ya". Her weha ji wî dianî ser ziman. Ku wî dianî ser ziman, herkesekê li dora wî bişaq lê diman û lê dihisand. . .

Şahmûr ji, di derbarê wan hizrên Şahjîrem xwe xwediyê zanebûnê bû. Wî ew hizrên wî hiskiribûn. Di wê heyemê de, çend ku li cem şahê mazin sekinî bû ji di hizir de bû li ser şahmaran û ew gotinên şahjîrem ji bi têgihiştina wî ya ku di derbarê wê de heya re di bîra wî de bû û ew ji di serê xwe de di bir û dianî.

Şahmaran, têgihiştine wê, têgihiştina deme êqil a. Aqilê wê pêşketiya. Nav û dengê wê, di nav xalkê de, ne tenê bi jiyana û serpêhatiyên dihata ser zimên. Bi aqilê wê yekê, dihata gotin dawî û sînorê wê nîn e ji, dihata ser zimên. Ew aqilê wê yê ku dihata gotin ku gerdûnê hemûkî di têgihiştine û pêşketinên xwe re dike nava xwe de dihata ser ziman. Wê karibû ku ne tenê li ardê cihê xwe çêkiriba. Wê ji ber ku her weha pir mazin bû, azman ji jê re ji bo jiyandinê vekirî bû. Her weha ew dihata ser ziman. Lê serpêhatiyên wê gelek bûn. Ku her timî ew serpêhatiyên wê, weke minaqakan dihatina ser ziman. Mirov, divîyabû ku ne tenê ji xwe tenê re bixweza ba. Divîyabû ku ji dora xwe ji bixweza bê. Ku bahsa serpêhatiyên wê dihata kirin, ev nêzîkati pir mazin û safî derdiketa pêş. Ev nêzîkatî, di aslê xwe de, nêzîkatiyaka şahmaran bixwe ji bû. Ma ne ji bo wê bû ku ew tişt û ne başî hatina serê wê? Ev ji divêt ku bi teybetî bê ser ziman.

Serpêhatiyên wê, divêt ku mirov li ser bisekinê. Pir mazin dihatina ser ziman. Pir mazin ji dihatina ser ziman. Pir gelek ji dihatina ser ziman. Ji ber ku ew yeke temendirêj bû, wê gelekî jîn kiribû wê jiyana xwe ye ku jîn kir da. Lê jiyana wê bi dawî nabê. Li vê dinyê bidawî dibê lê dinya din destpê dike. Ku deme ku ji bo wê jiyana wê ya ku li wê dinya hatiya kifşkirin, ku bidawî bû, wê ew di ser were dinyê û li dinyê jiyana din wê jîn bike. Ew ji, rastiyaka wê bû. Pir dihata ser ziman. Ji ber vê yekê, dihata gotin ku wê têkiliya xwe bidinyê re ti carî qut ne kiriya. Ji mirovan ji, çend ku ne başî û bêbaxtî di jiyana wê de di nav mirovan de weha lê hatina kirin ji, di ser ew dixwezê ku di nav mirovan de bijî. Her weha ew xwediyê wê biryar û dilsoziyê ya bi mirov re.

Deme ku bahsa serpêhatiyên wê dihata kirin, dihata gotin ku "wê dixwest ku di nav mirovan de di jiyana de weke mirovekê bijî. Lê çend ku dihata nav mirovan, û ku dihata zanîn ku ew şahmarana ku xwediyê gelek teybetmendî û xosletan e, êdî bi armanca jê fêdekirin nêzîkatî lê dihata kirin. Ku wê ji ev yek fahm dikir, êdî dilê wê pir diêşaha û piştire xwe ji nav mirovan ji jiyana wan divekişand". Her weha bahs lê dihata kirin. Bi vê yekê, bahsa dil safîbûna wê ji dihata kirin. Ew pir mazin xwediyê dilekî safî bû. Bi wê dilê xwe yê safî û paqij ji mirov re dixwest.

Bi vê yekê dikir. Lê xwestinaka şahmaran ji hebû ji mirov. Ew ji her weha weke ku ew nêzîkatiyê li mirov dike mirov jilê nêzîkatiyê bike, bi dilê safî û paqij. Wê ev yek ji mirov wilo dixwest. Mirov, lê ku dizanî ku ew şahmaran a, êdî ji bo ku jê fede bigirê nêzîkati lê dikir. Bi wê ji ew pir pê diêşeha. Dilê wê ji wê yekê diêşeha. Dilê wê ji wê yekê dişikest. Bi wê dilşikestinê êdî ji mirovan ji nava wan diçû û xwe ji mirovan diveşart.

Diçû dereke ku mirov êdî wê li wir nêbînin. Wilo êdî di cihê ku diçûyê de têde dima û jiyana xwe bitenê dide berdewam kirin. Lê ji ber ku ew nêvî mirov ji bû, êdî dest û lingên wê ji mirovan ji ne dibû. Ji ber vê yekê, piştire ku neslek buhurt, êdî careka din dihata nav mirovan. Her nesl ku di buhurt û wê xwe diberda nav mirovan, êdî ji xwe re digot, "nexwe vê naqlê dibêt ku weke care berê nêzîkatiyê li min nekin" û xwe diberda nav mirovan de. Ku wê xwe diberdan nav mirovan de ji êdî bi hatina wê re her der xweş dibû. Wê bi wê xweşbûnê, êdî bidest qancî bi mirovan kirinê dikir. Her weha êdî wê jiyana xwe dide berdewam kirin. Lê ku demek têve çû, êdî dihata kifşkirin, ku ew şahmaran a. Bi awayekê wê ji xwe dide der. Ji ber ku wê êdî bi wî dilê xwe yê safî û paqij, êdî zan dikir ku wê êdî wilo xirab nêzîkatiyê lê nekin. Wê nêzîkatiyê baş lê bikin. Wê tenê ne ji bo ku jê sûd bigirin wê werina cem wê. Lê piştire ku derdiketa hola rastiya wê, û ku êdî wê di dît ku nêzîkatî ji ye berê jê re ne cuda ya, li ser temenê sûd girtinê ya, êdî wê xwe careka din bi dilêş û şikestî dide dûr ji berçav û dide windakirin. Êdî ew wilo bi êşa xwe re dima.

Êşa dilê şahmaran, her weha ji heya. Êşa dile wê mazina ji. Êşa dilê wê ku bahsa dihata kirin, dilê mirovan pê diêşeha û dişawitî.

Şahmaran, di jiyana xwe de, her timî ku derketa holê û jiyana xwe ye di nav mirovan de da berdewam kirin, bi hest û hebûna jinekê wê her weha ew jiyana xwe da berdewam kirin. Ku ew dihata jiyana ji, wê xwe bi tememî dikira awayê jiyana ku pir xweşik û ku ti kesek jê ne xweşiktira. Piştire dihata nav mirovan û jiyana xwe dide berdewam kirin. Jiyana wê ye temendirêj, her weha hebûna xwe berdewam dike. Şahmaran, rastiya ku pir rasti bû di vê yekê de. Ew rastî, li ser hebûn û temenê jiyana ava ya.

Şahmûr, deme ku wilo di cihê xwe de disekinî û di hizirî di xwe de, her weha ew ji dihizir in. Wî ev ji zanibûn. Di derbarê wê de pir mazin xwedî zanebûn bû. Bi vê yekê re, dihizirî. Rastiya şahmaran ya ku hatibû nivîsandin ji, wî xwandibû. Wî dizanî. Bi vê yekê, wî her tişt di derbarê wê de dizanî.

Şahmûr, bi mirovên k di rê de rastî wan hatibû û bi hev re hatibûbûna qasrê re pêde, ku hatibûn, êdî ew ji hatibûbûna ber şahê mazin û li ber wî disekin in. Şahê mazin li cihê xwe yê ku ji her derê wir ve dihata berçav, ew lê rûniştî bû. Şahmûr ji di rex wî de bû û di hizirî. Pir dihizirî. Di wê heymê de, piştî ku şahmûr û mirovên ku pêre ji hatibûbûn wir, êdî li wir, ku ew ji di nav de, nîqaşaka mazin li ber şahê mazin destê pê kiribû. Şah ji, weke ku di cihê xwe de ne rehet sekinî bû. Weke ku di derne wî de êş hebe di cihê xwe de rûniştî bû. Lê ne dida der di wê heyemê de. Weke ku ne dixwest ku bide der di wê heyemê de. Her weha ew di cihê xwe de disekinî. Şah, deme ku nîqaş li ber wî bû, ne mumkun bû ku tevî ne bûba. Lê wê carê wilo zêde tevî ne dibû. Mirovên ku li wir hema bêja hemû ji tevî axiftin û nêqaşa ku dibû dibûn. Lê yê ku wilo zêde bédeng yek şahê mazin bû û yê din ji Şahmûr bû. Şahmûr ji, wê carê wilo zêde tevî axiftinan ne dibû. Lê car bi car tevî bûbû ji. Lê wilo zêde ti tişteke ne gotibû. Wilo zêde ti tişteke ne anîbû ser ziman.

Şahmûr, di cihê xwe de di serê xwe de bihziir bû. Ew di serê xwe de bihziir bû. Piştî dîtina wî ya şahmaran di xewnê de, êdî weke ku bi tememî hatibû guharandin. Wilo ew dihata berçav. Ku mirov lê dimeyîzend, mirov vê yek pir baş û qanc ji rûyê wî fahm dikir. Şahmaran, di aqilê wî de bû. Di wê heyemê de ji, ku ji axiftinên roja berî wê rojê hinek gotin hatibûbûn ser ziman û bahsa şahmaran ji di nav wan de hatibû ser ziman, êdî kala wê ji hatibû kirin. Li ser wê hinek gotin hatibûn ser ziman. Şahmûr, deme ku bahsa wê hatibû kirin, wê kêlike ku ew tevî axiftinan bûbû ji, êdî di xwe de bidest hizirkirinan kiribû û bi vê yekê ji, êdî weke ku ji axiftinê ketibû. Wilo lê hatibû. Ji ber ku deme ku bahs hatibû kirin, êdî di serê wî de şahmaran, hebûna wê ye ku wî şevê dî di xewne xwe de dîtibû hatibû berçavên wî û ew dabû hizirandin. Bi vê yekê re, ew pir mazin êdî di xwe de ketibû hiziran da. Wî di xwe de di serê xwe de êdî hizir dikir. Bi vê yekê re ji êdî weilo zêde di nav nîqaşan de deng û meng jê dernediket. Êdî ew bédeng bû di wê rewşê xwe ye ku heya de.

Lê ew hizirkirin û bédengbûna wî ji ji berçav ne diravî. Bi vê yekê re ji bal diçû ser wî. Ew mirovekê ku pir bi gotin bû. Di her axiftina ku di her heyemê de li ber şahê mazin dibû de, ew têde hebû. Lê wê carê, wilo bédeng mayîn ji, bi vê yekê re bala mirovên li dora wî dikişanda ser wî. Şahmûr, ji şevê pêve, êdî bûbû mirovekî dî û derketibû. Weke ku bi tememî hatibû guharandin. Wilo lê hatibû.

Di wê heyemê de Şahjîrem ji li wir bû û ew ji weke demekê li mirovên ku axiftibûn hisandi bû û bi vê yekê ji, êdî hinekî bêdeng mabû bû. Lê wê bêdengbûna wî, wilo zêde berdewam ne kiribû û ew ketibû nava axiftinê de. Êdî ew axiftibû. Lê deme ku ew wê carê diaxivê, bala xwe têne ser Şahmûr û diaxivê. Bi vê yekê re êdî balên dorê ji bi bala Şahjîrem re diçe ser wî di wê heyemê de. Şahmûr, wê yekê di serî de weke ku farq nakê. Lê piştê ne bi gelekî re ku hê axiftina Şahjîrem bidawi nebûyî, ew farq dike û piştê weke ku ji xeweke pir giran rabê ser xwe li xwe têne û avirên xwe pêşî li ser dora xwe digêrêne û piştê têne ser Şahjîrem. Bi vê yekê re, êdî ew ji wê yekê farq dike. Lê di wê heyeme ku bala xwe têne ser Şahjîrem ji di serê xwe de ew bihizir a. Li ser wan rewşên ku j'êvarî ve di xwe de jîn kirina bi hizir a.

Şahmûr, piştî ku bala xwe anî ser Şahjîrem, êdî wilo li xwe anî ku weke ku wê di piştî Şahjîrem de wê biaxivê. Wilo, weke ku wî xwe di cihê xwe de da amede kirin û hizirkirin. Mirovên li dora wî ji ev yek pêre kifş kirin. Lê hemûkan ji farq kiribû ku wê rojê cudabûnak di Şahmûr de heya.

Piştî ku Şahjîrem, axiftina xwe kir û piştê ne bi gelekî re bidawi ji kir, êdî piştê ne bi gelekî re Şahmûr mafê axiftinê girt û axift. Wî ji weke Şahjîrem mazin axitinak kir. Lê deme ku axift ji j'axiftina wî dihata fahm kirin ku di xwe de bi hizira. Ji ber ku deme ku axift hinekî cuda ji axiftbû. Ev yek, ji bala mirovên li wir bûn, ne ravî bû. Şahmûr, deme ku axiftbû, weke ku Şahjîrem axiftbû, ew ji li ser mirovên zane û aqil axiftibû. Wî axiftina wilo kiribû. Ji demên berê û mazinên ku hatina û çûna û navaê xwe li şûn xwe hiştina ji wan û aqilê wan yê dizanî axift. Wi ji, wilo axiftinaka dirêj kiribû. Lê Şahmûr, di dawiya axiftina xwe de, çend gotina ji Şahmaran ji anîbû ser ziman. Ji roja barê deme ku ew di nav xwe de axiftibûn li ser wê, j'iwê axiftina wan ye di nav wan de ji, hinekî minaq di axiftina xwe de dabû. Şahmûr, deme ku axiftibû, ku bahsa Şahmaran ji kiribû, gotin ji aqil û ji bahsa aqil dernexistibû û dûr ne kiribû. Ji wê axiftibû. Bahsa aqilê ku mirov digihanda rastiya rasteqiniya jiyane û têgihîştina wê kir. Ma ka ew aqil aqilekî çawa ya? Ji wê axiftibû. Bahsa aqilê wilo kiribû.

Wilo demekê axiftibû. Di nav xalkê de ji dihata vegotin ku Şahmaran, xwediyê wê aqilê ku mazin yê mazin hemûkî ya. Ew xwediyê wê ya. Di nav xalkê de bahsa dihata kirin ku aqilê şahmaran, ne kêma. Deme ku bahsa kêmbûn û ne kêmbûnê dihata kirin, ne tenê weke mirovekî ku kêma bizanebûn an ji zêde bizanebûn dihata kirin. Bahsa Wê aqilê wê yê ku pê

dem hemû têne jîn kirin kir. Wê aqilê demên ku hatibûna jîn kirin û yên wê werine jînkirin yê hemûkan xwedî bû. Ji ber vê yekê dihata gotin ku "ew xwediyê aqilê ku heya". Deme ku dihata gotin ku ew xwediyê aqilê ku heya, hingê, dihata gotin ku aqilê ku bûya û yê ku wê bibe, ew di têngihîştina wê de ya. Her weha ev dihata gotin. Ev têngihîştin dihata ser ziman. Ev têngihîştine, têngihîştina ku bi hizre ku "deme ku şahmaran bû, hingê, ew di xwe de di serê xwe de bû xwediyê aqilê hemû deman kan" bû. Ji ber vê yekê, ev yek pir mazin dihata ser ziman. Bi vê yekê, her kesekê ku hinekî ji aqil di serê wan de hebû, girîngî didana aqil û hebûna aqil ye ku mirov bi pêş dixist. Têngihîştina aqil, bi şahmaran re afirî bû û li der û deverên ku mirov lê dijîn belav bûbû.

Şahmaran, bi aqilê xwe re mazin bû û navê wê hebû. Bahsa wê her weha mazin dihata kirin. Di nav zanistan de yê ku biaqil bû, ew di bîra wî de bû. Lê Şahmaran, xosletekî têngihîştin û aqilê wê yê pir girîng hebû. Ew ji her weha wê "mê"yitî, yanî jinitî kiribû temenê wê de. Ji wê diafirand. Bi wê yekê, aqilê wê mazin bû. Bi vê yekê, dihata bawer kirin ku ew pîroz a û ti pirsgirêka wê nîna ku aqil ku xwest bide nîşandin an ji biafirêne. Her weha ev yek, weke baweriyekê ji lê hebû. Ew di vê yekê û xalê de weke dagerekê bû.

Şahmûr û mirovên ku di wê heyemê de li dora wî bûn, hemûkan ji di derbarê wê de xwedi zanebûn bûn. Ew hizir û têngihîştina wê ya ku di nav xalkê de dihata ser ziman ji, her kesek di farqa wê de bû. Zanibûn ku ka çi çî ya. Bi vê yekê re baweriya wan li wan hebû. Baweriya xalkê ji li wan hebû. Şahmûr, ji ber vê yekê bû, deme ku axiftibû, li ser wê di wê heyemê de axiftibû. Lê ne tenê ew sedeme wî hebû di wê heyemê de di deme ku wî di axiftina xwe de bahsa wê û aqilê wê kir. Ew, ji deme ku ji xewe xwe rabûbû ser xwe ve, ji hingê ve, ew li ser wê bi hizir bû. Bi vê yekê, ew di serê wî de pir mazin mijaraka mazin ye ku ew li ser dihizirî bû di serê xwe de. Şahmaran, piştî wê xewne wî pir mazin di serê wî de cih û war girtibû. Êdî ew dinyedi serê wî de bê şahmaran ne bûbû. Bi vê yekê, ew êdî hertimî di xwe de bi wê jîn bûbû. Şahmaran, nirxeke "mê"tiyê bû. Ev yek, dihata ser ziman. Aqil, dibe û ku bû ji ji wê bûnê ji bûna aqil dibe. Her weha ev yek ji weke têngihîştineka ku şahmaran re dihata ser ziman û bîra mirov bû. Şahmûr, ku axiftina xwe bidawî kir, êdî ma sekinî, lê deme ku axiftina xwe bidawî kir, di wê heyeme de ew çare pêşi bû ku piştî axiftina wî hinekî dilperî pêre çêdibû. Gotina wê ye dawiyê li ser Şahmaran bû. Ji ber vê yekê, deme ku wê axiftina xwe bidawî kir, ji wê gotina wî û awayê gotina wê, bal çû ser wî.

Deme ku wê axiftina xwe bidawî kir, êdî ma sekinî. Lê piştire di cih de hê ku wilo zêde dem bi ser dawikirina axiftina wî re neçûbû bû, wê avira xwe li ser mirovên li dora xwe gerand. Her weha êdî piştire di dawiyê de avira xwe anî ser Şahjîrem û şahê mazin. Piştire ma sekinî û avira xwe da ber xwe di wê heyemê de. Lê Piştire avira Şahjîrem ji çûbû bû ser wî û ji ser wî ne vaqataha bû. Şahjîrem ji lê dimeyzend û hinekî di xwe de bihizir bûbû. Ka ew di xwe de li wî li çî dihizirî.

Piştî axiftina Şahmûr re, weke qadareka din ji axiftin di naqabîna wan de berdewam kir. Lê piştire hin bi hin weke ew ji axiftinê diketin. Wilo dihata xuyakirin. Geşbûna nava wan ye axiftinê ravî bû. Êdî wilo zêde axiftin ne dibû. Lê Şahê mazin ji weke ku ne li xwe bû. Ew ji wilo hinekî bêrewş dihata berçav. Lê wî ne dide der. Wî dikir ku xwe li ser xwe bide der. Her weha tevgereke di wî de xwe dide der.

Mirovên li dora Şahê mazin ji, ew bêrewşiya ku di şahê mazin de kifş kiribûn. Ji ber vê yekê bala wan ji çûbû bû ser wî. Lê ti kesekî ti tiştê ne digot. Weke ku li bendî gotinekê û ji wî bûn. Her weha rewşek di wê heyemê de hebû. Ma gelo çî wî hebû? Ew ji hê ne dihata zanîn. Lê dihata berçav ku ew ne li xwe bû. Li ti kesekî ti tiştê ne got. Dem ji hinek di buhurt. Mirovên ku li şah rûniştî bûn, piştire hinek ji wan ji rabûn. Lê mirovên weke Şahmûr û şahjîrem mana hata dawîya rojê li cem wî. Ew hertimî dimana hata dawîya rojê li cem wî. Ew aqildan û wezîr bûn ji wî re..

Wê rojê, hata ku bû êvar şahê mazin bi zorê kira êvar. Weke ku hinekî ne rehet bû. Her weha ev dihata berçav. Ji rewşê wî her weha ev yek dihata xuyakirin. ..

-----oOo-----

Şahê mazin, ew demek bû ku weke ku ne li xwe bû. Di van rojên dawiyê de rewşê wê ji hin bi hin bi ber ne başbûnê ve diçû. Lê kar û barê dewletê hê wî dide meşandin. Lê kar û barê dewletê, di bi rê ve birinê de, yên ku herî zêde li pêş bûn ji Şahmûr û Şahjîrem bû. Şahjîrem ji wilo zêde nikaribû ku derketana pêş. Ew pir bû. Lê yê ku hertimî demêke dirêj li ser lingan dima ji Şahmûr bixwe bû. Ew mirovekî k bizane û bîaqil bû. Navê wî bi aqiliya wî ji weke yê şahekî mazin yê serê dewletê derketibû pêş.

Şahjîrem, hertimî li cem Şahê mazin dima. Şahê mazin piştî demêke êdî ku rewşê giran bûbû bi nexweşiyê êdî ji nav cihê xwe ji derdike. Di wê rewşê de yê ku li cem wî dima ji Şahjîrem bû. Şahjîrem kar û barê li

cem wî dikirin. Yên di nav xalkê de ji û bigiştî ji yên rêveberiyê Şahmûr dikir. Ew mirovekê ku serwer bû. Gotina wî giran bû. Wî, piştî ku şahê mazin ketibû nav cihan de, êdî wî çî bigota, gotina wî weke ye şahekî mazin yê serekdewlet dihata pêşwazî kirin û rêz jê re dihata girtin. Li dora wî ji, her timî mirovên ku pêre dimeşin hebûn. Lê piştî wê rewşê ku şahê mazin ketibû nav cihan de, êdî ew mirovên li dora wî yên ku lev digihana hevdû bi hijmar ji zêde bûbûn.

Wî êdî şahitîya mazin dikir. Her weha ew mazin bû. Mirovekî ku mazin bû. Kar û barê dewleteke ku ji ber diclê û firatê digiha hata nêzîkî sînorên Hîndîstanê wan deran bi rê ve dikir. Her weha ew êdî mazin bû. Li ku derê çî bûba, wê agahî ji wî re bihata û wî di got ku ka wê çî bûba û bihata kirin. Bi vê yekê, her weha di qasrê de weke ku guharandinaka mazin bûbû. Bi teybetî ji Şahjîrem û ku Şahmûr ji pêre, ji her deveran, mirovên ku ji şifakirinê û başkirinê fahm dikirin digihana wan û ew dianîn ku şahê mazin rehet bikin. Lê ku Şahjîrem rast ne dîtiba ji, kirinaka ku Şahmûr kiribû devrê de hebû. Ew ji, mirovên ku di şifakirina xwe de ne baş ba û nikarîba ku çareyekê ji nexweşiya şahê mazin re bibînê, serê wî dihata lêxistin. Ev kirin ji, li herêmê deng veda bû. Lê hatibû ragihandin ku yê ku wê şahê mazin baş bike ji wê li ser çil haspî wê zêr û xiraxên giranbûha bidanên de. Herweha ev ji hebû û hatibû bihîstin. Lê ka ma ka wê kê kariba ku wî baş bikira. Lê ku xwe di ber başkirinê de kir, diviyabû ku serê xwe ji lêdanê re amede kiriba. Her weha ev ji hebû. Rewşê şahê mazin pir mazin xirabûbû. Lê heya wê demê gelek mirovan ji xwe diber başkirina wî re kiribû, lê ji ber ku pêk ne anî bûn ji, serê wan hatibû lêdan.

Bi vê yekê, di wê heyemê de rewşê nû afirî bû. Mirovên ku diçûn ji bo ku şahê mazin baş bikin, bi tirs cane xwe diçûn. Lê ji ber ku wê gelek zêr û firaxên giranbûha bîstandan ji, diçûn. Bi vê yekê re rewşek afirî bû.

Şahmûr, li ser serê dewletê bû. Wî bi rê ve dibir. Ji aqilê wî yê ku karibe bi rê ve bibe gûman û bêhêvî bi ti kesekî re nebû. Herkesek jê bi hêvî û bêgûman bû. Lê ew kirinên wî ji, xalkê û mazinan dide hizirandin. Mirovên mazin yên ku bi temen û aqilê xwe ji nawserî xwe ji na, li ser wî û wê kirina wî dihizirîn. Şahmûr, piştî ku şahê mazin ketibû nava cihan de, êdî weke ku hemû tişt hildabû dest. Ew demek ji bû ku hatibû ser bi rê ve birinê. Lê di wê demê de ji, xwe bi dora xwe bi rê ve birinê dabû erêkirin.

Ew bixwe ji, pir mazin di hizran de bû. Pir dihizirî. Çend ku demek ji bi ser wê rewşê wî ye ku jîn kiribûbû ve buhurtibû ji, hê ji, wî ew ji bîr ne

kiribû. Hê ji, bandûr û giraniya ê rewşê li ser wî hebû û xwe dide xuya kirin. Ku cerna diketa hizran de di serê xwe de, ji xwe re diçû û di serê xwe de dûr diçû. Ku di keta hizran de, weke ku heya wî ji dora wî û dinyê nebe lê hatibû. Ew bûbû serekê dewleteke mazin ji, lê hê ji, ew wilo bi hizir bû. Weke ku ne bi kêf û şahî bû dihata berçav. Ku mirovên li dora wî yên ku lê dibûna kom lê dimeyîzandin, ev yek jê fahm dikirin. Ji rewşe wî ev yek fahm dikirin.

Şahmûr, di deme ku her weha kar û barê rêvebertinê hildabû ser milê xwe de, bêhtir êdî mirov lê dibûna kom û gotina wî bêhtir bi bandûr bû. Wî çî gotiba, gotina wî bicih dihat. Ew êdî şahê mazin yê dewletê bû. Lê hê ji, ne bi kêf bû.

Piştî wê wê xewne xwe re, ku diçû mala xwe û diketa nava nivînên xwe de ji, xewê bi hesanî ew ne digirt. Xew, ne diketa çavên wî de. Ku di keta nava nivînên xwe de, wilo weke demne dirêj li ser xwe û şîyar di nav nivînan de dima û dihizirî. Lê ku dihata nav nivînên xwe ji, ew xewne wî ya ku şahmaran têde bû, dihata bîra wî û diketa berçavên wî de. Ku diketa bîra wî û di berçavên wî de ji, êdî ew ji weke demne dirêj wilo li ser xwe dima ûd hizirî. Ku di wê heyemê de diketa hizran de ji, weke ku tkilîya wî ji dora wî û ji dinyê qût dibû. Wilo lê dihat. Wî hingî xwe bi tememî dide hizirkirina xwe ye ku dikir.

Wî, di wan demên hizirkirinê de, hizreke mazin di derbarê şahmaran de di serê xwe de çêkiribû. Bi wê re ji gelek hiskirinên wî hebûn. Ew di serê wê de bûn û di bîra wî de bûn. Li wan ji dihizirî. Ew hiskirin û dîtînen wî, di serê wî de li ber çavên wê dimenne pir mazin diafirand. Hizirna pir mazin dikirina serê wî de. Ku dihizirî, di demên piştî de, ji xwe bixwe re digot ku "gelo ku mirov xwe gihanda şahmaran, ma wê çî mirov wê bigihênîyê de. Wî hiskiribû û zanî ji bû ku mirov xwe gihanda wê, wê bigihêne aqilekî mazin. Ew di têgihiştina wê yekê de bû. Lê belê di wê rewşe de û bi waqas hizirkinên bixwe re, êdî wî ew yek ji xwe têr ne di dît. Wî weke ku zêdetir dixwest. Lê ku xwestiba ji, ma wê çawa bidest bixe? Ew ji ne kifş bû. Ji ber vê yekê, êdî ye pêre, tenê bi hizirkirinekê û hizrekê re bi sînor dima. Wî ji ev yek di dît û kifş dikir. Ji ber vê yekê, weke ku cerna di demên ku dihizirî de, weke ku di singa wî de hinekî tangbûn rûdida. Wilo lê dihat. Weke ku di wê heyemê de li ber wê yekê aqilê wî yê di serê wî de tere wî ne dikir ku ew xwe ji wê zêdetir bi pêş bibe. Vê yekê ji, ew diêşand.

Şahmûr, ne mirovekî ku tenê bi ye di destê xwe de bi sînor dima. Ji ye di destê xwe de her timê zêdetir dixwest. Ew wilo bû. Wê demê ji, wî ji

ye destê xwe zêdetir ji aqilê xwe dixwest. Lê bidest ne dixist. Wê ji, ew diêşand. Di wî de êşek çedikir. Dilê wî hinekî di cihê wê de di singa wî de weke ku hine digûvaşt. Ku ew dihizirî, wilo lê dihat.

Gelo zêde xwestin ji xwe re her demî û timî tematiya? Tematiya ji ba, tematiyaka çawa ya? Mirov karîbû ku çawa wê yekê fahm bike? Bi aqil mirov karîbû ku xwe bigihanda temenê wê ye ku ev hizir jê diafirî? Aqil, çend karîbû ku mirov bi ser bikexe? Ew ji pirseke ku dî ye ku di vir de dihata hiş bû. Aqil, ma karîbû ku bi teneserê xwe bersivne ku mirov qanix û qayîl bike ji mirov re bide? Ku aqil kariba, wê hingê ewji hatiba fahm kirin ku ka ew tematiya an ji na. Ya din ji wê hatiba fahm kirin ku ka aqil wê mirov karîba ku bigihanda hemû bersivan do serê mirov de. Aqil, bersivên xwe ji jiyane û ji jiyandinê digirê. Ji ber vê yekê, li jiyane mezendin û fahm kirin ji girîng e. Yê ku nikarê dinya xwe fahm bike, wê serwerî û serwaxtiyaka baş bidest nexê. Ev ji rast bû. Ma şahmaran ji ber çi wilqasî mazin û serwer û serwaxt bû? Ji ber ku wê dinya xwe fahm kriibû. Wê hemû tiştê li dora xwe di têgihiştina wan de bû. Bifahm bû. Ji ber vê yekê ev her timî serwer û serwaxt bû.

Yê ku xwe bigihanda şahmaran, wê xwe bigihanda aqilekî mazin ye gerdûnê hemûkî ku têdigihê û têgihiştine wê têde ya. Wê gerdûn hemû bi têgihiştine xwe ketiba bin serweriya têgihiştina wî de. Şahmûr ji ev yek derxistibû têgihiştinê. Ji ber vê yekê bû ku ew pir dihizirî. Ew pir bihizir bû. Wilqasî di serê xwe de dihizirî û diçû û dihat. Ma ku ne ji bo wê ba, wê ew wilqasî bihziri û hazn bûba? Na! Wê ne bûba.

Ku ketibû wê têgihiştinê ku aqil çend mirov serwer dike. Ma mirovên ku di nav xalkê de kal û pîr ne bizane xwe wilqasî li pêş bûn? Ew herkesekê li gotina wan dihisand û rêz û hûrmet dida wan. Rêz û hûrmet, ji bo ku mirov wê bigirê ji aqil ji mirov divêt. Aqil, di rêzdayîn û hildanê de kifşkar a. Bi aqil, mirov çend ku xwe gihanda, derên dûr di serê xwe de, wilqasî mirov dibîne ku mirov dît û anî ser ziman, wê rastiya mirov ye bi aqilî wê were ser ziman. Ku ew ji hata ser ziman, wê hingê, mirov ji wê bibînin û wê rêze bibina mirov. Şahmûr, hinekî li wê ji dihizirî. Ji xwe, rêzek û hûrmetek jêre hebû. Lê wî hê bêhtir dixwest. Wî hêz dixwest ji wê yekê. Ew ji wê çawa û bi çi awayî wê bidest xistiba ji, ji bo wî ne kifş bû. Lê pir ku li ser şahmaran dihizirî ji, ev pirs ji dihatina bîra wî û li bersivên digierahan. Gelo çi têkili di naqabîna wan pirs pirsandinê û hebûna şahmaran de wê didanî? Ew ji hê wî ne dabû bû der. Lê wî ev herdû alî j ihevdu qût ne dihilda dest di serê xwe de. Mejiyê wî, ev herdû alî ji bi hev re dikirin. Gelo tenê mejiyê wî

ev yek lê dikir? An ji bi wî bixwe re ji têgihîştinek di derbarê vê yekê de pêre hebû. Ew ji hê wilo zêde ne kifşbû û ne dihata dizanî.

Mirovekî ku di wê heyemê de di bilindbûna xwe de were karê were kuderê û çiqasî bilind bibe, Şahmûr wilqasî bilind bûbû. Lê Şahmûr, hê ji kêmesiyak di dît. Ev yek ji her weha pêre dihata berçav.

Şahmûr, aqilê wî mazin bû. Çend ku diaqilê xwe de mazin û kur û dûr diçû, ji wê ast û xala ku digihayê de, ji wê wîrdetir ji dixwest. Her weha ev xosletê mirov bû. Mirov, her timî, ji xala ku lê ye, ji wê wîrdetir dixwezê. Ji ber vê yekê, azwerîyeka mazin pêre heya. Azwerî, çarkorîyaka wê ye ku mirov di aqilê mirov de ji kor dike heya. Mirov ku di azwerîya xwe de xwe ji her astang û tiştên li pêşiya xwe, xwe jê xilas bike ji, wê xwe ji wê azwerîya ku di aqilê wî de dibe, wê xwe jê xilas neke. Ev yek, wê weke baxtê mirov wê pêre bê, heta ku ew li ser rûyê ardê be û di jiyane de bê. Azwerîya bidest xistinê, cerna mirov dike kujerakî mazin.

Şahmûr, piştî ku hatibû malê ku ketibû nava nivînên xwe de êdî ketibû hizran de. Ku ketibû hizran de ji, wilo di nava hizirkirina xwe de çûbû bû. Wilo çûbû, êdî wî xwe ji bîr kiribû ku ka çendî dem buhurtibû û dem gihabû çî demê. Ew di wê heyemê de ne di farqe wê yekê de bû. Ew di serê xwe de ku têkiliya wê ji dora wî bîaqilê wî qûtbûya di nav nivînên xwe de dihizir de bû. Her weha ew di rewşekê de bû. Ji şevê wê xewnê wê ve û hata wê şevê ji, pir dem buhurtibû. Di jiyana wî bixwe de ji pir guhartin bûbûn. Ew bûbû, mirovê sereke li welêt hemûkî. Ma ji wê mztir êdî tiştêkî dî hebû? Na nebû. Lê ew ji di wê rewşê de ji di xwe de bihizir bû. Wilo bihizir bû, yê ku lê meyîzendiba, wê gotiba ku ew ji wê ji ne bidil a. Wê ev yek gotiba. Lê ti kesekî ye di serê wî de nizanî bû. Ye di serê wî de ka çî bû, ew bi derne ve, bihizirna ve dikişand.

Şahmûr, ku weke demeke dirêj di wê rewşê xwe de dihizir de dimêne, êdî di nav cihê xwe de wilo hin bi hin weke ku ji xwe diçê û dike ku bikeve xewê de. Wê wastandina di serê wî de ye bihizirikirinê ew êdî weke ku ji kal dikeve lê tê. Wilo ew tê berçav. Hin bi hin weke ku diwastihê û bi wê wastandinê re ji xwe diçê. Ew ji, li ber xwe naxe. Ew xwe li bayê wê berdanê diberdê û hin bi hin êdî dike ku di xewê ve herê. Lê çend ku wilo êdî hin bi hin di xwe ve diçê ji, ew di wê rewşê de ji heta dawiya ji xwe ve çûnê ji li berxwe dide di hizirkirinê de û dihizirê. Di wê rewşê de li xoşa wê diçê ku bihizirê. Ji ber vê yekê, ew ji di serê xwe de heta ku ji xwe diçê û dikeve xewê de dihizirê di serê xwe de di nav cihê xwe de di wê heyemê de.

Şahmûr, piştî ku her weha hinekî dirêj li ser xwe di nav nivînan de dimêne, piştê hin bi hin ji xwe diçê û di kevê xewê de. Piştî ku dikeve xewê de ji, wê carê ji, ku çavên xwe miç dike, xwe li dinyeyêke din dibîne. Di serî de ew derê ku ew xwe lê dibîne ji ye ku di xewne xwe ye berê de têde dîtibû ne cudstira. Lê piştî ku çavên xwe miç kiribûn, piştê ne bi gelekî re, êdî dîtibû wan wa careka din wa şahmaran li ber wî ya. Her weha wê careka din dibîne. Ku wê dibîne, êdî xwe ji bîr dike û bala xwe dide wê û bi avirna ku rastûrast pir tûj li wê dimeyîzênin lê dimeyîzenê. Şahmaran li ber wî ya û na axivê. Tenê wilo lê dimeyîzenê. Wê xweşikatiya xwe li ber wê ya. Şahmaran, xwediye xweşikatiya wilo ya ku mirov lê meyîzend, Şahmûr lê meyîzend, tişte ku di serê xwe de ji winda kir. Wilqasî di bin bandûr û heybete wê de ma. Şahmaran, lê wilo di cihê xwe de bi bêdeng sekinî bû û ti deng û meng jê derndiket.

Şahmûr, di wê heyemê de weke wilo lê hatibû, dinye ji wê kêlikê ku têde dijî dihisiband. Wilo lê hatibû. Bala wî pir mazin li ser wê wê bû. Şahmûr, zêde ji şahmaran ne dûr bû. Lê wê carê ji, weke cara din, kurdikir û nedikir destê xwe ne digihanda wê ku bidiyê de. Wê yekê ji, ew diêşand. Wî di xewne xwe de ji, ew êşe wê hîs dikir.

Şahmûr, naqla din wî şahmaran çawa dîtibû, wê çarê ji wî ew wilo xweşik û bi rohnî dîtibû. Şahmaran, dere ku lê bû, li ber çavên mirov hingî birohnî bû, weke ku roj li wir bicih bûbe bû. Wilo dihata berçavên mirov. Li dora Şahmaran ji, pir mar hebûn ku wê naqlê Şahmûr di dît. Naqlê din wî pêşî tenê şahmaran dîtibû. Piştê hin bi hin hineke din pêre dîtibûn. Lê wê naqlê, çawa ku çavên wî bi wê ketibû, ew dîtibû û duvre jî, wî ewên pêre dîtibûn. Her weha ew bûbû. Di wê heyeme care pêşî de, wî pir hewlda dabû ku destê xwe de bidiyê de. Ji wê yekê pêve wilo zêde hizir di serê wî de nebûn di wê kêlikê de. Piştê ku rewşe bi xuloban êdî guharî bû, êdî piştê ew ji şahmarra dûr ketibû. Lê wê naqlê ji, li nêzîkî wê bû. Lê destê wî ne digiha wê ku bidiyêde. Lê pir dixwest ku xwe bigihênîyê de û destê xwe bidiyêde. Ji ber vê yekê ji pir hewl dida. Lê vê naqlê, çend ku ew xwest bi hêz pêre di dilê wî de bû û wê dikir ku wê bicih bêne ji, bi marên li cem wê re, tirsek ji diketa dilê wî de di wê heyemê de. Her weha ev ji vê carê hebû. Şahmûr, lê li wê tirse xwe ne dihisand. Di wê xwesteka xwe de isrêr dikir û dixwest ku destê xwe bide wê. Lê çend ku hewlda ji, wî ew yek pê ne anî.

Piştê, ne bi gelekî re, ku demek têve çû bi wê rewşê re, weke ku şahmaran di farqa wê rewşe bi wî re bê, piştê lê meyîzend, û bi çavên xwe yê pir xweşik û mazin diqî wî kir û weke qadarekê ew diqîniye wê li

ser wî ma. Şahmûr, deme ku ew dîqîniye wê dît, weke ku hinekî di xwe de gav biavêje lê hat. Di cihê xwe de ma sekinî û weke ku di serê xwe de bêbiryarbûnekê bijî lê hat. Ew bi rewşeke wilo hata berçav. Lê Şahmaran, çend ku ew dîqînî lê kir, ti tiştek ne got û ma sekinî di cihê xwe de. Bêdeng ma sekinî. Piştî Şahmaran, bi dengê weke ku bakê yekê an ji yekî bakir. Bi bakirina wê re, weke ku rewş hata guhanrandin. Weke Şahmûr ji û Şahmaran ji, xwe li nav gûlîstaneka pir xweşik û bigul de dît. Şahmaran, deme ku wî bixwe re wilo li dereke dî dît. Êdî ma sekinî. Lê wê carê, Şahmaran hinekî ji wî wirde weke ku bicih bûbû. Di naqabîna wan de hinekî dîr bûn hebû. Lê di wê heyemê de, Şahmûr, wê naqlê, deme ku li şahmaran meyîzend, dît ku wan xurtekî ku ji dîr ve pir levhatî dihata berçav dît. Lê Şahmûr rû û rengê xurt jev derdixist. Ew yek, farq ne dikir. Lê bala wî kişand. Şahmaran, weke ku pêre diaxift. Wilo dihata berçav.

Şahmûr, deme ku ew wilo dît, êdî di hundurê xwe de ji xwe re got ku "ew xurteke" û ma sekinî. Rast bû. Ew xurtek bû. Lê wî ew ne di dît. Dêrdixist. Rûdêna wê baş ne di dît ku nas bike. Xurt, weke milê wî lî Şahmûr bê û şahmûr li şûn wî bimne dima. Wilo dihata xuyakirin. Lê di bin wê rohnî û xweşikatiyê de ew pir xweşik û li xwe dihata xuyakirin. Tenê ye ku şahmûr derdixist, rûdêna kurik bû. Lê wekî din, aliyê wî yê din wê weke ku derdixist. Lê weke ku dixwest ku hê bêhtir derxê dimeyîzend. Her weha dimeyîzend. Şahmûr, weke ku ew dere ku pêşî lê bûn, ne di aqilê wî de bû di wê heyemê de. Lê weke ku ji bîra wî ji ne çûbû bû. Lê piştî ku wê ew rewşe nû dît, bala wî çû ser wê rewşe nû. Ew dere ku nahaka lê bûn û di dît ji, pir xweşik bû. Mirov guneh dikir ku lê meyîzenê hingî xweşik û sipahî bû. Şahmûr, pir mazin di bin bandûra wir û wê dîtina xwe de mabû.

Wê rewşê, wilo weke qadarekê berdewam kir. Şahmûr, tenê weke ku ji dîr ve li wan di meyîzend û ew temaşa dikirin. Ew di wê kêlikê de di rewşe wilo de bû. Lê şahmûr, di wê heyemê de, xwestekeke wî ye pir mazin di dilê wî de hebû ku li cem wan ba. Her weha ev yek di dilê wî de hebû. Lê çî dikir û nedikir weke ku xwe ne digihanda cem wan di wê heyemê de. Tenê wilo bi wê xwesteka xwe ye di dilê xwe de dima.

Piştî ku weke qadarekê ma û wê rewşê wilo berdewam kir, piştî, Şahmûr dît ku wa Şahmaran weke ku wî farq kir û lê meyîzend. Wilo hata berçavên wî. Wî ji, di xwe de wilo farq kir û fahm kir. Bi wê yekê bala wî ji çû ser wî. Weke ku bi wê balbûnê re û bi wêçûna balê re bûna dilperiye pêre, dilê wî zû bi zû bidest avêtinê kir. Her weha rewşek pêre

afirî û hata berçav. Bi vê yekê re, weke ku bi Şahmûr re di dilê şahmûr de rewşeke awarta di wê heyemê de afirî. Wî di xwe de wilo hîs kir. Bi vê yekê re, êdî weke ku bixwezê tiştne bike ma kir ku tevbigerihê. Lê Ma wê çi kiriba?

Piştî ku bala Şahmaran hatibû ser wî û wî ji ew farq kiribû, êdî piştî wî dît ku wa şahmaran wa bi ber wî ve hat. Wî ev yek farq kir. Di wê heyemê de deme ku wî ev yek farq kir ji dilê wî bidest zû avêtinê kir. Lê bi hatina şahmaran ye bi ber wî ve re wî weke ku qîrek ji bê avêtinê hiskir û ew bi wê qîrê re rabû ser xwe di wê heyemê de. Bi wê qêrînê re, Şahmûr ji wê xewne xwe rabû ser xwe ji xewê. Deme ku rabû ser xwe ji, wî dît ku wa, di nav nivînên xwe de ya û li mala xwe li mezele xwe ya. Lê deme ku rabû ser xwe ji xweê, wê dît ku wa ew dilê wî pir zû diavêjê û weke ku hilme wî bi ser dilê wî ketiya. Di wê rewşê de pir xwûh ji da bû.

Ku rabû ser xwe ji xewe xwe êdî hinek li ser xwe weke k rûniştî ma û ma sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de. Hinekî weke ku xwest ku were xwe û rewşê fahm bike ma sekinî. Hê dinye reş bû. Hê rohnî ji ne ketibû ardê de. Hê herkesek hê razahî bû. Lê ew rabû bû. Ew çû bû, çima wilo bû? Ji ber çi wilo dihata serê wî? wî nizanibû. Di wê heyemê de ku ew rabû ser xwe ji xweê, êdî weke bêhnekê di wê reşê de pişte xwe da balgihê ku serê xwe danîbû ser û bidest hizirandinê kir di xwe de. Weke qadarekê hizirî. Wî, ew hizirandina xwe berdewam kir, hata ku gihişt ber ku rohnîya sibehê êdî derkeve. Li derve, ku hinekî rohnî keta ardê de, êdî şivan ji dirabûn. Ji xwe piştî ku rohnî derketibû, êdî ne bi gelekî re turatura wan ye ku pê sawal ji koxan derdixistin dihat. Şahmûr, ew ji his dikir. Şivanan dengê wan bilind bû. Rojê li jiyane bi wan re dest pê dikir.

Ku Şahmûr, her weha his kir, piştî, êdî ew di nav cihê xwe de ne ma û û rabû ser xwe û xwe girêda û kir ku derkeve derve bi bédeng û bêhis. Ku derketa derve, weke ku ji dinyeyekê were dinyeyek din lê hat. Wî ji di xwe de wilo hîs kir. Ku derketa derve, wilo ma sekinî û di serê xwe de ma sekinî. Care pêşî ye xewne wî hata bîra û li berçavên wî di wê heyemê de bi wê cara dawiyê re ku dît. Bi wê re, her weha hinekî hizirî. Ji bo ku fahm bike û têbigihê bidest hizirandinê kir. Deng jê dernediket. Ew di serê xwe de bihizir bû. Pir di hizirî. Pir di serê xwe de diçû û dihat. Piştî ku wê carê ji wî Şahmaran dîtibû, êdî bi tememekê şahmaran ketibû bîr û hişê wî de. Li ser wê di hizirî. Ew, deme ku ew li ser wê di hizirî, bi hebûn û awayê wê yê ku wî di dît re li berçavên wî bû.

Piştî ku ew rabû ser xwe û weke qadarekê li ser xwe li derve ma ji, piştî dem ku bi tememî gihîşt bersibehê, êdî hin bi hin mirovan bidest rabûnê kir. Piştî ne bi gelekî re ew ji buhurt hundurû li hundurû ew sofre taştê ye ku ji wî re hatibû amede kirin buhurta ser wê û bidest xwarina xwe ye sibehê kir. Lê weke ku ne li xwe bû li berçav bû. Yên ku lê dimeyizendin ji ev yek pêre kifş dikirin. Şahmûr, ku li ser sofre rûnişt, êdî bidest xwarina xwe kir. Weke qadarekê li ser xwarina xwe ma û xwar. Piştî ku xwarina xwar û têr ji bû, piştî êdî kir ku rabê û derkeve û herê qasrê. Bi vê yekê, êdî piştî ne bi gelekî re rabû ser xwe û çû bi ber dêrî ve û kir ku derkeve derve û herê. Ku derketa derve, li derve di cih de hê li devê dêrî ew rastî hinek mirovna ku hatibûn ku werina cem wî hat. Ku ew rastî wan hat, êdî ew li devê derî li ber wî sekin in û ew ji li wan sekinî. Her weha li ber hevdû sekinî man. Piştî ku rojbaşî ji hevdû re kişandin, piştî dana rex hevdû û kirin ku bi hev re bi kevina rê de û herina qasrê. Piştî hemûkan bi hev re da rex hevdû û ku Şahmûr li pêşiya wan kentina rê de û çûn ku herina qasrê di wê heyemê de.

Şahmûr û ew mirovên ku hatibûn ku werina ba wî ku rastî hevdû hatin û gihîştina hevdû, êdî bi hev re dana rex hevdû û bi hev re ketina rê de û çûn ku herina qasrê. Li qasrê ji, gelek kar û barê ku bihata kirin hebû. Şahmûr, weje şahê mazin êdî dihata pêşwazî kirin. Şahê rastî yê mazin ji ji ber ku nexweş bû û êdî ji kal ketibû û bi vê yekê êdî nikaribû ku ti tiştê bikira, êdî şahmûr derketibû pêş. Mazinên li qasrê yê li dora şahê mazin ji bi gotina şahê mazin Şahmûr erê kiribûn. Şahmûr bixwe ji, wî ku bi wî ji maba wê xwe daba erê kirin. Mirovekî ku yeman bû. Ji xwe ji aqilê xwe razî bû. Her weha bi vê yekê ji dihata naskirin. Mirovekî ku ji aqilê xwe razî ku ti nebê ji hinek aqil di serê wî de heya. Lê ka karê wê aqilê ku di serê wî de ya baş û di cih de û deme wê de bikar bêne, ew ji aliyekê wê yê dî ya.

Lê Şahmûr, ne wilo bû. Ew hem bîaqil bû û hem ji dikarî aqilê di cih de û rast ji bikar bîanîyana. Vê yekê mirov karê bi teybetî ji ji bo wî bêne ser zimên. Şahmûr, bi aqilê xwe mriovekî ku mazin bû. Ku ne wilo ba ji, wê ne li şahê mazin û ne ji li xalkê wê wilo mazin xwe daba erê kirin. Her weha divêt ku mirov vê yekê ji bêne ser ziman. Bavê wî ji, weke ku bi kar û barê dewletê ve rabûbû û mazin bûbû bû. Ew ji ŞahMîr jê re dihata gotin. Ew bixwe, xwediyê herême bû. Bi serê xwe de ji weke şahekî mazin bû. Li ew ji ku di welêt de li rojhilat xwediyê hêz û hasabekî mazin bû. Navê wî ji hebû. Ji ber ku şahê mazin pir mazin bû û xwedi, hêz bû û welatê wî mazin bû û biteneserê xwe ji ne dikarî bi rê ve

bibe, her weha ew ji ku bixwe ve girêdayî danîbû ser serê herêmekê. Ew ji malbataka wî ye pir mazin û bi nav û deng hebû. Li herêmê bi wê aşîriya xwe û êlîtiya xwe bi nav û deng bû. Wî bixwe ji kurê xwe re gotibû ku li cem Şahê mazin ba, heta ku ti saxê. Wî ji ji bavê xwe re gotibû "bila yabo" û piştê êdî li wir bicih bûbû. Demên wê pir mazin bi xwandinê ve diçûn. Ew bûbû zanistekî mazin ji ku navê wî ji her heft aliyê welêt dihata bihîstin. Her weha divêt ku mirov vê yekê ji biteybet bêne ser ziman.

Şahmûr ji her weha ne mirovekî hesan bû. Ew ji ji temenê xwe ve mazin û bi nav û deng bû. Ji şahê mazin ne kêmnaw bû. Şahê mazin ji pir mazin awaletiya xwe bi wî dianî. Di her rewşê de lê dihisand. Di gelek rewşan de ji bandûra Şahmûr, çend ku ew li cem şahê mazin ji bû, car bi car ji ya wî ji zêdetir bû. Ev yek, li ser wê, di nav xalkê de ji li ser dihata vegotin.

Şahmûr û mirovên ku pêre ne ku têne qasrê, êdî li qasrê bicih dibin û piştê li hevdû di rûnihin. Piştê li wir, hinekî mirovên din ji li wan digihine hevdû. Lê Şahmûr, rewşê wê ye ji hê êvarî mayî û weke ku heybet dîtîbê, ji bal û heya mirovên li wir li dora wî ne ravî bû. Lê yekî ji wan wêre ne dikir ku li ser wê rewşê tiştêkî jê bi pirsê û bêne ser ziman. Ku wî hizir ne kiriba û ne anîba ser ziman, wê ti kesekî di wê heyemê de jê ne pirsî ba. Bandûr û heybeteke mazin ji ye Şahmûr hebû. Mîr ji jê aqil digirt.

Şahmûr, piştî ku bi mirovên li dora xwe re hatibû qasrê êdî li qasrê bi mirovên li dora xwe hinekî çûbû bû cem şahê mazin û li wir li hevdû rûniştibûn. Şahê mazin ji dîwan û civatê ti carî bi tenê ne dihat hiştin. Şahmûr, ku derfet di dît diçû cem wî. Lê Şahjîrem, ku ji şahê mazin ji mazitir bû, li cem wî dima. Wî li wir, kar û bar bi rê ve dibir. Kar û barê dewletê gelek hebû. Ewqas kar û bar bi rê ve birin, gelek mirovên serek ku mazin û zane divîya. Li wir ji, gelek mirovên zane hebûn. Mirovên ku weke ku di nav xalkê de ji dihata gotin ku yên ku "aqilê wan temem bû" hebûn. Bi vê gotinê ne tenê rastiya wan dihata ser ziman, ji xaynê wê ji li wan baweriyak ji pê dihata ser ziman.

Şahmûr, ku hatibû wir bi mirovên ku pêre bûn, hinek ew bi hev re çûbû bûn û li cem şahê mazin mabûn. Rewşê şahê mazin ji çend ku diçû bêhtir bi ber xirabûnê ve diçû. Gelo wê çi kiriban? Şahê mazin ji, yekî ku pir mazin û kal ji bû. Lê wî dewletek pir mazin bi rê ve dibir. Bandûra wî ji pir mazin hebû. Wî gelek şer û pevçûn ji bi ser xistibûn. Bi vê yekê, ew mazin bû. Ti kesekî li herêmê li ber wî wêre ne dikir ku bisekinîya.

Mirovekî wilo mazin û bikirin bû. Aqilê wî ji hebû. Ne ku bêaqil bû. Lê di deme rêveberiya wî de herî kêmbi qasî wî ji şahmûr derketibû pêş û dewlet bi rê ve dibir. Şahmûr, mirovekî ku mazin bû. Ew ji ji kevnepîyeka ku şah jê di derdiketin hatibû.

Piştî ku Şahmûr û yên ku pêre hatin û hinekî li cem şahê mazin mana sekinî, piştî êdî di nav wan de hinekî axiftin ji li cem şahê mazin bû. Lê Şahmûr wê carê ji wilo zêde ne axift û tevî axiftinên ku bûn nebû. Ew di cihê xwe de di rewşê xwe de ma sekinî û hizirî. Ji wê pêve wê ti tiştêkî dî ne kir. Şahjîrem, bala wî li ser Şahmûr bû. Weke ku wî ew û gavavêtinên wî dişopand. Wilo lê dimeyîzend. Şahjîrem, mirovekî ku ji kesayatiya mirov pir baş û qanc fahm dikir. Tiştêk di mirov de heba ji, wî kifş dikir. Her weha ew mirovekî ku zane û di nerîna xwe de xurt bû. Mirovê qanc zû derdixista hole. Yê xirab ji ji nêzîkati û û gavavêtinên wn derdixista holê. Her weha ew mirovekî xwedî dihata hasibandin. Ji vê aliyê wî ji baweriyak lê hebû. Dihata gotin ku "mrovên xwedî dîtin, zane ku ka çi çî ya". Her weha ji bo mirovên kal ji dihata gotin. Rêzeke ku mirov ti carî ji bîr neke û bêne ser ziman ji kalan û pîran re hebû. Ew feylesofên nav xalkê yên jiyanê yên xweza bûn. Wan, bi wê zanebûn û dîtinên xwe re pêşengtiyaka mazin ji di nav xalkê de dikir.

Gotinaka Şahjîrem hebû. Pir bi nav û deng bû. Di nav xalkê de ji dihata zanîn. Wî digot ku " mirov di qaqa xwe de kifş e" Ev weke gotinaka xalkê bû. Wilo dihata gotin. Wî ji dianî ser ziman. Wî ji ku derê ji nav xalkê hiskiribû ne dihata zanîn. Lê wî ev gotin pir dianî ser ziman û digot.

Di wê heyeme ku axiftin di nav mirovên zane de li ber şahê mazin bû, êdî yê ku axiftin ji xwe axiftin. Yên ku hindik axiftin ji êdî hindik axiftin. Şahmûr ji di nav wan mirovên ku hindik diaxift de bû. Lê berê Şahmûr ne wilo bû. Guharandinak pêre heya. Lê jê ne dihata derxistin ku ka ew guharandin çiya û ji çiya. Lê dihata dîtin ku pêre giharandinaka mazin heya. Şahmûr, ku diaxift ji herkesê li dora wî bala xwe dideyê de û lê dihisand.

Ji ber çî ew di wê heyemê de wilo bi bêdeng a. Wî yekê hê ti kesekî nizanebû. Şahmûr her timî ya di serê xwe de digot. Lê ew xewn û şahmaran çima wî bahsa wê ne dikir? Ew ji ne dihata zanîn. Ka ji ber çî wî ne digot. Ka çî di serê wî de hebû. Ne dihata zanîn. Lê dihata farqkirin ku tiştêk pêre heya. Wî ti carî ye di serê xwe de digot. Lê vê carê, di xwe de dihişt. Ew ji ber çî bû çima bû ne dihata kifşkirin. Divêt ku wê gotiba

ji. Lê ku gotiba, heta nahaka çima wî negot. Ev ji pirsek bû ku biheta bi bersivkirin.

Şahmûr, di wê heyemê de deme ku axift, hinekî li ser aqilê mirov yê ku mirov bi pêş ve dibe sekinî. Lê kin birrî. Dirêj ne kir. Çend gotin anî ser ziman û ma sekinî. Lê bal çûbû ser wî. Di deme ku diaxift de û di deme ku mabû sekinî de ji şahmaran li berçavê wî bû. Ew deme ku şahmaran biber wî ve hat û piştê di cih de ew ji xewê rabû hata bîra wî. Wî kêlikê mazin di serê wî de cih û war girtibû. Lê wê carê, deme ku wî şahmaran dîtibû xurtekî ku wî rûyê wê ne dîtibû ji dîtibû. Ew di ser û hişê wî de mabû. Ew ji di bîra wî de bû. Li ser wê ji di serê xwe de dihizirî. Lê di serê xwe de tenê di hizirî. Ji wê pêde ne bersiveke û ne ji tiştê di serê wî de hebû. Ew du şev in ku ew şahmaran di bîne û bihinek awayên cuda ew wê dibîne. Çima? Ma gelo ji ber çî û çima? Wî bersive vê yekê nizanebû. Gelo ev peyemek bû ku jê re bû? Wî ev ji nizabû. Hê gelek pirsên ku ew di serê xwe li bersiva wan digeraha pêre hebûn.

Şahmûr, di wê heyemê de wilo di xwe de bihizir, carekê Şahjîrem dengê dayê de. Lê wî his nekir û bersiva wî neda. Wê yekê bala herkesekê li wir li dora wan kişanda ser wî. Piştê Şahjîrem ma sekinî. Yên ku lê meyzîzêndin ji, heta ku ew hata xwe lê meyzîzêndin. Piştê ku ne bi gelekî re wî serê xwe rakir û li dora meyzîzênd, wî dît ku wan mirovên li dora wî wê lê dimeyzîzênin. Piştê Şahjîrem, ji bo ku ew ne keve rewşêke zorê de careka din kete devre de û pêre axift û pirse xwe bi hinekî axiftinê re careka din lê kir û ma sekinî. Piştê Şahmûr bersiva wî da û ma sekinî. Şahjîrem, li ser wê bêdengiya wî jê pirsî bû. Deme ku şahmûr, Şahjîrem li ser bêdengiya wî jê pirsî, êdî piştê hinekî dimêne sekinî û piştê bersive didiyê de. Mirovên li dora wî ji, weke Şahjîrem, weke ku li bendî wê bersiva wî ye ku wê bide bûn. Bala wan ji her weha li ser wî bû. Lê dimeyzîzêndin. Bi çavna ku pir bi raq û şaq lê dimeyzîzêndin. Şahmûr, deme ku li dora xwe meyzîzênd û dît ku wan çavên herkesekê lê bi raq û şaq in, êdî wî xwe li xwe da hevdû û kir ku biaxivê û sedeme bedengiya ji mirovên li dora xwe bêje û bêne ser ziman. Piştî ku Şahmûr xwe di cihê xwe de amede kir, êdî weha ji dora xwe re axift û got;

”Rasta! Ezê bêjim bila şahê min ji zanibe. Ev demeke ku ez tiştêkî di bînim. Ez Şahmaran di bînim. Win hemûk ji di derbarê wê de xwedî zanebûn û têgihîştina ku heya na. Win wî nas dikin Win zanin ku ew aqilê li dinyê yê herî mazin a. Ew pir bi nav û nirxa.

Berî nahaka bi demekê min ew di xewne xwe de dît. Min dît ku ew wa ew li ber min a. Çi xweşik û sipahî bû. Çi pak û nazik bû. Weke tirejeke ku ji rojê dide min bû. Min wilo dît. Piştire min dît ku ew xweşikbûn û rohnî ji ber ji berçav winda bû û raşî li dinyê serwer bû û hewirdora min maran girt. Ji ardê derdiketin û ji azmana dihatin bi ber min de. Min nizanî bû ku ka ezê çi bikim. Di wê rewşê de ez ji xewne xwe derketim û ji xewê xwe rabûm ser xwe di wê heyemê de. Piştire ew hîç di ti demê de ji aqilê min derneket. Ez li ser wê hizir im. Ez gelekî li ser wê hizirim.

Her ku ez dihizirîm ji şahmaran di aqil û hişê min de bû. Ew dihata bîra min. Ew ji hiş û bîra min ne diçû. Piştire bi demekê re, min duhû şevê dî di xewê de careka din xewne wê dît û min dît ku ew ew li ber min a. Lê vê carê min cuda dît. Cara din, di dawiya xewne min de ez di reşiyê de mam. Lê duhû di dawiyê de, min bi wê re xwe li gûlîstanekê dît. Di wê deme ku min ew li wê gûlîstanê dît ji, min dît ku wa xurtekî levhatî li cem wê bû. Lê min çi kir û ne kir, min rûyê wî xurtî ne dît. Ez dîse dibêjim ku levhatî bû. Min ji milê wî ew dît. Lê di wê dîtina xwe de ji wilo baş û qanc dihata berçav. Ji vê yekê, ez dibêjim levhatiya.

Deme ku min cara pêşî ew dît, ez pir li ser wê hizirîyam. Nahaka ez li ser wê dihizirim. Weke ku win ji zanin ku Şahmaran aqilê herî bitêgihiştin pêşketî yê li dinyê ya. Win ji wê dizanin. Win zanin ku kî karibe xwe bigihêne wê ji, wê xwe bigihêne aqilê gerdûme ye ku heya hemûçkî. Win wê ji dizanin. Heta nahaka ti kesekî xwe ne digihandiya wê. Lê yên ku Şahmaran xwe gihandiya wê hena. Lê di baxtê wê de ji tê gotin ku wê yek xwe bigihêne wê ji. Win ji wê dizanin û we hiskiriya. ...”

..

Şahmûr ku weha axifit, piştire ma sekinî. Di deme ku axift de, mirovên li dora wî bi Şahjîrem re û şahê mazin re pir bi bal lê hata hisandin. Piştî ku Şahmûr ma sekinî piştire Şahjîrem weke bêhneke dîn lê meyîzend. Weke ku ew wate wan gotinên ku ji devê Şahmûr de fahmkiribe, weke ku ew peyeme di wan gotinan de ku heya fahmkiribe, ma sekinî û li Şahmûr meyîzend. Lê di wê deme ku lê meyîzend de ji ma sekinî. Şahmû di axiftina de gotinaka ku berê wî ji û aqilmendên din yên li wir ji anîbû ser ziman wî ji di wê heyemê de di nava axiftina xwe de anîbû ser ziman. Ew gotin ji her weha ev bû ku ”haciyê ku xwe bigihêne şahmaran wê xwe bigihêne aqilê gerdûne me hemûçkî” bû. Şahjîrem, zanibû ku Şahmûr çend mirovekî biazwer a. Wî qanc nas dikir. Şahmûr, ku di xwest ku xwe bigihêne tişteki, heta ku xwe ne digihandiba, ne dima

sekinî û bêhne wê fireh ne dibû. Ew mirovekî ku wilo bû. Vêca, ev mirovê wilo wê nahaka bi wê çî bike. Wî bixwe ji got ku hata nahaka di kesekî xwe ne gihandiya şahmaran. Lê şahmaran xwe gihandiya gelek mirovan di jiyane de. Lê di baxtê wê de hatiya nivîsandin ku ew wê yek xwe bigihêne wê û wê bêbaxtiyê lê bike. Ev ji, weke baweriyekê dihata zanîn. Di nav xalkê de dihata axiftin li ser vê hizrê û baweriyê. Lê ka kî wê wê yekê bike? Herkesekî her timî dua û berg dikir ku yê wê bêbaxtiyê lê bike ne ew bê.

Şahmjîrem weke qadarekê di xwe de hizirî û bêdeng ma. Şahmûr ji, piştî ku axiftibû, êdî çend gotinên din ji devê wê derketibûn û piştî di cihê xwe de bêdeng mabû bû. Şahmûr piştî bi bêdeng mabû bû. Şahmûr pir di xwe de dihizirî. Ew di xwe de kur û dût bû bû. Çûbû bû. Ku lê dihata meyîzandin, dihata fahm kirin ku ew di serê xwe de weke ku ne li wir a. Ev yek jê dihata fahmkirin.

Şahmûr, piştî ku wilo axift, piştî ma skeinî. Piştî bi hinekî dî ji li wir li cem şahê mazin rûniştina wan çûbû. Piştî hin bi hin ku dem têve çû, êdî mirovên li dorê ji, bidest jev belavbûnê kirin û bidest karkirina xwe ye çûna ji wir kirin. Piştî dem hinekî dî ji bû dereng û hin bi hin mirovên ku wê çûban, êdî kara xwe dikirin. Lê di wê heyemê de, mirovên ku hekim bûn ji, lokmantiya xwe dikirin ku lê şahê mazin bidina nîşandin. Çûn û hatinaka wan hebû. Balak li ser wan ji hebû. Lê kê çî dikir û ne dikir ji, ne dikir ku şahê mazin baş bikin. Ew demeke dirêj ku şahê mazin li ardê bû. Lê kê çî kiribû, ne kiribû ku wî rakina ser pîyan.

Heta wê demê, ew demeke dirêj ku gelek mirovên ku bi sedeme ku wê şah başkiriban li qasrê diman. Lê yên ku şah baş ne kiribûn ji gelek ji wan, ji bo ku şah baş ne kiribûn, ew ne hekim hatibûn dîtin û serê wan hatibû lêxistin. Hê gelek mirovên din ji li qasrê bûn. Ew ji, hema bêja hemû ji pir di tirsîyan ku wê serê wan ji bi wê hizrê were lêxistin. Heta wê demê serê gelek hatibû lêxistin. Wê yekê ji, bandûraka pir mazin li ser wan bixwe ji dabû nîşandin. Ew pir di tirsîyan.

-----oOo-----

Heya wê demê gelek hekimên ku hatibûn ku lokmantiya xwe bidina nîşandin hebûn. Lê serê gelek ji wan hatibû. Lê xistin. Bi vê yekê re, hingî serê mirovan hatibû, lêxistin, weke li welêt mirovên ku hekimî bikiran ji nema bûn. Her weha rewşek afirî bû.

Ji gelek der û deverên welêt mirovên ku ji hekimtiya xwe bi bawer bûn, hatibûbûn wir. Lê gelek ji deme ku bihîstibûn ku yên ku

hewldidan ku şah baş bikin û baş ne dikirin ji, serê wan dihata lêxistin, êdî xwe didana alî. Lê leşkerên qasrê, yên ku xwe digihandina wan bi fermana Şahmûr, ew dianîna qasrê û ji wan dihata xwestin ku şah baş bikin. Wê demê ji, ji wan re dihata gotin ku "tu şah baş neke wê serê te bê birrîn" û dev jê diqarahan. Her weha reweşeke giran lê welêt rûdabû.

Di nav mirovên ku hatibûn de yekî ku pir li xwe û weke ku ji aqilê xwe bi bawer bû ku wê karibe ku xwe bi parezê, hebû. Ew ji, bixwe naçê qasrê. Lê deme ku fahm dike ku wê leşker xwe bigihêninê de, êdî ew xwe digihêne leşkeran û dibêje wan "min bibiîna qasrê ku ew şahê me baş bikim" û leşker wî dihildin û ténine qasrê û ku wî ténine qasrê ji wî derdixina ber Şahmûr. Deme ku wî derdixina ber şahmûr ji, êdî şahmûr pêşî hinekî lê dimeyîzenê û wî biavirên xwe diparzinê. Weke demekê wî bi avirên xwe di parzinê. Ku wî weke qadarekê bi avirên xwe parzinand, êdî wî nêzikî xwe kir û pêre axift û her weha jê re got, "ne ti zane ku ti şahê me baş neke wê serê te bê lêxistin". Wî ji got bila. Wî hizir dikir ku wê baş bike û wê wêqas xezîneya ku wê bidan yê ku wê şah baş bikira wê hildaba ji xwe re di wê heyemê de. Lê ka wê çawa wî şah baş biikira ji, ew ji ne kifş kifş bû. Şahmûr ji û Şahjîrem ji, ji ber ku yên ku herî zêde li pêş bûn, bala xwe pir mazin dana wî şaxsiyetê ku navê wî Pîrhem bû.

Şahmûr û Şahjîrem ji li bendê ne ku şah bê başkirin û ew rabê ser xwe di wê heyemê de. Lê şah ku çend dem têve diçê, ew hin bi hin bi ber ne başbûnê ve diçê. Ev yek ji tê dîtîn ji aliyê li yên ku li dorê ne ji. Lê ma ka ewê çi bikin? Ti tişteke ji destê wan nayê. Heta wê kêlîkê, gelek hakimên ku xwe li başkirina wî ceribandina serê wan hatiya lêxistin. Lê ev hakimê nû wê çawa baş bike û ew ji bûya meraqak ji Şahmûr re ji û ji Şahjîrem re ji. ...

Ew hekim ji, piştî ku tê qasrê, êdî ew li qasrê bicih tê kirin û weke demekê bişah re diçê û tê, ji bo ku wî baş bike û wê nexweşiya wî jê bibe. Ew gelek dermanên wî ji yên ku wî bixwe re anîna hene.

Demeke dirêj, ew hakim ji bi Şah re mijul dibe j bo başkirina wî. Lê şah çend ku dem têve diçê hê bêhtir bi ber xirabûnê ve diçê. Ku ev yek ji tê dîtîn. êdî ji hakim re tê ku gotin ku ew bi ber ne başbûnê ve çûna wî ji ber hinek dermenên ku ti çêdike û didiyê de. Bi vê yekê wî ji derdixina ber şahmûr û rewş ji ji şahmûr re tê gotin. Şahmûr, deme ku wê têne ber xwe pêre diaxivê, êdî ew ji pir di tirsehê û ji şahmûr re dibêje ku wê şah baş bike lê hinekî dî dem ji min re lazim a. Ku ew wilo dibêje, êdî şahmûr dibêje, "bila çiqas dem ti dixwezê ji te re, lê ku di dawiyê de baş nebû. Wê serê te ji bê lêxistin.

Hekîm, deme ku destûrê hinekî dî ji ji şahmûr distêne, êdî bi lez tê û dikevê nava kar û barê xwe yê ku wê pê şah baş bike. Êdî ew ji lezê dide karê başkirina şah. Piştî ku ew bişahmûr re axiftibû, êdî wî ji fahmkiribû ku serê wî ji li ber kêrê ya. Êdî ji ber vê yekê, ew ji hatibû bi pir bi lez û baz bidest karkirina karê xwe kiribû. Pir diçû û dihat. Piştî ku bi Şahmûr re axiftibû, weke ku êdî ziravê wî qatahabû lê hatibû. Wilo lê hatibû û ew dihata xuyakirin. Ku mirov lê dimeyêzend, li rûyê wî dimeyêzend, mirov ev yek jê pir baş û qanc fahm dikir. Gotinên şahmûr yên ku ji wî re hatibûbûna gotin, di serê wî de bûn. Bi vê yekê û lezê destê avêtibû kar û barê xwe û pêve dibazî û diçû û dihat.

Lê hekim wê çî kiriba, ew ji ne dihata kifşkirin. Wî çawa û bi awayê wê şah baş kiriba, ew ji dihata kifşkirin. Lê ew ketibû rewşeke pir bi lez û baz de. Di xwe de ku çareseriyekê bibîne. Di serî de, deme ku hatibû wir, pir mazin ji xwe bi bawer hatibû û axiftibû. Lê piştî ku dem têve çû û wê şah baş nekiribû, êdî şahmûr pêre axiftibû û jê re bahsa lêxistina serê wî kiribû. Rewşê êdî pir cidî bû. Wî ji êdî ew di dît.

Wî ew di dît, lê ka wê çî kiriba ji, li ser diçû û dihat. Ma wê çî kiriba. Berî wî bi dehan hekim hatibûn û kiribûn ku şah baş bikin. Lê yekî ji ji wan şah baş ne kiribû û serê wan hatibû lêxistin. Wî ji, ew dizanî. Vêca, wê nahaka çî kiriban ji, ew ji ne kifş bû.

Rewşê şah ji, çend ku diçû xirabtir dibû. Ku mirov lê dimeyêzend, êdî mirov ew li ber mirinê di dît. ketibû rewşeke wilo de. Ku laleşê mazin ew baş ne kiriba, êdî wê ew baş ne bûba. Wê rewşê wî êdî baş ne bûba. Êdî cihê wî wlê li azmana li cem wî ba. Herkesekê ji ev yek di dît. Ev yek wilo bû. Ji ber vê yekê, êdî wê çî hatiba kirin?

Piştî axiftina Şahmûr ya bi hekim re, bi ser ve, demeke dî di buhurê. Di hundurê wê de, herkesek çavên wî li ser hekim a. Her kesek li bendê ya ku ew şahê mazin baş bike. Lê çend ku dem têve diçê ji, weke ku deme hekim ji tê. Ew ji, wê yekê hîs dîke û dibîne. Ji ber vê yekê, di wê deme ku bi kar û barê xwe yê başkirinê ve diçê û tê, di serê xwe de ji xwe re ji xilaskirina xwe re ji li çareseriyekê digerihe. Her weha ew ji di rewşekê de bû. Lê ku dihata dîtî ku wa şah baş ne bû, vajî wê, wa rewşê wê çend ku dem têve diçê bêhtir girantir dibe, êdî weke ku ew mirovekî ku ne hekim yekî ku aqilê mirov ji rê dibe dihata şîrovekirin. Gelek hekimên win ji ber ku wilo hatibûn dîtî, serê wan hatibû lêxistin. Ew ji, hin bi hin weke ku wê baxtê wî bibe weke yê wan. Wilo rewşê wî dihata berçav. ...

Hekim, di qasrê de dima. Mirovê ku hekim bû û ji bo başkirina şah hatibû wir, li qasrê di hata bicih kirin. Ew ji li qasrê hatibû bicih kirin. Li dora wî ji, ne tenê hin aqıldanên ku dayimî li qasrê bi kar û bar bûn pêre bûn. Hin mirovên ku dayimî li qasrê bûn û ew ji weke hekimne dihatina hasibandin ji, her timî li dora wî bûn. Bi vê yekê, wan ji, ku gotinak digot, gotina wan bandûr dikir. Deme ku di hata pirsîn ku ka ew hekim e û an ji ne hekim e, ne tenê ji aqıldanan di hata pirsîn, ji wan hekiman ji di hata pirsîn. Her weha êdî biryara serî lêxistinê di hata dayin û serî lêdihataxistin.

Di wê rewşe de ji rewş wilo bû. Ji wan ji di hata pirsîn ku ka ew mirovekî baş a û na ji ne baş. Wan ji, hê wilo safî hzire ne dihanî ser ziman. Ji ber vê yekê, her weha êdî bêdengiyek dibû û pê dem di buhurt. Lê ku li rewşe şah di hata meyîzandin ji, êdî ew bêdengî ji ji binî xiradibû. Ku wilo dibû, êdî bidengî dibû. Êdî ji hekim di hata pirsîn ku ka çima heta nahaka şah ne rabû ser xwe ji nav cihan.

Ew demek bû ku hin bi hin rewşe şah ji bi ber ne başbûnê ve diçû. Şahmûr ji, lê dimeyîzend, ew ji di wê heyemê de bala wî li ser hekim ji bû û li ser şah ji bû. Piştî ku demek buhurt êdî rojekê ku jina şah banû Zelal jin deng dike şahmûr û jê re dibêje ku şah hê bêhtir di ne başiyê de ya. Bi vê yekê re, êdî şahmûr, di cih de li ber wê dengdana banû Zelal jinê nasekinê û di cih de bi hinek sûxravanan re dibakê hekim ku pêre biaxivê. Piştî ku şahmûr her weha dide bakirin li hekim, piştî ne bi gelekî re ku ew di nav wan de we sûxravan wan hatin û li ber wî sekin in. Bi wê sekinandinê re, êdî şahmûr bi hekim re axift û rewşe şah jê pirsî. Hekim ji, fahm dikir ku rewşe şah bi ber xirabûnê ve diçû. Wî ji ew yek di dît. Ji ber ku ew her timî li wir li cem wî bû. Li berserê wî bû. Lê ne tenê ew li ber serê wî bû. Gelek mirovên din ji yên ku di hekimtiyê de zanebûna wan ne kêmtî ye wî hekimî bûn, hebûn. Hinek aqıldan ji li cem wan bûn. Ew ji, her timî bi wan re diçûn û dihatin. Her weha ji, wilo bûn. Şahmûr, deme ku wî hekim hilda berxwe û pêre kir ku buaxivê, pêşi hinekî anîya xwe qirmçand û hişk li nava çavên wî meyîzend. Hekim, li ber wê meyze wî ye hişk û ku pêre anîya xwe ji qirmçandî hinekî weke hejî. Wilo lê hat. Tirs keta dilê wî de. Şahmûr, mirovekî ku hişk bû. Wî gotinaka xwe ne dihişt ku bûba ducar. Di cih de dixwest ku bê bicih. Her weha ew xwediyê şaxsiyetekê bû. Hekim, deme ku şahmûr lê û li nava çavên wî meyîzend, wî kir ku li berxwe meyîzenê. Her weha kir. Ne kir ku ew ji li nava çavên şahmûr meyîzenê.

Şahmûr, piştî ku wilo li hekim meyîzend, piştîre kir ku pêre bi peyivê. Pêşi, deme ku lê meyîzendibû, wî, weke qadarekê wilo lê meyîzendibû. Piştîre, ku pêre axift, rewşe şah jê pirsî ku ka çawa ya. Deme ku şahmûr rewş jê pirsî, ku ka rewş çawa ya. Hekim pêşî hinekî ma sekinî piştîre kir ku biaxivê. Deme ku axift ji jî şahmûr re weha got, "rewş şahê me yê mazin nahaka hinekî ne baş a, lê wê baş bibe. Hinekî dî dem jê re divêt. Ku wî wilo got, êdî şahmûr, ne hişt ku ew gotinaka din bi ser wê gotina xwe ve bike û lê meyîzend û her weha jê pirsî, "çiqas dem jê re divêt?". Ku şahmûr wilo pirsî, êdî hekim, dise hinekî dî ji ma sekinî û piştîre axift û got, "ne demeke zêde dirêj". Hekim wilo got û ma sekinî. Deme ku ew diaxift ji, şahmûr pir bidîqînî li nava çavên wî li wî dimeyîzend. Lê Şahmûr, tenê di wê heyemê de lê dimeyîzend, wilo zêde, ti gotin ji devê wî derneket. Piştîre, hekim ku hinekî dî ji ma sekinî, her weha bi ser axiftina xwe ye ku kiribû ve kir û got:

"şahê min, wê şahê me yê mazin wê rabê ser xwe lê hinekî dî ji dem divêt. Min çare nexweşiya wî kifşkiriya. Ezê wî baş bikim. Wilo zanibin".

Hekim wilo got û ma sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de li ber şahmûr. Şahmûr, ku wî wilo got, êdî hinekî ma sekinî û li nava çavên wî bi heman hişkayiyê meyîzend û got:

"bila, lê ku di di demeke kin de wî baş nekê wê serê te bê gotin û sîual wê bê lêxistin. Tu ji vê yekê dizanê ne wilo, ma?"

Ku şahmûr wilo got, êdî hekim ji, bi denegkê rahrak ji şahmûr re axift û her weha jê re got:

"Bila şahê min, bila serê min yê şahê min a. Lê hinekî dî deme bidina min wê hingî ew bê baş kirin. .."

Hekim wilo got û ma sekinî. Piştîre şahmûr ji hekim re got "bila ji te re hinek dem dî. Lê ku baş nebû, hingî ti zanê ku wê çi were sere te" û ma sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de. Di wê deme ku ma sekinî ji li cihê xwe, hingî ji, avirên şahmûr yên ku pir hişk bûn li ser hekim bûn. Hekim, di bin wan balên şahmûr yên hişk de destûr jê xwest û kir ku ji wir derkeve. Piştîre Şahmûr destûr dayê de û wî ji kir ku ji ber wî herê. Lê avirên Şahmûr hê ji li ser hekim bûn. Bi wan avirên xwe yên dawiyê ku li hekim in, weke ku jê re digot ku 'meyîzenê, ez ji te re dibêjim deme te ji wilo zêde nemaya, ti wî di demeke kin de baş nekê wê serê te ji bê lêxistin". Wilo lê dimeyîzend. Hekim, deme ku li şahmûr dimeyîzend, ev yek, ji nerîna wî ye li wî fahm dikir. Pir qanc ji fahm dikir.

Hekim, berî ku ji cem şahmûr vaqatihê û herê, caraka din, avira bira ser wî û lê meyîzend. Deme ku lê metyîzend, dît ku wa hê ew avirên wî yê bi meyze hişk wa li ser wî ya. Wî wilo dît. Deme ku wilo dît, weke ku poşman bû li şahmûr meyîzend, wî cara dawiyê ku lê meyîzandin. Ew di wê heyeme de di bin wê meyze wî de ma.

Piştire, ku careka din hekim destûr xwest ji şahmûr, êdî di cih de kir ku ji wir ji cem wî derkeve. Di wê heyemê de di wê rewşê de wî xwe baş hîs ne dikir. Wî xwe di bin hewayaka pir giran de hîs dikir. Bi wê yekê, wî di xwest ku di cih de ji wir ji cem şahmûr derkeve û herê. Piştî ku hekim destûr xwest, piştire bidest çûna xwe ye ji cem wî kir. Lê her gava ku ji cem wî diavêt û ji wir diçû ji, weke ku ew giraniya ku wê axiftina wî ye ku bi şahmûr re kiribû, ji ser wî ne diavêt. Ew hê ji di bin wê giraniya wê de de bû. Bi wê giraniyê wî berê xwe dabû devê dêrî û kiribû ku ji wir derkeve û herê. Lê çend ku ji wir ji cem şahmûr bi meşê dûr ji diket, weke ku ew giraniya wî, bêhtir lê zêde dibû. Bêhtir ew di serê xwe de bi hizir û raman dibû. Bêhtir ew di serê xwe de diçû û dûr dibû.

Hekim piştî ku ji wir ji cem şahmûr derket, êdî li ti deran û li ti kesekan ne sekinî heta ku hata cihê ku ew lê dima. Ku hata wir ji êdî hinekî weke ku xwest ku bêhnekê bistêne. Lê li wir ji, bêhne wî dernediket. Bêhne wî. weke ku ne diçû û ne dihat lê dihat. Wî wilo xwe di tangasiyaka pir mazin de hîs dikir. Wî êdî weke ku serê xwe li ber kêrê di dît. Wê serê wî ji hatiba lêxistin. Ma ka wê çî û kê wê serê wî ji destê şahmûr xilas kiriba. Ku ew ji wir çûba serê dinyê yê din ji wê ji destê şahmûr xilas ne bûya. Bi wê rewşê xwe û giraniya li ser xwe ye ku afirî bû, hekim bidest hizirkirî kir ku çareyekê ji nexweşiya şahê mazin re bibîne, nexwe wê serê wî ji bê lêxistin.

Hekim piştî ku ji cem Şahmûr hat û hata cihê xwe ye ku lê dima, piştire hinekî ji xwe re li cihê xwe rûnişt û bidest hizirandinê kir. Wî, divîyabû ku çareseriyaka baş ji xwe re dîtiba, heta ku wî serê xwe ji lêxistinê xilaskiriba. Her weha divîyabû ku li ser vê yekê bihizir ba. Lê ku wî çî çareserî ji dîtiba ji, ku di wê çareseriyê de başkirin û bûna şah neba, dîse wê wî xilas ne kiriba. Aliyê xirab yê ji bo wî ji ev bû. Ew, divîyabû ku li ser vê yekê bihizirî ba. Çareseriyaka ku şah têde wê başbûba ji dîtiba. Lê wê çare û bi çî awayî çareseriyaka wilo bidîta? Ew ji ne kifş bû. Şah, di nav nivînan de bû. Pir nexweş bû. Ji wê deme ku ew hatibû wir ji, rewşê wî, ji dêla ku bi ber başbûnê ve herê, hê bêhtir bi be ne başbûnê ve çûya. Hê bêhtir nexweşiya wî girantir bûya. Bi vê yekê ve

girêdayî, mirov karê bêje ku çavên mirovên li dorê ji li ser wî bûn. Ew di bin balan de bû.

Wê çi bikira? Ne dizanî. Wî bixwe ji ne dizanî. Di serî xwe de, deme ku hatibû wir, pir ji xwe biêmin tevgerê bû. Gavên xwe bi êmin avêtibûn. Lê nahaka ne di wê rewşê de bû. Rewşe wî xirabû bû. Hin bi hin, bahsa lêxistina serê wî ji dihata kirin. Ku li nav mirovên li dora xwe dimeyîzend ji, êdî wilo di dît ku mirovên ku lê dimeyîzênin, bi çavekî ku ew yekî êdî wê serê wî were lêxistin lê dihata meyîzêndin, wilo di dît. Wilo dihata berçavên wî. Vê yekê ji, êdî giraniyaka pir giran pêre di laşê wî de çêdikir. Ma gelo wê çi bikira? Çi bikira, wê ji wê rewşê xilas bûba?

Ew di serê xwe de dihizirî. Di deme ku dihizirî de hizre ku dihata aqil û hişê wî her weha ew bû, ku wî şah baş ne kiriba wê xilasbûna wî ji ne bûba. Her weha wî ji ev hizir, di serê xwe de ji xwe re dihanî ser ziman. Ew ji di serê xwe de digihişt wê têgihîştinê. Lê ka vêca wê çareseriyaka wilo ku şah ji têde baş bibe wê çare bidîta? Ew ji, di derbarê wê de di hizir û mizir di serê wî de nebûn. Wilo ew ji bê hizir bû.

Piştî ku ew hatibû cihê xwe yê ku lê dima ji, êdî ku katibû hizran de, ew gotinên ku Şahmûr jê re anîbûn ser zimên ji di bîra wî de bûn. Ew gotinên şahmûr ji di serî wî de şaq didan. Ew ji, weke gotinna ku di her dem û hizirkirina xwe de li berçav bigirtan bûn. Wî ji, wilo di dît û fahm dikir. Lê ka ma ka wê çi kiriba. Ji xwe deme ku ew gotin dihatina bîra wî, di ser û dilê xwe de bir tevli hev dibû. Pir diketa rewşeke ne baş ye xirab de. Wî di wê heyemê de xwe baş û qanc hîs ne dikir. Wan gotinan li ser wî giraniyaka pir giran dide çêkirin. Ji ber ku wî cidîyeta rewşê êdî fahm kiribû ji bo xwe û rewşe xwe di wê heyemê de.

Hekim wilo weke demeke dirêj ji xwe re di serê xwe de dikevê hizran de. Di hizirê. Çareseriyaka çawa ji ba, divîyabû ku wî ji xwe re bidîta. Di wê heyeme ku di hizirî de, weke ku li dawiya jiyana xwe bê, li ber mirinê bê, berî hingî çi jîn kiribû, hemû tişt û rewş di ber çavên wî de weke xataka ji jiyane wî ye berî dibuhurt. Ku di berçavên wî de, di buhurt, hizre ku pêre çêdibû ji, hizre ku wa êdî dawiya wî hat bû dihata bîra wî. Lê ew ew hizir ji xwe ne dihanî ser ziman. Ne dixwest ku ji bêne ser zimên. Di xwestina anîna ser zimên de ji weke ku giraniyak têde hebû. Wî ew giranî ji di wê heyemê de îs dikir. Bi wê yekê, ew di xwe de di hizrên xwe de dima. Hizirkiirn, wî bêhtir bi hizrên weha re rû bi rû dihanî. Lê çi kiriba ji wî di wê heyemê de wê xwe ji hizirkirinê xilas ne kiriba.

Hizirkirin, mirov di serê mirov de digihêne pir tiştên ku mirov dîtina. Mirov, di serê mirov de, digihêne pir tiştên ku mirov berê dîtina û çûna bin mejiyê mirov û têde weke ku hatina ji bîr kir kirin. Ew ji, her weha deme ku di keta hizran de di serê xwe de weha, di serê xwe pir mazin gelek tiştên ku wî jîn kiribûn û heta wî kêlîkê ji ne di bîra wî de bûn, anîbûn bîra wî. Deme ku wî bi bîr dikir ji, tenê wilo li wan bibîrkirinên xwe dimeyîzend û di xwe de dihisand. Berî ku hatibû wir ji, li bajêr, li cem ciwanekî ku pir ciwan û li ser xwe ji mabû. Lê di wê kêlîkê de dibêt ku ji dilperiya bi wî re ye bi hizirkirina wî re bû, navê wî ne dihata bîra wî. Lê kurikekî ku acêb bû. Wî ew ji dîtibû. Laşê wî, weke yê mazin bi pîrpirîk bû. Deme ku carekê cila li ser tê alîkî, hingî, ew wê dibîne. Lê wilo têne bi wî re dimêne. Ji wî re ji nabêje. Wî hizir dikir ku piştî ji wê were wir û wê pêre bi peyivê. Kurik pir ciwan bû. Di wê heyemê de ku ti têtîliya wê bi wî re û hizirkirina wî re nîn a, ew hatibû bîra wî. Gelo ji ber çî bû? Wî ji, ne dizanî. Tenê di bîra wî de bû. Deme ku gelek tişt hatibûbûn bîra wî, ew ji hatibû bîra wî û êdî ew ji bîra wî ne çûbû bû. Ew wilo di bîra wî de mabû.

Hekim, weke qadarekê wilo di xwe de dihizirê. Lê tenê di hizirê. Gelo hingî kurik sipahî, di aqilê wî de di hişê wî de mabû û bi vê yekê di wê heyemê de hatibû bîra wî? Kurik pir levhatî bû. Pir ji di bîra wî de bû.

Lê wî hewldida ku di serê xwe de ji wê zêdetir çareseriyekê ji xwe re di serê xwe de bi hizirkirina xwe bibîne. Li ser wê yekê pir mazin di sekinî. Serê wî hatibû ber lêxistinê. Divîyabû ku wî serê xwe ji lêxistinê xilas bikira. Li ser wê bihiziriya û çareseriyak ji wê re bidîta. Ye ku herî zêde li pêşiya wî ev bû di wê heyemê de.

Gotinên şahmûr hê di guhên wî de bûn. Şahmûr bixwe ji, herkesekî ji dizanî ku mirovekî ku çawa bû. Ku çareseriyak ne dîta, çî kiriba ji, wê xwe ji serî lêxistinê rizgar ne kiriba. Ev yek, weke rastiyaka pir rast li ber çavên wî di serê wî de bû. Ku ji wir çûba û çûba ku derê ji, wê ji ji destê şahmûr û qasrê xilas ne bûba. Ev ji rastiyaka biqasî wê rast bû. Vê yekê ji, her kesekî di zanî. Wî ji dizanî. Ji ber vê yekê divîyabû ku çareseriyak bidîta.

Ku ew weke qadarekê li wir li cihê xwe di hezir de ma û hizirî, piştî ji cihê xwe rabû ser xwe û kir ku herê cem şahê mazin û rewşe wî bibîne. Divîyabû ku şahê mazin ji baş bûba. Ev yek ji, di wê heyemê de ketibû ser milên wî de. Wî hildabû ser milên xwe. Wî heta wî kêlîkê, gelek mirov başkiribûn. Ji ber vê yekê, baweriya wî lê hebû. Bawer dikir ku wê ew ji baş bikira. Berî hingî, wî hinek mirov ji mirinê ji xilas kiribûn.

Hingî, hê berî ku were wir, hizirî bû ku ma ka rewş şah ji ya wan girantira. Ji xwe re ji gotibû ku "na, ne giran a". Bi vê yekê, êdî ew hatibû wir û başkirina şahê mazin bi pahayê serê xwe hildabû ser xwe di wê demê de. Lê nahaka, ev demek ku bi ser ve çûbû, lê hê wî ew baş ne kiribû û ne rakiribû ser piyan. Vêca wê nahak çi bikira? Li ser wê ji dihizirî. Li ser wê pir mazin dihizirî. Şahmûr, gotin deme ku jê re gotibûn, pir bi cidfeteke mazin jê re gotibûn. Wî ji, di wê heyemê de ev yek fahm kiribû. Nahaka ji, ew ji li ser wê dihizirî. Gotinên Şahmûr yên ku wî ji wî re gotibûn û anîbûn ser ziman, di serê wî de zing dikirin. Çi dikir û ne dikir wî xwe ji bandûra wan gotinan rizgar ne dikir. Pir di serê wî de cih û war girtibûn.

Şahmûr, şahê ku wê demê dewlet bi rê ve dibir bû. Wilo bû. Derketibû ser taxt ji dêla şah, ku hata ku şah rabê ser xwe di wê heyemê de. Mirovekî wilo mazin, gotina wî ji, carekê tê gotin. Gotina wî nabê dûcar. Wî ji ev yek dizanî. Ji ber vê yekê bû ku gotinên Şahmûr pir mazin di hişê wî de bûn. Şahmûr, wî ji dizanî ku mirovekî pir biazwer bû. Gotinaka ku got, bi cih ji dihanî. Mirovekî weke Şahmûr, ti kesekî ne dixwest ku derkeve ber wî. Her weha ew mirovekî ku pir mazin û bi nav û deng ji bû.

Şahmûr, weke ku gotina dawiyê ji wî re gotibû. Wî ji, wilo ji wî û ji gotina wî fahm kiri bû. Gotina Şahmûr, ji xwe ye ku dawî bû ku wî ji wî re gotibû. Êdî wê ti gotinên din ne hatiban gotin. Wê kirin bihata kirin. Ew kirin ji, her weha ku wî pêk ne hanîba, lêxistina serê wî bû. Wî ji baş û qanc ev yek fahm dikir û dizanî.

Hekim deme ku hizirî bû, her weha weke demeke pir dirêj hizirî bû û ewqas ji hizirî bû. Ji wê bêhtir ji hizirî bû. Divîyabû ji ku bihizirîna. Serê wî li ber lêxistinê bû. Ma ji vê rewşê ji bo wê xirabtir hebû?. Berî wî, çend hekim hatibûn û bi serlêdana wan çûbû? Ew ji xwûdê dizanî. Laleş dizanî. Ê Şahmûr ji dizanî. Ew ji bû yê ku serê waqasan dabû lêdan. Wê yê wî ji bida lêdan. Ma wê wî xwe ji wê xilas bikira? Zor bû. Ma wê şah çawa baş kiriba. Behîteyeke mazin jê re divîya. Şah, rewşe wî pir giran bû. Ku wî baş ne kiriba, wî serê xwe ji lêxistinê xilas ne kiriba. Wî ji ev yek dizanî. Bi vê yekê, demeke dirêj ew hizirî bû. Ku weke demeke dirêj hizirî bû, piştî hzire çûna cem şah ketibû serê wî de di wê heyemê de. Lê laşê wî, weke ku ne dixwest ku biçûyana. Giraniyak pêre hebû. Bi wê giraniyê, wî di dilê xwe de ne dixwest ku herê cem şahê mazin. Lê tevî wê ji, rabû ser xwe û weke ku xwe lev da hevdû û berê xwe da mezele ku şahê mazin têde ya û çû ku herê wir û wî bibînê. Nahaka li cem wî ji

mirov hene. Deme ku çûba cem wan, wê bala wan ji li ser wî ba. Wê deroniyê wê çawa û bi bi çawayî wê çûba û hatiba? Deroniyaka giran weke ye mirinê li ser wî bû di wê heyemê de.

Piştî ku hekim, weke demekê wilo bi teneserê xwe li xwe dirûnihê û dihizirê bitenê, êdî piştîre dike ku rabê ser xwe û herê bêşa ku şah têde ya. Ku di rabê ser xwe ji, wê giraniya li ser xwe farq dike. Lê ew dide xwe û dirabê ser xwe. Weke ku nexwezê xwe berde ji xwe. Wilo li xwe têne û di rabê ser xwe di wê heyemê de.

Ku rabû ser xwe, êdî ne bi gelekî re, derketa derve û keta rê de û çû ku herê bêşa ku şah têde ya. Ku di rê de dimeşî ji, weke ku bihizir bû. Di serê xwe de ji xwe re ji xilaskirina canê xwe re li çareseriyakê digeraha. Di serê xwe de wilo ji ber vê yekê pir bihizir bû. Piştî ku ketibû rê de ji, ew awayê bihizir û hazn li ser wî bû. Bi awayekî bi hazn di hizirî. Ew wilo dihata berçav.

Piştî ku ketibû ser rê de, êdî ne bi gelekî re tê beşa ku şah têde dirêjkiriya. Deme ku hatibû wir, li wir, hê ku bitememê ne ketibû cem şah de ji, dîtibû ku wa hinek mirov wê li wir in. Wî ev yek ji dûrve ji kifşkiribû. Piştîre ku ev yek kifşkir, êdî weke ku xwe li xwe û ser xwe û ji xwe êmin bide nîşandin, singa warimand û çû û keta nava wan de. Ku keta nava wan de, êdî di nava wan de gelek çav çûna ser wî. Wî ev çavên ku çûna ser wî ji kifşkirin. Deme ku wî li wan çavên ku li ser in, ku li wan dimeyîzend, weke ku ew çav jê bêjin ku ti ji tê bê serlêxistin. Weke ku wilo jê re bêjin lê dihat. Bi vê yekê, deroniyak pê re çêbû bû, Lê wî xwe ne berda. Ku keta hundur de, êdî çû û li berserê şah ma sekinî û rûnişt. Li şêx meyîzend. Tam weke hekimekî tevgerê. Yên ku li gavavêtinên wî yên wê deme dimeyîzengin, ev yek jê fahm dikirin. Digotin ku ew çend mirovekî ku hekîm a.

Hekîm, jê lokmantî dihata xwestin. Lê di wê heyemê de ye ku wî ne dide an ji nikaribû bida ew bû. Ew lokmantiya ku kiriba, wê ji wî re ji xilaskirina canê wî re ji wê bûba lokmantiyak. Wî ev yek ji di serê xwe de girtibû. Ji vê yekê ji, pir bihizir bû. Piştî ku heta wir, li wir, di serê de dibîna ku wa Şahjîrem wa li wir a. Deme ku ew şahjîrem dibîne, pêre çav bi çav tê. Lê dimeyêzenê. Rêze xwe ji şahjîrem re dide nîşandin. Şahjîrem ji, bi nêzikatiyaka baş û qanc lê nêzikatiyê dike. Lê wê yekê, ew xilas ne dikir. Ya ku wê wî xilaskiriba ji, xilaskirina şah bû ji nav cihan. Ya ku wê wî xilaskiriba tenê û tenê ji di wê heyemê de ev bû. Ev tenê bû. Wî ji ev yek dizanî. Ji ber vê yekê li ser vê yekê, dihizirî.

Mirov ku keta tirsâ canê xwe de, êdî ku di serê xwe de hizirî û ku çî hata bîra wî, taqsîr nakê ku ji bo xwe xilas bike bikar neyêne. Ew ji, ku di wê heyemê de çî hatiba bîra wî ya ku wê wî xilas bike, ji bikar anînê taqsîr ne dikir. Ketibû rewşeke wilo de. Bi gîyanaka wilo tevdigerehe. ..

Bi wê rewşê û hewldana başkirina şah, hekim demeke dî ye ku ne hindik dirêj bû, di buhurêne. Demeke dirêj ye din ji di qasrê de di xweşiyê de dijî. Lê ew deme ku ew li wir mabû ji, heta wê kêlikê, wî şah baş ne kiribû. Ev yek, bûbû sedeme ku wê Şahmûr çî jê bike li ser bê axiftin bû. Piştî ku her weha demeke dirêj dimênin piştire, rojekê Şahmûr, xaberê dide sûxrvanên li ber destê xwe ku herîn û hekim bînina cem wî û ew hinekî pê re biaxivê. Hekim, di wê deme ku buhurandibû de, li ser riyaka ku xwe xilas bike ji dihizirî. Lê heta wê kelîkê, wilo zêde ti rê ji xwe re û ji xilaskirina xwe re ne dîtibû. Lê di wê heyemê de, bi têkiliya wî ye bi Şahjîrem re yek hekim, ew pir baş hatibû naskirin. Ew li qasrê ji weke hekimekî mazin hatibû naskirin. Li cem şah bû û bi başkirina wî ve diçû û dihat. Lê heta wê demê ji li berçavan, çend mirovên ku derdê wan hebûn, ji wan hinek gotinên weke çarê ji wan re anîbû ser ziman û çare ji wan re dîtibû. Bi vê yekê ji, êdî ew hekîmtiya wî pir baş û qanc hatibû pejirendin. Lê ne başkirina şah ji, li holê bû. Ev yek ji, wê bûba sedeme ku serê wî bihata lêxistin. Li qasrê ji, mirovê ku ji derdê xalkê re çare di dît, ma gelo çima heta nahaka şah ne rakiriya ser lingan?. Ev ji weke pîrsekê di serê mirovan de bû. Mirovên dora wî ji, ku lê dimeyîzêndin, bi wê kiirna wî ya di wê demê de gihîştibûbûna du hizran. Yek ew hekimekî baş bû û wê şah baş bikira. Û ya din ji, her weha hê şah baş ne kiribû, nexwe ne hekimekî baş a. Lê yên ku li berçavan wî j derdên wan re çare dîtibû ji hebûn. Ev ji, weke hizrekê di serê mirovên dorê de dima.

Di wê deme ku hekim li wir li qasrê bû ji, ew ji waqîfî nêqaşên ku dibûn dibû. Di axiftin û anînên li ser ziman de bi pirranî ji bahsa şahmaran dihata ser ziman. Di qasrê de, ji ber ku bêhtir zanist û mirovên aqilmend hebûn, vêca wan di nav xwe de pir zêde ew bilêv dikir. Bahsa wê dikir. Wî ji, ku bahsa wî dihata kirin, his dikir û hizrên ku dihatina ser ziman, di serê xwe de digirt. Hekim ne mirovekî ku kêmfahm ji bû. Carekê ku li yekî an ji li hizra wî dihisand, ew di serê xwe de ji bêr dikir. Her weha bû. Mejiyekî wî yê ku di xwe de di bîrê de digirt hebû.

Piştire bi bêhnekê ku xaber ji hekim re hat û jê re hata gotin ku Şahmûr li ser taxt li bendî wî ya û dixwezê wî bibînê, êdî di serê gelek mirovên li dorê de ji, hizreke wilo afirî bû ku wê êdî serê wî ji lêxe. Her weha dihata gotin. Lê hinekan nizanî bû.

Piştire ku mirovên ku wê hatiban û hekim hildaban ku hatin û ew hildan û ketina ser rê de bi ber şahmûr ve, dilê hekim li ser hevdû diavêt. Ew di wê heyemê de di serê xwe de pir ji dihizirî. Dua ji xwe re ji xilasbûna xwe re dikir. Hekim, ji ber ku ew demek bû ku li qasrê bû û ji hekimên din zêdetir mabû li qasrê êdî navê wî ji derketibû û hatibû bihîstin.

Ku ketina rê de û hatin û hatina ber şahmûr û li ber wî bi hev re sekin in, êdî Şahmûr, dîse rewşe Şah di serî de ji hekim pirsî. Hekim, deme ku her weha şahmûr jê pirsî, êdî di xwe de di serê xwe de pir mazin di wê heyemê de bihizir bû. Di wê kêlike biçûk de, ku hizirî gelek tişt bi hev re hatina hişê wî. Ew cara berî hingî ku bi şahmûr re axiftibû û şahmûr jê re gotibû ku ti şah baş nekê wê serê te bê lêxistin ji hatibû bîra wî di wê heyemê de. Di wê heyemê de di xwe de di serê xwe de, piştî wê axiftinê çî hizirî bû û hatibû hişê wî di wê heyemê de ji hema bêja hemûk hatina hişê wî. Şahmûr, deme ku jê pirsî êdî li bendî bersiva wî ya ku wê ew bide wî ma. Piştî pirsîna xwe de mabû bû bédeng li ber wî di wê heyemê de. Hekim, di wê heyemê de dihizirî, ku ka çî bersivê bide wî ku wê wî xilas bike.

Piştî ku her weha şahmûr hinekî li bendî bersiva xwe ma û ew di wê deme li bendî mayînê de di serê xwe de hizirî, piştire hekim serê xwe hilda û bersiva şahmûr da û her weha jê re got:

”Şahê min, ez nahaka ji te re bêjim ku ji ber çî heta nahaka şahê me ye mazin ne rabû ser xwe ji nav civînan. Min derd û hemara şahê me pir baş û qanc fahm kiriya. Ew, ji bo ku baş bibe, tenê dermanak jê re divêt. Tenê dermanak wê wî rakê ser pîyan. Ew derman ku newê û şahê me ne hildê, wê şahê me nerabê ser xwe ji nav nivînan. Wê hetaheta wilo di nav nivînan de bimêne. Kengî wê xwe gihanda wî dermanî hingî, me ji dayê de, hingî wê ew ji rabê ser xwe û were nava me. ..”

Di wê deme ku hekim di axift de, herkesekê li wir bi bal û hey, heya wan li ser hekim bû ku ka wê çî vebêje. Ku wî axiftina xwe xilaskir ji ew bal ji ser neçûn. Lê bêhtir bûn. Piştî ku wî axiftina xwe bidawî kir, êdî Şahmûr careka din jê pirsî ku ka ew derman çiya. Deme ku şahmûr jê pirsî, êdî hekim careka din mafê axiftinê li ber hilda û bersiv da û her weha axiftina xwe ji ye berê berdewam kir:

”Şahê min, ku win karibin û xwe bigihênin Şahmaran, winê xwe bigihênine dermanê şahê me ji. Dêdê şahê me tenê bi şahmaran re ya. Ku win xwe bigihênine şahmaran, ew derman bide. Dermanê Şahê me bi wê re ya. Tenê ew di vê dinyê de karê wî baş û qanc bike.

Ku hekim wilo got, herkesekê li wir lê û li şahmûr biçavna şaşmayî û matmayî bidest meyîzandinê kirin. Şahmûr ji, di wê heyemê de weke ku pir şaş û mat mabû bû li ber wê bersiva hekim ye ku ji wî re dabû. Şahmûr, piştî ki hekim wilo got û ma sekinî, ew ji weke bêhnekê di cihê xwe de ma sekinî. Şahmûr, ku weke bêhnekê di cihê xwe de bi bêdeng ma û ma sekinî, piştî nêhtkir ku bi axivê û axift û ku axift ji her weha pirsî,

”Ti dermanakê wilo dibêje ku emê ti carî nikaribin ku xwe bigihêninê de. Heta nahaka, ma ka kê xwe gihandiya şahmaran ku em xwe bigihênine wê? Ev tişte ku ti dibêje ne mumkun a”.

Ku Şahmûr wilo got, êdî ma sekinî û weke ku di xwe de bidest hizirandinê kir. Hekim ji, weke ku hinekî dest û lingên wî tevlihev bibin lê hat. Wilo hat berçav. Lê weke ku bersiva wî di serê wî de amede bê, tevgerehe û li nava çavên Şahmûr meyîzend û her weha jê re anî ser ziman û got;

”Na şahê min, ne ne tişteki ku bêçare ya. Mirov karê xwe bigihêne wê. Lê divêt ku mirov di riya rast ya ku mirovê wê herê wê de têvbigerihê. Ew ji her weha ya. Nahaka li min bi hisênin ezê ji were bêjim. .

Rojekê ev ji xwe re li bajêr digerîyam. Min hingî xwest ku herima cem mirovekî ku lihêf û kurtan û semerên hespan çêkirin, çûma cem wî. ew bixwe ji ciwanekî ku pir li xwe bû û levhatî bû. Mirov lê dimeyzend, mirov digot ku mirov li tak rihan dimeyîzenê. Mirov digot ku mirov li rohnîyakê dimeyîzenê. Wilo sipahî û levhatî bû. Ez demekê li cem mam û rûniştim. Ji aliyê mêhvanderî û mirovatiya xwe ve ji ti kêmesî û qusur nedan nişandin. Ez pir ji ciwanê bi bandûr bûm. Piştî ez wê carê çûm cem êdî dilê min xwe de û ez hertimî çûm cem wî û li cem wî rûniştim. Ku min lê dimeyêzend û ew di dît, bêhne min fireh dibû. De ne, xwûdayê mazin zanê ku xwşikatî daya kê û bi kê re par ve kiriya. Ew mirov, mirovekî ku nestileh mirov, hingî levhatî û sipahî bû.

Deme ku ew di dît, min ji xwe re digot ku ma gelo xweşikatiyaka weha li dinyê ma ya. Qey mabû. Ew ciwan timsalê wê bû. Minaqa wê bû. Ma mirov çawa wilqasî levhatî û sipahî dibe? Qey ku xwûdê ji dilê xwe re hinekan di xuluqêne, xweşikatiyaka pir mazin dide wan. Her weha ez karim ji bo wî ji bêjim. Deme ku min ew di dît, min weke ku xweşikatiyak li dinyê ku ji wê pêve di gerdûnê de, ji xaynî wê ji şahmaran pêve, hê minaqên wê ne hatibin xuluqandin di dît. Rast ji bû. Ti minaqên wilo nebûn. Ti mirov ne wilo bû. Ji xwe ti mirov ne weke

hevdû ya. Win vê yekê dizanîn. Her mirov ji awa û şeklê xwe û şaxsiyeta xwe ve jihev xwediyê cudabûnan a. Ew bi vê yekê, mirov karê bêje ku wilo bû.

Deme ku tê lê dimeyîzend, hema ji dil te dixwest ku lê meyîzenê. Ew wilo levhatî û xweşik. Bi wê xweşikbûnê wî bala min bi hey kişandibû ser xwe di wê heyemê de.

Piştî ku her weha demên pêşî ez çûma cem wî, êdî min mana xwe ji wî nekir û hertimî çûma cem wî û li cem wî rûniştim. Kurikekî pir bizane ji bû. Pir xwandibû. Pîreka dayika wî hebû. Ji wê pêve, wilo ti kesekî wî ne bû. Wî piştî ku dayika wî pîr bû û nikaribû ku ti karî bike, êdî ji xwe re ew kar naqandibû û kiribû, da ku dabara xwe pê bikin.

Ez ji, weke demekê weha weke her roj çûma cem wî û li cem wî rûniştim û pêre axiftim. Hinek hevalên wî yên ku her roj hema bêja dihatina cem wî ji hebûn. Kurikekî di rewşê xwe de bû. Zêde wilo zêdegavîyên wî min di wê demê de ne dît.

Lê rojekê min tiştek dît. Deme ku em li hevdû rûniştibûn, min dît ku wa cila li ser wî hinek li ba bû û laşê wî derketa holê. Ber urê wî li dehma tihêla wî ya rastê min dît. Ew deme ku min dît, êdî ez çî bibînim. Min dît ku laşê wî weke yê maran bi pirpirk bû. Ez ji wê yekê, di deme min dît mama acêmayî. Wî ji deme ku ez dît, ku min ew wilo dît, êdî di di cih de cilên xwe lev dana hevdû û laşê xwe veşart. Piştî ti gotin ne got û ma sekinî Min ji di wê heyemê de ti gotin jê ne kir û ne got. Lê min fahm kir ku ew hinekî bi xiroş bû. Ji bo ez wê xiroşiya wî zêde ne kim, min di serê xwe de hizir û jixwe re got ku nahaka ez tiştekî jê ne pirsim. Wilo, piştî wê rewşê re me bi bêdengî roje xwe bi hev re bidawî kir. Piştî ku bû roje din, êdî ez weke her roj çûm herime wir, lê min ew wê roje ew kur ne dît. Ez wê rojê li wir heta berêvarî mam, lê ew ne hat. Êdî min ji fahm kir ku wê neyê û ez ji ji wir, min rê girt û hatima mala xwe. Lê piştî çend ku ez çûma wir, min ew ne dît. Mirovekî ku şahmaran bibîne laşê wî wilo dibe. Yekî ku cihê şahmaran zanê wê laşê wî wilo bibe. Min ev yek dizanî.

Şahê min ku xwe bigihêne wî kurî, wê xwe bigihêne şahmaran ji. Ew kur, kurekî ku şahmaran cihê wê dizanî. ..”.

Hekim ev axiftina dirêj li ber Şahmûr kir û ma sekinî Şahmûr ji û mirovên li dorê ji, pir bi bal û hey, heya xwe dabû bûn wî û lê dihisandin. Her gotina ku ji devê wî derdiket, pir bala wan dikişand. Hekim piştî ku ew axiftina xwe kir, êdî ma sekinî di cihê xwe de. Lê deme ku ma sekinî, wî dît û fahm kir ku wa bala herkesekî wa bi hey li ser wî ya. Ew ji dilê

wî zû diavêt û bala wî li ser şahmûr bû. Di wê heyemê de gotina ku j devê şahmûr derkevê ji bo wî girîng bû. Wî ji bala xwe dabû bû serî wî di wê heyemê de.

Şahmûr, ku hinekî bêdeng ma sekinî û hizirî, êdî piştî ku hinekî bi dilper ji, ji hekim pirsî ku ka wê çawa xwe bigihênine wî kurî.

Deme ku Şahmûr wilo pirsî, hekim ji şahmûr got, "Şahê mîn, divêt ku win li laşê ciwannên welêt hemûkan meyîzenên ku laşê kê weke yê mar bi pîrîrk bê, ew kur ew. Wê laşê her kesekê ne wilo bê. Wî yê wî têne wilo bê. Win ji winê timbih bikin li leşkerên xwe ku li her derê welêt li laşê her mirovê ku ciwan a û gihîştîya deme xwe ye balixbûnê, lê meyîzênin û ku mirovekî wilo dîtî wê bigirin û bênine cem te û ti jî êdî tê ji wî fêr bibe".

Hekim ku wilo got, êdî Şahmûr ma sekinî di cihê xwe de bi bêdeng. Ev yek bi aqilê wî diket. Ev gotina hekim, ne gotinaka ku bêaqil bû. Gotinaka ku bîaqil bû. Li ser wê hizirî û ku hinekî dî ji hizirî ma piştî, berê xwe da hekim û gotiyê de bila emê weke tê bikim û piştî ma sekinî û piştî wî êdî kir ku ferme wilo weke ku hekim gotî bide leşkerên xwe ku herine herderê welêt û li wî kurî bigerihîn û bênine cem wî. ...

-----o0o-----

Şahmûr piştî ku wilo ji hekim hiskir, êdî pir ma sekinî di cihê xwe de û di serê xwe de hizirî. Ew demên wê yên berê yên wî jînkirina hatina bîra wî ma gelo rast bû, wê karîban ku xwe bigihandan şahmaran. Lê yê ku xwe gihanda şahmaran, wê xwe gihêne aqilê dinyê û demna hemûkî. Wê bê mirovekî herî mazin li ser rûyê dinyê. Şahmûr ji, dixwest ku bibe mirovekî ku pir mazin li ser rûyê dinyê.

Tiştê ku hekim jê re gotibû, wî pir bi bandûr kiribû. Ew êdî piştî axiftina bi hekim re di serê xwe de çûbû bû. Ew ji xwe ji cara pêşî ku di xewne xwe de şahmaran dîtibû, êdî şahmaran hîç ji aqil û hişê wî ne çûbû bû. Ew, her timî di aqil û hişê wî de bû. Şahmaran, her timî di serê wî de pê re bû. Lê ka ma ka ev yek wê rast bûba? Ev ji ne kifş bû. Lê Şahmûr, deme ku hiskiribû, bê ku bigûma nêzîkî wê bibe, di dilê wî de hizrek pêre çêbû bû û ew gotinên hekim pê dabûn erê kirin û wî ji ferman dabû dora xwe ku herin û li ciwanên welêt hemûkan li laşên wan meyîzênin.

Şahmûr, pir dise ketibû hizran de. Ku wî xwe gihanda şahmaran, wê bûba mirovekî pir mazin, Wê li ser rûyê ardê bûba mirovekî ku ti kes êdî nikaribe li ber bisekinê. Wî ji, ew di xwe de dixwest. Ku ew dihizirî di serê xwe de, weke ku aqilê wî ew ji wir ji wê heyemê di bira dereke dî û

heyemekê din. Her weha lê dihat. Karibû ku deme ku xwe gihanda şahmaran, dermanê şahmaran yê wî başkirinê jê bistêne û piştê ji bike ku bibe xwediyê aqilê wê yê pir mazin. Lê di wê heyemê de, divêt ku şahmaran bikujê û ji ava goştê wê vexwe û pê mazin bibe. Ew ji ber ku bîafsûna, kengî wî ew kir, wê ghiştîba hemûkî. Ev ji dihizre wî de dibuhurt di wê heyemê de di serê wî de. Êdî ew wê bê yekî ku li ser şahê mazin re ji. Her weha wê ew mazin bûba. Ew li wê ji hizirî. Lê çend ku her hinek hizir di serê wî de çêdibûn ji, di deme hizirandinê de, ew dîtînen xwe yên ku di xewnên xwe de dîtînen û şahmaran têde bû, ku dihatina berçavên wî, ew ji wan bixwe ji di xwe de bisahw dibû. Bi wê sahwê, çend ku di xwe de di serê xwe de ji dihizirî, ji rewşekê diketa rewşeka din de. Ev yek, yên ku di wê heyemê de li dora wî bûn û ku li rûyê wî dimeyîzandin di dîtînen.

Ku dihizirî di wê heyemê de, di wê rewşê de di nav mirovên li dora xwe de ku ew di wê kêlikê de ne difarqê de ji rewşekê weke ku bi buhurê rewşeka din lê dihat. Ku ew guharandin pêre dihat dîtînen û mirovên li dora wî ji pêre farq dikirin, êdî bala wan ji bi hey pir mazin diçû ser wî di wê demê de. Lê ew, weke ku di wê demê de ne di farqê de bê, tevdi gerehe li ber wan û weke ku ji xwe çûbû li berçavan bû. Lê mirovên li dorê, pir bibal lê dimeyîzandin. Şahmûr, di serê xwe de di wê heyemê de ne di nav wan mirovên li dora xwe de bû. Ew li dinyeyekê din ku di serê wî de bû. Ew di wê dinyê de, diçû û ji wir dûr diket. Wî, di dinye xwe de çî dijî, ew dijî. Yên li dorê, heya yekî ji wan jê nebû. Ew ne di farqê de bûn. Şahmûr, tiştêkî ku ti kesekî heta wê kêlikê hizir ne kirî û di serê xwe de ne buhurandî hizir dikir û di serê xwe de di buhurand. Wî hizir dikir ku xwe bigihêne şahmaran û wê bidawî anîna jiyana wê ye li dinyê û bibe xwediyê aqil û mazin bûna wê hemûkî. Ew wê hizir dike di serê xwe de.

Bi vê yekê Şahmûr di serê xwe de, li rewşekê din û li dinyeyekê din bû. Ew, ku wî wê kir, wê bûba mirovê herî mazin yê li dinyê li ser rûyê ardê. Şahmaran, ji ber ku ye herî bîaqil û mazin bû li ser rûyê ardê. ..

-----o0o-----

Dayika Hêle piştî ku wilo ketibû rewşeka ne baş de. Piştî ku li sewilê zêran ji gerahabû, ew ne dîtîbû. Gelek ew ji bi kû ve çûbû? Wê ew ji nizanî bû. Piştî ku demek têve çû, êdî piştê hin bi hin hinek hizirên dîn ji di serê wê de şaq didan. Ew ji her weha weke hizirên ku ew zêr ji, bi hebûna afsûnê hebûn. Wê çend ku ew rewşê xwe parastiba, wê wilqasî

ew ji parastiba. Wî jê re maba. Lê ne parasti bû. Lê gunehê wê ji nebû. Ma wê gotibû kurê xwe herê li wir xwe veşerê. Ev ji dihata hişê. Bi vê yekê re êdî hinekî di xwe de bi hestiyar dibû. Di xwe de di wê heyemê de, çend ku dem têve çû, û êdî fahm kir ku wê êdî zêran nebîne û ev yek di serê wê de bicih bû û wê ji ku êdî ji erêkirina wê pêve ti çare ne didît, êdî dilê wê pir biêş dibû. Di wê de êşeke mazin dibû. Lê ma wê wê çi bikira? Tişteke êdî ji destê wê ne dihat. Wê rewşe wan ji bûba weke berê. Wê hetiba seraberê. Wê dise weke berî bijîyan. Wê wilo hizir dikir. Lê nizanibû ku ka wê dem bixwe re ji wan re û ji wê re çi bêne.

Cemşîd ji, piştî ku ew rewş dîtibû û piştî her weha li ser rewşê hinekî di serê xwe de hizirî û hewldabû ku fahm bike, bala wî çûbû bû ser diya wî û di wê heyemê ku bala wî li ser diya wî bû de, di serê xwe de dihizirî ku ka ew êdî çi bike. Wî, bi wê kirina xwe bibû sedeme hemû tiştî. Wî ji wilo di xwe de hîs dikir. Dayika wî li ber wî rûniştibû. Lê bi hazn bû. Di serê xwe de bi hizir bû. Weke ku bihizir kirina di serê xwe de ji wir dûr ketibû. Wilo ew dihat berçav. Di rewşe xwe de hazinî dihat berçav.

Cemşîd ji, di cihê xwe de rûniştî bû. Lê wî ew rewş ji bîr ne dikir. Ji bîra wî ne diçû. Ew mar ji ber çavên wî ne dibû. Ku di çi dikir û ne dikir, ew rewş di xwe de xwe jê ji hizir kirina li ser rizgar ne dikir. Ew her weha di rewşekê de bû. Ew ji di cihê xwe de rûniştî li ber diya xwe û bal û berî wî li cihê ku mar lê dîtibû. Ew di wê heyemê de, di wê meyîzendina xwe ye li wir re, weke ku ew rewş, li berçavên wî bû dijî. Wilo ew ji dihizir de bû û bihizir kirina xwe re ji di haznekê de bû. Ew ji her weha rewşe wî wilo bû.

Ceşîd, kurekî ku bizane bû. Bifahm bû. Dayika wî jinaka bizane bû. Bizane mazin bûbû. Wê xwandin û nivîsandin ji ber kiribû. Wê, tişte ku bixwe re ji, bi kurê xwe re bi par ve kiribû. Ew ji, bi wê mazin kiribû. Bi wê yekê, dmîrov karê bêje ku cemşîd, êdî bi rewşeke ku diya wî ew ji deme biçûkatîya wî heta wî demê bi perwerkirina wî mazin kiribû. Ew, heta ku hatibû wê deme xwe ye balixbûna xwe, gihiştibû têgihiştine û zanebûnaka mazin di xwe de. Di nav heval û hogirên xwe de, yekî ku biaqilê mazin bû. Li pêş bû. Navê wî hebû. Her weha ewqas bûn û mazinbûna wî ji bisayaserê diya wî bixwe ji bû. Bi vê yekê, mîrov karê wê yekê bêne ser ziman. Cemşîd, di wê heyemê de, hê wilo bîdiya xwe re ne rûniştibû û li ser wê rewşe wilo zêde ne axiftibû. Diya wî, ew hinekî li berxwe dabû rûnandin û rewş hinekî jê re bilêv kiiribû. Wê bilêvkiirna diya wî ji, têrê kiribû ku bigihê têgihiştinekê di derbarê rewşe de. Bi wê yekê, ew ji di wê heyemê de di cihê xwe de rûniştî di hizirî.

Ew, weke qadarekê wilo li cihê xwe dimêne sekin di hazn de. Diya wî ji, li cihê xwe de bê ku wê kêlîkê kar û barekî xwe bike di cihê xwe de di hazn de rûniştibû. Ew ji li ser sewîlê zêran di hizirî. Wê zanibû ku wê çî winda kiribû. Wê zanibû ku çî ji destê wê çûya. Bi vê yekê ew di xwe de di srê xwe de pir dihizirî û bi wê hizirkirinê di xwe de diçû û ji wir bi hizirkirina xwe dûr diket.

Dem ku hinekî dî têve çû, êdî hin bi hin deme xwarina wan dihat. Diya cemşîd, ji cihê xwe de weke ku bêdil bê ji xwe, rabû ser xwe di wê heyemê de. Weke qalaxekî lê hatibû. Hebûna wê ji her weha weke ku lê giran dihat. Lê wê ji wê yekê xwe ne berda û rabû ser xwe di wê heyemê de. Ku rabû ser xwe ji cihê xwe di wê heyemê de, êdî bi ber cihê ku lê xwarin çêdikir ve çû û ji wir xwarin anî û danî berxwe û kurê xwe di wê demê de. Lê ne dilê wê û meyre û ye kurê wê hebû. Herdû ji di xwe de bihziri bû. Herdû ji, li ser rewşekê bi hizir bûn, lê herdû ji ji aliyekî ve bihzir bûn. Her weha bû.

Piştî ku diya Cemşîd xwarin anî ber wî, êdî wî ji bêdilê xwe rahista kevçiyê xwe yê ji dara guzê û di nav xwarinê de kir û kevçiyê xwe tam tişt ne kir û kir ku bibe berdevê xwe di wê heyemê de. Lê ji xwe ji weke bêxwestak bû dihat berçav. Di wê heyemê de, çavên diçûna ser diya wî Li diya xwe dimeyîzend. Weke ku di serê wî de hinek hizir û an ji bixwezê hinek tişt na jê bi pirsê lê meyîzendirin. Lê wî devê xwe ne vekir. Bêdengiyek di wê heyemê de serwerî wan bû. Wî ne xwest ku wê bêdengiyê xirabike. Weke ku ew bêdengî, hem wî û hem ji diya wî di nav xwe de biribû. Wilo di rewşe xwe de mabû bûn sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de.

Cemşîd, di wê heyemê de hinekî ku wilo ma sekinî, êdî weke ku wî xwe di cihê xwe de ne girt û li diya xwe meyîzend û kir ku jê bi pirsê. Lê berî ku berê xwe bide wê û jê bi pirsê ji, çavên wî çûna ser cihê ku wî mar lê dîtibû. Hê cihê ku ew lê sekinî bû kifş bû. Dihata berçav. Mirov deme ku li wir li cihê mêr dimeyîzend, mirov di dît ku cihê wê hê bixat maya. Weke ku mirov li wir xîşkeke mazin yeke stûr çêke dihat berçav. Ji ber vê yekê bû, deme ku mirov bi wir ve dimeyîzend û çavên mirov bicihê mêr diket, êdî bala mirov diçû ser wir û li ser wir ji dima. Di wê heyemê de, ye Cemşîd ji ew bû. Cemşîd, di wê heyemê de, deme ku kiribû ku bi diya xwe re biaxivê, hingî çavên wî bi wir ketibû û êdî ew mabû sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de.

Piştî ku çavên Cemşîd bi wir ket û piştî hinekî bi wê çavketinê re li wir hinekî meyîzend, piştî weke ku ji wê rewşê were xwe lê hat û berê

xwe da diya xwe di wê heyemê de. Diya wî ji, deme ku wî berê xwe da wê, wê dît ku wa Cemşîd berê xwe daya wê û bi wê re weke ku bixwezê biaxivê lê dimeyîzenê. Cemşîd, deme ku wilo li diya xwe meyîzend, êdî wê ji li wî meyîzend. Diya wî, weke ku li bendî wî gotin gotinê bê lê meyîzend. Lê Cemşîd, hinekî ma sekinî di xwe de. Weke ku dihiirî. Lê ka çi dihiirî di wê heyemê de di serê xwe de.

Piştire bi bêhnekê re Cemşîd li nava çavên diya xwe meyîzend û jê pirsî ku ka ji kengî ve bi wî marî re di têkiliyê de ya. Wê ji, berî hingî çi jê re gotibû, careka din di wê heyemê de jê re bilêv kir. Berî hingî, wê ji wî re ev yek anîbû ser ziman. Ji divêt ku hinegî ew di serê xwe de bihiir bûya û di nav hizran de çûya û di serê xwe de pir kur bûya, ew dem û gotina wê di aqilê wî de nemaya. Ku ne wilo ba, wê hatiba bîra wî ku diya wî jê re anî ser ziman. Lê weke ku ne li bîra wî bû. Lê diya wî careka din anî ser ziman. Ne gota kurê xwe, 'min berî nahaka ji te re anî ser ziman' û anî ser ziman. Dilê dayikê, dibêt ku ew ba. Dilzîzbûna dayikê dibêt ku ew ba. Ji kê bêje na ji zaroka xwe re dilê wê ranagirê ku bêjê na. Cemşîd, di wê heyemê de, ku jê pirsî, wê, weke bersiva pirsî wî, ji serî heta bînin, careka din jê re bilêv kir û anî ser ziman. Cemşîd, wê çarê pir baş li diya xwe hisand. Wê cara pêşî, deme ku diya wî ji wî re got, nexwe di serê wî de nemaya. Lê nahaka hinekî hizirî bû û di serê xwe de, êdî serweriya wî weke ku li ser aqilê wî çêbû bû.

Wê demê, deme ku diya wî jê re anî ser ziman, êdî piştire ku wê axiftina xwe ye bi vegotina jê re bidawî kir, êdî hinekî din ji bi hev re ketina danûstandinê de. Hinek pirsên din ji, Cemşîd di nava axiftin û danûstandinê de ji diya kir. Diya wî bersiva wan ji da. Piştire ku hinekî deme wan wilo çû, û hinekî bi hev re biaxiftinê hevdû ji ji hevdû safî kirin, êdî piştire weke ku werina xwe li wan hat. Bi rastî, yê ku herî zêde weke ku hatibû xwe Cemşîd bixwe bû. Diya wî, wilo zêde ti bandûra wê rewşê li ser wê nebû. Lê êşa ne dîtina zêran pêre hebû. Bi wê yekê, weke ku bibandûr dihat berçav. Bi hazn bû. Wilo ew dihat barçav. Weke ku di dilê wê de êşek hebû bû. Dilê wê, birastî ji ji wê yekê diêşeha.

Ku diya Cemşîd xwarin anîbû ber wan û wan xwarina xwe hinekî ji bê xwaribû û hinekî bi hev re axiftibûn û bi axiftinê hinekî di serê xwe de bitêgihîştin bûbûn bû, êdî piştire, ne bi gelekî re ku wan ji xwarina xwe xwar û têr xwarin, piştire, diya wî dîse, weke ku çawa ku xwarin anîbû û sofere danî bû, wilo ji, k têr xwarin rakir ji ber wan. Piştire, ku wan sofere xwe ji rakir ji ber xwe, êdî piştire çûn û hinekî dî li ber hevdû rûniştin û bi

hev re hinekî dî axiftin. Cemşîd, deme ku çavên wî bicihê mêr diket ji, ew rewş û mar bi hev re dihatina berçavên di wê heyemê de.

Piştî ku xwarin hatibû xwarin êdî piştî hinekî li hevdûbûn bûbû. Cemşîd û dayika xwe hinekî li hevdû rûniştibûn. Piştî ku li hevdû rûniştibûn ji, êdî weke demekê bi hev re axiftibûn û dabûn û standibûn. Li ser wê rewşê axiftibûn. Di wê deme dawiyê ye li hevdû rûniştinê de, dayika cemşîd jê re bahsa sewîlê zêran ji dike. Deme ku bahsa dike ji, bi dilekî biêş bahs dike. Dilê wê diêşihe. Jê re dibêje ku wê jiber çî ew zêr dabûbûn hevdû. Jê re bahsa dike ku ew zêr, piştî ku çûn êdî wê rewşe wan ji bigihê hevdû. Her weha jê re bahsa dike ku, piştî ku mar wilo çû, êdî piştî ew windabûn. Weke ku biafsûn bin. Her weha bahsê ji kurê xwe re dike. Cemşîd ji bi guh li dayika xwe dihisêne. Her gotina ku dayika wî jê re dibêje ku ew di serê xwe de digirê. Herdû ji heta demeke dirêj ye şevê li hevdû rûniştî dimênin.

Piştî ku her weha heya demeke dirêj li hevdû rûniştî dimênin, piştî ku dem tê ber deme razana, êdî ew ji kara xwe ye razanê dikin. Lê ma ka wê xewê kê bigirê? Herkesek di serê xwe de li ser lingan bû. Ew rewş di serê herdûyan de ji bû. Herdûyan ji rojê pir mazin derbas kiribû. Piştî ku dem hata deme razanê, êdî dayika Hêle cihê xwe û kurê xwe danî û piştî kirin ku razihin. Lê herdû ji, piştî ku ketina nava nivînên xwe de ji, êdî di nav nav nivînên xwe de wilo ew li ser xwe şîyar man. Xewe yekî ji ji wan ne dihat. Xewa Cemşîd ji xwe hçî ne dihat. Ya dayika wî ji ne dihat. Lê xewe dayika wî Hêle ji dihat. Bi wê giraniya xew hatinê re, êdî hêdî hêdî wê xwe ji xewê re barda û keta xewê de. Piştî bi qadarekê re ew keta xewê de. Lê Cemşîd li ser xwe ma. Ew hîç xewe wî ne dihat. Ew li ser wê rewşe ku dîtibû, di nav nivînan de ji di hizirî. Di serê xwe de ew dihizirî.

Piştî bi qadarekê re, ew ji, ji ber ku hem ji hizirkirinê û hem ji çûn û hatina rojê wastaha bû, êdî hin bi hin xewê xwe bi ser çavên wî de ji diberda. Piştî bi qadarekê re êdî ew ji keta xewê de. Piştî ku Cemşîd keta xewê de û di xewê ve çû ser hev, ew di xewne xwe de çavên xwe divekê. Ew êdî di xewnê de dijî. Deme ku ew ji dinyê çavên xwe digirê û dikevê xewnê de, êdî piştî ew xwe di xewne xwe de li derekê ku beyer ku ti kesek lê neyî dibîne. Di wê heyemê de, deme ku ew wilo xwe dibîne, êdî ew di xwene xwe de dibîne ku wa jinaka pir xweşik û ku mirov guneh dikir ku lê meyîzenê hingî xweşik wa li ber wî xulîqî û bû. Di wê heyemê de, Cemşîd pir şaş û mat ma. Lê di wê heyemê de, hingî ew deme ku ew xweşikatiya wê jinê dît û di bin bandûra wê xweşikatiya

wê de ma, êdî ti tiştekan ne keta bîr û hişê wê de. Ew jinaka pir xweşik bû. Mirov, ma qey wilo xweşik dibe? Hingî ew xweşik bû, weke takrihan bû. Cemşîd, wilo di bin badûra xweşikatiya wê ma, ku nayê gotinan. Hingî di bin bandûra wê de ma. Di wê heyemê de, tenê dinye wî bi ew. Wî di wê heyemê de di xewne xwe de farq ne kir ku di xewnê de ya û dinye ji wê kêlikê zan kir û hişt. Piştî ne bi gelekî re ew jina wilo xweşik û sipahî hinekî dî nêzîkî wî bû û pêre bidest axiftinê kir. Destê xwe da destê wî. Deme ku destê xwe da destê wî, hingî ew laşê wî raharî. Rahraka mazin di laşê xwe de hîs kir. Lê piştî ku destê xwe dana hevdû, êdî piştî, ew ji ne bi gelekî re fêrî wê bû û piştî bi hev re ku jinê destê wî girt û bi hev re bidest meşê kirin û piştî ku hinekî meşîn, êdî bi hev re xwe li gûlistaneka pir xweşik ya her curayê gul andako tê hebûn dîtî. Cemşîd, di wê heyemê de, wilo di xwe de zan kir ku di dinyê de cihekî halo xweşik û sipahî nîn a. Wî wilo di xwe de zan kir. Jinê ji, weke ku ye dilê wî zanibe û ye di serê wî de dibe ji dixwêne tevgerê û lê li nava çavên wî meyîzend. Ku lê li nava çavên wî meyîzend, êdî Cemşîd ji, wilo di xwe de farq kir ku ew ye di dilê wî û di serê wî de dizan. Wî wilo di xwe de hîs kir. Hîseke wilo pir xurt pêre çê bû. Lê Cemşîd, ti tiştekan ne hanî ser ziman û wilo xwe li bayê wê rewşê berda. Bi jinaka pir xweşik di nav xweşikatiyaka ku minaqe wê li ti deran navê ne hatî bihîstin bû. Ma gelo ew rast bû. Ew di xewnê de bû. Wî di xewne xwe de ji wilo ji xwe pirs kir. Wî di wê heyemê de ji bîr kiribû ku ew di xewnê de ya. Lê xewne wî pir xweş û xweşik bû. Cemşîd, weke demeke dirêj bi jinikê re ma. Piştî ku demekê têve çû, êdî wî ji fahm ne kur ku çûbû, êdî bi hev re wan xwe li cihekî dî dîtî. Ewder ji, bi xweşikbûna xwe re ji cihê dîn ne kêmxweşiktir bû. Ew ji wê derê ji bidil ma. Wî demeke wilo li wir ji buhurand. Bi hev re li wir ji, meşîn û axiftin û demeke xweş buhurandin. Piştî ne bi gelekî re, weke ku deme wan ye jê qatandinê hatibû. Wilo li wî ji dihat. Piştî ne bi gelekî re Cemşîd dît ku wa jin hata ber wî û li nava çavên wî meyîzend û gotiyê de, "li dora xwe meyîzena ka tê çî bînê". Bi wê gotina wê re, Cemşîd kir ku li dora xwe meyîzenê û di wê heyemê de ji xewe xwe ye şêrîn şîyar bû û rabû. Deme ku rabû serxwe ji, dît ku wa ew hê wê d nav cihê xwe de ya û razahî ya. Nexwe ew xewn bû. Wî ji, ji xwe re got ku 'ew xewn bû'.

Lê cemşîd, piştî xew ne kata çavên wî de û naraha. Wilo şîyar ma heta ku rohnî derket û bû sibeh. Cemşîd, heta k bû sibeh di nav nivînên xwe d şîyar ma û di serê xwe de hizirî. Hê bandûra şevê dî li ser wî hebû. Lê

xewne wî ji û ew jina ku wî di xewne xwe de dîtîbû ji pir mazin bandûraka mazin ye din li ser wî çêkiribû.

Piştire herdû rewş weke ku di serê wî de tevlî hevdû bûn û bûna yek. Lê Cemşîd, bêhtir ye duhû ku dîtîbû hê li ber çavên wî bû. Weke qadarekê piştire ku rohnî êdî bi tememî derket û êdî bû rohnî, êdî Cemşîd ji û dayika wî ji ji xewê rabûn û bidest roje xwe kirin. Weke rojeke din ye asayî xwestin ku bidest pê bikin. Lê herdû ji, di serê xwe de, hê di şevê dî de bûn. Cemşîd, piştî ku rabû, piştire bi demekê re ku taştê ya xwe ji xwar, êdî piştire hevalên wî hatina cem û hinekî bi wan re çû ku bigerihê. Lê di wê heyemê de ji weke ku bi hizir bû. Ew sekne wî ji aliyê hevalên wî ve ji hatîbû farq kirin. Çend ku jê pirsîbûn ji, wî ti bersiv nedabû wan.

Weke demeke dirêj bi hev re man. Cemşîd, ew rewş di xwe de hiştîbû. Hê ji hevalên xwe re ji bilêv ne kiribû. Ji ti kesekî ji wan re ne gotîbû. Lê piştire wî kir ku ji hevalên xwe re bêje û piştire ne bi gelekî re kir ku ji wan re bilêvkê. Lê di hundurê wî de, weke ku tiştêkê, hêzekê ew dida sekinandin. Piştire ku dem hata deme jev vaqatanbûnê ji, êdî ji wan re ne got ku ji wan qataha. Ku hata malê, di rê de ku dimşî ji, di serê xwe de li ser wê rewşê di hizirî. Ku tê malê, êdî li malê dibînê ku wa ew dayika wî ya pîr û ku êdî wilo zêde nikarê zêde herê û were wa bi kar û bar ve diçê. Ew hata berçavên wî. Ku ew hata malê, dengê kir û wî xwe şanî dayika xwe da û piştire jê buhurt û keta hundur de. Deme ku keta hundur de, êdî li hundurê hinekî ma sekinî û hizirî. Lê di wê deme ku ew li hundurê bû. Ew cihê ku wî mar lê dît, hê weke ku mar lê bê, weke wê rewşê ku wî dîtî li berçavên wî bû. Wilo ma sekinî û li wir dîq kir û ma sekinî bihizir di cihê xwe de. Lê piştire ne bi gelekî re, weke ku xişênîyak wî hiskir ji wir. Deme ku wî xişênîyak weke ku his kir, êdî bi tememî bala wî çû ser wir û di cih de rabû ser xwe û kir ku bi ber wir ve herê. Deme ku çû wir û li cihê ku berê ew lê sekinî bû li wir ma sekinî wê carê ji, êdî weke ku tiştêk ji ber çavên wî herê lê hat. Lê wî farq ne kir ku ka ew çî ya. Lê bala wî çû ser wê yekê. Di wê heyemê de, deme ku hatîbû wir û li wir ma sekinî ji, ew xatên ku hatîbûn afirandin yên ku weke ku tiştina xwe li ardê geveztîbê hê dews dihat xuyakirin. Wî ku li wir li pêşiya xwe dimeyîzend, dewsa hin geveztinna di dît. Lê çî xwe geveztîbû ji, ne dihata kişfkirin. Cemşîd, deme ku wilo dît, êdî wî xwe negirt û ji şopên ku ji wê wê cihê gevetî diçûn wî bidest şopandina wan kir. Çend ku çû li duv şopan, ji malê dûrket û çû. Ku weke qadarekê wilo çû, êdî ghişt, ber latekî ku pir mazin û bilind. Weke ku di bin lat de avak ji di harîkî. Binê lat vala dihat xuyakirin. Weke ku hingê av di bin de harîkî ya, axa di bin

de biriya û tenê zogur û kevirên mazin hiştina. Wilo dihata xuyakirin. Cemşîd, deme ku hata wir, li wir li ber kevir, hinkayîyakê wî girt. Dibêt ku ew hinkayîyî ji avê bû. Wî wilo di xwe de hizir kir.

Ku heta ber aliyê lat yê ku pir fireh bû û binî pir kur dihat xuyakirin. Ji dûr ve weke ku tiştêk biber çavên wî ket û labitî. Weke ku ajala bû. Lê di pişte kevirêkî ku di bin wî kevirê mazin de bû di sekinî. Ji ber vê yekê Cemşîd wilo zêde ew dernexist ku ka ew çiya. Lê tam ku bi ber lat ve çû, dît ku wa tupişkekî ku hinekî mazin a wê li ber wî sekinî ya û qozîya xwe rakiriya û weke ku li bendî wî sekinî sekinî ya. Cemşîd ji derekê rahiştta kevirêkî ku bi ser tupişk de dara. Tupişk li wir bi derba pêşi dikujê. Ew wilo zan dike. Lê tupişk miribû an ji ne miribû, bi tememî ne kifş bû. Ku wî wêra kiriba û kariba û çûba û kevirê rakiriba û li binî meyzendiba, hingî wê dîtiba û fahm kiriba. Ev yek di wê heyemê de di serê wî de ji buhurt. Tam kir ku bi ber kevirê xwe ve herê û lê meyîzenê, di wê heyemê de wê xişaxişak kir û deme ku bi aliyê xişaxirê ve xwe zîvirand û meyîzend, êdî dît ku wa marakî ku pir mazin wê li şûn wî sekinî ya. Mar, tenê sekinî bû. Lê ew pir tirsaha û bi wê tirsê çend qavz ji bi şûn xwe ve avêtin û bi ber aliyê kevirê mazin aliyê ku pir kur dihata xuyakiirn ve çûn. Lê di wê heyemê de wê xwe li ser xwe ne girt û lingê wî jiber şamitî û bi bin kêvir ve ket û xindirî heta ku çû bin de. Di wê heyemê de, ew deme ku keta bin kêvir de, êdî piştire, weke ku keta derekê de û devê wê lê hata girtin û her der lê bû reş. Bi vê yekê re Cemşîd pir tirsîya. Piştire bi qadarekê re wî dît ku wa hin bi hin wa lê bû rohnî û dît wa dora wî tişî mar in. Ji wê yekê, hingî tirsîya, kir ku qîrekê bide. Lê weke ku dengê wî ji dernekeve di wê heyemê de lê hat û ma sekinî. Hizre ku ew çû êdî keta serê wî de. Lê di wê heyemê de, wî dît ku wa, marak wa li ber wî bidev û lêv bû û pêre axivî. Deme ku Cemşîd wilo dît, êdî weke ku stirhên wî çêbibin ma şaş û mat di cihê xwe de. Lê mar pêre axift û gotiyê de ”ne tirsîha emê tiştêkî ji te ne kin. Bêhne xwe fireh berda”. Cemşîd, pir zêde mabû şaş û mat.

Cemşîd, deme ku wilo dora xwe bi pir mar dît, êdî ma sekinî û di wê kêlikê de ji xwe re di dilê xwe de got ku ”bixwûdê êdî ez çûm”. Di wê heyemê de hizre ku keta dilê wê de ev bû. Lê deme ku mar bi dev û lêv bû û pêre axift û jê re got, ”netirsî, emê tiştêkî bi te nekin”. Bêhtir mabû bû şaş û mat. Mar li ber wî axiftibû. Bi tirs li ber wî sekinî bû. Marê ku pêre axiftibû, yekî ku pir mazin û stûr bû. Çavna pir mazin û bi bal li ser bûn.

Cemşîd, çend ku wî marî wilo jê re got ji, ji tirsane hata xwerê. Tirsane wî di dilê wî de berdewam kir. Êdî weke ku ji dinyeyekê hatibe dinyeyekê lê hatibû. Piştî Marê mazin, bi marên din yê li dora xwe re Cemşîd hildan û birina derekê ku pir birohnî û xweşa. Weke ku mirov ji dinyê were bihuştê. Wilo li mirov dihat, deme ku mirov dihat wir. Wilo li Cemşîd ji hatibû. Lê Cemşîd, pir bitirs bû. Tirsane di dilê wî de mazin bû. Dilê wî dikira kutakut. Wî bi xwe ji hisa dilê xwe dikir. Gelo ji kur derê hatibû ku derê?. Mal û tiştên din di wê heyemê de ji tirsane dilê wî ne di his û bîra wî de bû.

Piştî ku ew hatina wêdera ku pir birohnî, êdî Cemşîd, dît ku wa pir mar hene. Hin mar biçûk in Hin mar mazin in. Hin mar di maznaka di nava wan de na. Her weha li berçavan bû. Weke ku ji bajerekî mirovan hatibû bajerekî maran. Her weha lê hatibû. Bi dîtina xwe re, ew ji di serê xwe de gihiştibû wê têgihiştinê. Lê marekî ji pêve neda. Yek ji nêzîkî wî nebû. Lê tişte ku pir mazin wî şaş û matmayî dihişt ji, her weha ku heta wê kêlikê li ti deran ne dîtibû mar diaxiftin wek mirovan. Zimanê wan hebû û diaxiftin. Cemşîd, dengê wan dikir. Hisa wan dikir ku bi hev re diaxiftin. Bi wê yekê, bala wî diçû ser wan.

Cemşîd, di nava du marên mazin de û ku hinekî mazin din ji ku biçûk û nîvmazin bi hev re bi wan re dimeşîn. Lê marê mazin yê di rax wî de ku li tihêla wî ya capû dimeşî, çawa ku di deme pêşî de ku rastî wî hatibû û ew pêşî pêre axiftibû, di wê heyemê de ji pêre diaxift û digotiyê de "netirsane" û hwd. Ji bo ku ew netirsê ji, ne tenê carekê, ji carekê zêdetir gelek caran heta wê kêlikê jê re wilo gotibû. Jê re gotibû ku "netirsane". Lê ma ka tê ji kê re bêje. Ma dil li mirov dihisêne. Şahwa mar ye heta wê kêlikê ku li ser mirov çêbûyî û şahwa ku di dilê mirov de çêkirî, di dilê cemşîd de di wê heyemê de xwe dide der. Cemşîd, ji zû avêtina dilê wî, di wê heyemê de ku xwestiba ji, wê gotinek bi tememî ne gotiba. Wê gotina wî nîvrê maba. Dibêt ku ne nîvrê ji maba, Hîç ne bûba. Her weha ev yek ji hebû.

Cemşîd, tenê xwe li bayê wê rewşê berda bû. Di dilê xwe de ji xwe re digot "ka heta ku derê ez jîn bûn" û bi wan re dimeşî. Lê deme ku dimeşî ji, bi çavna pir bi şaq û diqmayî li dora xwe li marên li dora xwe dimeyîzend. Ji dîtina mirov ku stirhên mirov çêbûba, wê wê kêlikê stirhên Cemşîd wê çêbûba. Hingî, tiştina ku bi çavên serê xwe ku jê re hatiba gotin wê bawer ne kira di wê heyemê de di dît. Cemşîd, di wê heyemê de bi vê yekê re di rewşeke ku mirov bêje pir ne baş de bû. Wî ji xwe wilo di dît. Wî êdî xwe ji saxan ne dihasiband. Wî êdî xwe ji miriyan

dihasiwand. Lê ka wê kengî miriba an ji wê pêvedan bûba û ew ji miriba, wî ji nizanibû. Wî wilo di serê xwe de hizir dikir. Ku weke qadarekê wilo dimeşîn, êdî bi hev re tene ber devê derîyekî ku pir xweşik bû. Ku mirov li derî dimeyîzend, mirov digot ku qey derî ji zêr hatiya çêkirin. Wilo xweşik û li berçavan di çirîsand. Bi rojê didayê de ji, ew çirîsandina dêrî, derî li berçav dikira awayekî din de û êdî hê bêhtir xweşikbûnak derdiketa berçav. Ku hatina ber dêrî, êdî Cemşîd dît ku wa derî ji ber xwe jê wan re vebû. Ku derî vebû, êdî bi hev re di devê derî de buhurtin û ketina hundur de.

Deme ku ketina hundur de, Cemşîd dît ku wa li hundurû, hê bêhtir mar wê hene û marên ku li hundurû hene ji, yê mazin û hinek ji wan belek bûn û hinek ji wan pirrengî bûn. Bi vê yekê, weke çûmbûşeke rengan bi hebûnên xwe re çêdikirin. Cemşîd, di wê heyemê de, tevî wêqas tirsî di dilê xwe de ji li dora xwe dimeyîzend û çavên xwe bi bal di bira ser wan maran. Ew mar ji, weke ku çavên wan li ser Cemşîd bû. Cemşîd, wilo hîs kir. Rast ji bû. Çawa ku çavên wî li ser wan bû, her weha çavên wan ji li ser wî bû.

Di hundurê hundurû de ji weke qadarekê meşîn. Hundurû pir dirêj û xweşik bû. Mirov guneh dikir ku lê meyîzenê. Ji dil û ji dil re hatibû çêkirin. Wilo xweşik û sipahî bû. Cemşîd, heta wî kêlîkê, wî çihêkî wilo xweşik li ti deveran ne dîtibû. Pir xweşik bû.

Cemşîd, di wê heyemê de çend ku hinekî meşî di hundurû de, hê bêhtir der û tiştên ku xweşik di hundurû de bûn di berçavên wî diketin. Wî ji, ji wê xweşikatiyê çavên xwe ne digirt. Lê dimeyîzend. Bi çavna pir bi bal ji lê dimeyîzend. Lê bi bêhtirî ji, di deme ku dimeyîzend ji, ew marên ku di hundurû de ku her yekê bi rêngê xwe rengê di afirand û pir xweşik bûn ji bi ber çavên wî diketin. Te di got ku qey mirov ew ji dilê xwe re bi naqş kirina. Wilo xweşik û li berçav bûn.

Cemşîd, heta wê derê hatibû û hê sax bû. Ji wir pêde ji, hê ku sax dimeşî û diçû û ka diçû ku derê. Ku ka ew dibirina kuderê. Cemşîd, ev yek ne dizanî. Ti tiştêkê di derbarê wê de di serê wê de di serê wî de nebû. Lê tenê di nava hinek mar de dimeşî û diçû ku ka diçû kuderê.

Weke qadarekê wilo meşîn û çûn. Marên marên yê li tihêlên wî ji, weke ku balên wan bi hey li ser wî bûn. Gih lê dimeyîzendin û gih ji li riya ku tere diçûn dimeyîzendin û diçûn. Cemşîd ji, li wan dimeyîzend. Lê Cemşîd, ne wêrabû ku wilo zêde meyîzenda. Çend ku dixwest ku li wan meyîzenê ji, ew xwesteka wî di dilê wî de dima. Ji tirsî, ne dimeyîzend.

Lê maran lê dimeyîzend, Cemşîd ji, farq dikir ku maran lê dimeyîzend. Wî ew pir baş ji farq dikir. Bi wê farqê, bala wî diçû ser wan wû wê meyîzendina wan. Lê ne diwêrî ku li wan meyîzenda.

Weke qadarekê bû ku diçûn û diçûn. Lê tenê diçûn. Gelo diçûna ku derê? Maran ew di birina ku derê? Ew dibirina ku derê ku ew lê bipêvedan? Wî ev yek wilo di serê xwe de di bir. Marên ku pêre di tihêlên wî de dimeşîn ji, weke ku wê yeke di serî wî de jê bixwênin lê di meyîzandin. Cemşîd, lê wêre ne dikir ku li wan meyîzenda. Di wê heyemê de, weke ku di xwe de di serê xwe de di wê yekê de qayimî bû. Di hizre xwe de ji weke ku ew qayimî bû. Mejiyê wî, weke ku di wê heyemê de sekinî bû. Wilo lê hatibû. Wî ji, xwe wilo hîs dikir.

Ku weke qadarekê dî ji her weha meşîn, êdî hatina beşekê ji wê hundurî ku têde gelek marên mazin û bi rêng û bixaml hebûn. Deme ku ketina wir de, dilê Cemşîd kira kutakut. Çend ku bi ber wir ve bi hundurû ve çû, bêhtir dilê wî kira kutakut. Weke giraniyekê di wê heyemê de li ser dilê wî çêbû. Weke ku dilê wî wê bisekinê lê hat. Lê wî, weke ku li ber xwedida. Lê di wê rewşê de û di nav waqas maran de wê çawa û biçî li berxwe bidê? Ew ku li wê yekê dihizirî, di cih de xwe diberda. Hingî giraniyak diketa laşê wî de.

Ku ketina wir de û di wir de di nav wan marên mazin de bidest meşê kirin, dilê wî bêhtir dikira kutakut. Qavzak diavêt ku pêre nerînek li dora xwe li marên li dora xwe dikir. Gelo wê çawa ji wan ji nava xilas bûba? An ji, ma êdî wê xilas bûba? Ew yek ne mumkun bû. Ew hatibû û ketibû dinyeyeke maran de. Ketibû dinyeyeke ku têde tenê mar dijîn. Ji maran pêve ti ajalên din wî têde heta wê kêlîkê ne dîtibû. Dibêt ku hinek ajalên din ji heban. Lê wî ne dîtibûn. Heta wê kêlîkê wî ne dîtibûn. Wî tenê mar dîtibûn. Her cureyê maran wê di wê deme meşîna xwe de dîtibû. Lê ji wan pêve ti ajalên din bi berçavên wî ne ketibûn. Ji xwe ew ji li ti ajalên din ne hizirî bû. Weke ku mejiyê wî qaşa bigirê lê hatibû. Ne dihizirî. Tenê mejiyê wî, di wê heyemê tirs diafirand. Ji wê pêve ti tiştêkî dî yê bihizir ne diafirand. Ku ketibûbûna wê beşa dawiyê de tirs pêre mazitir bûbû. Li wir wî, marên hê mazitir dîtibûn. Marên ku wî dîtibûn ji, marên ku ne yek an ji dû û sê bûn. Gelek bûn. Pir gelek bûn. Di nav waqas maran de di wê heyemê de dimeşî.

Ku weke qadarekê li wê beşê ji meşîn, piştîre gihiştine ber derîyekî ku weke ku li derve vedibû. Cemşîd wilo dît. Wilo fahm kir. Ji ber ku deme ku gihiştibûbûna ber nêzîkî dêrî, êdî dîtibûn ku ew rohnîya li hundurû wa li wir li dê derê hinekî dî zêdetir bû.

Cemşîd ku wilo dîtîbû, êdî bala wî çûbû bû ser wir. Ew ji bi ber wir ve diçûn. Wî ew ji fahm dikir. Ew der, ku der bû? Wî ne dizanî. Lê li wir çî li bendî wî bû? Çî li hêvîya wî bû, wî ne dizanî. Ku weke qadarekê meşîn, êdî hatina nêzikî devê deriyekî ku li derve divebû. Ku hatina ber derî, Cemşîd fahm kir ku wa marên li kêlekên wî balên wan li ser wî na. Wî ew ev yek di dît û fahm dikir.

Cemşîd, ketibû dereke wilo de ku di dinyê de xweşiktiya ku li wir lê nebe. Hingê ewder xweşik û sipahî bû. Her der û dever pir xweşik bû. Ji dil re hatibû çêkirin.

Cemşîd, ku di nava maran de di nav gelek marên mazin û biçûk de buhurtin, êdî hatin û gihitina ber devê wî deriyê ku dihatin ku werinê de. Ku hatina wir, êdî weke ku hinek hêdîkabûn çêbû. Cemşîd ev yek farq kir. Marên li dora wî ji bihêdîka bûn. Hêdî hêdî bi ardê ve diçûn. Lê ku hinekî dî ji gihiştina ber nêzikî devê derî, êdî hê bêhtir bi hêdîka bûn. Cemşîd ji xwe li gor wan û meşa wan diadiland. Ji wê pêve ti tişteke di destê wî de ne bû. Ku hatina ber derî, êdî li ber derî bi hev re carekê sekinîn û piştîre ku sekinîn ji, ku weke bêhnekê mana sekinî û ku weke ku nîşanayak ji wan re hat, êdî bi hev re qavza xwe avêtin û ji devê dêrî buhurtin û ketina nav wê rohnîyê de û ji hundurê weke ku derketin û ketina gûlîstanekê de. Cihê ku ketinê de, Cemşîd ku di cara pêşî de li dora xwe meyîzend, pir xweşik û sipahê dît. Her der şîn û geş bû. Her der weke ku ji dil re hatibû çêkirin.

Cemşîd ku di nava wan de ku mar ketina nav wê xweşikatiyê de, êdî di nav de bidest meşa xwe kirin. Ew dera ku ketibûnê de gûlîstanak bû. Lê gûlîstanak pir xweşik û ji dil hatibû adilandin bû. Wilo dihata berçav. Cemşîd, ku keta nav wî şînatîya gûlîstanê de, êdî tenê çend ku tirseka mazin di dilê wî de û pêre hebû ji, li dora xwe dimeyîzend. Bêhtir bala xwe dide dora xwe di wê heyemê de. Ku ketina nava gûlîstanê de, êdî hinekî marên ku bi wan re ji cihê ku ew anîbûn û bi wan re heta wir hatibûn êdî hin bi hin li şûn xwe hiştin û tenê êdî Cemşîd û ew herdû marên mazin ku bi hev re û ew di naqabîna wan de meşîn û rîya xwe berdewam kirin ku ka diçûna ku derê.

Cemşîd, li wir hem ji wê xweşikatiyê û rewş pir acêmayî dima û hem ji pir di dilê xwe de bi tirs bû. Wî di serê xwe de hizir dikir ku dere ku gihiştinê de wê li wir dawiyê wî bênin. Lê ka ew der ku der a. Ew li wê di hizirê Ew di serê wî de bû. Bi vê yekê, êdî weke ku xwe di serê xwe de xwe ji dwiya xwe re amede dikir. Her weha ev yeka pêre hebû.

Ku ketibûna nava gûlîstanê de, di nav wê şînatîya mazin û gurr de, Cemşîd, marna ku pir şîn û mazin ji dîtîbûn. Ew bi ber çavên wî ketîbûn. Ew mar ji marna ku di rengê şînatîyê de bûn. Bi xamla xwezayê ye şîn re di bûna yek bi hebûnên xwe re. Her weha dihatina berçav. Wî ew wilo dîtîn. Deme ku wî ew dîtîn ji pir mazin bala wî çû ser wan. Ku di nav wê gûlîstana ku heta wê kêlîkê weke qadarekê di nav de meşî bûn û hê ji dawîya wê ne dîtîbûn de ku hinekî çûbûn, êdî bi hev re hatîbûbûna ber avaka ku weke ku ji azmana dirîjîha ardê dihat xuyakirin. Ew pir xweşik bû. Ku dirîjîha ji, di pîjiqanda dora xwe. Wê bipîjiqandinê ji wê avê rewşe bi xweşik bi xamlê diafirand. Her cihê ku av peşkên wê gihiştîbûbûnê de, weke ku bi wan peşkan bûbe ji, li wir hinek şînatîyên teybet ku weke ku şînbû bûn dihatina xuya kirin. Wê yekê ji bala Cemşîd kişand. Cemşîd, bi marên ku ew di naqabîna wa de ya, ku gihiştina ber wir, êdî li wir wî bala pir mazin bira ser wê rewşe û lê meyîzend. Li ber wê avê ji, weke ku li ber xwe avê dikirin, hinek mar hebûn. Ji wê yekê ji ma şaş û mat. Marên ku bi ber çavên wî ketin ji, marna ku mazin bûn. Ku Cemşîd li wan maran dimeyîzend ji bêhtir sahwak pêre di wê heyemê de çêdîbû. Bi wê sahwak ku pêre çêdîbû ji, bêhtir dilê wê diavêt ku û dikira kutakut. Wî bixwe ji, kutakuta dilê xwe dikir. Hingî zû û bi hêz diavêt. Her cara ku dilê wî lêdixist, weke ku wê ji cihê xwe de bi wê cara ku lêxist re wê bifirê ji cihê xwe lê dihat. Wî wilo di xwe de hîs dikir. Lê ku gihiştina ber nêzîkî wê avê û maran, êdî wî dît ku wa bala wan maran ji hatîbû ser wî. Weke ku wî li wan dimeyîzend, wan ji li wî dimeyîzend.

Gûlîstanaka ku ji xweşikatiyak wê re ti gotin ne dihatina gotin ew di nav de bû. Ma gelo ew xewnek bû ku wî di wê heyemê de di dît? Ku xewn ba, wî ne dixwest ku ji wê xewnê ji bo wê xweşikatiyê rabê ser xwe ji xewa xwe di wê heyemê de.

Ku weke qadarekê de dî ji çûn êdî gihiştina komaka maran ku li hevdu kombûn û bi hev re bûn. Lê ew mar ji marna ku pir mazin bûn. Çavên wan pir mazin bi sahw bûn. Ku mirov li wan bixwe ji dimeyîzend, sahwak li ser mirov çêdîbû. Ew mar ji, ku cemşîd di nav du marên weke xwe de dîtîbûn, êdî bala wan çûbû ser wan di wê heyemê de.

Di wê heyemê de sahwaka mazin hata ser Cemşîd û pir tirsîya. Marên ku li tihêlên wî sekinî ji bûn ew tirsbûna ku pê re di wê heyemê de çûbû ji farq kirin û bala wan hata ser wî di kêlîkê de. Lê marê çapê ku weke bixwezê wî dil rehet bike, lê meyîzend û gotiyê de ”natirsa, wê tiştêkî bi te nekin” û ma sekinî di cihê xwe de. Marên din ji bi hev re diaxiftin. Cemşîd, dengê wan his dikir. Ew çî diaxiftin, wî dengê wan dikir.

Axiftina wan, wî jê fahm dikir. Di wê heyemê de ji, ku wî xwe farq kir, şaşbûnak û matmayînak pêre çêbû. Wî çawa ji maran fahm dikir. Mar ji, weke wî biziman diaxiftin. Ew ji, bi hev re ji hev re digotin û li hevdû bigotin divegerandin. Her weha wî ev yek di dît. Ji wê yekê mabû bû şaş û mat. Balaka mazin hingî pêre ji vê yekê ji pêre çêbû bû.

Zimanê maran ji heya. Ew ji, weke ku ew diaxivin û jev fahm dikin a. Zimanê her ajal û heywanatên ku li ser rûyên ardê heya. Her yek ji ku neslê xwe de weke zwe bi zimanê xwe diaxivê û ji hevdû fahm dikin. Ziman, têkilbûn a. Wê diafirêne. Deme ku Cemşîd, dîtibû ku mar bi hev re diaxivin û ew ji ji wan fahm dike, êdî bala wî çûbû bû ser vê yekê ji. Ev yek ji di serê wî de şaq dabû. Di wê heyemê de hizrên ku heta wê kêlikê ku ew hîç di serê xwe de ne hiziriya dihatina serê wî û şaq didan. Mejiyê wî ji, li wir, pir bi tevger bûbû. Pir aqîv bû bû. Pir diafirand. Mejiyê wî, ew di wê heyemê de pir bihizir dikir. Weke ku hinek di mejiyê wî de bi hev re di têkiliyê de bin û bi hev re biaxivin û bi axiftinê hizir çêkin û êdî bi vê yekê ew ji di serê wî de bibe hizir û were bîra wî lê dihat. Wî ji di xwe de wilo hîs dikir.

Ku weke demekê li wir li ber wan maran ji man, piştî ne bi gelekî re, êdî ew ji ber wan maran ketina meşê de û ji wir êdî dûrketin. Deme ku ew ji wir dûr ketin û hinekî ji wir ji çûn, êdî xwestekaka ku pir bihêz bi Cemşîd re çêbû ku li şûn xwe meyîzenê li wan maran. Lê ji tîrsa ku di wê heyemê de di dilê wî de bû û bûbû, wî ev yek ne kir. Newêrabû ku wê yekê bike. Wî hizir kir ku wê yekê bike wê tiştin pê bibin. Ev hizir hata serê wî û keta hişê wî de di wê heyemê de.

Cemşîd, piştî ku di nava wan maran de meşîn û çûn ka çûna ku derê. Ka wê çûban ku der. Wî ne dizanî. Lê diçûna derekê ku wê ew lê dawiya wî hatiba. Di wê heyemê de ti derên ku bazdiyê de ji nebûn. Her der bi mar bû. Ew ji dinyeyekê hatibû dinyeyekê din. Ew hatibû welêtê maran ”marîstanê”. Ew der, ne biafsûnê ba, ti kesekî nikaribû ku biketayê de. Ew çawa ketibûyê de ji, ew ji, wî ji ne dizanî. Lê ketibûyê de. Ev yek, ji xwe ew ne di farqê de ji bû. Ew, di serê xwe de hizir dikir ku ji herêmekê hatibû herême din ye maran. Ew herême, pergalka ku maran têde ava kiribû hebû. Her tişt bi mar bû.

Cemşîd, ma wê çawa ji wê rewşê xilas bûba? Bi mirinê dibêt ku wê xilas bûba. Lê hê ew sax bû. Di wê heyemê de di wê rewşê de, her kêlik weke kêlikeke mirinê bû. Ji tîrsê ba û ji hinek pêvedanan ba.

Cemşîd û ew marên ku ew di nava wan de bû û dimeşî û diçûn ji, ku hinekî di meşîn êdî gihiştina derek ku hinek mar wa têde na, ku heta wê

kêlikê, di wir de ji wî marên wilo mazin ne dîtîbûn. Pir mazin bûn. Weke ku stîrhên wan hebûn. Wilo dihatina berçavan. Cara pêşî li wir, cemşîd, marê duserî ji dît. Lê marên ku wî bi duserî ji dît, marna mazin bûn. Pir mazin bûn. Gelek û gelekî ji qama mirovan mazintir û stûrtir bûn. Cemşîd di wê heyemê de ji wan maran ji pir ma şaş û mat. Li nava çavên wan maran meyîzandin ji, bandûraka mazin çêdikir li ser mirov. Cemşîd ji, deme ku li wan maran meyîzendibû ji, bi hinekan ji wan re çav bi çav hatibû û bandûraka mazin ye bisahw li ser wî bûbû. Ew mar ji bi hevdu re diaxiftin. Cemşîd, dengê wan his dikir û ji wan fahm dikir ku ka çi diaxiftin di nava xwe de.

Lê ew li wir nemana sekinî û meşê xwe bihêdî ji ne kirin. Rastûrast ji wir ji ketina rê de û çûn ku herin ka wê çûban ku derê.

Cemşîd, bi meraq bû, ku ka wê çûban ku derê. Ji wir ji ku buhurtin, êdî ne bi gelekî re hatina cihekî ku wa avaka mazin li wir û li ber ji, ku ji dil re hatiya amede kirin û sipahîkiirn. Li wir, deme ku dihata meyîzandin, gelek mar dihatina dîtî. Lê deme ku hatina wir ji, êdî dîtî ku wa li ber wê avê wa cihekî ku weke li ber latekî ku weke sihwanê bikar tê bianîn, wa li wir hinek mar ku pir mazin wê lê ghiştine hevdu. Li wir gelek tişt ji hene. Deme ku hatina wir û Cemşîd ji ew rewş wilo dît, êdî weke ku dilperiyaka mazin pêre çêbû. Wî di wê heyemê de farq kir ku hatibûna cihê ku wê hatibanê. Wî wilo hîs kir. Ne xelat ji hîs kiribû. Rast hîs kiribû. Ku hinekî dî ji bi ber wir ve çûn êdî Cemşîd dît ku wa weke ku jinak wan nav wan de ya. Wilo bi ber çavên wî ket. Pişte wê li wê hatina wan bû. Ew weke ku berê wê li hinekan bê û bi wan re biaxivê bû. Wilo dihata xuyakirin. Lê deme ku hatina Cemşîd û wan hatibû kifşkirin, êdî bala wan ji hatibû ser wan. Hinekî ji wan dûr bûn. Lê ew biçav dihatina xuya kirin. Lê hinekî dûr ji dihatina xuya kirin.

Ku hinekî dî ji meşîn, êdî cemşîd dît ku wa hatina ber cihekî ku jê re bêje taxt an ji tiştê wilo. Weke ku yê şah li wir dirûnişt. Gelo li wir şahak hebû? Ma ku neba wê ew cih ji wilo heba? Ne! wê neba. Ku hinekî dî ji nêzik bûn û bitememî hatina ber wir, êdî herdû marên ku ew hata ku anîbûn wir ku di rex wî de meşîbûn, ku ew di nava wan de, ma sekinî. Cemşîd, pişte bi bêhnekê wî dît ku wa ji aliyê lat yê çapê ve va jinaka ku wilo xweşik xweşik ku nayê gotina wa derketa ber wî. Cemşîd deme ku ew jin wilo dît ma sekinî. Jin ku hata ber wî, êdî Cemşîd dît ku wa jin, ne bi tememê jina. Wa nêvî mar û nêvî ji mirov a. Nêvîyê mirov, wa jinaka ku pir xweşik ku mirov guneh dike ku lê meyîzenê, hingî xweşik û sipahî ya. Weke tirêjeke rojê bû. Pir xweşik bû.

Cemşîd ku ew dît, êdî di cih de Şahmaran hata hişê wî. Lê çend ku hata hişê wî ji, wî di wê heyemê de hingî tirs û şaşmayîbûn bi hev re pêre bûbû û ketibû nava hev de, êdî wî aqil ne kiribû ku wê yekê jev derxe û bêne ser ziman. An ji, di serê xwe de wê safî bike. Ew jin, rûyê wê yê ku dîtibû ji weke rûyê wê jina ku wî di xewne xwe de dîtibû bû. Ew ku ew rû bû. Di wê heyemê de ku çawa ku ew dîtibû ew hatibû berbîra wî. Lê ye ku wî di xewne xwe de dîtibû, ew bitememî mirov hatibû berçavên wî. Lê nahaka ya ku di dît ji, nêvî bi nêvî mirov dihata berçavên wî. Di wê yekê de bi vê yekê weke ku bê biryar mabû ku ka wê çî di serê xwe de bêne ser ziman.

Piştê ne bi gelekî re şahmaran ku hatibû ber wî, êdî wê xwe hinekî nêzîkî wî kiribû û jê re gotibû ku ji me ”netirsa, wê nahaka ti tiştêk bi te newê kirin. Bila ji vê yekê dilê rehet bê û ti xema ji di vê yekê de nexwa”. Ku Şahmaran wilo jê re got, êdî piştê ne bi gelekî re Cemşîd fahm kiribû ku ew şahmarana bi nav û deng a.

Ku Cemşîd wilo fahm kir û ji xwe re di serê xwe de anî ser ziman, êdî piştê ma sekinî û li dora xwe meyzend. Marên li dora wî ji lê dimeyzendin. Di wê heyeme ku Cemşîd li dora xwe dimeyzend de, herkesek bi bédeng bû. Ne deng ji Şahmaran derket û ne ji deng ji Cemşîd derket. Ma ka wê çawa deng ji Cemşîd derketana? Ew ji tirsê bê qaram ketibû. Wilo lê hatibû. Ku mejiyê wî gotina kiriba ku bigota ji, wê lêvên wî ji wê bêqarambûnê wê ji ser hevdû nerabûban û ti tiştêk bi xwe re wê ne anîban ser ziman.

Weke qadarekê wilo bédengî bû. Lê wê bédengiyê wilo zêde berdewam ne kir. Şahmaran, bi dilekî ku xweş û baş bidest nêzîkatiyê li Cemşîd kir. Ji bo ku ew wê wan awrên tirsê ji serê wî belav bike. Bi vê yekê û nêht bidest nêzîkatiyê lê kir. Lê Cemşîd, hê bi tirs bû. Ditirsiya. Pirs ji di tirsîya. Ku mirov lê dimeyzend, mirov ji rûyê wî ev yek pir baş û qanc fahm dikir. Piştê Şahmaran, dev ji axiftina pêre ne berda û pêre bidest axiftinê kir. Demeku Şahmaran pêre bidest axiftinê kir, Piştê ew herdû marên ku wî hanîbûn wir ew nîşan kirin û gota Cemşîd, ku ”ew marê ku li kêlaka te ya çapê bû, navê wî Zing a. Yê çengê te yê rastê ji Kira. Herdû ji marna pir mazin û temen dirêj in. Temenê wan herdûyan ji, ne bin 3 hezar salî re ya. Hersê ji pir mazin û bîaqil in. Aqilê di serê wan de ne di serê ti kesekî de ya. Ew herdû, rê şanî marên li wir didin. Lê hertimî li cem min in ji”.

Şahmaran wilo ev got û ma sekinî Piştê hinekî li ser lingan bahsa xwe kir ji Cemşîd re. Lê Cemşîd, ji tirsê, weke ku heya wî hê ne li hev

bû. Nikarîbû ku bala xwe li wê li hev bidana hevdû. Şahmaran ji ev yek pêre farq kir û piştîre bala wê çû ser wê yekê pêra. Piştîre hinekî hewl da ku wî bi wêra bike da qana êdî ji wan ne tirsihê.

Cemşîd, wê heyemê, li wir gelek marên xweşik û sipahê ji di dît. Lê ti mar bi xweşikatiya xwe ve negihîşt şahmaran. Şahmaran, nêvî mar û nêvî mirov bû. Aliyê serê wê pir mazin û yê mirov bû. Yê duvê wê ji, weke ku serê marekî bê bû. Li bin ji, gelek lingên wê dihatina xuyakirin. Cemşîd ew di dît. Lê aliyê serê wê weke ku hinek stirh ji hebûn. Lê pora wî ye xweşik ku weke şakirî li berçav diket. Cemşîd ev yek li berçav di dît. Lê ku digiha nava wê, hinekî pir mazin stûrbûn dibû. Ew stirbûn, ku bialiyê serê wê ve dihat, çend ku hinek bi ber zirevbûnê ve ji diçû, lê wilo zêde zirev ne dibû. Lê bi aliyê wê yê bi duv ve ku diçû, hinekî zirevbûn dibû. Lê ku digihîşt serê duv ji, dibû weke serê marekî ku qozîya xwe derxistî. Her weha dihat berçav.

Cemşîd, pir bi bal li wê dimeyîzend, Lê pir zêde ji li wê rûyê wê dimeyîzend. Rûyê wê pir xweşik bû. Pir şahîk dihat berçav. Wilo dihat kifşkirin. Çavên wê ji, pir bi bal bûn. Heya mirov ji pir mazin dikişandina ser xwe. Çavna wilo xweşik û sipah û d rastiya xwe de xwediyê mazinbûnaka ku tam li gora xwe bûn, bi ti mirovî re heta wê kêlîkê ne dîtibû.

Şahmaran, bi xweşikatiyaka ku mirov wilo zêde nikarê bidev bêne ser ziman bû. Xweşikatiya wê, jê re ji anîna wê ye li ser ziman re, wilo zêde gotinan têrê ne dikir. Gotinên herî mazin yên ku mirov di serê xwe de kifş dike û dikarê bêne ser ziman ji, li ber wê, ku dihatina ser ziman, êdî biçûk diman. Gotin pir biçûk diman. Gotinan têrê ne dikir ku wê bênine ser ziman. Weke ku di nav xalkê de weke gotinaka xwe ji bû ku dihat gotin digotin ku ” divêt ku mirov biçavên serê xwe bibîne”. Divîyabû ku mirov wê ji bi çavên serê xwe bibînê. Hingî mirov wê fahm bike û bibîne ku ka çend xweşik û sipahî ya.

Xweşikbûn, heta wê demê, bi awayê xwe yê herî mazin di şahmaran de hatiya ser ziman. Wê di piştî wê de ji wê xweşikatiya ku di wê de levgihiştiya hevdû, wê biqasî wê di mirovekê din de wê lev ne negihê hevdû. Ew yek bû û wê wilo bi xweşikatiya xwe re her tim yek û yeke tenê bima. Piştî wê ji, wê ev yek wilo ba. Ti xweşikati li ser wê xweşikatiya wê re nebû. Ti kesekê ku xweşik ji bû, ku bahsa xweşikatiyekê bikira, ji şahmaran mazitir bahsa ne dikir. Ye şahmaran, her timî ye herî mazin û mazitir bû. Ew xweşika xweşikan bû.

Cemşîd, deme ku bi ser ve çûbû bû, êdî weke ku bi ser xwe ve bi wêrabûna xwe hatibû. Êdî weke ku baweriyak ketibû serê wî de ku wê tiştêkî pê ne kin. Hin bi hin êdî wilo baweriya wî pê dihat. Bi wê yekê, êdî hn bi hin li xwe dihat.

Cemşîd, heta wê demê, wilo zêde ti tiştêkê ji devê wî derneketibû. Tenê wilo li şahmaran û wê xweşikatiya wê meyîzendibû. Demeke dirêj her weha tenê li şahmaran dimeyîzenê. Şahmaran ji, bala wî li ser wî bû. Lê dimeyzend. Şahmaran, serê wê ji weke ku hinekî ji yê mirovekî mazitir bû. Wilo dihata xuyakirin.

Piştire bi qadarekê re, êdî Şahmaran, ku Cemşîd bi ser xwe ve hat û êdî weke ku bawer kir ku wê ti tiştêkê jê newê kirin, êdî ew da dora xwe û ew bira dereke ku pir xweşik û sipahî û li wir mana sekinî û Şahmaran bahsa xwe û dîroka xwe jê kir. Çi hatibû serê wê û çend dem û devran buhurandibûn jê re yek bi yek bilev kirin. Şahmaran, çi di nav mirovan de jîn kir ji jê re anî ser ziman. Bahsa çûna xwe ye nav mirovan kir. Bahsa demên ku mirovan kifş dikir ku ew şahmaran a, çawa êdî dikirin ku jê sûd bigirin anî ser ziman. Bahsa dîroka xwe ye ku di nav mirovan buhurandibû kir. Mirovan çi pê dabû jîn kirin wê ji wî re anî ser ziman. Şahmaran, xwediyê dîrokaka pir duvdirêj û kûr bû. Deme ku bidest bahskirinê kir, êdî ne sekinî û anî ser ziman. Weke ku aliyê wê yê mirov hewceyî bi yekî re hebû ku pêre axivîba. Ne ew, nêvî mar û mirov bû. Şahmaran, ku bi Cemşîd re bidest axiftinê kir, êdî Cemşîd tenê lê hisand û wê ji got û jê re anî ser ziman. Şahmaran, pir jîn kiribû. Pir hatibû serê wê. Pir dem û devran buhurandibûn.

Şahmaran gelek tiştên wê wê bigota hebûn. Deme ku wê bidest vegotinê ji Cemşîd re kir, êdî Cemşîd ji bi bal heya xwe da ser wê û lê hisand. Şahmaran, ji wê demê ku bi hev re çûna derekê û bi hev re lê man û weke ku li hevdu rûniştin pêde, bidest vegotinê kir. Cemşîd ji, lê bidest hisandinê kir. Şahmaran, ji deme dayika xwe ya mar ye ku bi mirovê şah re ketibû têkiliyê de û ew mirov, çend ku di nav mirovan de şah bû, di nav maran de kiribû şah û wilo êdî ew mazin kiribû, ji wî wan bidest ve gotinê kir, heta ku wê hatiba wê rojê ku têde dijîn. Şahmaran, di destpêkê de weha jê re têne ser ziman û dibêje;

‘Hê di destpêkê de, tê gotin ku rojekê mirovekî ku pir baş û qanc hebû. Ew mirov, di nav mirovên dora xwe de pir baş û qanc dihata naskirin. Navê wî bi başî û qanciya wî derdiketibû. Her kesek jê xweş bû û ku ew di dîtin ji, rêzeke mazin şanî wî didan. Hê hingê, şahekî mazin ji hebû. Ew ji bi mazinatiya xwe li ser welêt bû û pir ji xurt û bi nav û deng

bû. Bi kirinên xwe yên ne baş re wî şahî nav dabû. Bi zilm û ne başiya ku li xalkê dihata kirin, nav dabû. Ew Şah ji, navê wî Şahnûdar dihata naskirin. Lê ew pîr ne baş bû. Xezebek bi xalkê de dihanî. Bi vê yekê ji û kirina wî ye ne baş ye li ber xalkê ji navê wî derketibû.

Ew ciwanê ku pîr baş û bi başî û qanciya xwe nav dabû ji, li wê demê û derê dijî. Ew ji di nav xalkê de herêmê de dihata naskirin. Ji aliyê mêrentiye wî ve ji ti gotin, wek eku dihata vegotin jê re nebûn. Navê wî ji Mêrxas bû. Mêrxas, di nav xalkê de wilo dihata naskirin. Bi vî navî navî derketibû. Lê navekî wî yekî di ji ku ji dê û bavê xwe gertibû hebû. Ev nav, ji ber ku ew pîr qanc û mêt û bi başî ji dihata naskirin, êdî lê hatibû kirin. Wilo êdî navê wî derketibû. Lê navê ji dê û bav ji Nedamûr bû.

Li her derê bahsa wî dikirin. Wî ji ji zimanê maran fahm dikir. Karîbû ku maran ahl bike û wan li cem xwe bigirê. Bi vê yekê ji dihata naskirin. Ji maran û ji zahran wan ji, ji mirovên ku nexweşiyên wan heban ji derman ji çedikir. Ev xosletê wî ji hebû. Ji ber ku wî mar pîr baş nas dikirin û zanibû ku çawa na û çina û neçina, êdî wî her weha karîbû ku ev ye bikira.

Ji ber wê zanebûna wî û başiya wî ye ku wî ti kesek ji deriyê xwe destvala nedivegerand, êdî her kesekê ku derdekî wî heba ji, serî lê dide û ji derdê xwe re jê derman dixwe de. Bi vê yekê, piştî ew herdû navên wî yên ku pê dihata naskirin ji têne ji bîr kirin û ew navê hekîmê lokman tê naskirin û her weha êdî bi nav û deng dibe. Wilo êdî tê nas kirin. Ji derdê herkesekî re çarê dibînê. Dayika mina mar ji, pêre di têtîliyê de ya. Ew ji, ku çî pêdiviya wî pê heba ji, jê re digot û dideyê da. Dayika mine mar ji pîr bizane bû. Yeke ku navê wê hebû. Ew herdû weke demekê ji demên xwe bi hev re dibuhurênin. Lê piştî rojekê ew şahê mazin yê ku pîr zilm bi xalkê dikir, êdî ji ber ku zilma wî ghiştibû astaka mazin, êdî xalk di nav xwe de biryarê dide ku li ber wî rabê û li ber xwe bide. Her weha biryarakê di nav xwe de digirê. Piştî li ber wî şahî serî dirakin û wî têtî dibîn û piştî hingî xalkê ji wî ciwanî ji xweşa û hingî ew ji bi zanebûna, êdî xalkî wî ji dike şah li ser serê xwe di wê heyemê de.

Piştî ew her weha welêt birê ve dibe. Welêt pîr bi dadiyaka mazin ye mirov bi rê ve dibe. Ew ji mirov re wekhevî û dadîyê rast dibîne. Bi vê yekê, êdî wê di nav xalkê de dike ku bide rûnandin. Ew, lê ne tenê şahê mirovan ji bû. Di deme ku xalk li ber şahê bizilm rabûbû û serî hilda bû, bi dayika mina mar re maran ji alî wî kiribû. Bi vê yekê, ew bi ser ketibûn.

De ne, tişteq heya ku ne di nav mirovan de tê zanîn û ne ji ku ti ji mirovan re bêje wê êdî te rehet berdin heya. Ew marbûn a. Ji ber ku têtîliya dayika mina mar û ew ciwan bi hev re têtîliya wan heya û dengê wan çûya hevdû, êdî bandûra mirov li dayiika mine mar bûya û bandûra dayika mina mar ji li wî ciwanî bûya. Ku demek têve çû, êdî piştire, laşê ciwan, weke yê me bi pirpirk bû û ku demsal di buhurt weke me maran KALANÊ xwe diavêt. Ne di zanê ku tenê mar her demsalê kalanê xwe diavêjin. Lê di laşê wî ji bi ayarê wî de ji wilo bûbû. Ev yek, rojekê tê dîtîn û piştire bi navê wî êdî deng dide. Herkesek êdî wî weke "şahê mar" binav dike. Hinekan ji di gotin ku "şahê me bûya mar". Bi vê yekê û awayî gelek gotin li ser derketin. Piştire ew weke şahê ku bûya mar heta nas kirin ji. Piştire ew navê şahê maran ji dihildê. Her weha navê wî wilo tê ser ziman. Heya ku ew dîmirê ew wilo bi nav tê kirin û te ser ziman û nas kirin. Ew şahê maran a.

Dayika mine mar ji, deme ku ez jê re dibim, ez weke rewşe xwe ye ku nahaka ti dibîne tême dinyê. Ez nêvî mar û nêvî mirov tême dinyê. Bi vê yekê, serweriya herdû aliyên ye mirovan ji û ya maran ji di min de digihê hevdû. Ez bi vê yekê, bi zanebûna demên ku wê werine jîn kirin û yên hatina jîn kirin hemûkan im. Li dinyê û gerdûnê çî zanebûn heya, ev bûma xwediyê wê. Ev ji xosletê min a. .."

Şahmaran her weha dirêj û dirêj Cemşîd re axift. Hê ji jê re axift. Demeke dirêj hê jê re axift û anî ser ziman. Şahmaran, ku bidest axiftinê kiribû û bidest anîna ser ziman kiribû, êdî ne sekinû bû. Êdî anîbû ser ziman. Cemşîd ji lê dihisand. Wî bala xwe dide ser û lê dihisand. Dîroka wê pir duvdirêj bû. Ew pir jîn bûbû. Ew demeke dîrêj jîn bûbû.

Şahmaran, ku bidest vegotinê ji Cemşîd re kir, êdî pir dirêj bahs dike û têne ser ziman. Piştire ji di rojên piştire de ji vegotina xwe berdewam dike. Biqasî ku tê ser ziman, heft şev û heft rojan têne ser ziman lê xilas nakê. Cemşîd, di wê demê de tenê lê dihisêne. Tenê bala xwe didiyê de. Tenê bi bal lê dihisêne. Şahmaran, xwediyê zimanekî ku pir xweş û xweşik ji bû. Pir xweşik ji dibû. Biqasî ku deme ku mirov li çavên dimeyîzend û diketa bi bandûra çavên de wê de weke ku afsûnek li mirov serwer bibe, her weha dengê wê ji wilo bû. Ku mirov lê dihisand, Bandûraka mazin li ser mirov çêdikir. Dengê wê ji weke çavên bi afsûn bû. Wê ji bandûr li ser mirov çêdikir.

Cemşîd, di wê deme ku wê divegot de, tenê bala xwe dide ser û lê dihisand. Bi zêdeyî ji, ku bala xwe dide ser wê, bala wî diçû ser wan çavên wê yên mazin ku bandûraka mazin deme ku mirov lê dimeyîzend li

ser mirov çêdikirin. Ew çavên wê yên xweşik, deme ku Cemşîd lê dimeyîzend, weke ku wan çavên wê Cemşîd bixwe ve girêdida. Bi wî awayî bandûra wê li ser wan hebû.

Şahmaran, her gotina ku ji devê derket, Cemşîd di serî wî de pir mazin cih digirt. Her gotina şahmaran, di serê wî de bişaq bû. Bi wê hebûnê, Şahmaran, Cemşîd pir bi bandûr kiribû. Cemşîd, di wê heyemê de bi wê axiftina ku wê ji wî re kiribû ji ew tirsî di dilê wî de ji weke ku giraniya wê ji ser çûbû bû. Her weha hinekî di wê heyemê de xwe sivik ji hîs dikir. Wilo wî di xwe de didît. Cemşîd ji, lê Şahmaran, di nava axiftina xwe pir mazin bi balaka mazin heya xwe dideyê de û lê dimeyîzend. Şahmaran, di deme axiftina xwe de bala xwe ji ser Cemşîd dûr ne dikir. Çavên Cemşîd ji pir xweşik bûn. Çavna ku raşîka wan pir raş û mazin bûn. Ku mirov lê dimeyîzend ji, ew çavên wî bala mirov dikişand. Lê çavên wî bi wê levhatiya wî re diahangekê de bûn. Ew rûdêna wî ye ku ne hûr çavên wî di nav xwe de bi hinarîkên rûyê wî re dide kifşkirin. Ew ji her weha mirovekî ku li xwe bû û levhatî bû.

Şahmaran, di deme axiftina xwe de ku bala wê diçû ser wî û lê dimeyîzend, bêhtirî li nava çavên wî dimeyîzend. Cemşîd ji, deme ku Şahmaran wilo lê dimeyîzend, weke ku êdî fihet bike çavên xwe jê qût dikirin û didana ber xwe di wê heyemê de. Bi vê yekê re di laşê wî de ji germbûnak rû dida. Wî ev yek ji, di xwe de hîs dikir.

Şahmaran, di wê heyemê de, di deme vegotina xwe ye ji wî re, bala xwe ji dide serî wî û lê dimeyîzend. Şahmaran bi wan çavên xwe yên xweşik lê dimeyîzend. Bala xwe dide ser wî di wê heyemê de. Hin bi hin ku di nava axiftinê de çûyin dibû, di wê navberê de weke ku hevdu kifşkirin ji dibû. Şahmaran, weke ku ew ji kifş dikir di serê xwe de di wê heyemê de. Bi vê yekê re, hin bi hin ew ji weke ku ji dilê xwe ve pêve tê girêdan. ..

Piştî demeke dirêj ku Şahmaran ji Cemşîd re bahsa xwe û demên xwe yên ku jînkirina û jiyana xwe ye ku derdiketa nava mirovan ji wî re kir, piştî, êdî ma sekinî. Cemşîd ji, di wê heyemê de bahsa kiribû. Cemşîd jiyana xwe, tiştên ku jînkirina bi bûyarên dawiyê re hemûk ji şahmaran re anî ser ziman. Bi vê yekê ji, demeke ew bi vegotinê di buhurêne. Piştî ku demeke dirêj bi ser ve diçê, êdî Cemşîd fêrî jiyana wan dibê û êdî bi wan re bidest jiyandinê dike. Cemşîd, çend ku li wir dimêne, şahmaran pêve dimêne. Ew her timî li cem wê ya. Wilo demên xwe di nav wê gûlistana xweş de di buhurênin. Cemşîd, li wir demeke xweşik di buhurêne. Heta ku şahmaran bahsa jiyana û serpêhatiyên xwe ji

wî re dike, ew li wir in. Piştire demeke din ji dimênin. Lê Cemşîd, hê ku wilo zêde demeke zêde dirêj bi ser hatina wî ye wir ve neçûyi, êdî bîra dayika xwe ye pîr dike.

Cemşîd weke demeke dirêj her weha li cem Şahmaran mabû û wê ji ji wî re hanîbû ser ziman. Dîroka xwe pir dirêj û baş jê re hanîbû ser ziman. Piştî ku wê wilo ji Cemşîd re anî ser ziman û Cemşîd ji lê hisandibû û jê baş fahm kiribû, piştire wî ji di derbarê xwe de ji wê re anîbû ser ziman. Lê divir de, tiştêkî di ku divir de di vê xalkê de me hinekî li jor bihanîyana ser ziman emê di vir de bênine ser ziman. Deme ku Şahmaran û Cemşîd têne ber hevdû û li rûyê hevdû dimeyîzênin, ji rûyê hevdû weke ku ji hev re xarîb nayên. Piştire, deme ku dimeşîn diçina wê dera ku lê di rûnihin û lê, şahmaran bahsa xwe dikê ji, hê ku ne ghiştina wir, di rê de dimeşê de, Şahmaran ji Cemşîd re bahsa wê xewne wî ya ku wî ew jina xweşik û bedew têde dîtibû kir. Di vir de, ku hinekî têde çû, êdî Şahmaran bixwe xwe di vir de bi wî da nasîn di wê heyemê de û got ku "ew ez bûm ku te ez wiilo tenê weke mirov dîtim. Ew bi baxtê tê ye ku ti heta vir anî û em li vir anîna ber hevdû, ew xewn hanîbû xewne tê". Ku Şahmaran wilo jê re got, êdî Cemşîd di serê xwe de ma sekinî û hizirî. Di wê heyemê de di serê xwe de dihizirî. Di hizirandina xwe de ji, ji xwe re digot ku "ew çawa dibêt". Ji vê gotina ku di serê xwe de kiribû weke pîrsekê re li bersivaka ku wî qanix bike di giriya.

Ew, çend ku di wê heyemê de wilo dimeşî bi şahmaran re, her weha wilo di serê xwe de ji di wê kêlîkê de dihizirî û li bersivna digeriya. Gelek bersiv jê re divîyabûn. Di serî de ji hatina wî ya ku ew hatibû wir re ji hinek bersivên ku wî ji xwe re daban pêdivî pê hebû. Bi wê re ji, ji wê axiftina maran ku wî hisdikir û ji wan fahm dikir re ji her weha hinek bersivna ku ew di serê xwe de pê ghiştiba hinek rastiyan jê re divîyat. Lê ew bê bersiv bû. Wî xwe di wê heyemê de li bayê wê rewşê berda bû dijî.

Bi şahmaran re, weke demekê wilo di axivin bi hev re. Şahmaran, deme ku diaxift, wî li nava çavên wê dimeyîzand. Ew çavên wê yên xweşik û ku weke yên xezalan bûn, bala mirov dikişandina xwe di wê heyemê de. Ku mirov li wê dimeyîzend, ji wan çavên wê yên xweşik û sipahî, bala mirov, ku mirov kiriba ji wê neçûba ser der û tiştina din.

Şahmaran, piştî ku hew bahsa xwe kir, êdî wî hinekî bahsa xwe kir. Lê di serî de, deme ku dimeşîn û hê ku wilo mazin şahmaran bahsa xwe û dîroka xwe ne kiribû, di deme ku bahsa wê xewne Cemşîd hatibû kirin û Şahmaran gotibû ew ez bûm, piştire Cemşîd bahsa wê marê ku dayika wî her roj di dît û her cara ku di dît ji zêrek jê re dianî kir. Şahmaran, deme

ku bahs bû bahsa wê rewşê ji gotinaka wê ya ku bigota ji mirov re hebû. Ew gotin ji her weha ev bû. Şahmaran, biqadr nêzîkî mirov dibû û navbeyna mirov û xwe de farq ne xistiyê de. ”Mar û mirov hingî hê jev ne dijmin bûn. Hê maran bidest pêvedana mirovan ne kiribû. Hingî, wî mirov dîtibû ku wa ew jina bizane û biqadr wa bi muhtac a, êdî wî marî alî wê kiribû”. Şahmaran bersivaka weha dabû wê rewşê. Piştre Şahmaran hinek gotinên din ji bi ser vê gotina xwe ve kiribû û her weha got, ”azwerî û yekperestiya mirov, weke ku ew kirina berhevd de, mirov û mar ji kirina berhevdû da”. Piştre weha ji got, ”hingî, ev yek bi pêş ji ket, êdî em ji nav mirovan dûrketin. Lê belê, ne maran bi mirovan dida û zirer dida wan û ne ji mirovan mar dikuştin û zirer didana wan”. Şahmaran, deme ku gotibû ku azwerî û yekperestiya mirov, weke ku ew kirina berhevde, mirov û mar ji kirina berhevde”, hingî, ma sekinî û di xwe de biawayekî bihazn bi hizir bû. Weke ku hinek tişt hatina berçavên wê di wê heyemê de. Lê Şahmaran ti tiştê ji wê, ku ka çi bû hatibû berçavên wê di wê heyemê de ne hanî ser ziman. Ma sekinî û piştre, ku weke qadarekê weha bihazn ma, piştre biaxînaka ku kur ku ji dil kişand êdî heta xwe û ma sekinî û li nava çavên Cemşîd meyîzend. Weke ku bixwezê ji Cemşîd re bi wê nerîna xwe jê re tiştina bêne ser ziman. Lê wê ne hanî ser ziman. Tenê bi bendengiyaka ku pir di serê mirov de ku mirov lê dimeyîzend, mirov bi hizir dibû, hingî li Cemşîd meyîzendibû. Şahmaran, tiştin ji deman hatibûn bîra wê. Bi wê zanebûna xwe ya deman, dihata gotin ku ”şahmaran, baxtê xwe zane lê ji ti kesî re nabêje. Roja ku wê baxtê wê çi bêne ser wê, ew rojê dizanê. Lê ew pir bi ceger û ji mêrekî mêtir li bendê di sekinê. Ji ber ku çend ku Şahmaran, ji vê dinyê diçe wê dinya din ji wê dinyê tê vê dinyê, ev di baxtê wê de nivîsîya. Her cara ku çû û hat ji, hê bêhtir bihêz û xurt dibe di xwe de bi zanebûn û têgihiştina xwe re”.

Şahmaran, ji mirovên bişahr isekinî. Mirovên ku mafê mirovên din dixwarin dûr disekinî. Ji mirovên ku mirovtiya xwe tene ji bo xwe û hebûna xwe ji dida nîşandin dûr disekinî.

Ew li cem mirovên ku dilpaqij bû. Mirovên ku di kar dikirin û di batilîn û nikaribûn lingên xwe bidina berxwe, ew diçû û ji wan re, biawayekê ku ew ji farq nekin ji wan re dibû alikar. Ti kesekî ne didît ku şahmaran çawa dike û alî kê dike. Lê wî fikir û alî mirovê ku pêdivî bi alikariyê hebû fikir. Ew ji, weke kevneşopîyaka wê bû.

Di deme ku Cemşîd bahsa wê rewşê ku marak her roj dihata û dayika wî ye pîr re dihata cem hev, hingî bi awayekî ku Cemşîd fahm bike, ev

hizir bi pê dabûn fahm kirin. Wê karibû ku mirov ne keve farqê de ji bikeve serê mirov de û mirov bixwêne. Ew her weha ti tiştêk ji bo wê ne mumkun bû.

Lê ku şahmaran her weha hinekî bi Cemşîd da fahm kirin, êdî demekê ew ma sekinî û ji cemşîd re her weha bi ser gotinên xwe yên ji wî re hanîbûn ser ziman re zêde kir;

”Ma mirov ji bîr kir, ku deme ku kişta Nebî Nuh rabû û di nav avê de ji binî qul bû û marekî ku ewqas mar afirandin ji xwe keta devê wê qulê de û di qulê de ma sekinî û ne hişt ku ev were hundurê kiştê. Bi vê yekê, baxtê her mirov, ajal û mêt bi hev re di wê heyemê de ku yek bi wê yekê hata xilaskirin. Bila mirov vê yekê ji bîr nekin”.

Piştî ku wê ev gotin got, êdî ma sekinî di cihê xwe de. Lê piştî ku hinekî ma sekinî ev gotin ji bi ser gotinê xwe ve zêde kir û weha got, ”em hemû ji derekê hatina, rêze me divêt ku ji hev re hebe”. Bi vê gotinê re êdî piştî li nava çavên Cemşîd meyîzend û ma sekinî. Cemşîd, ne mirovekî ku bêaqil bû. Ew mirovekî ku bîaqil bû. Wî ji Şahmaran û ji gotinên wê pir baş û qanc fahm dikir. Wî bala xwe dabû bû ser wê û lê dimeyîzedin û dihisand. Lê hê tirs ji di dilê wî de hebû. Tirseke mazin ji, ku ewçend bû ku ew li wir bû ji hê ji weke ku di dilê wî de hebû. Ev yek, ku mirov lê dimeyîzend, mirov pir baş û qanc fahm dikir. Şahmaran ji, ev yek ku lê dimeyîzend jê fahm dikir.

Şahmaran, deme ku li wir mabû, hîç ew dayika wî ye pîr û kal ji bîra wî neçûbû. Ew her timî li bîra wî bû û li berçavên wî bû. Wî qadrek ji dida dayika xwe di her heyemê de.

Cemşîd, mala wî û dayika li berçavên wî bûn û di bîra wî de bûn. Wî çî dikir û ne dikir ew ji bîra wî ne diçû. Ew di demeke ku li berêvarî bû li ser hinek şopna ji malê derketibû û êdî ne vegeraha bû malê.

Şahmaran, weke ku ye di serê wî de bibîne û fahm bike û bixwêne lê dimeyîzend. Lê Şahmaran, ti tiştêk ne digot û ne dihanî ser ziman. Şahmaran, nêvî mirov bû û mêtê wê pir mazin çûbû bû ser wî di wê heyemê de. Hin bi hin ji ku bi hev re dijîn, êdî ew mêtê ku diçû ser wî ji zêdetir dibû. Şahmaran, ew mêtê ku pêre çûbû ser Cemşîd, ne tenê ji aliyê wê yê mirov ku dixwest ku bi mirovekî re bê û mirovek li cem wê bê dihat. Her weha ji dilê wê ji, hinek hestne ku afirî bûn, ew mêtê ku pêre bûbû diafirand. Bi vê yekê re, hin bi hin Cemşîd êdî di dilê şahmaran de ji dicih û war digirê. Şahmaran, êdî naxwezê ku jê vaqatihê. Her weha ev yek pêre çêdibe. Cemşîd, lê di serê xwe de di hizreke din de ya. Ew di hizre mala xwe û dayika xwe de ya.

Şahmaran, di wê deme ku Cemşîd li wir li cem dimêne de, her timî jê re bahsa xwe û jiyana xwe ye ku buhurandî dike. Gelek tiştan ji xwe û ji jiyana xwe ji wî re têne ser ziman. Pir mazin bahsa xwe û demên xwe yên ku buhurandî dike. Bahsa bê baxtiyên ku hatina serê xwe jê re dike. Şahmaran, heta wê demê ji mirov gelek bêbaxti dîtibûn. Mirovan gelek tişt hanîbûn serê wê. Wê ji Cemşîd re bahsa wan dikir. Cemşîd, di derbarê wê de, her weha êdî dibe xwediyê zanebûnaka mazin di serê xwe de. Li wê cihê xweş û li wê gûlîstanê, demeke dirêj Cemşîd her weha bi şahmaran re di buhurêne. Di wê demê de ji, şahmaran, pir mazin li wî dimeyîzenê. Ti xwestekên ku pêre çêdibin, şahmaran kifş dike û bicih dide hanîn. Her weha şahmaran, demeke xweş û baş bi wî ji di jiyana wî de bi xwe re dide buhurandin. Lê ku demek têve diçê, êdî şahmaran çî dide Cemşîd û çî xwesteka wî bicih têne ji, wî dilxweş nakê. Ji ber ku Cemşîd bîra mala xwe û dayika xwe ye pîr kiriya.

Cemşîd, deme ku dihizirî, her weha mala wî dihata bîra wî. Di serî de hîç wî bahsa mala xwe û çûna mala xwe ne kiribû. Ji ber ku ew pîr ditirsaha û wî hizir dikir ku ew wê êdî nejî. Wî ev yek wilo erê kiribû. Wî di wê heyemê de wilo ev yek ji xwe re erê kiribû.

Lê piştê ku demekê li cem şahmara mabû û êdî wî fahm kiribû wê ti tiştêk jê newê kirin, êdî mala wî ketibû bîra wî de. Hevalên wî ketibûbûna bîra wî de. Ew li ser wan dihizirî. Lê ew tenê dihizirî. Tenê ya wî di serî w de bû. Wî ji şahmaran re ji heta wî kêlîkê ev yek bi deng ne kiribû. Lê şahmaran, yeke ku xwediyê aqilê ku heyî bû. Ne mumkun bû ku ew ji ne ketibû bû ber dîtina wê ye bi hiş aqil de. Lê şahmaran ji, wilo hiştibû. Wê ji ne dihanî ser ziman. Ji xwe, li wir êdî jiyana ku ew tev bi hev re dijîn bi wan re hatibû avakirin. Jiyana ku bi Cemşîd re bû. Êdî wê wilo berdewam kiriba. Wilo dihata nêzîkkirin.

Cemşîd ji weke ku ewê li wir bê hetaheta lê dihat. Ji nêzîkatiyê li dora xwe ji wî wilo fahm dikir. Ji nêzîkatiyên şahmaran ji wilo fahm dikir.

Cemşîd, ku weke demekê wilo bi şahmaran re di buhurêne, êdî piştê dike serê xwe de ku ye di serê xwe de li ber şahmaran ji bêne ser ziman û jê bixwezê ku ew destûrê bidiyê de û ew herê mala xwe û dayika xwe ye pîr û kal bibîne. Lê wê çawa bêje ji, hê di derbarê wê de ji di serê wî de ne bû. Şahmaran ji alimî wî bû bû. Weke ku ew bi hev re êdî wê bijîyan tevdigeriya. Şahmaran, Cemşîd ji berçav dût ne dikir. Cemşîd, kurekî ku pîr levhatî bû û sipahî bû. Şahmaranji, ew sipahîbûna wî di dilê wê de cih girtibû. Weke ku ew êdî dilketibû wî de nêzîkatî dide nîşandin. Şahmaran jê xweş bû. Di dilê xwe de cih dabûyê de. Qadrekî ku pîr

mazin, heta wê kêlikê ti kesekî ji ti kesekî ne dîtî wê şanî wî dida. Bi vê yekê ew mazin dikir. Ew mazin dide nîşandin. Şahmaran, kiribû ku marên li dora wî ji rêzekê ji wî re bidina nîşandin. Ew ji, piştire ne bi gelekî re hatibû bicih. Êdî wilo jiyane hebûna xwe dide berdewam kirin. Cemşîd ji, ji wan kirin û nêzîkatiyên ku li ber wî yên pir baş û qanc bi dilxweş bû. Ew ji pir bi dilxweş bû. Ew ji ji rewşe xwe xweş bû.

Bi vê yekê, weke ku di wê heyemê de êdî jiyana nû ye ku ji bo Cemşîd dest pê kiribû. Ew ji wê jiyane ji pir bi dilxweş bû. Wî dixwest ku dayika xwe ji bibîne. Dayika wî ji nahaka pir mazin bi dil bîra wî kiriya. Nahaka wê ji pir dilê wê bîra kurê wê kiriya. Lê wê çawa ba? Cemşîd wê çi kiriba? Ew ji, piştire êdî hin bi hin bidest li lêgerîneka ku xwe gihêne derve dinye xwe û dayika xwe pêre dibû. Şahmaran ji, weke ku ev yek pêre kifş dikir. Li gûlîstana ku têde bi hev re dijîn ji, car bi car Cemşîd bitenê diçû li derekê wê dirûnişt û ji xwe re dihizirî. Li ser jiyana xwe ya berê dihizirî. Piştî ku ew hatibû wir, êdî weke ku demeke jiyana wî bidawi bûbû û demeke nû ye jiyana wî dest pê kiribû. Her weha lê hatibû. Wî ji ev yek wilo di dît. Lê wî êdî bîra jiyana xwe ya berê dikir. Li ser wê dihizirî. Şahmaran ji cerna dihat ber wî û lê dimeyîzend û bi hev re diaxiftin. Şahmaran, weke ku êdî wê ji ne dixwest ku ji Cemşîd qut bibe. Ew dilketibû wî. Ew dilketibû Cemşîd di wê heyeme ku bi hev re buhurandibûn. De ne, ew ji nivê yê wê mirov bû. Ev yek jê re tabî bû. Aliyê wê yê mirov dixwest ku weke mirov hinekî bijî. Ji ber ku bersiva wê aliyê xwe yê mirov bi vî awayê bide, car bi car xwe dikira mirov û derdiketa mava mirovan û di nav wan de dijî. Lê vê naqlê dilê wê tiştek dixwest. Dilê wê ketibû. Dilê wê ketibû yekî de. Ew yek ji, Cemşîd bû.

Şahmaran wê êdî wê çi kiriba? Ma çi kiriba. Wê êdî wilo ew herdû bijîyan. Wê wilo di serê xwe de hizir dikir. Lê Cemşîd, di dilê wî de xwestekeke di ji rûda bû. Çûna ghiştina mala xwe di dilê wî de şaq dabû. Wî ew dixwest.

Şahmaran, wilo di hizirî. Bi wê yekê, wê ti carî Cemşîd bitenê ne diberda. Her timî dixwest ku pêre ba. Bi vê yekê, Şahmaran her timî nêzîkatî li Cemşîd dikir. Rojekê ku weke wê vê yekê ku ew dikê, ew diçê û ji xwe re dirûnihê û dihizirê. Demeke dirêj wilo tenê ji xwe re dimêne û dihizirê. Şahmaran ji, piştire bi qadarekê re tê cem wî û li cem wî bicih dibe. Şahmaran di meyîzenê ku wa Cemşîd pir bihizir û bihazna. Şahmaran sedeme wê bihizirbûn û bihaznbûnê êdî ji Cemşîd di pirsê û jê dixwezê ku jê re bêne ser ziman û bêje. Cemşîd, pêşî hinekî dimêne sekinî û di xwe de di serê xwe de dihizirê ku ka bêje wê

şahmaran êdî çî bertekê bidê wî. De ne, Cemşîd ji, ji nêzîkatiyên şahmaran fahm dikir ku ew dixwezê ku ew hertimî li wir bê. Ji xwe, çend çaran şahmaran bixwe ji wî re hanîbû ser ziman gotibû ku “deme xwe ye jiyane ye berê êdî ji bîr ka”.Ku Cemşîd jê pirsî bû û gotibû ku ka “çima”, êdî şahmaran bersiva wî dabûyê de ku wê êdî hetaheta li vir bê. Bi vê yekê, êdî wî ji ev yek jê re ne hanîbû ser ziman.

Cemşîd ji ber vê yekê, wî di serê xwe de li wê yekê wilo hizir dikir û di xwe de di dilê xwe çûn û hatina jîn dikir. Ji xwe li wir ji jiyana wilo ew bi şahmaran re dijî ku mînaqa wê li ti der û waran nebê. Ew jiyana, jiyana pir xweş û bi hebûn bû. Ku wî çî bixwesta, di cih de di hata berdestê wî. Ti xwestaka wî jê re ne dihata gotin “na”. Her timî wê bersiva erê ji xwestên xwe re digirt. Bi vê yekê, rewşe wî pir xweş bû. Ti kêmesiyên jiyana wî nebûn. Weke şahekî dijî. Weke şahekî ku li ser tax bê û taca wî ye zêrîn li ser serê wî bê bû.

Ku di serê xwe de hizirî bû, ev hemû ji hatibûbûna hişê wî di wê heyemê de. Lê wî di wê heyemê de hinekî hêze xwe li xwe da hevdû û berê xwe da şahmaran û bi hinek çavna ku bi şûn ve avêtî bin ji şahmaran re weha got;

“Ev demeke ku ez li vir im. Ez êdî dixwezim ku herime mala xwe û cem dayika xwe û wê dilê wê yê ku nahaka bi ji wê qûtbûn û ji berçav windabûna min biêş bûya, êşa wê bidawî bikim. Ez vê yekê ji te dixwezim. Ez dixwezim ku ti destûrê bidê min ku ez herime malê. Min bîra malê û diya xwe kiriya. ..”.

Şahmaran, deme ku van gotinên ku xwestina wî ye ji wir çûnê ténine ser ziman his dike, pêşî hinekî li nav çavên wî dimeyîzenê bi bédengî. Lê piştî ne bi gelekî re, êdî ew bersiva Cemşîd dide û jê re bahsa jiyana wî ya wir dike û pêşî jê dipirsê ku ka li vir çî te kêma. Vê pirsê pêşî jê dike. Piştî demeke dirêj berî ku ew bersivê bidiyê de li ser jiyana wî û dinya xwe ye ku li wir ye bimarî diaxivê û têne ser ziman. Ew ji Cemşîd re careka din têne ser ziman û dibêje ku “ez nêvî mar û nêvî mirov im”. Piştî ew ji Cemşîd re ye di dilê xwe de ye ji wî re têne ser ziman. Jê re têne ser ziman ku ew bi dilê xwe hij wî kiriya. Di bêjiyê de ku ew dilketiya wî.

Deme ku Cemşîd ji şahmaran destûrê ji bo çûnê dixwezê, êdî ew cara pêşî şahmaran ji bahsa ye dilê xwe ji wî re ye ji bo wî dike û jê re dibêje ku ew hij wî dike. Şahmaran, ji Cemşîd dibêje “ez hij te dikim”.

Piştî ku Şahmaran, her weha qadarekê diaxivê û bahsa xwe û dilê xwe û dinye xwe dike, piştî dimêne sekinî. Şahmaran axiftinaka pir diêj

û ji dil dike. Ya rast çî wê têne ser ziman. Lê piştî ku şahmaran axiftina xwe bidawî kir û mafê axiftinê dide Cemşîd, êdî Cemşîd careka din mafê axiftinê dihildê û dise di axiftina xw de di destpêkê de jê dixwezê ku destûrê bidiyê de ku ew herê malê û dayika xwe ye pîr û kal bibînê. Cemşîd, di wê heyemê de deme ku vê xwestekê ji şahmaran dikê bi dilekî ku pîr zîz diaxivê. Şahmaran, wê axiftina wî ye ku wî bi dilekî hestiyar û zîz got, jê weke ku bi bandûr dibe. Lê dise şahmaran jê re ne bêje “bila here!”. Cemşîd, piştî ku axiftina xwe bidawî dikê û dimêne sekinî li ber şahmaran, êdî dise şahmaran mafê axiftinê dihildê û dise ew demeke dirêj ji Cemşîd re diaxivê lê di axiftina xwe de ji Cemşîd re gotina “bila here!” nayêne ser ziman. Ew destûrê dise nadiyê de. Lê deme ku şahmaran diaxivê, qasrê bi nîşan dike û şanî wî dike û dibêjiye de ku “evder pîrxweş a, di dinyê de ji vir cihekî dî yê xwestir tune ya, ku çend wilqasî xweşa ji, ti dixwezê ji vir herê. Ma tê li dinyê cihekî dî yê ji vî xweşti bibînê?”. Ku şahmaran ev gotin gotin, êdî hinekê ma sekinî. Ku ma sekinî, cemşîd zan kir ku wê axiftina xwe bidawî kir û ma sekinî. Lê piştî wî dise hewl ku biaxivê. Piştî ku şahmaran, weke ku wê biaxivê ku li xwe anî der, êdî Cemşîd fahm kir ku wê şahmaran hê wê biaxivê Hê gotinên ku ew jê re bêje hena. Piştî di cihê xwe de ma sekinî û bala xwe da ser wê ku lê bihisêne.

Şahmaran, piştî ku ma sekinî ji axiftina xwe, piştî ne bi gelekî re wê dise mafê axiftinê girt û axift û bahsa wê xweşikbûna ku di wê heyemê de li berçav dihata dîtî kir û li ser sekinî. Jê re got, “di nav vê xweşikatiyê de bijî. Li vir, tê weke şahê mazin yê marîstanê bê. Evê tê bike şahê dinye tê ji. Ew ne besî tê ya?”. Ku wê wilo got, êdî piştî bi destê xwe ew gûlîstana ku di wê heyemê de di nav de bûn, bahsa wê kir. Ew gûlîstan, ti minaqên wê ti derên dinyê li ser rûyê ardê nebûn. Ew gûlîstan, gûlîstanaka bi afsûn bû. Ku mirov çî xwestiba, di cih de diafirand û dide ber mirov. Şahmaran, di xwestina xwe de, hinekî bahsa wê gûlîstanê ji kir û piştî wê axiftina xwe bidawî kir û ku axiftina xwe bidawî kir ji berê xwe da Cemşîd ku ka ew êdî bersivê ku ew bidiyê de çiya. Ku ka êdî biryara di serê wî de çî ya û an ji ka hê ew di wê hizre xwe ye çûnê de ya.

Şahmaran ku mabû sekinî di cihê xwe de, piştî bala wê çûbû bû ser Cemşîd. Cemşîd, ku hinekî ma sekinî di bin wan balên wê de, êdî piştî bidest axiftinê kir. Deme ku axift, dise bahsa çûna xwe kir. Ji wê destûra çûna xwe xwest. Şahmaran, ku Cemşîd li ber wê axift weke bêhnekê û her weha wê carê ji jê ji bo çûna xwe destûr xwest, êdî piştî ku wî axiftina xwe bidawî kir, êdî piştî wê mafê axiftinê hilda û li ser wê xwestina wî

axift. Dem ku axift ji, pêşî di serê axiftina xwe de jê pirsî ku ka ma ka li vir ne bişahî ya. Dilê wî ne xweşa. Bi wê yekê re, piştî Şahmaran, wê carê di axiftina xwe ye ku jê re kir de, got ku “ji vir êdî çûna derve ne mumkun a, tê neçê. Êdî tê li vir bê”. Şahmaran wilo got û ma sekinî. Şahmaran, wê carê deme ku axiftibû, wê carê, ne wilqasî dirêj axiftibû. Çend gotin hanîbû ser ziman û axiftina xwe bidawî kiribû û ma sekinî li ber wî. Deme ku Şahmaran wilo çend gotin hanî ser ziman û ma sekinî, piştî Cemşîd, nema sekinî û jê pirsî ku ka çima. Ku Cemşîd wilo Şahmaran pirsî, şahmaran ji di cih de mafê axiftinê girt û bersiva wî da û her got;

“Meyîzenê li dora xwe, li vê dinyê meyîzenê. Heya mirovan jê nîn a. Ku heyra mirovan jê bû, wê weke xwe êdî nemêne. Ji ber vê yekê ji, êdî divêt ku heyra ti kesekî jê nemêne. Lê ku ti ji vir derketî û çûyî derve, êdî wê heyra mirovan ji vir hebe û ewder êdî weke xwe namêne. Ji ber vê yekê ji, nikarê derkeve ji vir. ..”

Ku şahmaran wilo got û ma sekinî, êdî Cemşîd di cih de mafê axiftinê girt û her weha li şahmaran vegarand û got;

“Ma ku mirov, yek ji vê rewşê li derve ne axivê ma wê heyra kê jê hebe. Ezê ji te re sund bixwûm ku ezê vê derê ji ti kesekî re neyênima ser ziman. Wê di min de bi mênê. ..”

Cemşîd weha got û ma sekinî di cihê xwe de. Piştî bi hinekî re ku şahmaran li nava çavên wî meyîzend, êdî mafê axiftinê girt û her weha li ber wî axift;

“Li mirov awlabûn nabe. Mirov bêbaxte. Ti ji ku ti ji vir derketî tê bêbaxtiyê bike. Ji ber vê yekê sund nexwe. ..”

Deme ku şahmaran wilo got, êdî Cemşîd carek din, mafê axiftinê girt û destûre çûna xwe xwest û wê carê ji şahmaran re sund xwar. Lê şahmaran ku wî carek din sund xwar, êdî li ber wî carek din mafê axiftin girt û weha gotiyê de;

“Ma ez êdî çî ji te re bêjim. Dilê min ji bi te re ya. Ji ber vê yekê, ez çî bikim û nekim, ez ji dilê xwe re nikarim gotinê bêjim. Ezê destûre te bidim ku ti herê malê. ..”

Ku Şahmaran wilo got, êdî weke ku kêfa Cemşîd xweş bû. Lê weke ku dilê şahmaran biêş bû. Wilo rewş bû. Şahmaran, ji ber ku pir hij Cemşîd fikir, zêde wilo li ber wê isrere wî ye ji bo çûne li ber êdî li berxweneda bû. Êdî jê re gotibû erê. Lê Ne bi dilekî bikêf gotibûyê de “bila dê here! ezê destûrê te bidim” û ma bû sekinî. Piştî şahmara ku wilo got û ma sekinî, êdî hinekî bihizir û bihazn bû. Cemşîd ji ev yek wilo

dîtibû. Ev yek pêre farq kiribû. Cemşîd piştî ku ew hebûna haznê pêre farq kir, êdî jê pirsî ku ka çima wilo bihazn bû. Şahmaran ji, pêşî hinekî ma sekinî piştî mafê axiftinê girt û jê re weha got;

“Tê nahaka ji vir herê. Lê ti ji êdî tê nikaribe weke mirovekê ji rêzê di jiyana xwe bijî. Mirov wê bela xwe li te ji xin. Ti ji rehet neyê hiştin. Ti ji piştî tê weke mirov bêbaxt tevbigirihê û tê bêbaxtiyê li min bike. Ez tevî wê ji destûrê didima te, here!”.

Ku şahmaran wilo got û ma sekinî di cihê xwe de bi bêdeng, êdî di cih de Cemşîd mafê axiftinê girt û axift û di cih de li ber şahmaran bidest sundxwarinê kir û her weha ji şahmaran re hanî ser ziman; “Vê yekê bizane ku ezê ti bêbaxtiyê li te nekim. Ez ji vir herim ji, ezê vê derê ji ti kesekî re neyênima ser ziman. Wê ti kesek vir nizani bê. Ez ji te sund mazin duxwûm ku ezê ti carî ji bêbaxtiyê li te nekim. Ji min bawer bika. Ji min ti kul û xeman nexwe. Bila ti xuf û gûman ji min di serê te de nemênin. Ez sunda xwûdayê mazin ji te re dixwûm ku ezê li te bêbaxtiyê nekim”.

Ku Cemşîd wilo axift û sunda mazin xwar, êdî Şahmaran ew da sekinandin û jê re weha got;

“Sund nexwe, ne ti ji mirov î. Ti ji bêbaxtiyê li min bike. Ji ber vê yekê ji nahaka de ez ji te re dibêjim ku sunda mazin nexwe û mazin neaxiva”.

Şahmaran wilo got û ma sekinî. Piştî weke qadarekê di cihê xwe de ma sekinî û ne axift. Tenê li Cemşîd meyîzend. Piştî şahmaran nîşan bi hinek marên mazin de kir û di cih de ew herdû marên ku di serî de Cemşîd hanîbûbûna ber wê, dise ew hatina ber wê û wê ji ji wan re got, “Cemşîd bibina mala wî dênin û werin”. Ku Şahmaran wilo got, êdî maran dise weke ku çawa ew hanîbûn wir, wilo ji kirina nava xwe de û kiirna rê de û birin ku ji wir derxin. Cemşîd, ku di nava wan maran de dimeşî, weke ku hinekî bi dilper bû. Dilê wî zû diavêt. Weke ku wê ji singa wî xwe biavêjê zû û bihêz diavêt. Di cihê ku têre hatibûna wir, dise wilo di wan deran de buhurtin û hatin ku werine cihê ku wê ew têre derketiba û çûba. Weke qadarekê meşî û çûn. Piştî ne bi gelekî re ku Cemşîd ji fahm nekir ku ka çawa bû, di cih de wan xwe li ber wî cihê ku wê têre ew derketiba. Ku hatina wir, êdî cemşîd derket û hata ser rûyê dinyê. Deme ku ew heta ser rûyê dinyê, êdî di cih de ew marên din ji li wir jê re gotin ku di kuderê ve herê wê çê malê. Piştî weke ku xatir ji jê xwestin û jê qûtbûn. Deme ku mar ji cem wî vaqatahan û ketina qûla xwe de, êdî piştî cemşîd ji li dora xwe ku meyîzend, wî mala xwe dît. Wî xwe li cem malê dît. Di cih de keta ser rê de û çû ku herê malê.

Ku keta rê de ku were malê, êdî ne bi gelekî re tê nêzîkî malê. Lê berî ku ew bigihê malê. Êdî li derekê di sekinî û li dora xwe dimeyîzenê. Deme ku dimeyîzenê, di wê heyemê de dinye bi hebûna xwe re hinekî di wê kêlîkê meyîzendina wî de jê re hinekî cuda tê. Ew hinekî dimêne sekinî û li dora xwe dimeyîzenê. Lê di wê heyemê de, tê aqilê wî ku ew li xwe meyîzenê. Ku li xwe ji dimeyîzenê, êdî ku li laşê xwe dimeyîzenê, dibîne ku wa laşê wî weke yê maran bi pirpirk bûya. Wilo tê xuyakirin. Ew di berî ku were û bigihê malê, pêşî cilên li ser xwe rast dike ku laşê wî wilo newê berçav û newê dîtîn. Hemû derên xwe wilo girêdide. Piştî ku ew di xwe de qanix dibê ku wê laşê wî êdî newê xuyakirin, êdî dikeve riya xwe de û êdî dimeşê û diçê ku herê malê. Ku hinekî dimeşê, piştî êdî tê û digihê malê. Deme ku digihê berî dêrî, êdî ew dibîne ku wa dayika wî ye pîr û kal wa li ber devê derî ya û rûniştîya. Weke komek hastu dihat xuyakirin. Ku keta hundur, êdî di cih de dayika wî ew dît û pir bi kêf û dilxweş bû û di cih de kir ku bi wê pîrîtiya xwe ji cihê xwe rabê û bi ber kurê xwe ve herê û wî himbêz bike. Wê wilo di dilê xwe de di wê heyemê de dixwest. Cemşîd, ku dayika xwe dît ku wa dide xwe ku rabê, êdî wî gavên xwe lezandin û çû û li ber wê sekinî û bidestê wê girt û destê wê mac kir û danî ser serê xwe û piştî ew ji li cem wê li ser çokên xwe rûnişt.

Demek di naqabîna jev vaqatandina wan de buhurtibû. Herdû ji hinekî dî mazin bûbûn. Diya wî hinekî dî bi mazinbûna xwe re pîr bûbû. Ew êdî pir pîr bûbû. Wilo dihata xuyakirin ku êdî ne dikarî ku karê xwe ji bikira. Ka vêca kê karên wê alî wê dikirin.

Ku Cemşîd ji, li wir weke demekê dirêj bi dayika xwe re rûnişt, êdî ku hinekî dem têve çû, êdî dît ku wa hevalê wî Kirta wa sawalên wan anîn û kirina hundur da. Ku wan Kirta dît, êdî hê ku wî ne tiştek gotî û ne ji pirsî, dayika Cemşîd berê xwe da wî û jê re got ku heya wê demê, ji deme ku ew çûya ve kirta alî wê kiriya. Çi karekî mazin bûya, ew hatiya û kiriya. Bi vê yekê re, êdî dilê Cemşîd pir xweş bû bi hevalê wî. Wî êdî di serê xwe de ji xwe re got, "nexwe hevalê rojên giran ew, kirta ya" û ma sekinî. Piştî bi kêf û dil li hevalê xwe meyîzend. Hevalê wî ji ku ew dît, bidielekî xweş lê meyîzend û bi ber wî ve hat û bi wî re dest girt û çûna rûyê hevdû û piştî li hevdû rûniştin. Hevalê wî deme ku lê rûnişt, li cem diya wî jê pirsî ku ka çûbû kuderê û heta nahaka li ku derê bû. Wî ji tenê got "tiştek hatibû serê min, heta ku min xwe xilas kir, êdî ez hatima malê" û hwd. Ji wê pêde ti gotinên ji wan re bilêvnekirin û negot in. Lê Kirta, weke ku mirovekî bi meraq bû, bidest pirs pirsînan lê kir. Kirta çî

kir û ne kir, Cemşîd bersivên wek hevdû dana wî û pirsên wî di wê heyemê de. Wî soz dabû şahmaran û sunda mazin xwaribû. Ma karibû êdî bahsa wan bikira ji wan re? Wê hingê êdî sunda wî lê ketiba. Ji ber vê yekê ji ba, divîya ku wî ev yek ne kira. Girandbûna bi sundên xwe ve û bicih anîna wan, di nav xalkê de weke kevneşopîyeke rûmetê bû. Mirovan, pir hij mirovên ku bi sund û gotinên xwe ve girêdayî na. Mirovên ku sozên her timî bicih dihanîn, yên ku di nav xalkê de pir bi rêz bûn. Ev yek û kirin ji zanebûnê ji dihatan zanîn.

Lê di wê heyeme ku diaxift de şahmaran weke ku li berçavên wî bê di hişê wî de bû. Hişê wî ji li ser wê bû. Ew ti carî ji bîr ne dikir. Ew êdî ne ew mirovê ku berî wê deme ku hê şahmaran ne dîtibû bû. Ew bûbû mirov din. Bi şaxsiyeta xwe re pir guhartin pêre çêbû bû. Zanebûnaka ku mirov bêje pir mazina di serê xwe de rûniştandibû. Ew êdî mirovekî dî bû. Wê êdî çawa jiyana xwe weke ye berê bida berdewam kirin? Ew ji wê di demên piştire de wê biheta dîtin û berçav. Wê ev yek di demên piştire de di demên jiyandinê de bihetan dîtin.

Cemşîd, piştî ku hatibû malê, piştire êdî hin bi hin fêrî mala xwe dibû. Lê di mala xwe de ji ew weke xarîbekî bû. Wilo lê dihat. Ew alimî bû cem şahmaran. Weke ku ew demeke dirêj li wir mabe, alimî bû. Ji ber vê yekê, êdî piştî ku ji wir hatibû mal ji, êdî wilo zêde ewder ji bîr û hişê wî ne diçû. Weke ku tiştêkî xwe yê pir mazin û girîng li wir li şûn xwe hiştibe lê dihat. Wî di xwe de wilo hîs dikir. Di wê deme ku ew li diya xwe û kirta rûniştî ji bû, ku ew pêre diaxiftin ji, hişê wî di wê heyemê de weke ku ne li wir bû. Ew wilo dihat berçavan. Pir mazin hinek guharandin pêre çêbû bûn. Deme ku ew li wir bû di nav wê jiyanê de farq ne dikir. Lê deme ku ew ji nav derketibû bû, êdî ew yek pir baş di xwe de farq kiribû. Pir bi êş ji farq dikir. Şahmaran weke ku li ber wî bê dihat berçavên wî. Weke ku di wê heyemê de li ber wî bê û li nava çavên wî meyîzenê. Wilo lê dihat. Wî dilo di dît. Bi vê yekê, hê ew di wê rewşê de dijî. Hê bi wê rewşê bû. Cemşîd, di wê heyemê de bi vî awayî mirov karê bêje ku bûbû mirovekî dî û derketibû holê.

Piştire ku hinekî li hevdû rûniştin û bi hev re axiftin, piştire Kirta kir ku herê. Deme ku kir ku herê, êdî kir ku bide xwe û rabê ser xwe û herê malê. Cemşîd, ev yek pêre farq kir. Piştire ne bi gelekî re ji xwe êdî da xwe û rabû ser xwe ku herê. Deme ku ew rabû ser xwe ku herê, êdî cemşîd ji pêre da xwe û rabû ser xwe di wê heyemê de. Ev yek, weke kevneşopîyekê bû. Ku ne rabû çêbûbana, weke bêhürmetiyekê hember hevdû dihata dîtin. Ji ber vê yekê, di nav xalkê de, ti kesekî ji vê

kevneşopîyê û hûrmete wê ye ku hebû qusûr ne dikir. Ne dihişt ku ti qusûr bên kirin. Ev yek, weke pêdivîyeka civakî ji bû. Wilo ji dihat dîtin.

Kirta piştî ji cem Cemşîd rabû ser ku herê. Cemşîd ji pêre da xwe ku wî bi rê bike. Di wê heyemê de ku Kirta rabû û li duv wî re Cemşîd ji rabû, êdî herdû li ser pîyan rû bi rû hatina ber hevdû û li rûyê hevdû meyîzandin. Lê deme ku li rûyê hevdû meyîzandin ji, wilo bi meyîzandinaka ku bi kêf û şahî li hevdû meyîzandin. Di wê meyîzandina xwe ye li hev de hêskirinê xwe yê hevaltiyê yê li hevdû ji hevdû re dan nîşandin.

Piştî ku rabûn, piştî bi hev re ew herdû çûna bi ber devê derî de û Cemşîd ji pêşî ji bo hemû tiştî spasî hevalê kir û piştî ew bidil bi rê kir. Ew hevalên hevdû yê ku ji hevdû re weke hogir bûn. Wek bira bûn. Hevaltiyaka binirx û rast, wê hestê ji xwe dike nava xwe de.

Piştî ku Kirta çû, êdî Cemşîd û dayika xwe bitenê ma li malê. Piştî ku Kirta çû, êdî ku ew hinekî dî ji li hevdû man, piştî êdî rabûna ser xwe û bi alîkariya hevdû hinekî kar û barê xwe kirin. Cemşîd êdî hinek kar û bar kir. Êdî wilo jiyana xwe dana dest pê kirin. ..

-----o0o-----

Cemşîd ew demek bû ku hatibû malê. Li malê dima. Li malê, wî ji xwe re kargahak ji vekiribû û tede kar dikir. Hevalê wî Kirta ji, pêre bû. Lê Kirta di şivantiyê de mirovekî ku pir jêhatî bû. Wî axlabe, karê şivantiyê dikir. Ji xwe gelek sawal û deverên wan hebûn. Sawalên wan yê ser mazin weke garanekê bûn. Wî ji li wan dimeyîzand. Bi yê xwe re yê mala cemşîd wan ji yê ku hebûn, bi nîşandin dikirin da qana winda û tevî yê wan ne bin û dikirina nava yê xwe de û dibirina çolê bi yê xwe re. Ew mirovêkî ku ji nêçîrê re ji jêhatî bû. Ew nêçîrvanekî baş ji bû. Ku diçû ber sawêl, ti carî destvala nedihat. Yan pazkovîyak digirt û bi xwe re dihanî û an ji kîvroşk û an ji kew yan ji sûsk digirtin û bi xwe re dihanî malê. Li malê, gelek kewên ku wî û bavê wî kedî kiribûn hebûn. Ji vî karî ve ji jîr bû.

Cemşîd ji, hem bi kar û barê malê ve bû û hem ji ji xwe re karekî weke yê hadadiyan û na ji meregoztiyê dikir. Di wê de ji di karê xwe de pir pêşketibû û jîr bû. Wî karê gelek mirovên ku karên wan pê diketin dikir. Ti kesek destvala ji cem xwe ne vegarand. Wilo wî jiyana xwe de berdewam kirin.

Lê cemşîd, çend ku çî ji dikir û bi çî ve ji mijûl dibû ji, wî şahmaran ji bîr ne dikir. Ew her timî di aqil û hişê wî de bû. Di wê deme karkirina

xwe de, wî car bi car kiribû serê xwe de ku herê cihê ku wê têre çûba û çûba cem şahmaran. Weke demekê ji bo çûyin û neçûnê bi xwe re şer ji kiribû. Lê di dawiyê de, wî xwe negirtibû û çûbû bû. Deme ku çûbû ji, li wir wî şahmaran dîtibû. Cerna her weha ew diçû cem şahmaran û hinek deme xwe pêre di buhurand û dihat. Çend caran wilo çêbû bû. Lê wilo zêde ne diçû. Ji bo ku wilo zêde ji berçav winda nebe û balê ne kişêne ser wê yekê.

Piştire bi demekê re êdî wî xwe fêrî jiyana xwe ye nû ye ku dabû avakirin ji xwe re. Karekî wî ji hebû. Wî karê xwe ji dikir. Lê aqilê wî, wî çî dikir û ne dikir şahmaran jê dervediket. Wî bi wê yekê bi wê êdî jiyana xwe di xwe de dide berdewam kirin. Lê ti tiştêk ji ti kesekî re heta wê kêlikê ne hanîbû ser ziman. Her tişt di serê wî de pêre bû.

Weke demekê piştire êdî mirovek ji ji bo karekî tê cem wî û piştire ku cemşîd karê wî dibîne, êdî piştire ew her roj tê cem wî û li cem wî di rûnihê. Bi hev re diaxivin û deme xwe wilo bi hev re di buhurênin. Cemşîd, di wê heyemê de bûbû mirovekî ku wilo zêde ne diaxift. Zêde wilo deng jê dervediket. Ew bûbû mirovekî wilo. Deme ku dihata ser kar û karê xwe, êdî tenê bala xwe dide ser kar û barê û dikir. Deme ku diketa nav kar de ji, weke ku têkiliya wî bi dinyê re ne dima. Wilo lê dihat. Tenê xwe dide kar û karê xwe yê ku wê kiriba.

Li welêt ji, gelek bûyarên ku diqawimîn hebûn. Êrîşên hovan yên ku dibûn ji xalkê ji cane wan dikirin. Êrîşî mal û zevîyên wan dikirin. Êrîşî kerî û garanên wan dikirin û ew telan dikirin. Her weha rewşek ji li welêt afirî bû. Şah ji nexweş di nav nivînan de bû. Ev yek ji her derî hatibû bihîstin. Yên ku pê ne hisahabûn nebûn. Ew xaber û agahî dihatina guhên cemşîd ji. Ew mirovê ku her timî ku dem dibû deme kar û dihat li cem wî dirûnişt, ji dordorê his dikir û ku dihata wir li cem wî dirûnişt ji, êdî jê re ku bi hev re diaxiftin dihanî ser ziman. Bi vê yekê heya wan ji tiştên ku di bûn hebû. Piştî ku Şah ketibû nav nivînan de, êdî Şahmûr ku wazirê mazin yê herî bi nav û deng bû û pir bi zanebûn û aqilê xwe nav dabû li dewsa wî di meyîzend.

Heta wê heyemê, li welêt, aramiyaka ku mirov pir baş û mazin bahs bike hebû. Her kes bixwe û dilê xwe dijî. Jiyanaka wan ya ku bi nirx û di hebûna xwe de pêşketî û bizane hebû. Li civatên ku dibûn ji, her timî aqil û nirxên wan dihat ser ziman. Civat, levcivînên nav xalkê yên dayimî ku her şev dihatina li darxistin bûn. Di civatan de, her tişt dihat axiftin. Kê çî ji ku derê hiskiriba di deme ku di civatê de amede dibû dihanî ser ziman. Ji hanîna ser ziman ve ti kesekî ji aqil ve taqşîr ne dikir. Aqilekî

mazin yê ku dihata ser ziman hebû. Di civatan de bi zimanekî dengbêji gotin ji, weke nirxekî ku heta wî demê hatibû berdewam kirin bû. Wan mirovên deng xweş û teze, ku bidest gotinê dikiirn, pir dirêj weke ku pirtûkekê ji ber ji mirovên li dora wan rûniştine re bixwênin digotin û dihanîn ser ziman.

Cemşîd ji, ku dibû êvar, êdî diçû civatan û bi zilaman re dirûnişt. Mirov her yekî ku dihata dîtin re dihata gotin. Lê zilem, ji her yekî kuu mazin bûyî û baqil bûyî û êdî di nav xalkê de ji rêzek ji jê re afirî bû re dihata gotin. Zilem, weke ku di nav xalkê de ji dihata gotin “mirovê di cihê xwe de giran û biaoqil” bû. Ew gotina ku di nav xalkê de afirî bû û dihata ser ziman û dihata gotin ku “kevîrê giran di cihê xwe de giran”, ji vê gotin û navê zilemtiyê re hatibû gotin. Ku ev gotin dihata gotin, êdî mirovê ku bûyî zilem dihata bîr û hişê mirov. Zilem, bi vî awayî, wateyeke wê ye din ji rêzdarî û bizanetî bû. Mirovê ku mazin dihata dîtin û di gotina xwe de bizane û giran bû, jê re zilem dihata gotin. Ev gotin, her weha gotinaka bi nirx bû. Di nav xalkê de jê re rêzek hebû. Gotinaka dî ji di nav xalkê de li ser zilemtiyê bi civatan de girêdayî hatibû afirandin. Ew ji di nav xalkê de weke gotineka xalkê dihat ser ziman, Ew ji weha bû, dihat gotin ku “herê û li civatan rûniha û zileman bibîna û li wan bihisêna, da qana ti ji hinekî aqil ji xwe re bigirê di serê xwe de”.

Cemşîd, wilo jiyana xwe weke demekê dibuhurêne. Ew mirovê ku her roj alimî bû û dihat cem wî û li cem wî dirûnişt ji hê dihat û li cem wî dirûnişt. Ew mirov pir alimî wî bû bû.

Cemşîd, weke demekê jiyana xwe wilo dide berdewam kirin. Ew mirov ji ku dem dibe deme kar tê cem wî û li cem wî di rûnihê û bi hev re didin û distênin. Ew mirov ji, weke mirovekê ku ji aqil û ji zanebûna xwe qayîl tevdiqerihê. Her weha nêzîkîtiyên wî ji hene. Lê cemşîd, wilo zêde ne bi gotin a. Bi bêdeng a.

Roje ji rojan, diwe weke her roj ew mirovê ku hinekê mazin û ji aqil û zanebûna xwe ji qayîl tê cem wî û li cem wî dirûnihê û pêre diaxivê. Cemşîd ji bi kar û barê xwe ya. Bi vir ve diçê û bi wir ve diçê. Di cihê xwe de ne sekinê. Di wê heyemê de bala wî ji li ser cemşîd e û pişre diaxivê. Cemşîd, weke ku ne li wir bê tevdiqerihê û bi kar û barê xwe ve diçê. D wê heyemê de ji çûn û hatinê Cemşîd di nav xwûhdanê de ji maya. Laşê wî xwûhda ya. Di wê heyeme ku her weha diçê û tê ji, bala zilêm ji li ser wî ya. Di wê heyemê de cila li ser cemşîd ku weke gomlek a, jev divebe û laşê wê ber tihêla wî tê xuyakirin. Di wê heyemê de, deme

ku cilên li ser wilo ji ser divebin û laşê wî tê xuyakirin, êdî laşê wî tê xuyakirin. Ku laşê wî tê xuyakirin, êdî zilem wî laşê wî yê ku weke yê maran bi pirpirk bûyî ji ji wir dibîne. Ku ew wilo dibîne, êdî berê xwe de Cemşîd û lê dimeyzenê. Lê cemşîd, hinek wêke ku ketibe xiroşiyekê de lê tê û di cih de xwe lev dide hevdû. Zilem, wê rewşe wî ji dibîne û fahm dike. Cemşîd di wê heyemê de ti tişteki nayêne ser ziman. Tenê wilo di chê xwe de bi bêdeng dimêne û dihisêne. Lê zilêm, laşê wî dîtibû û ew laşê wî yê ku weke yê mar awa standî bi berçavên wî ketibû. Piştî ne bi gelekî re bê ku cemşîd ti tişteki bêje û bêne ser ziman, ji zilêm re dibêje “divêt ku ez herime malê” di cih de ji wir derdikeve û tê ku were malê. Ku ji wir derdikeve, êdî piştî li ti deran ne sekinê heta ku tê malê. Ku tê malê ji li malê, hinek bi xiroşî tedigerihê û diçê û tê. Hingî di wê heyemê de, wê rewşe wî dayika wî ji bi bêrewş kifş dike û dike jê bi pirsê ku ka çûbû. Dayika wî êdî berê xwe dide wî û jê dipirsê ku ka “çi bû an ji bûya”. Cemşîd, deme ku dayika wî wilo jê pirs dike, ew bersiva ku dide diya xwe, her weha “ne, ne tişteki a, tişteki nebûya ya”. Lê dayika wî ji wê bersiva wî têt nabe. Lê wê heyemê de wilo zêde naçê bi ser wî de ji. Hemû tîştî di rewşe xwe dihele. Lê Cemşîd, ne bi rewş bû. Ew bêrewş bû. Hinek ji di dilê xwe de bi dilper bû. Dilê wî zû û zû diavêt. Weke ku hinek bi hasp di pey wî de bin. Wilo tevdigerehe.

Wê rewşê, xwe pêre ku hê dem bi ser ve diçû maztir dikir. Bêhtir, ew di dilê wî de, bi hizir û hazn dikir. Zilêm ew wilo dîtibû, pirs ji jê kiribû û gotibû ku “ka ew çiya”. Lê Cemşîd bersiv neda bû. Lê wê wilo nema ba. Ew ku di serê xwe de dihizirî, weke ku dinye bi ser serê wî de xuriya bê tevdigeriya. Bi raatî ji wî ilo di dît. Di wê heyemê de, piştî ku hatibû malê û hinek dem bi ser hatina wî ya malê re buhurtubû, êdî piştî hinek bi hazn ketibû hizran de di serê xwe de. Di wê deme ku ketibû hizran de ji, ew rewş û hebûn û bûyarên ku wî jîn kiribûn hemû ji di berçavên wî de dibuhurtin. Şahmaran dihat berçavên wî û weke ku ew di wê heyeme ku dihat berçavên wî ji, weke ku ew li ber wî bê û li nav çavên wî ji meyîzenê di wê heyemê de lê dihat. Cemşîd, wilo xwe di rewşekê de hîs dikir. Gelo li wî hatibû? Wî ji, ev pirs di xwe de ji xwe dikir. Weke ku dinye bi ser de xuriya bê lê hatibû.

Cemşîd, piştî ku weke qadarekê di wê rewşê de di xwe de bihazn dihizirê, piştî di serê xwe de ji xwe di pirsê ku ka êdî ji nahaka pêde çî bike. Çara ku ew pêşî di wê heyemê de di serê xwe de di bîne ew e ku êdî neçê wir kar. Êdî dev ji wir ye kar berdê. Wî di serê xwe de, ev yek di bir û dihanî. Lê ku wilo dihizirî di serê xwe de hizir dikir ji, pêre hizreke din

dihata bîra û ew dide hizirandin. Lê ku neçê wir kar êdî wê çî bike û wê çî ji dora xwe ji ji bo wê bêje û bêne ser ziman? Ev hizir ji, weke pirsekê ku di serê wî de mejiyê wî dixwarand hebû. Piştî ku ew pirs her weha ji xwe kir, piştî ne bi gelekî re êdî hinekî di serê xwe de hewlda ku bersivê ji ji wê re di serê xwe de bibîne. Lê ma ka wê çî berisvê bibîne. Ti bersiv di serê wî de di wê heyemê de ra ne didan. Ji bo bersivê di serî de ra bide, wî pir hewldida. Lê ti bersivê ji bo wê pirsîna wî ya ji wî di serê wî de ra ne dida.

Cemşîd, bi wê re ji weke qadarekê di serê xwe de dimêne. Piştî di serê xwe de digihê biryarekê ku êdî neçê wir kar. Li mal bimêne. Karê malê bike. Deme xwe bi sawal û paz re bi buhurêne. Ew vê yekê her weha dike ser xwe de. ...

Piştî ji, wilo ji dike. Êdî li mal dimêne. Car bi car bi hevalên xwe re diçê bersawêl. Wilo ew demêke dirêj di buhurêne. Bi wî awayî ji, êdî weke ku ew jiyana xwe ji nû ve ava dike.

Cemşîd, piştî ku hinek bi ser wê rewşê re di buhurê, weke ku hinekî di serê xwe de rehet dibe. Ew hizir dike ku êdî ew rewş hatiya ji bîrkin. Ew wilo di serê xwe de dibe û tene. Bi vê yekê, êdî hinekî bi rehetî bidest tevgerîne dike. Bi hevalên xwe re diçê û tê. Jiyana wî, weke demêke wilo diçê.

Di wê heyemê de, di nav xalkê de ji pir tê axiftin ku şah ketiya nav nivînan de. Tê bihîstin ku heta wê demê gelek mirovên ku ji xwe re gotina em hekim in û çûna qasrê û kirina ku şah baş bikin û piştî derketiya hole ku ew ne hekimne baş in û bi vê yekê, êdî ew weke mirovna ku mirov biazîlê xwe ji rê dibin hatina hasibandin û serê wan hatiya lêxistin. Di nav xalkê de pir li ser vê yekê ji tê axiftin. Pir bahs tê kirin. Ku çî ser tê axiftin, herkesek di wê heyemê de di cih de his dike. Cemşîd û hevalên wî ji ku çî bûba û hatiba axiftin li ser wê, wê hatiba guhê wan û wan ji hiskiriba.

Lê biqasî ku bahsa nexweşiya şah dihata kirin, bahsa ti tiştêkî wî wilqasî ne dihata kirin. Ew mijaraka sereka ya di nav xalkê de ku li ser dihata axiftin bû. Cemşîd û hevalên xwe ji di nav xwe de li ser wê axiftibûn. Ji ber ku mijaraka ku herkesek li ser diaxift. Bahsa Şahmûr wezîre mazin dihata kirin. Bahsa wî dihata kirin û dihata gotin ku ew çend mirovekî xurt û azwer a. Bi vê yekê weha bahsa wî dihata kirin.

Piştî bi çendî ku demêke dirêj bi ser wê rewşê ve ji di buhurê, piştî rojekê xaberek derdikeve û pirs zû û di cih de belav dibe. Ew xaber ji her weha av a ji qasrê tê ragihandin.

”weke ku tê zanîn ku şahê me pir nexweş a. Nexweşiya wî giran a. Li dinyê heta wê kêlikê gelek hekiman kiriya ku wî baş bikin lê baş ne kirina. Lê di dawiyê de hekimekî bi navê Pîrhem fahmkiriya û kifşkiirya ku derdê şahê me pir giran a û ew karê wî baş bike, lê xwestiya ku ew xwe bigihênine Şahmaran. Ji ber ku derd û dermanê başkirina şah bi wê re ya”.

Ku ew xaber tê bihîstin, êdî di cih de xaber digihê Cemşîd ji. Ew ji his dike. Deme ku ew his dike, êdî weke ku mêkutek bi wê giraniya xwe li serê wî bikeve lê tê. Cemşîd, ku wê his dike, êdî hingî bêhtir bêrewşî pêre çêdibe. Hingî pir biêş û kul dibe. Hingî dilê wî diêsihe. Weke ku êşeke mazin di dilê wî de rû dide. Ew wê êşe di xwe de pir mazin hîs dike.

Piştê di xwe de dihizirê ku ka çi bike. Rewşe wî tê berçavên wî. Tiştên ku jînkirina tene ber çavên wî. Şahmaran tê berçavên wî. Şahmaran, weke ku ew li cem wî bê li berçavên wî şaq dida. Weke ku ew di nava rojê de di xewê de bê û xewnê bibîne lê dihat. Wilo li Cemşîd dihat. Di wê rewşê de ji pir bi bédeng dima. Hevalên wî ji, ku ew wilo bi bédeng di dîtîn, jê di pirsîn ku ka çima wilo bi bédeng a. Lê wî ji wan digot ”na ti tiştêk nîn a” û hwd. Ji wê pêve ti bersivên din wî ne dida wan di wê heyemê de. Lê di serê wî de pir hizir kirin hebû. Ew pir di hizirî. Weke ku ew di serê xwe bi fûrê lê dihat ji hizir kirinê. Di serê xwe de ew ku dihizirî, wilo hîs dikir ku diviyabû ku tiştin bikira. Lê ka wê çi bikira ji, ne didît.

Bi vê xabê re di nav xalkê de ji danûstandinaka mazin dibû. Herkesekê ku hinekî hizir di serê wî de hebû û kariba ku bihizirê hizre xwe dihanî ser ziman û digot ku ka wê çawa xwe bigihênina şahmaran. Bi teybetî ji, axlabe, yên ku hizre digotin, digotin ku ev yek ”bêderfet bû”. Hizre wî dianîn ser ziman. Gelo bêderfet bû? Herkesekî wilo di dît. Ji ber ku heta wê demê ne hatibû dîtîn ku ti kesekî xwe gihandiya şahmaran. Dihata gotin ku ”şahmaran, yên ku xwe gihandinê de ji, ew ji yên ku şahmaran bixwe xwe gihandiya wan”. Her weha hizir dihatina ser ziman. Bi vê yekê, herkesekê ku hinekî ji zanebûna wan hebû hizre dihanîn ser ziman. Di nav mirovên mazin di civatan de ji, ev yek pir tê axiftin. Lê piştî ku ew xaber bela bû û hata ragihandin ku li şahmaran tê lêgerîn, êdî piştê ne bi gelekî re xabereke din belav bû û heta gotin ku ”çend ciwanên ku li welêt hene, wê leşker wan rût bikin û li laşên wan meyizênin” Ev xaber ji ghişt Cemşîd. Deme ku ew xaber ghişt Cemşîd, êdî Cemşîd di cih de ku hizirî, ew mirovê ku ew di kargaha wî de laşê wî

dîtibû hatibû bîra wî. Êdî Cemşîd, hizir kir û ji xwe re got ku ”hebe nebe, ev xaber nîşanaka ku li min digerihih”.

Cemşîd ku wilo ji xwe re di serê xwe de got, êdî dilê wî bidest zû avêtinê kir. Weke ku wî di serê xwe de tiştêkî mazin kifşkiribe lê hat. Piştî ew mirovê ku deme ku ew li kar bû û her timî dihat cem wî hat bîra wî.

Cemşîd ku wî hinekî ji xwe re hizirî. Ku ew wilo di cihê xwe de sekinî ba, wê hatiba û ew dîtiban, Ji ber vê yekê, divîya bû ku wî tiştêk bikira. Lê ka wî çî bikira ji di serê wî de ne safî bû. Lê di hizrekê de di serê xwe de safî ku ew leşker ne gihine wî. Lê ew ferman bû û ji qasrê bû. Yê ku li ber wê rabûba ji, wê bi cane xwe berdêla wê bida. Ev ji her weha hebû. Ti kesekî ne dixwest ku biketa ber qasrê de. Qasr mazin bû û bi hêz bû. Bi hezaran leşker lê li ser lingan bû. Her timî lê leşkerên ku lê bûn hebûn. Vêca ka wê çî kiriba? Wî kiriba ku kiriba, divîyabû ne hiştî ku leşker bihiştan wî di wê heyemê de. Ku gihîştina wî wê ji wî re ne baş bûba.

Piştî ku ev xaber belav bû û gihîşt Cemşîd ji, êdî ew pir aciz bû. Hevalên wî di dîtîna ku ew çend aciz bûya. Lê farq ne dikirin ku ka cemşîd ji ber çî wilo aciz bûya. Lê Cemşîd pir aciz dihat xuyakirin. Hevalên wî ji ev yek pêre farq dikirin. Jê di pirsin ji. Lê wî ti bersivên wilo bi bidest bêne girtin ne dida wan ji. Wê yekê bala wan kişand.

Wê roja ku Cemşîd ev xaber his kir, hingî pir aciz bû. Ku hat malê ji, ew acizbûna wî ji rûyê wî dihat xwandin. Pir mazin ji dihat xwandin. Deme ku piştî bihîstine re hatibû malê, êdî wilo bi bêdeng bidest kirina kar û barê xwe kiribû. Dayika wî jê pirsî ji bû lê wî ti bersiv neda bû wê. Wî ti tiştêk ji wê re ne hanîbû ser ziman. Deme ku wê jê pirsî bû ji, wî gotibû ”ne ti tiştêk nîn a” û hwd. Ji wê pêde, wî ti tiştêk ne hanîbû ser ziman.

Cemşîd wê heyemê de ku hinek bihazn dihizirê di serê xwe de, piştî bi demeke dirêj ye bi hizirkirinê re di serê xwe de digihîjê biryarekê ku ji wir herê. Ji wir bazdê û herê. Lê ka wê çûba ku derê. Hata aqilê wî ku herê cem Şahmaran ji. Lê wî di serê xwe de kifş kiribû ku herê dereke dûr.

Di wê heyemê de, deme ku dihizirî ji, Şahmaran li ber çavên wî bû. Wî weke ku ew di dît. Weke ku şahmaran bi wan çavên xwe yên ku pir xweşik û bi bal lê dimeyîzend. Lê wî tenê ev yek di xwe de his dikir. Di nav xalkê de weke baweriyekê bi şahmaran re hebû. Ew ji her weha bû. Dihata gotin ku ”şahmaran her timî çavên wê her tiştî di bînin. Tiştêkî

ku li dinyê bê û di dinyê de bê ji nerîna çavên dûrnakeve. Ew muhaqaq wê bibîne. Ew wilo ya. Nezereke çavên wê ye pîroz heya. Kî çavên wê li bi naqş çê bike û li mala dalaqêne ji, wê ew çav her timî hertiştê xirab ji mala wan dûrke, wekî din ji wê tiştên xirab ku bibin, berî ku bibin, ji ber ku ew dibîne, wê xabere mirov wê jê çêbe”. Lê deme ku dihata pirsîn ku ka wê çawa xaber jê çê bibe ji, her weha bersivak dihat dayîn, ”de ne, mirov dizane ku hîs û hişê mirov heya. Ew di nerînaka bi aqil de digihina hevdu. Bi vê yekê re êdî tiştên ku wê bibin wê bêne bi bîr xistin”. Bi awayekî, wê mirov ku hizir kir wê kifş bike”. Her weha dihata gotin. Lê hê gelek gotinên din yên weha ku dihatina gotin hebûn.hemû ji gotinên aqil bûn.

Şahmaran, pir mazin bi nirx bû di nav xalkê de. Baweriyaka mazin ye pîroz ji lê hebû. Ji ber vê yekê, di derbarê wê nêzîkatiya qasrê ye ku kifşkiribû ku wê bike ku xwe bigihêne wê de, hinek gotinên bi rexne ji dihatina ser ziman. Ew weke ”ne başiyaka ku mirov jê xwe dûr bike” dihat dîtîn. Dihata gotin ku deme ku mirov ew yek kir, wê tiştên ne baş bêne serê mirov û wê bi salan berdewam bin. ”Wê baxtê xalkê yê ku hebû wê ji holê rake”. Ji ber vê yekê baş ne dihata dîtîn. Pir mazin yê ku li ber wê dirabûn ji hebûn. Lê qasr mazin bû û ti kesekî nikaribû ku li ber wê rabe. Yê ku li ber wê rabûba ji, wê serê wan hatiba lê xistin. Jiber vê yekê êdî her kesek di cihê xwe de bi bêdeng bû. Yên ku hizrên xwe dihanîn ser ziman û digotin ku ”ev ne baş a” ji, bi dizîka dihanîn ser ziman. Ne dihişin ku yek ji qasrê ew herê guhê wan. Ji xwe ku çûba guhê Şahmûr, êdî kî ji hatiba wê wan xilas ne kiriba.Şahmûr mirovekî ku pir hişk bû. Her kesek ji jê di tirsîya. Şahmûr, mirovekî ku tirs bi hebûna xwe kiribû dilê dora xwe de bû. Her weha ew mirovek bû. Yên ku navê wî dihildan ji, hinekî bi tirs dihildan.

Cemşîd ji, navê wî bihîstibû. Lê cemşîd nizanibû ku ka wê çi bikira. Çemşîd piştî ku her weha biryara çûna xwe dabû, êdî hin bi hin bêhis û xaber ketibû nava amedekarî û tevgerê de. Wî weke ku kara xwe ye çûnê dikir. Leşker ji bi bajêr û hewîrdorê ketibûn û li mirovan dimeyîzandin. Heta ku çûbûbûn gelek deverên din. Her deverê welêt leşker ketibûbûna rê de û çûbû bûn wir. Lê her derê welêt tevgerek weha hebû. Karê çûnê ji ji bo Cemşîd wê ne hesan ba. Ku ne bajêr de ne hatiba girtin, hebû ku li dervî bajêr rastî hinek mirovên leşker hatiba. Wê çaxê wê êdî hatiba girtin.

Cemşîd, piştî ku hatibû malê û hinekî hizir bû û biryara çûna xwe dabû û piştîre bidest amedekariya çûna kiribû, piştîre ne bi gelekî re wî

xwe amede kir û derketa derve. Lê deme ku derketa derve, êdî ji bo ku newê kifşkirin, wilo zêde ti tişt ne kira destê xwe de. Lê tûrikek ji ku hinek zad ji xwe re ku bixwe kiribûyê de. Ji wî pêve wilo zêde ti tişt ne xistibûyê de. Deme ku hat ber bajêr, êdî dît ku wa leşker wê li bajêr in û mirovan li wan dimeyîzênin. Cemşîd ew yek dît. Cemşîd, deme ku ew dît, êdî di xwe de hinek bi dilper bû. Dilê wî zû bidest avêtinê kir. Û Her weha hinekî bi kel û germ bû. Laşê wî hinekî germ bû. Bêhne wî bidest zû çûn û hatinê kir.

Ku Cemşîd wilo dît, êdî kir ku ji bajêr di cih de dûr keve. Cihê ku ji mal hatibû û gihiştibûyê de, hinekî ji malê dûr bû. Weke bêhnekê ji malê dûr bû. Deme ku di wê heyemê de hatibû ku were û herê malê ji, di naqabna xwe û malê xwe leşker dîtibûn. Wî ji di wê heyemê de çara ku dît di cih de çû û keta wê kargaha xwe ye ku berê têde kar dikir. Lê deme ku keta kargahê de, hingî, ew mirovê ku berî hingî her timî dihata cem wî û li cem wî dirûnişt ji ku bi hinek leşkeran re ya wî di bîne û di cih de xaberê dide leşkeran. Di wê heyemê de, leşker ji êdî bi nîşankirina wî mirovî ku navê wî Pîrhem bû êdî diçin û di kevina kargaha wî de.

Deme ku leşker li pey wî dikevina hundur de, êdî Cemşîd ji, pêşî di cih de dike ku xwe li nav wan xê û ji derkeve û bazdê. Lê deme ku ew xwe dihalifêne û wê hewldanê dike, di cih de leşker xwe diavêjina ser wî û wî digirin. Deme ku digirin ji, êdî li laşê wî dimeyîzênin û deme ku lê dimeyîzenin, êdî farq dikirin ku wa laşê wî ji yê mirovan hinekî cudatira. Ev yek bala mirovên ku leşker in di wê heyemê de dikîşene. Lê Pîrhem ji xwe şanî wî naxê. Nahêle ku ew wî bibîne. Ew xwe di nav leşkeran de diveşêrê.

Leşker, piştî ku her weha cemşîd digirin, êdî wî dihildin û ténine qasrê û dikina zindanê de. Di wê heyemê de deme ku wî ténine wir, êdî pêşî hinek pirsna jê dikin. Pîrhem ji, ji ber ku li ber mirinê ya ku ew şah baş neke û her weha şahmaran xwe xilas neke, wê serê wî were lêxistin. Bi vê yekê, ew ji, hinek pirsina dibêje leşkeran ku ew herin û jê bikin. Deme ku ew prisan jê dikin û ew ji bersivê nadê, êdî ew ji dibêje "meyîzênin, ew dizanê lê nabêje" û bi vê yekê êdî leşkeran diajoyê ser wî ku hê bêhtir bi ser wî de herin. Piştî her weha xaber ji Şahmûr re ji di derbarê Cemşîd û hebûna wî de tê şandin. Ku xaber jê re tê şandin, êdî ew ji na sekinê û di cih de tê zindanê û li Cemşîd dimeyîzenê. Lê deme ku cara pêşî tê û lê dimeyîzenê, di nav leşkera de tê û di wê heyemê de wilo zêde xwe nadê kifşkirin. Bi vê yekê re Cemşîd ji wî kifş nakê. Piştî, ew bawer dikin ku Cemşîd Cihê Şahmaran dizanê. Bi vê yekê êdî

diçina bi ser wî de. Pêşî, ku bi ser wî de hinek zorê lê dikin ku ew cihê şahmaran bêje. Lê ew dibêje wan "ez nizanîm" û hwd. Lê bi gotina Pîrhem jê bawer nakin. Pîrhem balê dikişîne ser wî û xwe ji balan rizgar dike, bi vê yekê re ew xwe ji mirinê ji serî lêxistinê ji xilas dike. Piştî ku hinek zorê didina Cemşîd û Cemşîd ji wan ti tiştêkî nabêje, êdî piştî hinek ji wan mirovên ku zor didanê de êdî jê bawer dikin ku ew nizanê. Lê Pîrhem dikeve bin aqilê wan de û wê bi bawerbûna wan di serê wan de xira dike û dike ku êdî herine bi ser wî de. Piştî, êdî ne bi gelekî re zora li ser Cemşîd zêretir dikin. Hin bi hin ew zor divegerihê lêxistin û êşkenceyên mazin ku lê têne kirin. Lê Cemşîd, li ber xwe dide ku ti tiştêkî ji wan re ne bêje. Deme dirêj wilo bi Cemşîd ve dimênin. Çi dikin û nakin, nikarin ti tiştêkî bi Cemşîd bidina gotin. Ew tiştêkî ji wan re ne bêje. Pîrhem ji û şahmûr ji wan kirin û pêkanînên ku li hemberê Cemşîd têne kirin di bînin. Ew ji, dişopênin mereq dikin ku ka wê Cemşîd çi bêje ji wan re. Bi teybetî ji şahmûr w dişopêne. Di cernên ku leşker êşkencê lê dikin de, ew ji li ber dêrî lê li aliyê derve ku di kula dêrî de li wan dimeyîzenê dişopêne.

Piştî, ku hinekî êşkence li Cemşîd tê kirin û Cemşîd li berxwedide, êdî bi wê berxwedanê, Şahmûr ji di serê xwe de digihijê wê qanaatê ku Cemşîd cihê Şahmaran dizanî. Bi vê yekê, êdî ew bi teybetî li ser Cemşîd bi êşkencêyên disekinê û dizwezê ku jê hinek gotinna di derbarê cihê şahmaran de bigirê.

Demeke dirêj Cemşîd di bin êşkenceyên ku lê têne kirin de dimêne. Di êşkece de qîrên wî li ber arşê xweûdê disekin in. Lê kesê ku alî wî bike nîna. Şahmûr ji, êşkeceyan li Cemşîd dide kirin. Lê ew di demê de ti carî dernakeve ber wî. Her timî hinek mirovan ji dêla xwe dişênê cem û jê bikin. Ew pirsên xwe ji mirovan re dibêje û mirov ji lê dikin. Ew ji, hinekî ji dûr ve lê dihisîne. Ew rewş wilo bi rojan berdewam dike. Bi rojan, Cemşîd dibin Êşkeceye ku di zindanê de lê tê kirin dimêne. Lê di hemûkî de ji li berxwe dide û dibêje "ez nizanîm". Wilo dibêje. Çend ku ew cihê Şahmaran jê di pirsîn, ew dibêje nizanîm. Lê deme ku li laşê wî dimeyîzênin, êdî jê bawer nakin. Ji ber ku laşê wî bûya weke yê maran bi kalan û pirpîrk. Laşê wî ji, weke yê maran bû pirpîrk bûya û reng girtiya. Ji vê yekê, ti carî bawerî pê nayê ku ew nizanê. Her kes bi bawer a, ku ew dizanê. Lê ew dibêje ku ez nizanîm.

Şahmûr ji wilo hizir dike. Ew ji laşê Cemşîd dibîne. Ew ji bi vê yekê êdî bawer dike ku wî dîtîya. Hekim, li ser wî, gotiya ku "mirovekî ku mirovan re ne rûnihê û rabe, wê laşê wî wilo weke yê mar nebe. Mirovê

ku bi mar re rûnişt û rabû yê ku cihê şahmaran dizanê”. Wilo hanîya ser ziman. Cemşîd, ew çî dikin û nakin, ew tiştêkî ji wan re nayêne ser ziman û dibêje ”ez nizanîm”. Çend ku cemşîd weha dibêje ku ew jê bawer nakin û êşkenceyan berdewam dikin. Lê ew ti lavzê jê nagirin. Çend ku ew êşkenceyan li Cemşîd dikin û dikin û nakin ji, ew ji li ber xwe dide. Ew ti tiştêkî ji wan re nayêne ser ziman.

Demêke dirêj Cemşîd di bin Êşkencê de dimêne. Lê Cemşîd neaxivê. Ew ji êdî ku demek her weha bi êşkencekiirnê têve diçê û bawer dikin ku wê êdî bi êşkence ti ancemê bidest nexin, êdî Şahmûr di serê xwe de di hizirê ku ka çareyekê bibîne ku ew jê cihê şahmaran fêr bibe. Êdî Şahmûr dikeve hizirkirinê de. Şahmûr ji bawer dike ku Cemşîd cihê Şahmaran dizanê. Ew her weha êdî na hizirê ku hekim ji bo ku canê xwe xilaskê ev hizir avêtîya hole.

Di rastiye de wî ji ber ku canê xwe xilas bike bi w nêhtê avêtibû holê. Lê wî bixwe ji nedizanî ku Cemşîd di rastiye de cihê Şahmaran dizanî. Lê wî ew nîşan kiribû û piştî kiribû ku li ser wî bisekin in. Wî, ji bo ku xwe rast derxe û serê xwe ji lêxistinê xilas bike ev wilo gotibû. Piştî ji berdewam kiribû û gotibû ku ”ew cihê şahmaran dizanê. Li laşê wî meyîzênin, ku ma ka laşê wî wilo ya. Weke yê mara ya”. Bi vê yekê, dixwest ku vê hizirê bide bawer kirin û xwe pê xilas bike. Lê çend ku wî ne dizanî, di rastiye de ev hizir rast bû. Cemşîd Cihê wê dizanî. Êdî wilo ketibû derba xwe de.

Şahmûr, ku weke demêke dirêj dihizirê, êdî di serê xwe de digihijê planaka ku biazilana. Di serê xwe de, ew planakê çê dike û êdî dike ku li gor wê tevbigirihê. Li gor ku wê di serê xwe de biplan kifşkirîya, ”wê ew Cemşîd dina bawer kirin ku êdî ew wê êşkence lê nekin û êdî wê weke ku jê bawer dikin ku ew êdî cihê şahmaran nizanê wê tevgerihin. Wê êdî wî berdî û wê bêjinê de here mala xwe. Lê şahmûr hizir dikir ku ew heta berdî êdî ew wê di demekê de xwe bigihêne Şahmaran. Bi vê yekê, li gor plana wî ye fênek wê her timî Cemşîd di bin şopandinê de bê. Ku kengî wî xwe gihanda Şahmaran êdî ew ji wê xwe bigihêna şahmaran û wê zant bikin.” Şahmûr, mirovekê ku pir biazil bû. Aqilê wî hebû. Fênekîya wî ji hebû. Şahmûr pir mirovekî fênek bû. Ew plana wî bi fênekî bû. Wî di serê xwe de pir hizir kiribû û ew plan fênek dtibû. Pir demên xwe bi hizir buhurandibû. Lêdi dawiyê de wî ew plan dîtibû di serê xwe de. Piştî ku wî her weha ew plan di serê xwe de dît, êdî bi mirovên li dora xwe re ji belakir û hanî ser ziman. Ew ji pê biagahî kirin. Ew ji, wê çawa tevgeriya ban, wî ji wan re gotibû. Şahmûr, her weha

wilo di planekê bifênêk de dike yek û li gor wê tevdigerihê. Piştî ku Şahmûr her weha kifşkir û plan hanî ser ziman, êdî piştî kir ku wê bike jiyanê de. Bi vê yekê, êdî wî gavên xwe li gor wê plana xwe bidest avêtinê kirin. Êdî her tişt li Cemşîd bi vê yekê bûbû weke xafkê.

Şahmûr, deme ku weha di serê xwe de kifşkiribû, hê li xwwerê li zindanê êşkence li Cemşîd dihata kirin. Piştî ku ew wilo di serê xwe de kifş dike, êdî piştî ew bixwe tê xwere û xwe diberdê zindanê û tê cem cemşîd. Deme ku ew tê Cemşîd, ew dibîne ku wa hê êşkence li Cemşîd tê kirin. Di wê heyeme ku ew tê xwerê û di bênn ku wa hê êşkence li Cemşîd tê kirin, êdî ew tê ber yên ku êşkence lê dikirin û disekinî û wan dide sekinandin û ji wan re dibêje "aaaw ma we çî ji Cemşîd kiriya" her weha wehwehe xwe têne ser ziman. Piştî di cih de weke ku heya wî ji tiştêkî nîna bi mirovên ku êşkence dikirin re dixayidê ji. Piştî di cih de fermanê dide ku wî berdîn. Deme ku ew fermenê dide, di cih de êdî ew ji cemşîd divekin. Deme ku divekin, êdî Şahmûr bixwe tê û nêzîkî Cemşîd dibe û xwûna li ser rûyê wî bidest xwe paqij dike. "Ew wilo xwe dide nîşandin ku heya waqas kirinên ku pê kirina nîn a û ew bi wan kirinên ku lê hatina kirin ji pir mazin êşêha ya". Ew wilo dike. Cemşîd ji, pir ji rewş ketiya. Bi zorakê xwe li sr lingên xwe digirê. Ew di cih de dikeve bin çengê wî de û wî tenê mezelekê û birînên wî dide derman kirin û ku ew êdî hinek başbû û êdî karê bide xwe û rabê ser xwe, êdî wî dişene malê. Cemşîd, ji wan kirinan hingî êşêha ya di wê heyemê de wilo zêde ti xûf naçina berdilê û nagirê.

Piştî ku ew xilas dike, êdî di cih de, ku ji wir derdikeve, dikeve rê de û rast û rast tê mala xwe di wê heyemê de. Deme ku di rê de tê malê, di serê wî de ji şahmaran heya. Deme ku li ser şahmaran di hizirê, di wê kêlikê de ji li dora xwe dimeyîzenê. Ji hizirkirina xwe bitirsa. Cemşîd, ku ji wir ji êşkence xilas bû û derket, êdî li ti deran na sekinê tê malê.

Ku di keve rê û tê malê, êdî piştî ne bi gelekî re ew digihê malê. Ku tê malê, êdî ew di cih de j bo ku hinekî di baş bibe dikeve nava nivînan de. Li malê nahêle ku ti kes laşê wî bibîne. Nahêle ku diya wî bixwe ji laşê wî bibîne. Ku tê malê, hevalên wî di cih de têne cem û li cem dimênin. Ji ber ku deme Cemşîd hata girtin û hinek mirov ew di nava bajêr de dîtîn, êdî her kesek pê hisaha bû ku Cemşîd hatiya girtin. Herkesekî êdî Cemşîd weke yê ku cihê Şahmaran dizanê dizanî. Bi vê yekê, êdî navê wî derketibû. Piştî ku ew ji êşkence derket û hata malê, êdî di cih de hevalên wî hatibûn cem û li cem sekinî bûn. Hevalên wî, deme ku hatibûn cem wî, tenê jê re gotibûn "derbasî be!" û hwd. Ji wê pêde ti tiştêkî ji bi

gotinê ji devê wan ji derneketibû. Lê deme ku li hevdû dirûnihin, êdî li hevdû dimeyîzênin. Bi vê yekê, êdî deme ku li hevdû dimeyîzênin û çav bi çav têne berhevdû ji, êdî weke ku biçav tiştina ji hevdû re bêjin dibin. Hevalên Cemşîd, tenê lê dimeyîzênin. Cemşîd, deme ku hevalên wî lê dimeyîzênin û ew bi wan re çav bi çav tê ji, weke ku ji çavên wan fahm bike ku jê dipirsîn ku ka çima tê ji me re ji negot. Lê biziman heta wê kêlkê yekî ji ji wan ti axiftin ne kiribû. Cemşîd piştî ku hatibû, êdî ketibû nava nivînan de û lihêf kişandibû ser xwe di wê heyemê de.

Lê Cemşîd, çend ku di wê heyemê de hevalên wî li cem bûn û li dora wî bûn û pêre ji di axiftin, weke ku hişê wî ne li wir bû. Weke ku ew hişê wî li derna din bû. Lê ka li ku derê bû. Hevalên wî ne dizanî. Lê li cihê ku lê dirêj kirî bû, çavên wî bi wî cihê ku wî mar bi dayika xwe re dîtibû diket. Bi vê yekê ji, êdî şahmaran dihata bîra wî. Ku şahmaran dihata bîra wî, êdî ew di serê xwe de di nav hizir û ramanan de diçû û dûr diket, ji wir. Cihê ku ew lê digihîşt şahmaran ne zêde dûrî mala wan bû. Ku hinek hatiban û hinekî li wan deran gerah ban, hebû ku ew der dîtiban. Lê gelo wê dîtiban. Yeke weke şahmaran ma bêafsûn dima?. Cihê ku mirov lê xwe bigihênîyê de ji biafsûn a. Ev yek ma ne wilo bû? Cemşîd, ew der dîtibû. Ketibû wir de. Cemşîd di wê heyemê ku ew di serê xwe de dihizirî, ev ji dihatina bîra wî û li ser wan ji dihizirê. Wî hizir dikir ku wî xwe li wir gihandiya şahmaran, êdî li wir kî herê wê xwe bigihêne şahmaran. Lê şahmaran nizanibû ku ew der biafsûna, ku çavê yekî ku ewder dîtî ku ne li ser wir bê wê di kes wêderê ne bîne. Ku çavên yekî ku ewder dîtî ku hê li ser wir ku hinek çavna din werine ser wir, hingê wê ew çavan ji wê derê bibînin. Her weha weke ku rewşe bi afîsûnî hebe dihata fahm kirin. Cemşîd ev yek di wê heyemê de weke ku ne dizanî. Wilo dihata xuyakirin. Ji ber ku ew dihizirî, ku hinek wê cihê ku wî xwe digihand şahmaran wê bibînin. Li ser wê yekê dihizirî. Heta demekê weha di serê xwe de dihizirê. ”Di hizirê ku ew herê û çareka din xwe bigihêne şahmaran û bêjiye ku lê digerihihin”. Ji bo ku ew awlakariya xwe hildê.

Leşkerên Şahmûr ji bi awayekî ku ti kes wan ne bîne di şopa Cemşîd de bûn. Wî dişopandin. Wan hewldida ku xwe bi ser wî re bigihênine şahmaran. Wan wilo ferman ji Şahmûr girtibû. Heta ku bi ser Cemşîd re xwe ne gihandiban Şahmaran wê rehetî ji wan re neba û wê xwe ji şanî ti kesekî neda ban û wê ne hiştiban ku ti kesek ji wan kifş bikira.

Cemşîd, li malê di nav nivînan de bû. Lê ne rehet bû. Dilê wî ne rehet bû. Deme ku ew di bin êşkenceyan de bû, her timî pirsra şahmaran

jê dikirin. Li cihê şahmaran lêdigerîyan. Cemşîd cihê wê ji wan ne gotibû. Ji wan re bahsa wê ne kiribû. Wî di destê êşkenceçiyân de li berxwe dabû. Wî xwe di destê wan de ne berda bû.

Lê ew di wê heyemê de di xwe de di serê xwe de ne rehet bû. Wî di xwest ku careka din xwe bigihêne şahmaran. Ev yek di serê wî de hebû. Wî di serê xwe de pir ev yek girîng di dît. Wî ku xwe gihandiba wê, hingê wê wî gotiba wê ku lê digerihih û wê ji ku ev yek zanîba, êdî wê awlakariya xwe girtiba. Ew li vê yekê dihizirî.

Cemşîd, lê di wê heyemê de hingî lêxistibûn, ji kal ketibû. Wilo zêde nikarîbû xwe li ser xwe bigirta. Ku di rabû ser xwe û qavza xwe diavêt, hingî di wî de sergêjek dibûn. Bi vê yekê, êdî wî xwe dirêj kiribû û ne dirabû ser xwe di wê heyemê de.

Hêvalên wî ji li cem wî bûn. Car bi car wan ji hin gotin ji wî re digotin. Lê wilo zêde ti gotin ji ji wan ji dernediket. Ew ji bi bédeng û li wî dimeyîzandin. Gelo ew di xwe de di serê xwe de çi dihizirîn? Ew yek ji ne kifş bû. Cemşîd hevalê wan yê herî baş bû. Lê Cemşîd bi armanca ku cihê Şahmaran dizanî ji hatibû girtin û êşkence lê hatibûn kirin. Di wan demên ku ew bi hev re bûn, Cemşîd li ber wan, ku ew fahm bikin ti tiştê di nêzîkatiyên xwe de nedabû der. Ev ji muhaqaq di serê wan de bû. Ne mumkun bû ku li ser vê yekê ji ne dihizirîn. Li ser vê yekê ji dihizirîn.

Cemşîd ku tiştêkî wilo heba pêre çima ji wan re negotibû? Nahaka ev pirs ji di serê wan de bû. De ne, ew hevalna hevdû yên pir baş bûn jevre. Hevalên Cemşîd li cem rûniştî bûn û bédeng bûn. Gotin ji wan dernediket. Ew ji bi bédeng bûn. Di wê heyemê de ji xwe ne ku dayika Cemşîd hin gotin bi lêv kiriban, wekî din ji gotin ji ti kesekî dernediket. Her kesekê li wir bi bédeng bû. Bala herkesekê li wir ji li ser Cemşîd bû. Lê dimeyîzandin. Lê tenê lê dimeyîzandin. Ku devê nerînan yên bi çavan ya bideng heba gelo di wê heyeme ku wilo bi dîqîniyeke ku bidîq li hevdû dimeyîzandin, wê çi bihanîya ser ziman? Hingî, dibêt ku gelek tişt bi hanîya ser ziman. Di wê heyemê de ne Cemşîd û ne ji hevalên wî yên ku ew bédengiya ku di wê heyemê de di nav wan de bûbû xira dikirin. Lê car bi car yê ku xira dikir ji dayika Cemşîd bû. Lê wê ji ku di dît ku wa bédengiyeka mazin serwer e, êdî wê ji di xwe de dihizirîn. Ew ji tevî wê bédengiyê ku hebû dibû. Dayika Cemşîd jinaka pîr û biaqil bû. Dinye dîtibû. Fahmkirinaka wê ye mazin hebû. Mirovê ku dinye dît û jîn kir, ne mumkun a ku nebe xwediyê fahmkirin û têngiştineka mazin di serê xwe de. Ew ji wilo bû. Wê ji dîtibû û gelek ji jîn kiribû. Bi vê yekê

mirov karîbû ku bêje ku ew jinaka bizane ya.”Nerîna wê ye dinyê hebû”.Mirovê ku xwediyê nerîna dinyê bê, yê ku di serê xwe de bûya biaqil a. Ev gotina nerîna wê ye dinyê hebû, weke gotinaka aqilmenda di civatan de her timî dihata ser ziman. Ku yek di civatan de cara pêşî rûnişt û axift, lê dihata meyîzandin û hisandin. Hingî, di dawiya axiftina wî de ev gotin ku zanebûna wê heba jê re dihata gotin. Wate wê gotinê ji, ew bû ku ew mirovekî dinye dîtî ya û bizanebûna.

Li civatan,mirovê ku rûnişt û axift.ji zanebûna xwe diaxift.Ji nerîn û dîtina xwe diaxift û dihanî ser ziman.Lê di deme hanîna ser ziman de xweşik hanîn ser ziman ji girîng bû.Ew ji weke nirxekî dihata dîtin.Yên ku di civatan de bi zimanê dengbêjî ji dihanîn ser ziman hebûn. Ew ji mirovna ku her timî li civatan hebûn.Wan, bivegotinî digot û xweş ji digotin. Kê xweş û teze bivegotinî bigota, ev yê herî baş bigotin bû. Li wan dihata hisandin. Awayê vegotina wan bizargotinî bû.Bi vê yekê, her gotinaka wan dibû efsaneyak û di nav xalkê de belav dibû. Awayê gotina wan ji di nav xalkê de li ser ziman dima.

Di wê heyemê de ji ev yek hebû.Cemşîd pir caran çûbû bû nav civatan û lê rûniştibû.Ew hê ku biçûk bû, car bi car bi bavê xwe re diçû nav civatan.Lê ew dem hê ku ew biçûk bû. Ji xwe hê ku ew biçûk bû bavê wî çûbû bû û êdî ne vegereha bû.

Piştire, hê ku ew biçûk ji bû bi dayika xwe re çûbû bû.Lê piştire ku hinekî ji mazin bûbû, êdî ew bixwe bi hevalên xwe re çûbû û li civata mazina rûniştibû.

Di wê heyemê de ew di nav nivînan de bû. Pir dihizirî. Hevalên wî yên li dora wî bûn di wê heyemê de bala wan li ser wî bû. Lê dimeyîzandin.Wî ji li wan dimeyîzend.Lê hinek nerînen ji hevalên wî ku weke jê hinek tiştina bi pirsîn pir bala wî dikişand.Bala wî pir mazin diçû ser wan nerînan.Lê wî di wê heyemê de ti tişteke ne digot. Ew bi bêdeng bû li ber wan. Hinekî ji bihazn bû.Di xwe de bihazn bû.Li ser tiştina di serê xwe de pir dihizirî.Wilo ew dihat berçavan di wê heyemê de.

Cemşîd di serê xwe de li ser şahmaran dihizirî.Ew pirsên ku di deme ew di bin êşkence de bû lê dihatina kirin di bîra wî de bûn.Hemû pirsên ku jê hatibûna kirin di bîra wî de bûn. Di serê wî de diçûn û dihatin.Ku ew li ser wan pirsan her weha di serê xwe de dihizirî, êdî di serê wî de şahmaran dihata bîra wî. Şahmaran ku dihata bîra wî, weke ku şahmaran di wê heyemê de li cem wî bê û lê meyîzêne lê dihat Wî wilo di xwe de hîs dikir.Şahmaran wî xwe bi wê bi hizirkirina li ser wê re bi tanê hîs nedikir.Di wê heyemê de ji wî xwe de bitenê hês nedikir.Wî wilo hîs

dikir ku şahmaran di wê heyemê de li cem wî ya. Ev yek wilo li hişê wî de bû.

Şahmaran, di wê heyemê de ew pir li ser wê dihizirî. Çend ku ew li ser wê dihizirî, bêhtir hizre xwe gihandina wê di serê wî de xurttir dibû. Wî di xwe de di serê xwe de hizir dikir ku xwe bigihêne wê û agahiyê bidiyê de ku hê digerihin. Lê şahmaran xwediyê têgihîştina deman hemûkî bû. Ma wê ev yek ne di dît û ne dizanî? Ma heya wê ji vê yekê nebû. Heya wê ne mumkun bû ku jê ne bû. Heya wê dibêt ku jê heba. Lê cemşîd di serê xwe de di wê heyemê de ev yek hizir ne dikir.

Şahmaran, di nav xalkê de ji ev gotin ji bo wê dihatina vegotin. Cemşîd bixwe ji ku di civatan de bû û di deme ku li cem wê bû wî farq kiribû. Lê dise xwestekeke pir xurt pêre hebû ku xwe bigihêne şahmaran. Piştî wê rewşe ku wî jîn kiribû, ew xwestek pêre xurt bû bû. Wî di xwest ku şahmaran bidîta. Şahmaran cihê ku ew wê çûbanê û li wir wê xwe bigihandayê de ne dûtî mala wan bû. Hinekî jê wir de bû. Lê ma ka wê çawa çûba. Wî sund xwaribû ku wê çihê şahmaran ji ti kesekî re ne gotiba. Lê ku çûba ji, di wê heyemê de, wê hevalên wî ji pêre ba. Ji ber vê yekê, dima sekinî. Wî di serê xwe de hizir dikir ku deme ku ew ma bitenê. An ji deme ku reş ketibe ardê ku ti kes mirov nebîne. Hingî wê baştir bûba.

Cemşîd ku weke qadarekê wilo di xwe de bihazn dihizirê, piştê di serê xwe de kifş dike ku ji xwe re demeke ku ti kes wî kifşnekê herê û xwe bigihêne şahmaran û jê re bêje ku lê digerihin. Piştî ku wî wilo di xwe de bi biryarî kifşkir, êdî piştê hin bi hin pêre weke bêsabî rûdida. Wî dixwest ku di cih de herê û xaberê bigihêne wê û wê biagahî bike. Wî dizanî ku çend dem têve diçû, êdî wê bêhtir zor dibû. Li her derî lê gerîn hebû. Ji bo wê bibînin serî li her der û rêbazî dihata dayîn. Wî ji ev yek dizanî. Heta ku rêbaza ku ew nahaka di bin şopa leşkerên Şahmûr de bû lê wî ne dizanî ji mirov karê di nav bêne ser ziman.

Leşkerên şahmûr, ew dişopandin. Piştî ku Cemşîd hatibû malê, piştê li nêzikî mala wan ji, hinek leşker ku ti kesek wan nebîne bicih bûbûn. Li gelek ciyan ku heya wan jê hebû bicih bûbûn. Çavên wan li hav avêtinên Cemşîd bûn. Piştî ku cemşîd hatibû malê êdî ew ji malê derneketibû. Lê hevalên wî hatibûn cem wî. Ew hevalên wî yên ku hatibûn cem wî ji hatibûn dîtin ji aliyê keşkeran ve. Lê ti deng û meng ne kiribûn û xwe şanî wan ji ne kiribûn. Weke ku çawa ku Şahmûr ji wan re gotibû wilo dikirin.

Cemşîd ji li malê her weha ji vê yekê bêxaber di serê xwe de biryar dabû ku wê herê û şahmaran bibîne û jê re bêje ku wa lédigerihin. Cemşîd, piştî ku her weha di serê xwe de biryarê dide, êdî dixwezê ku gavekê ji gava din zûtir herê û vê yekê bike. Herê û jê re bêje. Lê hê hevalên wî li dora wî bûn. Ew ji hê nû ji nav destê êşkenceciyan derketibû û hatibû malê. Ew nahaka li mal bû. Lê ne rehet bû. Ji ber ku her weha dixwest ku ew xwe bigihêne şahmaran û jê re bêje ku lédigerihin.

Ku hevalên Cemşîd weke demeke dirêj li cem rûniştinî dimênin, piştê êdî ew kara xwe dikin ku rabin û herina malên xwe di wê heyemê de. Cemşîd ji, deme ku vê yekê kifş dike, êdî ew ji di serê xwe de ji xwe re dibêje ku ji wî re firsand diafirê ku herê û xwe bigihêne şahmaran. Ev wê tevgere hevalên xwe ye ji bo rabûnê wilo di serê xwe de ji bo xwe weke firsandekê dibîne.

Dem hinekî dî ji têve diçû. Piştî ku hinekî dîd dem têve çû, êdî piştê ne bi gelekî re hevalên Cemşîd kara xwe kirin ku rabin. Piştê ne bi gelekî re ji xwe êdî rabûn xwe ku herin. Cemşîd ma di cihê xwe de. Lê deme ku wan da xwe êdî wî ji bi wan re kir ku bide xwe û wan bi rê bike. Wilo rewş bû. Piştî ku ew rabûn, êdî piştê çûn ku çûn êdî ne bi gelekî re Cemşîd û diya xwe man bitenê. Di wê heyemê de Cemşîd, dihizirî ku hinekî dî dem têve çû, êdî ew rabe û herê cihê ku wê lê şahmaran bibîne. Lê bala wî li diya wî bû. Piştê ne bi gelekî re êdî diya wî ya pîr ji ji cihê xwe rabû û çû ku herê razihê. Wê ji, ne bi gelekî re êdî ji cihê xwe rabû û çû ku razihê. Piştê Cemşîd ma bitenê. Deme ku ma bitenê, êdî di xwe de bidest hizirandinê kir. Weke ku di serê xwe de ji xwe re bêje ‘aha deme baş ev e ji çûnê re’. Wilo wî di xwe de di serê xwe de dianî ser ziman.

Weke demeke dî ku buhurt, êdî piştê ne bi gelekî re êdî Cemşîd bi wê rewşê xwe ye di laşê wî de êş heya, da xwe û bi ber devê dêrî ve çû. Dayika wê ketibû nava nivînên xwe de û razaha bû. Deme ku ew rabû ser xwe, hingî, wî ev yek farq kir. Piştê ne bi gelekî re êdî Cemşîd bi ber devê dêrî ve çû û kir ku derkeve. Deme ku heta devê dêrî, pêşî li dora xwe meyîzend, wî di wê heyeme ku meyzend de ti kesek û mirov farq ne kir. Ku wî wilo ti kesek farq ne kir, êdî wî ji xwe re di dilê xwe de got ku “nexwe ti kes nîna” û êdî da devê dêrî û derketa derve. Deme ku derketa derve, êdî wî berê da devê derîye derve û kir ku herê û şahmaran bibîne. Di wê heyemê de leşkerên ku Şahmûr ji li derve di kemînê de bûn. Lê cemşîd ew ne di dîtin. Wan ji ji bo ku Cemşîd wan kifş neke, pir baş xwe di cihekî qanc de dabûn hildandin.

Cemşîd ku heta devê derîyê derve, êdî li wir ji, pêşî ku li dora meyîzend ku ka hinek hene an ji nîn in, piştîre gava avêta derve. Lê berî ku gava biavêjê derve ji, pêşî hinekî ma sekinî û hisand ji. Wî bi wê sekne xwest ku fêr bibe ku ka hin deng ji hene an ji na. Lê deme ku ma sekinî û ti deng ji ne kirin, êdî da deve derîyê hewşê ji û çû derve. Ku çû derve, êdî li derve, wî qavzên xwe lezandin û çû. Bi lezekê re dikir ku her û xwe bigihêne şahmaran û vegeirihê û were. Lê deme ku çûbû derve û qavzên xwe lezandin, êdî ne bi gelekî re leşkerên ku Şahmûr di kemîne wî de ku wî bi şopênin de danîbûn, ew farq kirin û ku farq kirin ji, êdî hinekî ku jê wirde êdî bidest şopandina wî kirin. Cemşîd, ne di wê farqê de bû di wê heyemê de. Ew tenê di serê xwe de dihizirî ku herê û xwe bigihêne şahmaran. Dem ji hinekî dereng bû. Lê hê ne bûbû reş. Lê roj li berçûna ava bû. Di wê heyeme ku roj diketa berçûna ava de hingî hinekî sor dibû û dinye ji pê pir xweş û xweşik dibû.

Cemşîd, di serê xwe de dihizirî û diçû. Weke ku heya wî ji ti derên li dora wî nebû diçû. Bala wî tenê di serê wî de li ser şahmaran û dîtina wê bû. Ew tenê li wê dihizirî. Bi vê yekê heya wî ji wê şopandina ku lê dihata kirin ji nebû.

Piştîre bi demekê re Cemşîd ku ji navendê hinekî dûr ket, êdî piştîre ne bi gelekî re yên ku ew dişopandin ji di serê xwe de hizir kirin ku hebe nebe ew diçê û şahmaran bibînin. Ji ber vê yekê, wan kara xwe şer kir. Wan hizir dikir ku wê bi hêzeke mazin re werine beremberî hevdu. Wîlo hizir dikirin. Weke ku wê çîna şer bi artîşaka mazin re kara kirin. Hemû ji yên ku leşker bûn simbel qaytan bûn. Mirovna ku ji qayîl û mêr dihatina xuyakirin. Girêdanaka wan ya pir hişk hebû. Bi vê girêdanê re weke ku xwe ji cengeke mazin re dabûn amedekirin.

Cemşîd, weke demekê ji navendê dûr çû. Di wê heyemê de ji ew dihat şopandin. Lê heya wî ji wê yekê nebû. Ew li wê yekê ji ne dihizirî. Wî di serê xwede hizir dikir ku ew bitenêserê xwe ya. Lê ne wîlo bû. Ew ne bitenêbû. Cemşîd, weke qadarekê ku ji navende dûr ket, êdî hata ber latekî ku mirov çiqasî bêje mazin bû wilqasî mazin bû. Ku cemşîd heta ber lat, êdî ma sekinî. Di wê heyemê de leşkerên ku ew dişopandin ji, hinekî xwe gihandina nêzikî wî û mana sekinî. Piştîre bi bêhnekê re Cemşîd, ku li wir ma sekinî, êdî şahmaran bixwe ku li wir e ku wî dibîne, êdî tê cem wî. Deme ku Şahmaran tê cem wî, ne tenê weke mirovekî tê dîtîn. Weke xwe nêvî mar û nêvî mirov ku tê dîtîn heta ber wî di wê heyemê de.

Cemşîd ku ew heta ber wî, êdî bidest pêre axiftinê kir û jê re got ku lêdigerihin.Şahmaran, di wê heyemê de li nava çavên Cemşîd meyîzend weke ku jê re bêje 'ne ez dizanim'.Cemşîd, deme ku Şahmaran wilo lê meyîzend, wî ji ji wê nerîna wê ye li wî wilo fahm kir.Weke bêhnekê li hevdû sekinî man û axiftin.Ku weke qadarekê li hevdû man û axiftin û ku piştî ne bi gelekî re weke ku karkirin ku jev biqatihin.Leşkerên ku ew şopandibûn û di wê heyemê de ew ji di dîtî, bala wan li ser wan bû. Lê deme ku dîtî ku wa tevgerek çêbû û wê dikin ku jev biqatihin, êdî leşkeran bi hemû hêzên xwe dora wan girtin û xwe avêtina ser wan. Deme ku şahmaran dît ku wa dora wan ji mirovan ve hata girtin, êdî di cih de da xwe ku xwe veşêrê. Lê çawa ku wê berê xwe zîvirand û kir ku herê û ji berçav winda bibe, êdî di wê heyemê de ji mirovên ku biwerisan xwe avêtina ser wê û ew girtin wê ji wan ew firsand ne dît.Ew ma di nav lapên wan de. Şahmaran êdî di wê heyemê de hata girtin. Deme ku şahmaran hata girtin û êdî baş hata zantkirin, êdî piştî leşkeran kirin ku wî hilgirin û bibina qasrê.Lê berî ku wê hilgirin û bibin, ew bi Cemşîd re çav bi çav hat. Di wê deme ku bi wî re çav bi çav hat, êdî ew gotina ku ji Cemşîd re gotibû û gotibû ku ti ji tê bêbaxiyê li min bike hat bîra wî.Lê Şahmaran wilo zêde firsand ne dît ku bi cemşîd çav bi çav bimêne. Di cih de rahiştina wê û ew birin ku bibina qasrê.Li pêşiyê ji hinek leşker ketina rê de û bi lezekê re çûn û xwe gihandina Şahmûr û gotinê de ku “wa şahmaran hata dîtî û grtin”.

Şahmaran ku hata girtin êdî leşkeran ew hanîn qasrê û di qasrê de bicih kirin. Di deme ku ew hanîna qasrê, êdî di wê heyemê de, hinek leşker ketina bin cengê Cemşîd de û ew ji pêre hanîn qasrê. Deme ku şahmaran hata girtin, hê ku ew ne hanîna qasrê xabere girtina wê li bajêr û hewirdorê belav bû. Di cih de li ber qasrê gelek mirovên ku levcivîyan bûn.Şahmaran, ku leşkeran ew hanî qasrê, êdî li hundurû bicih kirin.Cemşîd li cem wê bû.Lê Cemşîd ne nêzikî wê bû.Lê piştî ku ew bicih hat kirin, êdî Cemşîd hatin li cem Şahmûr.Şahmûr bixwe ji pir bi dilper bû.Dilê wî, weke ku wê ji singa wî ji cihê xwe bifirê lê hatibû.Şahmûr, pir mazin ketibû dilperiyaka mazin de.

Şahmûr, deme ku xaber jê re tê ku wa Şahmaran hata girtin, êdî ew ji di xwe de di serê xwe de pir bihizir dibe.Ew demên berê yên ku wî jîn kirina di xwe de, têne bîra wî û berçavên wî di wê heyemê de. Ew li wan demên xwe ji dihizirê.Wî şahmaran di xewne xwe de dîtibû. Lê ka ma gelo şahmaran weke ku wî di xewne xwe de dîtibû bû?Ew ji her weha pir

bi bêsnabr bû ku wê bibîne. Lê piştî ku şahmaran hatibû qasrê, êdî wî di cih de dabû xwe ku herê û wê bibîne ku ka ma ka ew çawa ya.

Şahmûr, berî ku ew herê cem şahmaran, hingî, di wê heyemê de, Cemşîd leşkeran ew hanî ber wî. Şahmûr hingî, li nava çavên cemşîd meyîzend. Lê ti gotin ji devê wî derneket di wê heyemê de. Ew ji, weke herkesekê li wir di wê heyemê de di xwe de di rewşeke awarte de bû. Heya wî û hişê wî tenê li ser şahmaran û dîtina wê bû. Şahmaran di aqilê wî de bû. Ma gelo şahmaran weke ku wî di xewne xwe de dîtibû bû? Ew ji her weha di meraqaka mazin de bû.

Cemşîd, piştî ku leşkeran ew hanîbûn ber Şahmûr, êdî piştî ne bi gelekî re ew biribûn û kiribûna dereke bitenê de. Lê Şahmûr, hingî ji bo ku wê meraqe xwe bi buhurêne çû ku herê û şahmaran bibîne ku ka ew çawa ya û di çî awayê de ya. Şahmûr piştî ne bi gelekî re hat û li ber devê dêrî li şahmaran meyîzend. Şahmaran bi awayê di wê heyemê de Şahmûr dît, ne cuda bû ji awayê ku wî di xewne xwe de dîtibû. Lê deme ku Şahmûr hata wir û li Şahmaran meyîzend, êdî şahmaran ji berê xwe da wî û lê meyîzend. Deme ku herdû çav bi çav hatina ber hevdû û li hevdû meyîzendin, êdî şahmûr weke ku di cihê xwe de laşê wî biraharê lê hat. Wê rahra ku mazin di xwe de hîs kir. Bi vê yekê, wî bandûra şahmaran li ser xwe hîs kir. Şahmûr, piştî ku deme ku ew bi şahmaran re çav bi çav hat û wilo lê hat, êdî piştî wilo zêde li ber wê nema û wî xwe bi şûn ve kişand û êdî hew meyîzend. Piştî, wî hew meyîzend. Piştî, çend ku wî hew ji meyîzend, weke ku şahmaran li ber wî bê û lê meyîzêne lê hat. Piştî êdî bi vê yekê wî di xwe de ne dît ku careka din dîq kê û lê meyîzêne.

Şahmûr, deme ku bi Şahmaran re rû bi rû hatibû, êdî weke ku hinek tişt di serê wî de şaq bidin lê hatibû. Ji demên xwe yê berê hinek tişt hatibûn bîra wê di wê heyemê de. Şahmûr, piştî êdî di xwe de ne dît ku dîq bike. Piştî êdî dîq ne kir. Lê ew car têrê kiribû ku ew di serê xwe de pir mazin bikeve hinek hizirna de. Cemşîd ji, li dereke din bitêne hatibû hiştin. Lê ew ti astang jê re nebûn ku derketana û çûba cem şahmaran. Lê ew pir di xwe de dihizirî. Ku di hizirî ji, gotina ku ji devê wî derdiket û ji xwe re digot her weha “min çî kir” bû. Ji wê gotinê pêre ti gotinên din ji devê wî dervediketin. Ew ji weke ku di rewşeke awarte de bû di serê xwe de.

Cemşîd, piştî ku hinekî dem têve çû, êdî hatibû ber cihê ku şahmaran têde dihata girtin. Piştî ku şahmaran hatibû girtin, êdî li qasrê rewşeke awarta afirî bû. Gelek mirovên ku dixwestin ku şahmaran bidîtina

dihatina qasrê û dixwestin ku wê bibînin. Lê wilo zêde destûr nebû ku ti kesek erê cem wê. Lê Bi destûra Şahmûr, Cemşîd ti astang ku ne di dît karibû biçana cem wê. Lê wî ji, di xwe de ne di dît ku herê cemwê di wê heyemê de. Tişta ku Şahmaran jê re gotibû rast derketibû. Şahmaran gotibû ku “wê mirov bêbaxtiyê li min bikin”. Piştê ji, deme ku Cemşîd ji şahmaran xwestibû ku ji wir ji cem wê derkeve ji, wê ji Cemşîd re gotibû ku ti ji mirovî û ti ji tê bêbaxtiyê li min bike. Hingî Cemşîd sund xwaribû ku wê neke. Lê şahmaran jê re gotibû ku “ne ne ti ji sund nexwe ji ber ku ti ji mirov î, ti ji tê bêbaxtiyê li min bike, ma ti ji ne mirov î”. Deme ku şahmaran wilo got, hingî Cemşîd gotibû na ezê nekim. Lê nahaka rewş çî bû? Rewş, weke ku şahmaran gotibû derketibû. Cemşîd, di wê heyemê de, ev yek bi bîr dikir. Di serê wî de di bîra wî de bû. Ji ber vê yekê wî ji ji ber wê yekê ne diçû cem wê. Ji ber ku wê nikarîba u li rûyê wê meyîzenda.

Cemşîd, dengê tevgerên şahmaran ji cihê ku lê bû his dikir. Şahmaran ji, weke ku fahm dikir ku dengê tevgerên wê diçûna Cemşîd, wê ji tevgertî dikir. Rast ji bû. Cemşîd his dikir. Lê wêra ne dikir ku herê ber wê. Ma ew weke mirovekî wê biçî rûyî çûba ber wê û li rûyê wê meyîzenda? Ev yek ji ji bo Cemşîd zor bû.

Şahmûr ji, piştî ku wî Şahmaran dîtibû, êdî piştê hatibû qasrê û li ser taxt rûniştibû. Lê bal û hişê wî bi hey di serê wî de li ser şahmaran bû. Wî di xwest ku li şahmaran meyîzenda careka din. Lê di xwe de ne di dît. Di wê heyemê de gelek bîrên wê ji xêve wî şîyar bûbûn û hatibûn hişê wî. Ew di wan de di serê xwe de diçû û dihat.

Şahmûr, ew herdû xewnên wî ji di wê heyemê de ketibû bûn bîra wî de. Ew ji her weha di hişê wî de bûn û ew li ser wan dihizirî û ew bi vê yekê di serê xwe de weke ku ne li wir bû lê hatibû. Ew di serê xwe de pir bi hizir bûbû. Hekim û çend aqildanên qasrê ji di wê heyemê de li ber wî li cem wî bûn û li ser ku ka wê çî bikiran diaxiftin. Hekim, hizre şahmran avêtibû hole. Ji ber vê yekê pêşî li wî ji dihata hisandin. Bala herkesekî ji li wî bû. Li wî dimeyîzandin ku ka ew wê çî bêje. Çî di serê wî de hebû? Hekim, piştî ku demeke dirêj li ber Şahmûr bi aqildanên din re axiftibû û hizre xwe hanîbû ser ziman, piştê ku ne bi gelekî re ku şahmûr ji hatibû xwe û êdî wî ji çênd gotin ji dora xwe gotin û piştê, hekim mafê axiftin li ber şahmûr girt û her weha axift;

“Şahmaran va hata dîtî û girtî. Nahaka li vir a. Vêca nahaka ye ku wê bê kirin ji bo şahê mê bê başkirin her weha ev e. Wê du qazanên mazin bêne adilandin li ser êgir û her yekê wê qataka şahmaran wê têde bi kelandin û wê ji ava wan bi şah bidayîn vexwartin”.

Deme ku hekim wilo got, êdî gelek hizir derketina holê. Gelek aqıldanên ku li wir bûn ji, hizre xwe weke ku ev ti carî ne hizreke baş a hanîn ser ziman. Bi vê yekê yên ku li wir bûn, biaxiftin êdî bi hevdû ketin. Lê hekim, careka din gotina wan, ”ma armanca me ew bû ku şah bê başkirin. Va ya dermanê şah yê başkirina wî ev a”. Hekim her weha got û ma sekinî. Ew di derdê xwe xilaskirinê de bû ji serî lêxistinê. Bi vê yekê wî ev yek dihanî ser ziman. Şahmûr ji, di wê heyemê de di deme ku her kesekî hizre dihanî ser ziman de bi bêdeng li wan dihisand û dihezirî. Wî hê hizre xwe ne gotibû. Ew dihezirî. Lê deme ku ew dihezirî ji, bala wî pir bi hey li ser hekim bû. Lê dimeyîzend. Weke ku di wê gotina wî de, wî tiştina rast ne di dît. Lê ne dihanî ser ziman. Ew mirovê ku wê şah başkiriba. Li gotina wî ji ber vê yekê lê dihata hisandin.

Axiftin û dengên ku wê şahmaran bikina du qat û her qazanekê aliyekî wê tede bi kelênin pir bideng dihata gotin. Ev deng diçûna şahmaran ji. Şahmaran ji pê hisaha bû ku ka wê çî kiriban. Şahmûr, di aslê xwe de di wê heyemê de bi bêdeng bû. Lê ew di xwe de deme ku di hizirî ji, wî ew hizre hekim rast û pak ne di dît. Wî, di serê xwe de wilo ji kifşkiribû ku deme ku hizre xwe hanî ser ziman, wê bêje ku ev yek ne rast a û wê ti carî ji nebe. Wî wilo di serê xwe de kifşkiribû. Lê wî hê hizre negotibû. Wî dixwest ku careka din şahmaran dîtiba û piştire hizre bigota. Hizre Şahmûr ji, di aslê xwe de weke ye mirovên ku digotin ku ”ka em ji şahmaran nexweşiya şah bi pirsin, ewê dermên bide me û em emê bi wî dermanî wî rehet bikin”. Lê ka wê çî kiriban, hê ew ji ne kifşbû. Piştire di nav waqas nîqaş û dangan de Şahmûr rabû ser xwe û herê û li şahmaran meyîzêne.

Şahmaran ji, di cihê ku ew kiribûnê de sekinî bû. Piştire bi hinek demî re Cemşîd ji hinekî hêze xwe dabû hebû û çûbû bû ber wê. Deme ku Cemşîd çûbû bû ber wê, êdî şahmaran ji bakiribûyê ku ew herê cem wê ku ka ew wê tiştêkî jê re bêne ser ziman. Cemşîd ji, deme ku şahmara bakiribûyê de, çûbû bû û li cem Şahmaran sekinîbû.

Di wê heyeme ku Cemşîd li ber Şahmaran sekinî de Şahmûr ji digihê ber devê dêrî û li ber devê dêrî disekinê û li şahmaran û cemşîd ku li ber hevdû sekinî na li wan dimeyîzenê. Şahmûr, Di dît ku wa şahmaran bi Cemşîd re diaxivê. Lê Şahmûr hisa wan ne dikir. Ji ber vê yekê, hinekî dî şahmûr xwe nêzîkî wan kir û kir ku li wan bihisêne ku ka ew çî bi hev re diaxivin. Di wê heyemê de Şahmaran ji farq kir ku wa Şahmûr bidizîka wê li wan dihisêne. Di wê heyemê de, Şahmaran ji Cemşîd re weha got;

”Meyîzenê li min, min çî gotibû te, ti ji tê bêbaxtiyê li min kê. Lê ma ka ez çî bikim. Ez ji nêvî mirov im. Min ji dil ji te bawer kir. Min xwest ku ji te bawer kim. Ji ber ku z ji nêvîyê min mirov a. Min bawer kir lê va meyîzenê ez di çî rewşê de me. Lê ti xema nexwe.. Lê nahaka min bihisêne, tişte ku ez ji te re bêjim wilo bike. Nahaka te ji hiskir ku wê min gurênin û kina du qat û her qatê min wê di qazanekê de bikelênin. Lê ti zaniba ku ti ji aliyê ku serê min têde dikelênin ji ava wê nexwe. Ji ber ku ew alî aliyê ku bijehra. Lê aliyê min yê ku bêjehr ji aliyê ku wê ji noqa min bi xwerê de têde bikelênin. Ti ji wî aliyê vexwe. Deme ku tê ji wî aliyê vexwart ji, tê bigihê çî zanebûna ku ez xwediyê wê me. Vê yekê ji zaniba. ...”

Şahmaran wilo axift û ma sekinî. Cemşîd ji şahmaran re bersiv neda. Wî xwe bigunah di dît. Ji ber vê yekê wî bersiv neda. Ew serê wî di ber wî de bû. Bi çavên ku wî weke ku gunahêkî mazin kiriya li şahmaran meyîzend. Lê wî di dilê xwe de ji xwe re bersiv da û gota xwe ku ”ezê ji ye serî vexwûdm, ji ber ku ez bûma sebebe vê yekê min gunehê mirovan yê herî mazin kiriya”.

Şahmûr ji li wan dihisand. Wî gotinên şahmaran hemû ji hiskiribûn. Gotina Şahmaran ye ku ji Cemşîd re gotibû ku deme ku ”te ji wê ava aliyê min yê min ji te re got, ku te vexwart tê bigihê zanebûna min hemûkî”. Vê gotinê pir mazin bala Şahmûr kişandibû û di serê wî de şaq dabû. Kiribû ku ew pir mazin di serê xwe de bi hizir bibe. Wî, dixwest ku xwe bigihêne zanebûna dinyê ye herî mazin. Di wê heyemê de, biqasî ku wî hiskiribû, êdî xwe gihandina wê xwestê ne zor bû ji bo wî. Tenê wê ji ava ku aliyê şahmaran yê ji noqê ve têde dikelî wê vexwartina. Şahmûr, piştî ku wilo hiskir, êdî piştî li wir ne sekinî û di ser hat ku were cem mirovên qasrê yê aqilmend. Deme ku hata cihê ku ew lê bûn li dîwanê, li wir hê ew ji ew di nav xwe de dinîqaşê de bûn. Şahmûr, deme ku hata wir, êdî bal hemû çûna ser wî. Bala hekim ji çû ser wî. Şahmûr di wê heyemê de hizre xwe hanî ser ziman û got ku ”wê şahmaran bê qatkirin û her qataka wê di qazanaekê de bê kelandin” û ma sekinî. Ev gotin, weke gotina dawiyê ye ku wê bicih bihata hanîn bû. Ma ka kê karîbû ku li ber gotina Şahmûr bisekinîyana? Ne ti kesekî. Wî çî got wê weke wî bihata kirin. Ku wî wilo gotina xwe ji devê xwe derxist, êdî weke ku wî got, mirovên ku weke ku wî got êdî yê ku wê bikin derketina hole û kirin ku şahmaran bikina qat jev. Deme ku mirov çûna cem Şahmaran ji ku wê jev bikina qat, Şahmaran di wê heyemê de ji wan re weha got, ”meyîzênenin li min û li min bihisênin ku ka ezê çî ji were pêşî bêjim. Ma

win, ne ji bo ku şahê xwe rehet bikin, winê min gurênin û goştê min di qazanan de bikelênin û pê wî rehet bikin. Wê bi wê awayê ew rehet nebe, lê li min meyîzenîn, ezê dermanê başkirina şah bikima we lê min nekina qat û berdîn”.

Ku şahmaran wilo got, êdî di cih de mirovê ku ji bo wî karê gurandina wê hatibûbûna wir, êdî ew di cih de ji wir bi bazekê çûn û li ber Şahmûr sekinîn û gotina Şahmaran gihandina Şamûr û ji şahmûr re gotin.

Deme ku xaber weha ghişt Şahmûr, êdî yên ku li wir li cem wî sekinî bûn, hinekan ji wan di serê xwe de hizir dikir ku wê Şahmûr wê yekê erê bike. Ma na derdê wan hemû başkirina şah bû? Ku xaber ghişt Şahmûr, êdî piştê Şahmûr hinekî hizirî û piştê bersiv ku wê şahmaran bê qatkirin û wê di du qazanan de bê kelendin. Deme ku Şahmûr wilo hizre xwe hanî ser ziman, êdî mirovên i dorê yên ku amede bûn, di wê heyemê de pir ji wê nêzîkatiya Şahmûr şaş û matmayî man. Lê yekî ji ji wan hizre vekirî ne hanî ser ziman. Lê bi çavna raq û şaş û matmayî lê meyîzendin. Şahmûr, ku her weha hizre xwe hanî ser ziman, êdî mirovên ku xaber ji Şahmûr hanîbûn ji, ji wir vegerehan û bidest karê kuştin û qatkirina şahmaran kirin. Lê berî ku wî bikin careka din Cemşîd û şahmaran çav bi çav hatina ber hevdû. Şahmaran, wê naqlê, deme ku bi Cemşîd re hata ber hevdû bi çav bi çav, êdî şahmaran weke ku bixwezê bi Cemşîd re biaxivê lê meyîzend. Cemşîd ji ev yek jê fahm kir. Cemşîd, deme ku şahmaran lê meyîzend, êdî di cih de weke ku hêzek di hundurê wî de bi bikişêne bi ber şahmaran ve çû û li ber wê sekinû û li nava çavên wê bi çavna fihêtokî meyîzend. Cemşîd, nikarîbû ku wilo bi çavna ji xwe êmin li meyîzenda na. Ji ber ku wî xwe berpîrsîyarê wê rewşê di dît.

Şahmaran piştê ku Cemşîd hata ber wê û li ber wê sekinî êdî lê meyîzend bi wan çavên xwe yên ku pir xweşik û delal û her weha gotiyê de;

”Nahaka min meyîzêne û li nava çavên min meyîzeêne. Li gotinên min bihisêne. Ez nahaka bêm qat qat kirin ji, êdî piştê dise li dinyê bi zanebûna xwe ye ku min di xwe de û li dinyê çêkirî ezê bi mênin. Ezê tenê bi laşê xwe yê nahaka bêm ji holê rakirin. Lê dil û giyana min weke ku dayikak zarokakê bêne dinyê û ew hebûna xwe bi wê zaroka xwe re bide berdewam kirin, ez ji ezê wilo hebûna xwe di wê de bidime berdewam kirin. Zanebûna min, keçka min e ku min li dinyê û di deman hemûkan de wê bide jîn kirin û berdewam kirina. Vê yekê ji bîr neke. Min ji mirovan re bêne ser ziman. Bila mirov min nas bikin. Çend ku min naskirin, wê fahm bikin ku çi kirina bi kuştina min re. Rastî heya û tî carî

û demî ji veşartî nemêne.ma ti vê yekê ji zaneê? Ez dilê keçikên ku hîç hê dest li wan ne ketiya. Ezê di wê dilê wan yê ku ti dest li wan ne ketiya de bim. ..”..

”Ezê di wan de her timî weke wê hebûna wan ye ku dest lê neketî di wan bixwe de ji bimênim. Lê ku herî zêde wê li min xwedî derkevin ji, ew bixwe na. Ji ber ku ew di dil in. Yên bidil tenê karin bi baş û qanc fahm bikin. Yên ku dilê safî bi wan re hebe û dilê wan safî bê, wê karibe ku min bibîne û fahm bike. Dilê tenik nêzîkî min a. Rastiya ku heya ya jiyane ya herî mazin bi min re bi têgihiştin a. Têgihiştinê ez diafirênim. Vê yekê ji ji bîr neke. ..”..

”Hizir heya.Ez ji heme.Ez di zanebûna safî de me. Mirov wê çawa karibe ku xwe bigihêne zanebûna safî.Ma mirov bi kuştina min re wê zanebûna safî ne kujê? ..”

”Lê vê yekê ji ji bîr neke, Ez ola rastiyê me. Mirov ku min nas bikin, Wê rastiyê fahm bikin. Min bi xwe re rastî bi têgihiştin kir. ..”..

”Haya ku dinye hebe wê ev kirin û navê min ji hebe û li ser zimanan bê. Wê mirov, ku min bi bîr bênin, wê bêbaxtiyaka ku li hemberê min kirina wê bi bîr bixin. Ew bêbaxtî, di zanebûnaka ku mirov her timî di xwe de dijî, têde dijî.Bila ji wê dûrkeve û were û xwe bigihêne ye rast. Vê ji mirov re bêne ser ziman. Bila tişte ji min ye ku ji te re bimêne bi gotina vê lokmantiyak bê, ..”..

Şahmara, ev gotin ji devê xwe gotin û ma sekinî. Deme ku wê dît ku wa mirovên ku çûbû bûn ku xaberê bidine şahmûr ku Şahmaran gotiyê ku min ne kujin ezê dermanê başkirina şahê wê ji bidim, ku dît ku wa hatin, êdî mabû sekinî. Şahmaran, deme ku dît ku ew hatin, êdî dawiyê wê ji hatibû. Wê ew ji fahm kir. Lê berî ku ew bigihine cem wê, wê bi wan çavên xwe yê xweşik û narîn li nava çavên Cemşîd meyîzend û gotinaka di weha gotiyê de. ”Wê ev rastî li vir nemêne”. Wê yê ku hij min dikin wê wê her timî bidine ser ziman” û ma sekinî.

Piştire mirovên ku hatin, êdî hatina cem wê û êdî rûyê girêdan û bi şûr û bivirên di destê xwe de bidest kuştin û gûrandina şahmaran kirin. Pêşî, yekî ji wan yê ku celedîya şahmaran kir, şûrê di destê xwe de li ber noqa şahmaran hinekî bi xwe ve da. Ku şûr li şahmaran ket, ew jev ne bû qat.Lê di wê heyeme ku şûrê pêşî lê ket de, şahmaran hingî qîreke ku fîzînîyeke kur têde hebû da û bi wê qêrîniye bi fîzînî re azman awr girtin û dinye hinekî weke ku xawr bû. Weke ku di bin ardê de ax bikelê lê hat. Weke ku qîr ji axê were hat. Kevirên ku li ardê weke ku ji cihê labitîn.

Jinên ku bihalekî bûn, di wê kêlikê de zarokên wan ku dengê şahmaran kirin ji ber wan çûn. Weke ku dinye xirabû û ji nû ve ava bibe lê hat.

Piştî derba pêşî re, piştîre êdî li ser hevdû derbeyên ku laşê şahmaran bikina qatûqat hatinê de. Şahmaran, piştîre ne bi gelekî re laşê hata qatkirin li gelek qatan. Ku laşê wê hata qatkirin, êdî ew goştê laşê wê, ji noqa wê pê ve heya ku digihişt xwere wê kete qazanakê de û ji noqa wê pêde heya ku digihê ser wê ji dikeve qazanakê de. Her weha têde tê kelendin. Piştîre ku laşê wê dikelê, êdî Şahmûr tê ser goştê laşê wê yê ku kelî re bi cemşîd re. Ew deme ku goştê wê dikelê, hingî, çavên wî li ava aliyê ji noqa wê bixwerê ve ya ku hinekî jê vexwe û xwe bigihêne zanebûne wê hemûkî. Cemşîd, dihizirê ku wî gunehekî mazin kiriya, dixwezê ku ya aliyê ji noqê bixwer ve vexwe û dawiyê li jiyana xwe bêne. Lê Şahmûr ji ber ku dixwezê wî ji dawiyê li jiyana wî bêne û hizir dike ku aliyê serê wê bi jehra, wî aliyê bi wê dide vexwartin û aliyê ku şahmaran gotibû ku aqilê min têde ya, yê ji noqa wê bi xwerê ve ji Şahmûr divexwe. Di wê heyemê de, bi yên ku şahmaran qatkirin ku Şahmûr ji di nav de yên ku ji wî aliyê vexwartina dikevina ardê de û di cih de dimirin. Lê aliyê ku Cemşîd jê vexwartiya û çend ku bidile û dixwezê ku bi mirê ji, ew namirê û digihê aqilê şahmaran hemûkî.

Bi vê yekê re, êdî Şahmûr û yên ku pêre ne ku ji aliyê ku ew jê divexwe, hemû ji dimirin. Lê Cemşîd bi aqilê şahmaran dikeve û jiyana wî dimêne.

Şah ji, piştîre hin bi hin tê xwe û rehet dibe. Ew ji demeke din ji welêt bi rê ve dibe. Lê di wê deme ku ew welêt bi rê ve dibe ji Cemşîd aqildantiyê jê re dike û piştîre ku ew ji dimirê, êdî Cemşîd dibe şahê mazin li ser serê dewletê. ..

Cemşîd, lokmantiya aqil Şahmaran ji ji mirov re dike. B vê yekê, ew bi navê Lokman ji tê naskirin û bi navkirin di nav xalkê de. Ew êdî Lokman ji bû û Hekim ji bû ji xalkê re

Şahmaran, di nav xalkê de, piştî kuştina wê re, bi elemetên ku rûdan re, di nav xalkê de deng divede. Ew piştîre ji êdî di nav xalkê de hebûna xwe di jiyane de dide berdewam kirin. Ew dibe rastî ûrastteqniyeke keçkaniyê. Keçkanî, ji ber ku ye herî paqij ye deme mirov e di wê de şahmaran xwe dijî. Êdî di her keçkaniyakê de hinekî şahmaran xwe dijî.

Şahmaran, têgihîştina wê hingî mazin bû, piştîre ji ew di jiyane de tê berdewam kirin. Hizreke mazin ye di nav xalkê de bi wê diaxifirê. Şahmaran, piştîre ji, bi kevneşopîye di nav xalkê de hata hata dijê û hebûna xwe dide berdewam kirin. Abdusamet Yigit, adara 1998,

JI DAWIYA PIRTÛKA ŞAHMARAN RE GOTINAK

Li ser şahmaran nivîsandin, hinekî têgihiştin bi dîrok û felsefê re divîya. Şahmaran bi dîrok û felsefê re tê ser ziman. Dîrokaka mazin ye ku wê jîn kiriya heya. Bi wê re ji, ji ber ku demne mazin bi wê re û piştî wê re bi têgihiştina bi pêre afirî na û jên bûna, kevneşopîyna mazin yên ku di nav xalkê de ku pêre bi wê hebûna wê re têne ser ziman hene. Wan kevneşopî û dîrok û felsefê wê, ol ji afirandina. Ji ber vê yekê mirov divêt k pir mazin li ser bisekinê û wê fahm bike.

Deme ku me li ser şahmaran bidest nivîsandinê kir, me pêşî bi vê yekê û têgihiştine bidest hinek lêkolînne kir. Hingî di deme lêkolînkirnê de me dît ku wa ev vegotin, di gelek deman buhurtiya, û her deme ku tere buhurtiya, bi wê hem di wê dem û hem ji bi dem re de hin pêvajoyên têgihiştin û pêşketinê yên wê hene. Ev pêvajo ji, di hin derne de weke hin varyantne wê têne ser ziman. Minaq, deme ku li rojhilatê kurdistanê mirov li ser şahmaran lêkolîne dike, mirov ne tenê bi vî awayê rastî şahmaran û vegotina di der haqê wê de têt. Mirov rastî vegotinna ku di vegotinê de ji dêla aliyê şahmaran yê jin mêr ji hatiya afirandin mirov rastî wê têt. Lê ev wariyant, ne wariyantna ku weke artarnatîfna vëgotinê na. Di dem û dereke vegotinê de ew dihata vegotin û ew awayê vegotinê tede di nav cihê wê heya. Lê ew alî ji bi serê xwe pir mazin tê ser ziman. Şahmaran, deme ku bi Cemşîd rastî hevdû têt hingî bidest vegotinê dike. Ew vegotina wê ji heft şev û heft rojan têt vegotin.

Li başûr û bakûrê kurdistanê ji mirov rastî heman vegotinê têt. Bi teybetî ji li dora Nisêbîn û Cizîrê li wan deran, ev vegotin, bi gelek devan têt vegotin. Li van herêman bi nîrx, kevneşopî, dîrok û felsefê afirîya û çandaka mazin ye dîrok bi xwe re di nav xalkê de afirandiya. Mirov ku vê çandê fam nekê mirov wê fahm neke ku ka çima her malên kurdan ka ji ber çî her yek tede wêna şahmaran bi naqş û pêk tede bi qadr heya.

Cihê vegotina Şahmaran, temenê wê ku hatiya avêtin di afirandina wê de Nisêbin û Cizîr a. Ev herdû der, di dîrokê de ji bi wate na. Li vanderan vegotina şahmaran ku têt vegotin, tiştê bala mirov pir baş û qanc dikişêne. Ew ji her weha danîna têtîliya wê bi dîroka Nebî Nuh re ya. Wek têt zanîn ji, nebî Nuh ji Li Cizîrê ya. Tirba wî ji li wir a. Hê ji tirba wî dimêne. Deme ku bahsa vegotina Şahmaran têt kirin, dereke vegotinê ku di nêvî de têt vegotin, di serî de têt vegotin. Ew ji her weha têt vegtin:

”Deme ku tûfan bû û rabû, hingî Nebî Nuh ji, ew kişta ku çêkiriya, ji her curêyên sawal û beşerên dinyê cohtek xistiyê de. Lê kişt deme ku av bilind dibe, êdî ew ji bilind dibe û ku hê ew bilind e, binê wê qul dibe. Ti kesek wê qulê nabinê. Lê xwûdê hizrekê dixê serê mêr de û mar wê kişf dixe û piştê mar ji diçê xwe di wê qulê de bicih dixe û nahêlê ku av were û bikeve kişte ku zirerê bidiyê de. Bi vê yekê, êdî Nebî Nuh û sawal û beşerên ku di kiştê de na xilas dibin. ..”.

Vegotin deme ku tê vegotin, her weha hê ji zêde tê vegotin û dirêj ji tê vegotin. Mirov, deme ku lê dihisêne ji, mirov têngiştineke ku her weha bi vê re yanî bi mêr tê ser zimên mirov têde dibîne. Lê aliyekî mêr yê ku tê vegotin ji heya. Ew ji ku di hersê olên semewî de ji bicih bûya, di avêtina ”adam û hawa” ji bihuştê weke sedem mar tê nişandin. Tê gotin ku şeytên xwe kiriya awayê mêr de û aqilê wan ji rê biirya û kiriya ku ew sêva ku qadaxaya ku newê xwarin daya xwarin û êdî ew ji bihuştê hatina avêtin. Bi vî rengî, awayên vegotinan zêde dibin. Lê mirov tiştêkî din ji dibine. Ew ji her weha hebûna vegotina şahmaran, ku temenê wê diçê deme têngiştinê ye ku hê jin di jiyane de kifşkar a lê êdî hin bi hin ew kifşkariya wê ji destê tê standin. Di rastiye de rastiye de şahmaran hinek wek dagar û sembol û numîneye vê rastiye derdikeve pêş ji. Weke hebûne têngiştin û şerekî çinî yê ku mêr di jiyane de bi ser xistiya, hebûna wê ji tene berçav. Li bakûrê kurdistanê, navê Cemşîd bi hinek navên din ji yê paşê hatina afirandin ji tê ser ziman. Weke navê ”Canşap” û hwd. Lê ev afirandinê demên dawiyê na.

Şahmaran, di hebûna xwe de têngiştin û felsefe civakatiyê dihawêne. Vegotina deme civakatiyê ya. Felsefe şahmaran ye wê demê ya. Lê ye buhurîna wê demê ya.

Bi teybetî ku mirov bê felsefe nêzikî hebûn û têngiştina şahmaran bibe, mirov wê wilo baş wê fahm ji neke. Ev ji weke rastiya din ye ku mirov li berçav bigirê derdikeve ber mirov a. Şahmaran, her weha rastiya ku mirov wê biaqil fahm bike ya.

o0o

Şahmaran, hevgerîtin(sentez) aka çandî, bawerî û kevneşopî a civate kurd ku ji nixê pîroz ên êzdatiyê ku li jiyane serdest û serwer bûna, hatîya afirandin a. Şahmaran weke nixekê, vegotinaka ku çandî, bawerî û kevneşopî ya civate kurd a û ji nixê pîroz ên êzdatiyê hatîya afirandin a. Tefsîra şahmaran, heta roja me pirr li ser hatîya gotin. Herkesekî li ser wê tiştê gotîya. Di tefsîra şahmaran de ji rengên ku di çêkirina wêneya şahmaran de dihê bikarhanîn bigra û heta ku digihîjê her xatên wê yê ku

her yekê di xwe de karekterekî civatî dihawênê, weke nîrxên pîroz û civatî dihênin kifşkirin û bikarhanîn. Gelekan jî, li gor xwe hanîya ser ziman. Heta ku dema ku bahse herêma ku çanda şahmaran lê bûya jî, li ser wê pîr jî hizrên cûda hatina ser ziman. Lê dema ku em wêneya şahmaran dihizirin, em li ser koka çanda şahmaran bixwe jî dibîna xwediyê hizirna. Wêneya şahmaran, dema ku mirov lê dihizirê û lê dinerê, mirov dibîne ku bi hersê rengên keskûsorûzer hatî çêkirin û xamilandin. Ji aliyekî xwe ve jî, 'mar' û ji aliyê xwe yê din ve jî jineka. Tenê, ev dîmenê hebûna wêneyê şahmaran bixwe jî, car bi car bûya sedema pêşxistina hin şîroveyna di derbarê şahmaran de. Mar bixwe jî, weke dagera 'xirabiyê' hatîya şîrovekirin û bi wê êdî ku bi wê re bahse jinê hatîya kirin, weke 'dagera xirabî û neqanciyê' jî ji wê êdî bahs hatîya kirin. Di nava xalkê de gotinên di derbarê jinê de ên weke 'jin weke marka bi jahra' jî, hinekî ji wê şîroveyê xirab hatîya derhanîn. Bi vî rengî, gelek gotinên jinê xirab didina nîşandin hatina gotin.

Di vê temenê de jina ku hatî pîrozkirin, weke dagera xirabiyê tê ditin. Mar jî, ji nû ve hat şîrovekirin û weke dagera xirabiyê hat ditin. Bi vê re, êdî li ser van şîroveyên bi vî rengî re êdî şîrovekirina şahmaran jî hatkirin. Şahmaran, ku ji hinek nîrxên pîroz ku hatîya afirandin û çêkirin, wê piştîre bi şîroveyên xirab û vajî wê were şîrovekirin. Bi tememî, di şîrovekirinan de beravajîkirinek dihê kirin. Li ser vê beravajîkirinê re hem şahmaran tê ser ziman û hem jî êdî bahse êzîdîyê jî dihê kirin. Lê li ser koka wê tefsîrê, bi wêneya şahmaran re, zêde kûr çûyin jî nebûya. Tenê li dîmen û ankû wêna hatîya nerîn û êdî nerîn û hizir hatina afirandin di derbarê wê de. Bi vê yekê û rengê êdî bahse şahmaran hatîya kirin. Lê ev jî, nebûna hin hizirna ku bi awayekî rast û pak ku wê tînina ser ziman in. Ji aliyê 'mîtolojikî' ve jî lê hatîya nerîn. Bi vê yekê û rengê, hin şîrove jî li ser wê hatina pêşxistin. Lê ew jî, nebûna têr ku wê baş tînina ser ziman.

Şahmaran, berî hertiştî ew çanda wê û temenê ku ew bi aqil li ser wê hatî afirandin, yan ne hatîya zanîn û yan jî ne hatîya dîtin. Bo ku mirov wê temenê fahm bike, divê ku mirov li dîrokê binerê. Bi teybetî, divê ku mirov li dîroka olê û pêşketina wê binerê. Li vir, dema ku em li hersê rengên weke keskûsorûzer dinerîn, em dibînin ku di nava wê çanda yazdanîyê de pîroz in.

Ev rewş, çend ku weke rewşna ku ji hevdû cûda jî bin, rewşên ku hevdû temam dikin in. Şahmaran, weke hevgerîtin(sentez)eka ku ji nîrxên pîroz ên êzdatiyê ku hatîya afirandin a. Wêneyê şahmaran, dema ku tê

çêkirin, sê rengên pîroz ên keskûsorûzer, marê reş ku pîrozîyek lê hatîya baxşkirin û jina ku ji her aliyê ve hatîya pîroz kirin, tên esas girtin. Şahmaran, bi serekeyî ji van hersê nirxan dihê çêkirin. Di dema çêkirina wêneya şahmaran a bi "naqş" de jî, hertimî ew hersê rengên kesk, sor û zer tên esas girtin û bi wan dihê çêkirin. Di nava kurdan de, di malên wan de ku weke "xalîçeyên ku bi hêtan ve dihên dalaqandin" hena, hertimî xalîçeyên naqşkirî na û ev xalîçe li ser wan nirxên pîroz ên weke şahmaran û hwd, dihên çêkirin. Di her malên kurdan de, ev xalîçe dalaqandî hena.

Di çêkirina "naqşaya şahmaran" de, tiştêkî ku mirov li vir pirr bigiringî balê bikişêne li ser jî ew a ku "çavên şahmaran" hertimî pirr bi balkêş û xweşik dihên çêkirin in. Dema ku naqşaya şahmaran were çêkirin jî, wê giringî lê wê were dayin ku çavên wê bi balkêşî werina çêkirin. Dema ku yek çû û li ber wêneya şahmaran sekinî, divê ku weke çavên şahmaran li ser wê bin dihê çêkirin. Ev, ji wate dayîna wê tê. Tê bawer kirin ku çavên şahmaran, hertimî li dunyê li ser mirov in. Di nava wan nerînên wê de, hemû demên buhurî û ên ku wê werin dibîne. Şahmaran, biqasî xwedîyê zanîna demên buhurî ya, bi heman rengî xwedîyê hizir û zanîna demên ku wê werin jî ya. Bo vê yekê, hertimî dihê bawerkirin ku şahmaran, biqasî ku dizanî ku di demên buhurî çî bûya û jîn bûya, bi heman rengê ku wê di demên ku werin de jî wê çî jîn bibe û werê jînkirin.

Dema ku em li rengê çêkirina wêne û ankû hevgerîna şahmaran dinerê, mirov fahm dike ku çandek pîroz a qadîm bi wê re heya. Di nava wê wêneyê de, ew çand bi hemû aliyên xwe ve dihê li berçav.

Li vir, mirov divê ku li ser vê rengê tefsîrkirina şahmaran jî bisekinê. Di demên berê ên gûtî, hûrî û mîtannîyan û hwd de, mirov dibîne ku bi vî rengî afirandin pirr zêde hena. Minaq, şêrê bi bask û ankû bi serê eyloyan û hwd hena. Ev jî, renekî bi xosletkirinê ya. Ji aliyekî din ve jî, têgihiştina di derbarê xosletan û tevgeran de jî ku pêş dikeve jî radixe li berçavan. Mazin, bi qûdret û ankû pîroz dayîna nîşandin, di temenê wê tefsîrkirinê de heya. Bi heman rengî, weke rengê afirandina wêneya şahmaran, bi heman rengî dema ku melekê tawis jî dihê tefsîrkirin, bi tayrê tawis re dihê tefsîrkirin.

Çêkirina wêneyê Şahmaran, di nava kurdan de binaqşî, weke kevneşopîyekê ya. Di her malên kurdan de, hertimî xalîçeyeka şahmaran ku hatî çêkirin û dalaqandin heya. Ev bi serê xwe, weke kevneşopîyekê di nava kurdan de hebûna xwe parastîya. Kevneşopîya şahmaran, kevneşopîyeka dîrokî ku bi hezaran salan hebûna xwe heta roja me

parastîya. Dema ku di roja me de jî, bahse vegotina şahmaran dihê kirin, dihê gotin ku "vegotina şahmaran, vegotinaka civatî a kurdan ku bi sed salan bi vegotina devkî heta roja me daye domandin." Vegotina Şahmaran, vegotinaka ku çandî, bawerî û kevneşopîya civate kurd a.

Vegotina gotina şahmaran, bi çandî û kevneşopî, bi demê re çandek mazin afirandîya. Dema ku naqşeya şahmaran bi destan jinên kurd çê dikir, her xat û qaytanaka wê ya ku çê dikirin, bi wateyekê çê dikirin. Wê bi kîjan rengan naqşeya şahmaran were çêkirin û wê kîjan reng li kûderê di çêkirina naqşeya şahmaran de were bikarhanîn, ew jî dihat zanîn. Wek tê zanîn, di nava çanda êzdatîyê de rengên 'kesk û sor û zer' pîroz in. Bi van rengên pîroz ew dihat çêkirin. Jin jî, di nava çanda êzdatîyê pîroz a. Ev pîrozîya di nava çanda êzdatîyê de heya bo jinê, bi hezaran salan di nava wê de heya. Êzdayetî, bi dîroka wê re, weke oleka yek-xwûdayî ya pêşî ku berî cihûtiyê, mesihîtiyê û misilmanteyê hebûya. Di vê temenê de, dema ku em lê dinerin, em dibînin ku di demên ên ku tên de, wê Mîtra li ser wê xatê were. Piştî wî re Zerdeşt jî li ser wê xatê wê were. Ev nîrxên pîroz, bi tefsîrên cuda lê bi heman rengî wê di nava wan de hebin.

Ev rewş û kevneşopîya tefsîrêkirinê, ku bi têgihîştinî hebûna xwe diparêzê, wê piştî Zerdeşt re bi Manî re jî xwe bide li der. Manî jî, wê di wê xate 'yazdanîtiyê' de wê were. Piştî Manî re, Mezdek, hûrem û heta ku digihîjê Babek û hwd jî, wê di wê xatê de werin. Em dikarin, bi Manî re, Mezdek jî, Hûrem jî û babek jî, weke demna teybet yên hemdem yên felsefîkî di vê xate êzdatîyê de şîrove bikin.

Nîrxên pîroz ên êzdatîyê, bandûra wan, li hemû rengên din ên bi bawerî ku dihên dibe. Her wusa, wê ev rewş heta roja me jî, hebûna xwe bide domandin. Di vê temenê de û di vê xatê de, nîrxandina şahmaran û fahmkirina wê giring a. Şahmaran, weke hevgerîtin(sentez)eka teybet ku ji nîrxên pîroz ên di nava êzdatîyê de ku hena hatîya afirandin a. Dema ku em wêneya şahmaran dahûr(analiz) bikin jî, em vê rewşê bi awayekî vekirî dibînin. Her sê rengên pîroz ên ku hena ên kesk û sor û zer, bi wan şahmaran dihê çêkirin. Her wusa bi wê re jin jî pîrozîyek li wê hatîya baxşkirin. Jin jî, weke nîrxeka pîroz ku di wê çêkirina wê wêneya şahmaran de dihê ser ziman a. Her wusa, mar jî, dihê bikarhanîn. Bi teybetî, 'marê reş' jî, hinek wasif û baxşkirinên pîroz lê hatîna kirin. Î ro jî, dema ku mirov herê laleşê, mirov li aliyê devê dêrî ê dervê bibînê ku marekî reş hatîya çêkirin weke ku bi hêt ve bilind dibe. Ew jî, bi wê re di wêneya şahmaran de dihê bicihkirin û çêkirin.

Şahmaran, dema ku em wê hevgirtîniya wê fahm nekin, emê nikaribin, wê fahm bikin. Di hundurê wê hevgirtîniya wêneyê şahmaran de, çend nîrxên pîroz hatina cem hevdû, mirov divê ku pêşî wan kifş bike. Ew nîrxên pîroz ku di çêkirina wêneyê şahmaran de dihên cem hevdû, ku mirov wan dibîne, mirov êdî fahm dike ku şahmaran weke tefsîreka pîroz ya ku ji wan nîrxên pîroz ku hatîya çêkirin a.

Ji vê aliyê ve, divê ku mirov vê yekê jî bi teybetî bibêje tefsîra şahmaran bi olî ji aliyê oldarên xate êzdatiyê ve di demên kevn de hatîya çêkirin. Di dema ku çêkirina de jî, bi wê bawerkirina ku wan ji nîrxên xwe ên pîroz û mazin, nîrxek çêkirîya. Rengê tefsîrkirin û çêkirina şahmaran, em bi teybetî, di dema Hûrî û mîtannîyan de rastî wê tên. Bi wê re jî, em divê ku vê jî bibêjin ku ne tenê bi Şahmaran re jî, gelek tefsîrên din ên bi vî rengî çêkirina. Minaq, "şêrê bi bask ku serê wî serê eylo ya" jî çêkirina. Bi vê re, xûy û tevgerên ku mazinatiyê dihên ser ziman, di wê de hanîna cem hevdû û ser ziman. Bi wê jî, hevgirtinek dane çêkirin. Ev rewş, di rastîya şahmaran de jî dihê ditin.

Şahmaran, ku xwediye nerîneka jîneka pîrr xweşik û sê rengên pîrr delal in a, dihê berçav. Bi wê re jî, hertimî, dema ku ew tefsîra şahmaran dihê çêkirin û ku ew wêneyê şahmaran bi naqş dihê çêkirin, wê "tac"ek jî were danîn li ser serê wê. Ev jî, ji aliyekî din ve jî xwediye wateyekê ya ku di vê ku mirov bi teybetî wê werêne ser ziman a.

Şahmaran, weke heyîn û hebûnaka ku li hemû jîyane serdest a dihê ser ziman. Di vê temenê de dihê gotin ku "şahmaran, temenê wê ser deh-hezar salan re ya." Bi wê re dihê gotin ku "şahmaran xwediye hemû zanîna demên buhurî û demên ku wê werin a." "Nepenî(˘sirra)ya gerdûnê, wê şahmaran dizanê." Ev gotin, bi watekirina şahmaran û wasifkirina wê re dihênina ser ziman. Şahmaran, di temenekî wusa de dihê tefsîrkirin ku "şahmaran, dervî deman û dewranan dijî" ya. Di vê temenê de, bi navê şahmaran de, gelek vegotinên cur bi cur jî bi navê wê re hatina vegotin. Vegotinên bi rengê, "şahmaran, dem bi dem winda dibe ji jîyanê û piştî carek din derdikeve li holê di nava jîyanê de" jî, di vê temenê de dihên gotin.

Ev tefsîrên şahmaran, hemû jî, çend ku di rengê vegotinan de jî bin û weke vegotinên cur bi cur jî bin, lê yek jî ya din vala dernaxê. Di xatekê de, hevdû temem dikin. Di vê temenê de vegotinên Şahmaran, di derbarê şahmaran de divê ku mirov di çerçoveyekê de wan werêne ser ziman. Şahmaran, bi hezaran salan bi vegotinî bi devkî hatîya vegotin. Hertimî di civatên kurdan de, bi rengê ji devê dengbêjan û hwd, hatîya vegotin.

Bi vê re jî, bi demê re di nava xalkê de bi çandî û kevneşopî, çandaka vegotinê ya şahmaran afirîya.

Di nava jîyane xalkê de wêne(naqşa)ya şahmaran, rengê jîyanê bi xwe re afirandîya. Di jîyanê de, bi xweşikatiya ku bi şahmaran re derketîya li holê, jîyane hatiya xamilandin. Lê bi wê re jî, li dora wê wêneya şahmaran jî, bi mejî re mirovan xwe girtinek jî li jîyane jîyan kirîya. Di vê temenê de, biqasî oleka yek-yazdanî weyn û roleka mazin ya şahmaran di jîyanê de bûya. Di nava kurdan de, dihê bawerkirin ku xaliçeya şahmaran ku çêkirî û di malê de dalaqandî, bereketê bi xwe re dihêne wê malê. Ev, weke bawerîyekê ya. Bi wê re, bi vî rengî gelek watekirinên din jî bi wêne(naqşa)ya şahmaran re hatina kirin. Ev hemû jî, kevneşopî û çanda şahmaran a ku bi demê re afirîya û bi xwe re dihêna li holê û diafirin.

oOo

Di serî de, ku mirov herê demên wê yên berê, mirov wê di serî de derketin û pêşketina şaristanîyên pêşî ku li wê derketina û pêşketina mirov wê bibîne. Rojhilat, î ro jî, weke gelekî ji wan gelên wê yê ku şaristanî di demên wê yên berê dana avakirin kurd jî, î ro di xwezê ku dengê wan ji dîrokê bibe. Wan bitafisêne. Ev jî, weke bêrûmetîyeka mirov e pir mazin e li dîrokê ya. Gelê kurd, ji deme Sumerîyan ve ku bi bênavber li herêmê bi her awayê pêşketina xwe re bûya xwediyê dîrok û pêşketineka bi xwe ya e pir mazin. Î ro jî, pir têgihîştinên ku bi hin awayna dihêne bê navkirin û dihêne bikar hanîn ji wan in. Gelekî weke kurdan, xwestina ji dîrokê birina wan, mirov çawa divêt ku wê şîrove bike? An jî, ku bi kîjan awayê bê, piştîgirî dana wê, mirov çawa divêt ku şîrove bike? Mirov tenê karê vê yekê bi hin hewldanên serwerî û serdestîyê ku dihê xwestin li herêmê bê rûnandin dahûr û şîrove bike.? Di vir de, di serî de divêt ku mirov bersivê bi dîrokê re bide vê pirsê û piştî mirov gava xwe bi pêşarojê de biavêje.

Li herêmê, demên pêşketin û pêşveçûnê, ên bi kurdan re, ji deme Sumerîyan ku dihêne deme Mîtanî û Hûrîyan û ji demên wan jî ku dihê demên Gûtî û Naîrîyan û ji wan jî ku dihê deme Medîya û hwd, mirov dem bi dem bêne ser ziman. Demên piştî, van deman jî, ku demna weke van demên ên bi serwerî û serdestîyê mazinbûna wan û hebûna wan dihîna ser ziman, wê di demên piştî zayîne de, bi Şadadîyan, Merwenîyan û ku hate ku digihê deme Salahadîne Eyûbî, wê berdewam bibe. Bi vê yekê re, mirov karê wê xate wan ye pêşveçûn pêşketinê bêne ser ziman. Ku weke berhemeke wê çanda wan ye bi wan re ya destana

Şahamaran, ku mirov lê dihizirê û lê dinerê, mirov pir mazin awayekî civatî ê ku bi wan re bi demê re pêşketiya nîşanekên wê pir baş û çand dibîne. Ku mirov diçê Herêmê kurdistanê e Cizîrê û Nisêbînê, mirov wê çanda Şahmaran ye ku ji ye pêşketina oleka yek-xwşdayî ne kê m eû kêmpêşketîra, mirov wê pir zelal û di cih de dibîne û fahm dike.

Di serê her kurdî de, di demên wan yên berê de Şahmaran hebû. Şahmaran, weke ku di nav civatên wan de dihate vegotin, "heft şev û heft rojan dihate vegotin" lê bidawî nedibû. Bi wê re, wê çandê, mirov karê bi rehetî û hesanî bêne ser ziman û bêje ku bandûra wê lê pêşketin û pêşveçûnên hizrê û piştre ku bûn bû. Pir mazin jî bû. Destana Gilgamêş, destanaka ku li ser awa û hîmê jîyangeriyê hatîya afirandin a. Lê destana Şahmaran, ku mirov li li awayê jîyane ê ku di vegotinê de dihê ser ziman, ku mirov lê dinerê, mirov fahm dike ku ji jîyanê û ji hin jîyandinan sûda xwe wergirtîya. Mirov di cih de wê yekê kifş dike. Di wê destanê de, çanda ku heya awayê wê mêî ya. Bi awayekî dî jinî ya. Lê di deme desthilatdarîya statûqûyîyê ku êdî bidest pêşketina xwe kirîya, afirîya û an jî hatîya nivîsandin. Mirov wê yekê, ji awayê pêşveçûnên di vegotinê de dibîne. Tiştên ku dihêne serê Şahmaran û tiştên ku jîn dike û bi teybetî jî, ew hestên xwe yên ku ew dihêne ser ziman, ji wan mirov fahm dike ku çî awayê pêşveçûnê pêre heya, ji wê mirov bitêgihiştin dibe.

Şahmaran, vegotina wê, weke vegotinaka pîroz her gotinên wê bi wate wan re di serî de hatina hiştin û nêzikatîyaka hizrî li wan hatîya kirin. Bi awayekî mîtolojîk ew jîyangerîya wê hatîya ser ziman. Lê ji awa û gotinên ku ew bi wan hatîya ser ziman, mirov ji wan fahm dike ku ew pir mazin bi gotinên ku têgihiştina hizrî di xwe de safikirina û bi têgihiştin bûna dihê ser ziman. Tenê weke vegotinekê nayê ser ziman. Ji wê zêdetir, weke vegotinaka bawerîyê dihê ser ziman. Di wê awayê wê yê hatina ser ziman de awayê hizirkirinê ê civakê ê demê mirov kifş dike. Lê ku mirov diçê Cizîrê û Nisêbînê, mirov wê çanda wê hîs dike. Cihê bûn û afirîn û peresna wê ya di demê de ku dihê hate dem û rojê me, herême Cizîrê û nisêbînê ya. Çanda wê, herî zêde li van deran bicih a. Bi gotinaka ku ji nav xalkê dihê gotin "**Kevneşopîya şahmaran**" li wir hê jî bi nixna xwe yên ku mirov dibîne dijî. Weke hilmeka ku ji germahîya rojê were û mirov bigirê û mirov di nav xwe de bihêle, ew jî mirov wilo digirê û di nav xwe de dihêle. Li van deran, mirov ne tenê wê çanda wê dibîne û hîs dike, ew awayê pê ew pê hatîya jîyandin jî, mirov wê kifş dike. Mirov wê hîs dike. Bi vê yekê re, mirov karê bêje ku ew awayê wê yê jîyandinê jî,

mirov jî bikifşkirinê dibîne û fahm dike. Weke têgihîştineka bi afsûn ku mirov dikê nava xwe de, ew çanda wê, mirov bi têgihîştina xwe re dike nava xwe de.

Şahmaran, ew çanda wê, bi awayê wê ye ku pê dihate jîn kirin, ew dihate vegotin. Di deme vegotinê vebêjîna wê bixwe de, ew hilme pêşketina wê ye jîyanê jî xwe bi mirov re dide nîşandin. Şahmaran, weke ku dihê vegotin û gotin, çanda wê bi jinê re bû. Wê ew di parast û ji demê di buhuranda demê. Bi xwe re, wê ew di demê de bi naqşên ku çêdikir û an jî bi vegotinên ku wê ji wê ji zaroyên xwe re digot, diparast. Heste dilê Şahmaran, bi wê re dijî. Ku mirov wê heste dilê Şahmaran fahm nekê, mirov wê bi rastî jî, wê têgihîştin û awayê têgihîştina wê bi hilme wê re fahm neke û tenegehê. Di serî de, ew hest girîng e ku mirov wê têbigihê. **Şahmaran, weke ku dihê vegotin, 10 hezar salî li jîyanê ma. Hemû zanîna deman û gerdûnê bi wê re di serê wê de ya. Ji ber vê yekê, wê tiştta ku wê di dawîya jîyane wê de biheta serê wê jî, wê dizanî. Şahmaran, hemû nepenîyên gerdûnê, heya wê ji wan hebû. Biqasî demên ku hatina jîyîn û buhurîna, wê demên ku wê werin û çawa bijîn jî dizanî. Ew xalîçeya wê ya ku di malên her kurdî de hena, ew pîroz in. Ne tenê bo xamlekê dihatina dalaqandin. Hertimî, wê qancî bi mirov kir. Lê deme ku yên ku wê qancî li wan dikir ku pê dihisahan ku ew şahmaran a, êdî hewldidan ku jê fêdê bigirin. Bi vê yekê re bi nêzkatîyeka jê fêdegirtinê nêzî lê dihate kirin. vê jî, deme ku Şahmaran ew kifş dikir, pir êşeka mazin dikete dilê wê de. Êdî bi wê êşa dilê xwe, êdî wê xwe ji nav mirov divekişand.**

Rastî, bi rastteqînîya jîyanê re bi wê re dijî. Rastteqînîya jîyanê jî, bi jîyandinê re heyîna wê ye bi mirov û an jî bi jînda re dikira nava xwe de. Xwezabûn, bi wê re li ser temenekî ku hatîya bitêgihîştinkirin bi wê re hebû. Bi vê yekê re, ew dijî û wê dihanî ser ziman. Şahmaran, çanda wê, ji du aliyên va ne li gorîyata têgihîştina statûqûya rêveberîyê mirov karê bêne ser ziman. Aliyê pêşî, bi xwezabûna bi wê re û jinîya wê re ya. Ji vî aliyê ve, ew bi awayekî xwe ê bi xwe re di jîyane xwe de dijî. Aliyê din jî, li heyîna menfaatê re dihê ser ziman. Ew ne menfaatkar bû. Ew, rast bû û ji dilê xwe bû. Bi vê yekê re ew nêzî mirov û jîyane mirov dibû. Bi vê yekê re, weke xewneka ku ji dil hatîya çêkirin û pir xweşik hatîya afirandin, awayê jîyana wê hebû. Mêr, bi mirov ve ne dide di wê awayê wê de. Mirov jî, mar ne dikuşt. Bi vê yekê re, di temenê têgihîştinekê de nêzkatîyeka aşîtî wê dide nîşandin. Ew xwediyê hest û têgihîştina wê ye jidil e aşîtyetiyetê bû.

Bandûra çand û vegotina Şahmaran li her derê kurdistanê û mirovê wê bûya. Wilqasî kur bûya û bicih bûya, ne tenê weke vegotinekê hatîya hildan li dest. Gelek çîrok û çîvanokên di nav xalkê de ku dihatina vegotin li Kurdistanê ên weke yên "çîrokên Keçelok" û hwd, di wan de jî, hin awayna wê yên vegotinê bi çîrokî ku bi wê ve hatîna girêdan hena. Di deme vegotina wan çîrok û her weha her çîrokê de jî, di awayê vegotinê de awayekî nixî ê ku awayê jîyanê li gor vace wê bû, bi wê dihat vegotin. Di awayê vegotinê de, bi teybetî jî ku di civatan de dihat vegotin, êdî wê qadrek ne tenê ji hisandina li wê re bihate nîşandin, her weha wê ji awayê wê vegotina wê re jî, di hate nîşandin. Bi teybetî, divêt ku mirov bi vê re jî bêne ser ziman, ku di her vegotinê de jî li awayê ku jê bê bawerkirin û di ahange wê ya ku bi wê dihê ser ziman de ti kemesî bi vegotinê re têde nebin, lê dihat lêgerîn. Bi vê yekê re, mirov karê bêje ku bi wan vegotina re vaceka teybet e hizrî ku bi wê re dihat vegotin li civatan hebû. Di civatan de li ber wan mirovên pîr û kal vegotin û ji aliyê wan ve herêkirin jî, weke asteka wê ye ku têde heya û hatîya dîtîn û fahmkirin û bi wê re hatîya herêkirin a. Bi wê re jî, mirov divêt ku bêje, ku deme ku vegotin dihat vegotin, wê baleka pir mazin li ser levkirina wê ye bigotinîyê jî bû.

Ku wê levkiirnê de kemesî bihate kifşkirin û ne levkirin di vegotinê de bihate dîtîn, wê ew bihate ser ziman. Wê êdî ew wê bûba sedeme ku ew êdî bi wê awayê vegotinê re li berçav ne hate girtin û ne hate vegotin. Lê vegotinên weke yên şahmaran, bi awayekî helbestî ku dihat vegotin, dikir ku mirov di cihê xwe de hema wilo bimêne sekinî û lê bihisêne. Di wê awayê vegotinê de çî gotin û çawa dihat vegotin wê di serîyan de bima. Di awayê vegotinê de di serî de deme ku lê dihat hisandin, wêneyekî pir sipahî di serî de ku levhatî diafirî. Jinên kurd, ji wê wêneyê ku di serê wan de diafirî, wêneyê Şahmaran bi naqş çêdikirin. Lê ne tenê bi awayekî wêneyê şahmaran dihat çêkirin. Bi gelek awayên dihat çêkirin. Di her derê vegotinê de awayekî wêneyî di serî de diafirî û ew dihat rijandin li ser naqş.

Kurdan, di awayê hizirkirin û di serî de ji xwe re çêkirinê de bûbûn xwediyê vaceka hizrî. Awayê xwe yên xiyalkirinê jî dikarîn ku bi êqil bişon. Bi wê re dişiştin jî. Hizir û têgihîştina wê, reng xwe dide vegotinên wan yên ku bicih awayê bê ku dihatina vegotin. Çîrokên Keçelok, bi teybetî, çîrokna ku weke yên "çîrokên hazar û yek şevê" ku pir bi hev ve û bi hev re dihatina vegotin bûn. Bi wan re, di wê awayê vegotinê de awayekî jîyanê ji jîyanîya mirov e ku dijî dihat wergirtin û lê dihat

kirin û bî wê re dihate vegotin. Pir caran mesele û vegotinên dîrokî ên ku dihatina zanîn ku di demên berê de hatina jîn kirin jî, bi awayekî awayê wan di wan de dihate afirandin. Weke vegotina Şahmaran, vegotina 'Rûstemê zal' jî wilo ya. Ew jî, bi nirxekê dihate vegotin. Her weha vegotina 'Memê Alan' jî ji mirov karê bi heman awayê bêne ser ziman. di wê awayê afirandina bi vegotinîyê de çandaka ku mirov karîbû bêje ku li gor wê dihate afirandin hebû. Lê deme ku dihate afirandin û vegotin, bi girîngîyekê mazin pîr rêz û hûmet dihate girtin û nîşandin.

Wegotina Şahmaran, bi nirxên pîroz re têkilî dana wê hebû. Bi vê yekê û awayê re di civatan de dihate vegotin û ew rêz û hûrmet jê re dihate nîşandin. Li nêzîkatîyên ku têde dihate nîşandin, wateyên têgihîştinî ên ku mirov ji wan bigirê dihatina lê kirin. Weke vegotina Şahmaran, Rûstemê Zal, Memê Alan û hwd, di awayekî perwerde kirinê dihatina vegotin û nêzîkatî bi wan re dihate nîşandin. Piştî vegotinê re, mazinên civatê mirovê pîr û kal, ji yê ji xwe biçûtir pirsîna wan ye ku wan ji vegotinê çî fahm kir, weke nîşaneyeka vê yekê ya. Bi vê yekê re, mirov karê bêje ku mirov çawa ku bi demê re bi pêşveçûn û pêşketina xwe re di perisî, bi wê peresendinê re vegotina şahmaran jî, li gor wê pêşketinê û pêşveçûnê peresandin bi xwe re jîn kirîya. Demên wê yê pêşketinê ên di nav jîyanê de ku bi çandê re werina ser ziman hene. Bi vê yekê re, mirov divêt ku vê yekê jî bi teybetî bi wê re fahm bike û têbigihê.

...Abdusamet Yigit, kurdistan, cizira bota, adara 1998an